

Inhoudsopgave

1. AANBIEDINGSBRIEF	3
2. SAMENVATTING	4
2.1. Bestuurlijke hoofdlijn.....	4
2.2. Financiële hoofdlijn	14
3. LEESWIJZER	18
4. STRATEGISCHE VISIE	19
5. PROGRAMMA 1 VITALE SAMENLEVING	21
5.1. Wat hebben we bereikt?	21
5.2. Wat hebben we ervoor gedaan?.....	21
5.3. Wat heeft het gekost?	24
5.4. Mutaties reserves.....	25
5.5. Investerings	26
6. PROGRAMMA 2 ZELFREDZAAMHEID EN INDIVIDUELE ONTWIKKELING	27
6.1. Wat hebben we bereikt?	27
6.2. Wat hebben we ervoor gedaan?.....	28
6.3. Wat heeft het gekost?	31
6.4. Mutaties reserves.....	34
6.5. Investerings	34
7. PROGRAMMA 3 VEILIGE EN AANTREKKELIJKE LEEFOMGEVING	35
7.1. Wat hebben we bereikt?	35
7.2. Wat hebben we ervoor gedaan?.....	36
7.3. Wat heeft het gekost?	41
7.4. Mutaties reserves.....	43
7.5. Investerings	44
8. PROGRAMMA 4 STERK BESTUREN EN ORGANISEREN	46
8.1. Wat hebben we bereikt?	49
8.2. Wat hebben we ervoor gedaan?.....	49
8.3. Wat heeft het gekost?	53
8.4. Mutaties reserves.....	54
8.5. Investerings	54
9. DEKKINGSMIDDELEN	55
9.1. Algemeen.....	55
9.2. Mutatie reserves	56
9.3. Investerings	56
9.4. Wat heeft het gekost?	57
10. OVERHEAD	58
10.1. Overzicht kosten overhead	58
10.2. Wat heeft het gekost?.....	58
10.3. Mutatie reserves.....	60
10.4. Investerings.....	60
11. VENNOOTSCHAPSBELASTING EN ONVOORZIEN	62
12. PARAGRAFEN	63
12.1. Lokale heffingen.....	63
12.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	68
12.3. Onderhoud kapitaalgoederen	73

12.4.	Financiering	78
12.5.	Bedrijfsvoering	83
12.6.	Verbonden partijen	86
12.7.	Grondbeleid	98
12.8.	Demografische ontwikkelingen	104
JAARREKENING		107
	Balans per 31 december 2017	107
	Overzicht van baten en lasten in de begroting en jaarrekening 2017	110
	Toelichtingen:	111
	Toelichting op de balans per 31 december 2017	116
	Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2017	179
	Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	180
	WNT-verantwoording	181
BIJLAGEN		183
	Overzicht baten en lasten per taakveld	184
	Overzicht van afwijkingen per collegedoeel onderverdeeld naar product	186
	Kerngegevens 2017	188
	Frauderisico analyse	192
	Risico beheermatrix	207
	Overzicht gecommiteerde reserve	216
	Lijst afkortingen	217
	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie	219
	Lijst subsidies sociaal domein	220
	Doelenboom	221

1. Aanbiedingsbrief

Leudal deed het goed in 2017...

Afgelopen jaar hebben wij wederom het merendeel van onze doelstellingen behaald. Onze financieel gezonde huishouding maakte het mogelijk om investeringen te doen waarmee we werken aan onze ambities uit het coalitieakkoord van de vorige coalitieperiode.

Wij sluiten 2017 af met een positief financieel resultaat van € 558.000. Dit resultaat wijkt niet sterk af van wat wij hadden verwacht. Een goed teken in de sturing op onze financiële middelen. Het afgelopen jaar hebben wij met de vaststelling van 'Leudal uit het dal' met nog meer intensiteit ingezet op verbetering van de dienstverlening en van basale processen en systemen. Gezien de huidige stand van zaken zullen wij daarvoor enkele jaren nodig hebben.

... en hebben flinke stappen gezet in de realisering van haar speerpunten...

De belangrijkste ambities uit het coalitieakkoord waarmee wij aan de slag gingen waren:

1. Accommodaties
2. Transformatie in het sociaal domein
3. Majeure projecten
4. Organisatieontwikkeling
5. Ombuigingen
6. Omgevingswet
7. Dienstverlening
8. Economisch profiel

In deze jaarrekening leggen wij uitgebreid verantwoording af over deze speerpunten.

... en ging onverkort door met het transformatieproces...

In 2017 hebben wij de transformatieopgave onverkort doorgezet. Met het "Actieplan sociaal domein 2017-2018" maakten wij de vertaalslag van ambitie naar aanpak waarbij we willen dat iedereen in onze gemeente naar vermogen mee kan doen en ook echt meedoet. In deze jaarrekening kunt u lezen hoe en welke acties wij hebben opgepakt en dat "Eigen kracht" daar als rode draad door heen loopt.

... en bestond 10 jaar...

Het 10 jarig bestaan van de gemeente Leudal is niet ongemerkt voorbijgegaan. Wij kijken tevreden terug naar verschillende evenementen in de gemeente, georganiseerd voor en door onze inwoners. Ook was de Limburgse Bestuurdersdag in 2017 in Leudal. Al met al een zeer geslaagd jubileumjaar!

... en blijft financieel gezond.

Het meerjarig financieel perspectief blijft in alle jaren structureel sluitend en het weerstandsvermogen blijft uitstekend.

Wij bedanken onze burgers, maatschappelijke partners, bedrijven en medewerkers die dit mogelijk hebben gemaakt.

Namens het college van Burgemeester en Wethouders

2. Samenvatting

2.1. Bestuurlijke hoofdlijn

Voor 2017 hebben wij acht speerpunten bepaald, onderwerpen die wij belangrijk vonden voor het adequaat functioneren van de gemeente en waar wij bestuurlijk extra aandacht aan hebben gegeven.

Speerpunten 2017

1. Accommodaties

Het jaar 2017 heeft vooral in het teken gestaan van inventarisatie van het gemeentelijk vastgoed. Voor de gemeenschapshuizen is deze inventarisatie nagenoeg compleet. Zoals besproken voor de zomer met de fractiespecialisten wordt er medio 2018 een bestuursopdracht opgesteld waarin een aantal richtingen voor de ontwikkeling van een accommodatiebeleid aan de raad worden voorgelegd. Voor de richting die uitgewerkt gaat worden zullen de gevolgen op korte termijn (nog geen vastgesteld accommodatiebeleid) en lange termijn (vastgesteld accommodatiebeleid) worden doorvertaald naar het nog op te stellen uitvoeringsprogramma Vastgoed. Daarbij zal worden aangegeven wat er zowel met de blijvende als verdwijnende accommodaties dient te gebeuren. Een voorbeeld hiervan is het de herbestemming van voormalig gemeenschapshuis Ellenhof in Ell. In Ell is een woonbehoefte onder jongeren en ouderen die op dit moment niet ingevuld kan worden. Uit de gemeenschap Ell is het initiatief ontstaan om voormalig Ellenhof te verbouwen tot tijdelijke en permanente woningen voor jongeren en ouderen. Dit initiatief is in goed overleg tussen initiatiefnemers, gemeente Leudal, Wonen Limburg en Provincie Limburg verder uitgewerkt en als pilot voor burgerparticipatie benoemd. De initiatiefnemers hebben een Wooncoöperatie Ell opgericht. Het is de bedoeling dat de Wooncoöperatie Ell zorg draagt voor medefinanciering en uiteindelijk de woningen in eigendom en beheer neemt. In deze vindt stevige ondersteuning door Wonen Limburg plaats. Wonen Limburg faciliteert het proces door middel van advies en inbreng van expertise. Daarnaast zal Wonen Limburg mede zorg dragen voor financiering.

In 2017 is gestart met de uitvoering van de Meerjaren Onderhouds Programma's (MJOP) voor de gemeentelijke accommodaties. De eerste fase van het opmaken van de MJOP voor circa 140 gemeentelijke panden is eind 2017 gerealiseerd.

2. Sociaal domein

Met de decentralisaties van de Jeugdzorg, (taken uit) de AWBZ en de invoering van de Participatiewet heeft de gemeente Leudal een stevige regierol gekregen op allerlei ontwikkelingen in het Sociaal Domein. In de kern komt het erop neer dat onder regie van de gemeente het stelsel van zorg en ondersteuning anders en beter vormgegeven moeten worden met minder budget. In de zogenaamde transformatie staan meer dan in het verleden maatwerk, de leefwereld, de eigen kracht, preventie, samenwerking en resultaten centraal.

Het jaar 2017 heeft vooral in het teken gestaan van het verder vorm geven van de transformatie.

Het actieplan Sociaal Domein 2017-2018 vormt voor deze majeure transformatieopgave onze rode draad. In het actieplan visie sociaal domein 2017-2018 is onze lokale visie 'SAMEN AAN ZET, bouwen op eigen kracht in Leudal' vertaald naar een tweejarig actieplan waarmee de vertaalslag van ambitie en visie naar aanpak en actie is gemaakt. In het actieplan staan twaalf actielijnen centraal:

Actielijn 1	Programmaplan Preventie
Actielijn 2	Vernieuwende inkoop 2018 e.v.
Actielijn 3	Doorontwikkeling Jeugdhulp
Actielijn 4	Burgerparticipatie stimuleren
Actielijn 5	De basis op orde
Actielijn 6	Metten is weten
Actielijn 7	Communicatie
Actielijn 8	Inventariseren, evalueren en herijken van overlegstructuren
Actielijn 9	Welzijnswerk: naar een betrokken, verbonden samenwerking op wijkniveau
Actielijn 10	Levensloopbestendig wonen
Actielijn 11	Doelgroepenvervoer Omnibuzz
Actielijn 12	Armoedebeleid

Omdat de ontwikkelingen binnen het sociaal domein een enorme dynamiek kennen, wordt begin 2018 het actieplan geëvalueerd en bijgesteld.

Één van de belangrijkste actielijnen in 2017 was de nieuwe inkoop van Wmo- en Jeugdhulpvoorzieningen met ingang van 1 januari 2018. Met de nieuwe inkoop is in de regio West een aanzet gegeven tot sturing op resultaten voor de cliënt als hefboom voor de transformatie. De Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet beogen primair om de zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare burgers en gezinnen te verbeteren. Daarbij is niet de inzet van de aanbieder maatgevend maar het voor een burger te behalen resultaat. De te behalen resultaten zijn voor Wmo en Jeugdhulp eenduidig geformuleerd. Daarmee kan op basis van een gemeenschappelijke taal in de toegangsverlening beter het gesprek gevoerd worden tussen cliënt, gemeente en aanbieder over de te behalen resultaten. Op het moment dat met de cliënt een gedragen resultaat voor de ondersteuning is bepaald wordt gezamenlijk een gecontracteerde aanbieder gekozen. Deze aanbieder krijgt een profiel toegewezen waarna de aanbieder samen met de cliënt bepaalt hoe de ondersteuning er uit gaat zien en hoe daarmee het beoogde resultaat gehaald kan worden. Daarmee wordt de cliënt meer in positie gebracht ten opzichte van de aanbieder. De resultaten worden gedurende het traject gemonitord.

Het bouwen aan een (zakelijke) partnerschapsrelatie met de aanbieders staat centraal in deze tijd waarin transformatie een sterke impuls moet krijgen. Om te transformeren is het van belang dat aanbieders een stem hebben in het ontwikkelingsproces. Daarom is in de basisovereenkomst vastgelegd op welke wijze we ontwikkelingsgerichte onderwerpen met elkaar bespreken. Dat kan tot aanpassing van de contracten leiden. Aanbieders zijn intensief betrokken bij de voorbereiding van de uitvoeringsovereenkomsten 2018. Zij hebben aangegeven dat zij deze betrokkenheid waardevol vinden. Ook heeft men waardering uitgesproken voor de zorgvuldige en gedegen wijze waarop dit heeft plaatsgevonden. Voor 2018 zijn nieuwe overlegtafels ingepland. Het doel hiervan is om gezamenlijk terug te kijken op het afgelopen proces, als basis voor verdere ontwikkeling en verbetering in 2019 en verder.

Om de transformatie in het sociaal domein extra kracht bij te zetten werkt de gemeente samen met andere gemeenten in de regio, vanuit een gedeelde visie. Deze samenwerking is mede bedoeld om de individuele kwetsbaarheid van de gemeenten bij de uitvoering van belangrijke, complexe en risicodragende taken in het sociaal domein te verminderen. De samenwerking gaat daarom over het delen van kennis, vaardigheden en daarmee ook over het behalen van synergie en kostenreductie. Deze samenwerking is op 31 augustus 2016 opnieuw bekrachtigd in een uitvoeringsconvenant tussen de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert. Vanuit deze

subregionale samenwerking is er bovendien afstemming op de regionale schaal van Midden-Limburg. Het convenant heeft vooralsnog alleen betrekking op Wmo en Jeugdhulp. Medio 2018 wordt de samenwerking geëvalueerd en wordt gezamenlijk bekeken hoe we de samenwerking voor de toekomst duurzaam kunnen vormgeven.

3. Majeure projecten

Leudal kent een aantal majeure projecten, die zijn ontstaan vanuit de strategische visie ambities uit het coalitieakkoord en burgerinitiatieven. Hieronder geven wij u een overzicht van de diverse projecten/initiatieven.

Burgerinitiatieven

- Wielierbaan: De initiatiefnemers om te komen tot een Veilige Wielieromgeving op de locatie Houtrustlaan in Haelen hebben hun initiatief ingetrokken. Hierdoor zal er geen Wielierbaan worden gerealiseerd in Haelen. Binnen de plannen rondom Park Leudal Oost is eind 2017 het initiatief opgepakt om te onderzoeken of een wielierbaan binnen deze ontwikkeling tot de mogelijkheden behoort (zie verder onder punt park Leudal Oost).
- Park Leudal Oost: In december 2017 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over het initiatief Park Leudal Oost. Daarbij heeft de raad besloten om € 1.500.000 beschikbaar te stellen voor het realiseren van de Open Club-gedachte en de renovatie van de huidige sporthal. Daarnaast is het college opgedragen om medewerking te verlenen aan de realisatie van de veilige wielieromgeving op Park Leudal Oost. Momenteel werken de initiatiefnemers de plannen uit, waarbij de gemeente faciliterend optreedt. De voorwaarden ten aanzien van de financiering en de overdracht van eigendommen worden nu uitgewerkt. Een en ander vergt nog een begrotingswijziging, die voor het 2^e kwartaal van 2018 ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd. De initiatiefnemers koersen op daadwerkelijke uitvoering in 2019.
- Fusie scholen: Een initiatief van SPOLT om te komen tot een fusieschool in Leudal-West. In overleg met dorpsraden, die intensief bij dit proces betrokken zijn, is geconcludeerd dat het meer moet worden dan enkel een basisschool maar een vliegwiel voor deze kernen. Inmiddels zijn SPOLT, kinderopvang HOERA, Scholengemeenschap St. Ursula en Bibliocenter al aangesloten. In 2017 is een locatieonderzoek verricht en betrokkenheid gecreëerd bij alle partijen. Dit locatieonderzoek met een voorkeurslocatie wordt waarschijnlijk in het tweede kwartaal van 2018 aan de raad voorgelegd.
- Sport Kelpen-Oler, Grathem, Ell, Hunsel: Het locatieonderzoek is eind 2017 uitgevoerd. Er zijn een aantal locaties vergeleken op fysieke haalbaarheid en draagvlak binnen de voetbalclubs. De voetbalclubs zijn intensief bij dit proces betrokken. De voorkeurslocatie is in februari 2018 door de Raad vastgesteld op de nieuwe locatie Oranjestraat – Kelpen-Oler. In 2018 worden verdere onderzoeken verricht en het ontwerp opgesteld.

Lokale projecten

- Toerisme en recreatie: De recreatieve voorzieningen die in 2017 zijn opgeleverd zijn o.a. de Natuurpoorten rondom het Leudal en het rolstoeltoegankelijke Elisabethpad. Ook zijn diverse evenementen en activiteiten met subsidies ondersteund. Denk hierbij aan een gidsopleiding in Neeritter en de wielertocht De Freedomride, de Prof. Dubois maand en Nautisch Leudal. Tevens is er actieve promotie van Leudal geweest door participatie in het regionale project Maasplassen Nautique en deelname aan tour de L1mbourgh. Ook is de kermis verzelfstandigd en is de organisatie overgedragen aan de Stichting Traditionele Kermisorganisatie.
- Fietspad Spoorbrug Buggenum: Samengebracht met een initiatief voor een fietsroute in Roermond (Meinweg-Centrum Roermond) en in relatie gebracht met initiatieven voor regionale (snel)fietsroutestructuur. Met de gemeente Roermond is een gezamenlijk project gestart voor een haalbaarheidsstudie. In 2017 is markconsultatie uitgevoerd om richting te geven aan uitvraag. Het onderzoek is aanbesteed. In 2018/19 volgt uitvoering. Het resultaat wordt medio 2019 met de raad gedeeld.

- Fietspad Leudalweg: Kansen op medefinanciering zijn door de provincie onderzocht. Het subsidieverzoek is niet gehonoreerd. Afgelopen jaar is het realiseren van fietsvoorzieningen langs de Leudalweg overwogen in de geactualiseerde module Fiets van het gemeentelijk verkeers- en vervoerplan (GVVP). Aan de raad is in de Module Fiets voorgesteld om te kiezen voor fietssuggestiestroken als haalbare optie. Dit voorstel is door de raad op 11 juli 2017 overgenomen. Het college heeft toegezegd om een vrijliggend fietspad als alternatief te overwegen. Uitvoering wordt gekoppeld aan het programma voor de uitvoering van regulier onderhoud. De financiële dekking voor fietssuggestiestroken moet nog worden gevonden in het nieuwe maatregelenpakket GVVP 2019 e.v..
- Fietspad Heldenseweg: Voorbereiding voor realisatie gestart. De Raad heeft op 11 juli 2017 hiervoor voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Voor de uitvoering zijn een aantal alternatieven uitgewerkt en nader geraamd. De beschikking voor subsidie door de provincie ter hoogte van € 658.000 is in maart 2018 ontvangen.
- Herinrichting Napoleonsweg Neer: De Napoleonsweg in Neer is een provinciale weg. Enkele jaren geleden heeft de provincie Limburg het initiatief genomen om te komen tot een reconstructie van de Napoleonsweg binnen de bebouwde kom van Neer. Reden om te komen tot reconstructie is asfaltvervanging en het duurzaam veilig inrichten van deze weg binnen de bebouwde kom van Neer. In financiële zin zou de gemeente ook een bijdrage moeten leveren aan deze reconstructie. De initiatieffase om te komen tot deze reconstructie zou in de 2^e helft van 2018 starten. In november 2017 bleek echter dat de provincie de reconstructie van de Napoleonsweg, na een herijking van het totale mobiliteitsprogramma, naar achteren heeft geschoven. Concreet is over een verder verloop niets te melden.
- Hoogwaterbeschermingsprojecten Neer en Buggenum: De hoogwaterbeschermingsprojecten worden uitgevoerd door het Waterschap Limburg. Gemeente Leudal participeert in de projectgroepen voor dijkkring 74 in Neer en dijkkring 75 in Buggenum. Voor dijkkring 74 in Neer zijn plannen in voorbereiding voor het actualiseren (op hoogte brengen) van de dijkkring vanaf Restaurant XXL tot aan de Napoleonsweg N273. Het betreft hier zowel de groene kade als de harde kade in Hanssum. Het projectplan om te komen tot verhoging van de harde kade is in afrondende fase. Hierdoor ontstaat duidelijkheid over de daadwerkelijk technische (on)mogelijkheden. Denk hierbij aan het toepassen van glas of beton en het ophogen van de bestaande rijweg. Dit alles om het zicht naar en op de Maas te waarborgen. Voor dijkkring 75 in Buggenum heeft het waterschap in diverse overleggen met gemeente, Provincie, Rijkswaterstaat en de bewoners van Buggenum verkenningen uitgevoerd met als doel om medio 2018 te komen tot een definitief voorkeursalternatief voor het tracé van de toekomstige dijk. Een aantal alternatieven is hierbij afgefallen en mogelijke meekoppelkansen zijn in beeld gebracht, zoals bijvoorbeeld de herinrichting inclusief natuurontwikkeling van het gebied rondom het koelwaterkanaal, de verdere ontwikkeling van het Buggenummerbroek, een nieuwe locatie van de jachthaven en een (recreatief) fietspad langs de maas en of op de dijk.
- Reparatie- en veegbestemmingsplan buitengebied: Het reparatie- en veegbestemmingsplan buitengebied is in 2016 vastgesteld. Hiertegen is meerdere malen beroep ingesteld. Voor de behandeling bij de Raad van State zijn verweerschriften opgesteld en heeft overleg plaatsgehad met enkele indieners/adviseurs van de beroepsschriften. In september 2017 zijn de beroepen behandeld bij de Raad van State. Eind december 2017 is uitspraak gedaan. De Raad van State heeft de gemeenteraad opgedragen om op enkele onderdelen een nieuw besluit te nemen binnen 39 weken na de uitspraak. Dit wordt in 2018 opgepakt en uitgevoerd.

- Landgoed Leudal: op basis van een uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak d.d. 6 december dient ten aanzien van het bestemmingsplan opnieuw besluitvorming plaats te hebben met in achtneming van de afdelingsuitspraak.

De drie belangrijkste vernietigde onderdelen zijn het toegelaten aantal arbeidsmigranten, de bouw- en goothoogte en het niet toelaten van evenementen. Andere punten waar de Afdeling niet mee kon instemmen waren het verenigen van bebouwingspercentage, de locatie van de beheerderswoning en de eis van één bedrijf. Voor het aantal arbeidsmigranten is een voorlopige voorziening getroffen van 300 personen tot het nieuwe besluit is genomen. De maatvoering voor de gebouwen en het verengde bebouwingspercentage zijn eveneens voorlopig in stand gehouden.

- Inmiddels is over al deze punten externe advies ingewonnen, zijn aanvullende onderzoeken uitgevoerd voor de drie belangrijkste vernietigde onderdelen en zijn de overige punten uit het nieuwe plan geschrapt. Het plan ligt nu klaar voor bespreking in het college.
- Het gewijzigde plan zal vervolgens aan de raad ter besluitvorming worden aangeboden. Geplande behandeldatum is 17 april 2018.
- De kosten voor het maken van het bestemmingsplan vallen onder de post bestemmingsplannen. Eventuele proces- en griffiekosten die uit de procedure voortkomen, zijn gebaseerd op de mogelijke indieners van beroep (schatting € 4.000) en zijn verantwoord in het collegevoorstel.

- Hof van Leudal: Op basis van de toeristische gebiedsontwikkelingsvisie 'Hof van Leudal' zijn met een financiële bijdrage van de Gebiedsontwikkeling Midden Limburg (GOML) de volgende deelprojecten uitgevoerd:
 - Verbeteren verbindingroutes voor langzaam verkeer tussen De Leistert en de kern Roggel;
 - Het afsluiten van de Leistertweg voor motorvoertuigen zodat er één groot recreatiegebied is ontstaan
 - Het toeristisch aantrekkelijker maken van de markt in Roggel inclusief het plaatsen van de "Köls van Roggel" als toeristische trekker.

In 2018 is het project volledig afgerond waarbij de doelstelling om het gebied toeristisch aantrekkelijker te maken, is gehaald.

Regionale projecten

- N280: Het project N280-west wegvak Leudal wordt uitgevoerd door de provincie Limburg. In samenwerking met de gemeente Leudal is een concept realisatieovereenkomst uitgewerkt. Onderdeel van deze realisatieovereenkomst vormt ook de visualisatie van het werk (het zogenaamde voorontwerp) waarin de scope van het werk is verbeeld. Door de provincie is de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) opgesteld en ter inzage gelegd. Dit is het eerste document dat in het kader van de MER procedure is opgesteld. Het NRD beschrijft welke zaken in het MER onderzocht zullen (reikwijdte) worden en op welke manier dat gebeurt (detailniveau). Daarnaast is door de provincie in overleg met de gemeente een start gemaakt met de procedure voor het opstellen van een provinciaal inpassingsplan (PIP).
- Stations Haelen en Baexem: In november 2017 heeft Provinciale Staten besloten het project Stoptrein Weert-Roermond, dat deel uitmaakte van de Limburgse Railagenda, te beëindigen. De motivering daarvoor ligt in de uitkomst van de door Prorail uitgevoerde verkenning naar de mogelijkheden en consequenties voor een sprinterbediening op de lijn Weert – Roermond. De hoogte van de waarschijnlijke investeringskosten alsook het verwachte exploitatietekort rechtvaardigen het verder nastreven van dit initiatief niet. Leudal streeft er naar bereikbaarheidsopgaven in de regio, binnen de bestaande samenwerking van het Regionaal Mobiliteitsoverleg, breed te blijven beschouwen. De ambitie voor het realiseren van een stoptreinverbinding blijft daar voor de gemeente een rol in spelen. Als uit die samenwerking op termijn nieuwe perspectieven ontstaan, zal de provincie in dit proces participeren en nieuwe initiatieven op waarde en op integraliteit beoordelen.

- Ontwikkeling Maasfront: Parallel aan de plannen van het Waterschap voor de dijkkring 74 in Neer lopen er ook ontwikkelingen vanuit de gemeente. Zo worden de plannen rondom het viteliaterrein inclusief de te realiseren nieuwe ontsluiting en parkeerplaatsen binnenkort in procedure gebracht. Zodra definitief is vastgesteld hoe de plannen rondom de kade van het Waterschap Limburg worden vormgegeven, wordt gestart met de verdere uitwerking van de tweede fase rondom het Maasfront. De uitvoering vindt plaats aansluitend aan de realisatie van de Waterschapswerken.

- Zevenellen, the centre of biobased agriculture (OML): Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML) heeft in 2017 gewerkt aan de verdere ontwikkeling. Zevenellen wordt gepositioneerd als "The Centre of Biobased Agriculture".
 Op Zevenellen biobased agriculture ligt de focus op bedrijven die op deze locatie als hoofdactiviteit biobased gerelateerde activiteiten ondernemen. Biobased duidt op het be- en verwerken en/of verwaarden van reststromen uit organische-, agrarische- of foodindustrie met als doel een nieuw biobased building block. Agriculture duidt in basis op de tuinbouw, veeteelt, bosbouw, landbouw, toeleveringsbedrijven in agri & food en voedselverwerkende industrie. Bij deze hoofdactiviteit houden we rekening met co-operatieve activiteiten in en met reststromen zoals duurzame elektriciteit, warmte- en biogas. Hiermee creëren de bedrijven die actief zijn op Zevenellen biobased agriculture meerwaarde voor andere bedrijven op Zevenellen. Hierdoor ontstaat er een keten van reststromen, grondstoffen, halffabricaten en eindproducten.
 OML, die dit terrein voor eigen rekening en risico ontwikkelt, heeft in 2017 de benodigde activiteiten en investeringen opgestart om het terrein grotendeels bouwrijp te maken zodat de eerste kavels in 2019 uitgegeven kunnen worden.
 Door de gemeente zijn in het afgelopen jaar met een milieueffectanalyse de milieueffecten in beeld gebracht. Hieruit blijken de milieuaspecten luchtkwaliteit en geluid geen probleem te zijn. Slechts in een zéér extreme en uitzonderlijke situatie zou geuroverlast voor de omgeving kunnen optreden. Om toch grip te houden op het geuraspect en daarmee het woon- en leefklimaat voor de omgeving te bewaken, gaat de gemeente in samenspraak met belanghebbenden een lokaal industrieel geurbeleid vaststellen. Daarin wordt onder andere vastgelegd wat maximaal aanvaardbare geurnormen zijn voor bedrijven die zich op het terrein willen vestigen.
 Verder is door de gemeente besloten de landschappelijke inpassing van het bedrijventerrein vorm te geven. Hiermee kan door het aanleggen van opgaande groenelementen een goede visuele scheiding worden aangebracht tussen het bedrijventerrein en de omliggende kernen. Zowel het geurbeleid als de landschappelijke inpassing worden begin 2018 in samenspraak met omwonenden, grondeigenaren, gebruikers en initiatiefnemers voorbereid.

- Overige uitvoeringsprojecten SML
 - Energie
 In de komende jaren zal regionaal steeds meer aandacht worden besteed aan de energietransitie. Een onderdeel daarvan is de overgang naar aardgasloos wonen en werken. Het is een grote opgave voor de komende jaren. In Leudal zijn er, samen met burgerenergiecoöperaties, twee nieuwe windparken ontwikkeld. De opbrengst van de nieuwe windparken komt daardoor zoveel mogelijk ten goede van de omgeving. Naast de ontwikkeling van nieuwe locaties voor windturbines neemt ook de vraag toe naar plaatsing van zonne-energiesystemen. In regionaal verband wordt daar beleid voor ontwikkeld. Het initiatief voor de energietransitie ligt grotendeels bij bedrijven en inwoners. Als Midden-Limburgse gemeenten steunen we (samen met de provincie) met name burgerinitiatieven zoals de eerdergenoemde energiecoöperaties.

 - Agrarisch
 In 2016 zijn bestuursafspraken gemaakt met de 7 Midden-Limburgse gemeenten en de provincie. Dit waren vooral procesafspraken. Deels zijn ze uitgevoerd en deels moeten ze geactualiseerd worden. De voorbereiding voor de actualisatie heeft in 2017 plaatsgevonden. Ten behoeve van asbestsanering zijn een aantal showcases uitgevoerd om inzicht te krijgen in de problematiek rondom asbest. De resultaten hiervan zullen gebruikt worden bij het opstellen van beleid.

- Handvat omgevingskwaliteit

Leudal start samen met de gemeenten Weert en Nederweert met het opstellen van een handvat omgevingskwaliteit. Het handvat biedt een handreiking aan initiatiefnemers bij nieuwe ruimtelijke initiatieven.

- Regiovisie

De regiovisie is gereed. Als alle werkvelden de visies gereed hebben dan worden de visies gezamenlijk aangeboden voor besluitvorming.

- o Economie

- Strategische InvesteringsAgenda

In 2017 is door het SML-werkveld Energie en Economisch Beleid (EEB) op basis van de in 2016 vastgestelde Agenda voor Midden-Limburg en het regionale economische profiel de Strategische InvesteringsAgenda (SIA) uitgewerkt. De SIA omvat diverse opgaven op basis van het regioprofiel van Midden-Limburg. Uit deze opgaven is een beperkt aantal speerpunten benoemd, waar een uitvoeringsprogramma voor wordt opgesteld.

- Regionaal beleidskader werklocaties

2017 heeft in het teken gestaan van afronding van het beleidskader. De koepelorganisaties MKB Limburg, LWV en LLTB zijn in het najaar van 2017 op hoofdlijnen geïnformeerd over de ontwikkeling van het regionaal beleidskader werklocaties.

In 2018 zal het SML BO EEB het definitieve concept-beleidskader vaststellen en ter besluitvorming aanbieden aan de gemeenteraden. Ook de koepelorganisaties wordt gevraagd om een zienswijze. Het streven is dat de raden medio 2018 het document hebben vastgesteld.

- Snel internet in het buitengebied

Snel internet voor het buitengebied is samen met de gemeente Leudal, Weert, Nederweert, Maasgouw en Peel en Maas in voorbereiding.

De gemeenten hebben in januari 2018 een convenant ondertekend om tot realisatie te komen. Basis voor het starten van de uitvoering is een minimale deelname van 50% van de bewoners in het buitengebied. Half juni 2018 zal duidelijk zijn of er voldoende deelname is. De uitvoering zal dan gestart worden in het najaar van 2018 en doorlopen in 2019.

Samenvattend is dit het financiële overzicht voorgaande projecten

(bedragen x 1.000)

Majeure project	Indicatie volume investering	Indicatie subsidie bijdrage	Indicatie aandeel gemeente	Krediet-votering 2017	Fasering
Burgerinitiatieven					
Wielerbaan (Haalen) ingetrokken					
Sportpark Houtrust Haalen	180		180	180	2018
Fusie scholen, Haler, Hunsel, Ittervoort, Neeritter	5.000		5.000	200	2018
Park Leudal Oost*	1.600	p.m.	1.600	100	2018
Sport Kelpen-Oler, Grathem, Ell, Hunsel	3.000	p.m.	3.000	250	2019
subtotaal	9.780	-	9.780	730	
Lokale projecten					
Toerisme en recreatie	p.m.				2018
Fietspad Leudalweg	p.m.				2019
Fietspad Heldenseweg	1.700	-680	1.020	170	2018
Fietspad spoorbrug Buggenum	7.100	-3.500	3.600	50	2017
Herinrichting Napoleonsweg Neer	p.m.				2019
subtotaal	8.800	-4.180	4.620	220	
Regionale projecten					
N280 - ontwikkelingsas	3.800		3.800	3.800	2018
Herinrichting Baaxem	3.500		3.500		
Stations Haalen en Baaxem			-		
Ontwikkeling Maasfront (fase 2)	150		150	150	2018
Ontwikkeling BT Biobased Zevenellen (OML)	350	-175	175	175	2018
Overige uitvoeringsprojecten SML	p.m.				2018
subtotaal	7.800	-175	7.625	4.125	
TOTAAL	26.380	-4.355	22.025	5.075	

4. Organisatieontwikkeling

We hebben in 2017 onze koers voor de ontwikkeling van de organisatie bijgesteld en het accent gelegd op bouwen aan een stevige basis en het verbeteren van de dienstverlening. Een basis in de vorm van dossiers die op orde zijn, tijdig en goed antwoorden op vragen van inwoners, instellingen en derden, alsmede goed functionerende systemen en werkprocessen. Deze verbetering van de dienstverlening, van systemen en van processen is onderdeel van een overkoepelend organisatieontwikkelingsplan, genaamd 'Leudal uit het dal'. Dit plan gaat uit van de volgende zeven ontwikkelingssporen:

1. Systemen en processen. We pakken eerst heel basale zaken op, zoals dossiers op orde, goed en tijdig antwoorden op binnengekomen berichten en het vormgeven van werkprocessen. De belangrijkste uitdaging hierbij is het nu wél tot het eind afronden van verbeterprocessen. Daar heeft het in het verleden vaak aan ontbroken in Leudal.
2. Sturing en structuur. We hebben een laag van teamleiders ingevoerd omdat medewerkers de afgelopen jaren aan hun lot zijn overgelaten en behoefte hebben aan duidelijkheid. Alle teamleiders zijn inmiddels aangesteld.
3. Personeel. Met het aantrekken van nieuwe teamleiders zijn we nu ook in staat om weer intensief contact met de medewerkers te hebben. We hebben opnieuw functioneringsgesprekken via een gesprekscyclus ingevoerd en het functiegebouw (HR21) aangepast.
4. Teamontwikkeling. Met de vorming van nieuwe teams is het nu ook mogelijk om gericht te werken aan teamontwikkeling.
5. Kwaliteit van dienstverlening. We streven over de gehele linie van de gemeentelijke dienstverlening een waardering door burgers met een '7' na.
6. Cultuur en betekenisgeving.
7. Imago en communicatie. Imago is uiteraard een afgeleide van de kwaliteit van onderliggende werkprocessen en communicatie vaardigheden.

Dit is veel tegelijkertijd, maar we maken het behapbaar door steeds kleine projecten te starten en pas aan nieuwe dingen te beginnen als de vorige (vrijwel) zijn afgerond.

We kunnen hieruit concluderen dat de basisvoorwaarden nu aanwezig zijn om de dienstverlening de komende jaren naar een hoger niveau te tillen.

Co-creatief en interactief werken maken deel uit van de ontwikkeling naar een betere dienstverlening. In diverse processen doen we met vallen en opstaan ervaring op met interactief werken, zowel bij gemeentelijke ontwikkelingen, zoals 'Buitengebied in beweging' als bij initiatieven van burgers, zoals 'Park Leudal Oost'. Verspreid in de organisatie werken procesregisseurs die interactieve processen stimuleren, begeleiden en ondersteunen.

5. Ombuigingen

Om hieraan uitvoering te geven, is gekozen voor een programmasturing naast de (bestaande) reguliere lijnsturing. Hiertoe is het programma Lange Termijn Ombuigingen (LTO) gestart. De ombuigingen die binnen het programma LTO (Lange Termijn Ombuigingen) vielen zijn allen gerealiseerd of (deels) teruggedraaid. Enkel voor Vastgoed en Accommodaties en P&O dienen op termijn nog ombuigingen gerealiseerd te worden. Deze laatste 2 worden afzonderlijk verantwoord in de paragraaf bedrijfsvoering.

In aanvang waren deze taken verdeeld in de volgende onderdelen:

Programma	thema
1	Vastgoed en accommodaties
1	Subsidie bibliotheken
1	Subsidie verenigingen
1	Subsidie bibliotheken
1	Subsidie peuterspeelzalen
2	3 decentralisaties; nieuwe taken
3	Onderhoud openbare ruimte
4	Personeel en organisatie*

6. Omgevingswet

De nieuwe Omgevingswet zal, zoals het er nu uitziet, in 2021 in werking treden. Het huidige omgevingsrecht bestaat uit 26 losse wetten en nog veel meer uitvoeringsregelingen, het is alles bij elkaar erg complex, ondoorzichtig en vormt een remmende factor bij ontwikkelingen. De belangrijkste doelen van de Omgevingswet zijn:

- Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.
- Een doelmatig beheer, gebruik en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving om zo maatschappelijke functies te waarborgen.

De Omgevingswet heeft als afgeleide van deze doelstellingen dan ook vier belangrijke verbeterdoelen:

- Het vereenvoudigen, versnellen en verbeteren van besluitvorming in het brede fysieke domein.
- Meer integraliteit, de integratie van plannen en toetsingskaders.
- Het vergroten van bestuurlijke afwegingsruimte.
- Het doelmatig uitvoeren van onderzoek.

- Burgerparticipatie

Participatie is een belangrijke pijler en een kernbegrip van de Omgevingswet. Vroegtijdig samenwerken vergroot de kwaliteit van de oplossing en zorgt ervoor dat verschillende perspectieven, kennis en creativiteit direct op tafel komen. Daarnaast vergroot het het draagvlak en zal het doorgaans ook leiden tot een afname van het aantal zienswijzen en bezwaar- en beroepschriften.

Participatie is maatwerk. Daarom schrijft de wet niet voor 'HOE' de participatie plaats moet vinden. Wel dat het moet, maar de gemeente heeft de ruimte om een keuze te maken en een werkwijze te ontwikkelen die past in de lokale context. Hoe pro-actief en intensief de gemeente participatie in wil zetten is afhankelijk van de rol die de gemeente heeft in de omgevingsprocessen en wat zij wil bereiken met deze processen.

Om ons hierop voor te bereiden en rekening houdend met de lessen uit het verleden zijn wij in 2017 gestart met procesmatig werken over de grenzen van de geëigende domeinen heen. In 2018 zal de gemeente uitwerken op welke wijze het proces van participatie ingezet wordt:

- bij de totstandkoming van kerninstrumenten als de omgevingsvisie, het omgevingsplan, het programmaplan en het projectbesluit;
- om aangesloten te zijn en te blijven op initiatieven in de energieke samenleving;
- als onderdeel van het werkproces bij de uitvoering van het omgevingsplan c.q. een initiatief.

- Impact

We hebben nog ongeveer drie jaar de tijd voor de voorbereiding van de Omgevingswet. De wet heeft veel gevolgen voor raadsleden, bestuurders, managers, medewerkers en voor de onderlinge samenwerking. Maar ook voor de inhoud van beleid, plannen en regels. Misschien is de impact nog wel het grootst op de cultuur, het gedrag en de houding van de bestuursorganen en de medewerkers van de gemeente als het gaat om het (be)sturen, regelen, netwerken en de dienstverlening. De invloed op al deze facetten zal gaandeweg steeds duidelijker worden.

- Aanpak

We weten nog niet alles, de Omgevingswet is nog niet helemaal klaar en dat geldt nog meer voor de algemene maatregelen van bestuur (amvb's) en behoorlijk wat uitwerkingen. Maar de hoofdlijnen en bedoelingen zijn duidelijk genoeg om aan de slag te gaan. In 2016 is een plan van aanpak opgesteld. De planning wordt jaarlijks bijgesteld en aangevuld. Daarnaast zullen we in 2018 een eerste opstelling maken van de financiële gevolgen met behulp van het financiële (dialoog)model. De veranderingen als gevolg van de Omgevingswet worden in de komende periode gefaseerd ingevoerd.

- Inzet middelen

De Omgevingswet is een grote en complexe wetgevingsoperatie met een lange doorlooptijd en veel zaken die gaandeweg duidelijk moeten gaan worden en waar de gemeente ook zelf keuzes in moet gaan maken: wat is ons ambitieniveau, willen we veel veranderen in regels en beleid of maar beperkt, kunnen we veel zelf doen of vooral met externe expertise. Het is noodzakelijk hiervoor personele capaciteit en middelen beschikbaar te stellen. Met behulp van het financiële dialoogmodel kunnen we o.a. in beeld brengen:

- wat de invoeringskosten zijn voor de komende jaren;
- wat de exploitatielasten waren en worden.

In 2017 zijn de beschikbare middelen vooral ingezet voor informatievoorziening, communiceren en kennisvergaring, het opschonen van bestaande regelgeving en het vaststellen van een bestemmingsplan voor alle kernen.

7. Dienstverlening

Landelijke ontwikkelingen

De landelijke ontwikkelingen gaan vooral uit van drie ambities:

1. open en transparant deelnemen aan de participatiesamenleving;
2. als één efficiënte overheid werken;
3. werken massaal digitaal en leveren maatwerk lokaal, waar nodig.

In 2017 is de visie op dienstverlening geactualiseerd. Dit is integraal opgenomen in de organisatieontwikkeling met de titel "Leudal uit het dal". De visie op de dienstverlening gemeentebreed is dat Leudal op alle onderdelen van de dienstverlening een rapportcijfer van minimaal een 7 wil behalen. In een veranderende samenleving en voortschrijdende digitalisering betekent dat aanpassingen van de dienstverlening in afstemming met hetgeen de burgers en bedrijven van ons verwachten. Stilstand is letterlijk achteruitgang in de beoordelingscijfers. In 2017 is in combinatie met het imago onderzoek een nulmeting uitgevoerd waarbij bleek dat op sommige onderdelen de gewenste 7 (royaal) wordt gehaald en op andere onderdelen de nodige extra inspanningen noodzakelijk zijn om tot dat cijfer te komen. In 2018 worden hiervoor acties ingezet en zal een nieuwe meting worden gedaan. De cyclus van meten, verbeteringen aanbrengen en opnieuw meten zal de komende jaren worden voortgezet.

Door de realisatie van de visie onderdeel te maken van 'Etappe 1: De Beklimming' wordt de voortgangsrapportage daar eveneens onderdeel van. De raad is na vaststelling van het visiedocument in B&W geïnformeerd met een raadsinformatiebrief. Hierbij is aangegeven dat de visie een van de projecten uit Leudal uit het dal is en nu is opgenomen in het organisatieontwikkelplan "Etappe 1: de Beklimming".

8. Economisch profiel Leudal

De voorbereidingen voor een economisch profiel voor Leudal zijn gestart.

Doel van dit economisch beleidsprofiel is aan te geven waar de gemeente Leudal samen met haar partners "werk van gaat maken" om de economische vitaliteit van Leudal ook in de naaste toekomst (2020-2025) te behouden en waar mogelijk nog te overtreffen.

In het profiel wordt duidelijk wat de kansen en bedreigingen zijn van de gemeente Leudal en waar ontwikkelkansen liggen.

2.2. Financiële hoofdlijn

Dit onderdeel geeft een beeld van de belangrijkste financiële ontwikkelingen. Het financieel resultaat 2017, de financiële speerpunten (3 decentralisaties, de ombuigingen en het weerstandsvermogen) komen binnen dit onderdeel aan de orde.

Financieel resultaat 2017

Het positieve resultaat van de jaarrekening 2017 is iets hoger dan het verwachte bijgestelde begrote resultaat. Het voordelige resultaat dat de gemeente in 2017 heeft behaald bedraagt € 1.511.000. Ook het structurele resultaat (het resultaat gecorrigeerd met incidentele baten en lasten) is positief.

Voorgesteld wordt om het resultaat als volgt te bestemmen:

(bedragen x 1.000)

	Omschrijving	Bedrag
1	Doorontwikkeling externe dienstverlening	226
2	Project Pilot BAG met BsGw	106
3	Toevoegen aan reserve 3 D's	803
4	Toevoegen voorziening afrekening BBZ-leningen niet -starters	150
5	Toevoegen aan algemene reserve	226
	Totaal	1.511

Ad 1.

In 2017 waren projectactiviteiten begroot rond een aantal (deel)projecten die uiteindelijk pas worden gerealiseerd in 2018.

Ad 2.

Het Gis/Geo project is in 2017 niet afgerond. Dit hield mede verband met de besluitvorming over de positionering van de BAG binnen de EcGEO-samenwerking

Ad 3. en 4.

Afrekening BBZ-leningen niet-starters (voordeel €953.000)

De afgelopen jaren is een balanspost opgebouwd met structureel teveel ontvangen bedragen vanuit het rijk. Dit bedrag ad €953.000 dient in 2017 als voordeel genomen te worden. Het voorstel is om een bedrag van € 150.000 te reserveren in een voorziening voor de BBZ-leningen niet-starters. Het aantal leningen daalt de laatste jaren structureel, waardoor het risico ook afneemt. Met een voorziening van het voorgenoemde bedrag kan één gemiddelde lening 100% worden gedekt. Indien de voorziening in de toekomst wordt aangesproken, is het voorstel deze eerst aan te vullen tot het initiële bedrag van € 150.000 uit positieve resultaten. Het voorstel is om het restantvoordeel ad € 803.000, te storten in de reserve 3D. De structurele daling van de Integratie Uitkering Jeugd (die niet evenredig loopt met dalende kosten), kan hiermee voor een deel worden opgevangen. Daarnaast worden de integratie-uitkeringen Wmo, Jeugd en Participatie met ingang van 2019 overgeheveld naar de algemene uitkering. Dit kan nadelige herverdeeleffecten veroorzaken (deze 2 punten zijn nog niet verwerkt in de doorrekening van de financiële tabellen bij deze concept programmarekening, maar worden tegelijkertijd verwerkt met de eventuele opmerkingen van de accountant).

De stand van de algemene reserve maakt dat het weerstandsvermogen eind 2017 boven de 2 ligt, te weten 2,64. In de spelregels is afgesproken dat het college dan een voorstel doet tot afroming. Het voorstel is nu om van de € 1.400.000 een bedrag van € 800.000 toe te voegen aan de begrotingsruimte 2019 ter dekking van het incidenteel. Voor de uitvoering van het coalitieprogramma wordt de resterende € 600.000 beschikbaar gesteld. Na bestemming van bovenstaande bedragen ligt de ratio vanaf 2018 tussen 1,62 en 1,82.

Analyse resultaat 2017

De jaarrekening laat een totale omzet zien van € 91 miljoen en sluit met een voordelig saldo van € 1,5 miljoen. In de bijgestelde raming gingen we nog uit van een verwacht voordelig saldo van € 0,4 miljoen. Het definitieve resultaat is € 1,1 miljoen hoger dan verwacht. In de volgende paragraaf wordt ingegaan op de oorzaken van dit resultaat.

In de onderstaande tabel "analyse resultaat 2017" worden de belangrijkste verschillen ten opzichte van het verwachte resultaat van de bijgestelde begroting weergegeven. Tevens is in het overzicht aangegeven of het gaat om zaken die doorwerken naar andere jaren en waarmee in de begroting 2018 nog geen rekening is gehouden (structureel effect), dan wel zaken die alleen voor 2017 gelden (incidenteel effect). Per onderdeel is aangegeven op welke programma's het verschil betrekking heeft.

Uit de onderstaande tabel en toelichting hierop blijkt dat het resultaat wordt veroorzaakt door incidentele en onvoorziene mee- en tegenvallers. Verder blijkt uit onderstaand overzicht dat er ten opzichte van de bijgestelde begroting 2017 één structureel voordeel wordt verwacht vanwege de verlaging van de bijdrage per inwoner voor SML.

(bedragen x 1.000)

	voordelig	nadelig			
Verwacht resultaat 2017 (bijgestelde raming)	405				
Werkelijk resultaat 2017	1.511				
Afwijking t.o.v. verwacht resultaat	1.106				
Overzicht belangrijkste verschillen	voordelig	nadelig	structureel	incidenteel	programma
1. Leerlingenvervoer	58			58	2
2. Subsidie kinderopvang (gewijzigd subsidiebeleid)	57				2
3. Huisvesting brandweer	54			54	2
4. Pacht landbouwgronden	37			37	3
5. Doorontwikkeling externe dienstverlening	226			226	4
6. Bijdrage SML	33		33		4
7. Stelpost loon- prijscompensatie en onvoorziën	214			214	dkm 5
8. Opbrengst toeristenbelasting	145			145	dkm 5
9. Project Pilot BAG met BsGW	106			106	overhead 6
10. Verzekering: premie en schade	55			55	overhead 6
11. "10 jaar Leudal"	31			31	overhead 6
12. Mensontwikkelbedrijf		55		55	2
13. Proces- en gerechtskosten		31		31	3
14. Bestemmingsplannen		32		32	3
15. Voordeel verlenging afschrijvstermijn met 5 jaar		317		317	4
16. Taakstelling Vastgoed		91		91	4
17. Opbrengst OZB		35		35	dkm 5
18. Onderhoudskosten software		60		60	overhead 6
19. Doorbelasting investeringen		195		195	overhead 6
20. Afrekening BBZ -leningen niet-starters	953			953	2
21. Diverse overige posten		47		47	div
Totalen	1.969	863	33	1.846	
Totaal verschil t.o.v. het verwachte resultaat	1.106				

Toelichting belangrijkste voordelen

1. Leerlingenvervoer (voordeel € 58.000)

De kosten van het leerlingenvervoer laten sinds jaren een daling zien. De belangrijkste reden hiervoor is de afname van het aantal leerlingen dat met de taxibus wordt vervoerd. In 2017 is dit weer met ongeveer 20 leerlingen afgenomen. Daarnaast nemen de zogenaamde 'verre' ritten in aantal af. Door de invoering van passend onderwijs gaan kinderen dichterbij huis, meestal in dezelfde regio, naar school waardoor de vervoersafstand kleiner wordt.

Pas gedurende een schooljaar wordt duidelijk (beschikkingen september) hoeveel leerlingen gebruik maken van het vervoer, vandaar een incidenteel voordeel in 2017.

2. Subsidie kinderopvang (voordeel € 57.000)

Het subsidiebeleid op kinderopvang is gewijzigd, waardoor niet één grote organisatie, maar meerdere kleine organisaties subsidie ontvangen. Per saldo daalt hiermee de totale bijdrage aan peuterspeelzalen. In 2017 blijft € 106.700 over. Van dit bedrag wordt € 50.000 via de gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2018 voor een extra opleidingstraject voor circa 25 leidsters.

3. Huisvesting brandweer (voordeel € 54.000)

Op huisvesting brandweer heeft een verrekening exploitatiekosten plaatsgevonden en is een hogere huur ontvangen. Per saldo levert dit een voordeel op van € 54.000.

4. Pacht landbouwgronden (voordeel € 37.000)

De opbrengst pacht gemeentegrond is ruim € 37.000 hoger door een hoge pachtnorm voor de regio in 2017. De pachtprizen zijn gebaseerd op het Pachtprizenbesluit, dat jaarlijks wordt vastgesteld. Hierdoor wijzigt de prijs per hectare jaarlijks, vandaar een incidenteel voordeel in 2017.

5. Doorontwikkeling externe dienstverlening (voordeel € 226.000)

In 2017 zijn een aantal (deel)projecten begroot welke uiteindelijk pas in 2018 worden gerealiseerd. Het betreft de onderstaande activiteiten:

- Aanpassingen spreekkamers, callcenter en publiekshal.
- Vernieuwing website.
- Diverse zaken die (deels) onderdeel zijn geworden van het project Just Join, tijdig & goed antwoorden.

bijdrage SML (voordeel € 33.000)

Oorspronkelijk is in de begroting 2017 uitgegaan van een bijdrage van € 1,44 euro per inwoner voor Keyport en € 0,60 per inwoner voor SML. Dit is voor de bijdrage Keyport tussentijds bijgesteld naar € 0,90 per inwoner. Dit resulteert in een lagere bijdrage, namelijk € 33.000 lager dan begroot. Dit voordeel is structureel van aard.

6. Stelpost loon- en prijscompensatie en onvoorzien (voordeel € 214.000)

De post voor loon- en prijscompensatie en de post onvoorzien is in 2017 niet geheel benut.

7. Opbrengst toeristenbelasting (voordeel € 145.000)

Deze hogere opbrengst toeristenbelasting is met name toe te schrijven aan recreatiepark De Leistert (naheffing 2016).

8. Project Pilot BAG met BSGW (voordeel € 106.000)

Het Gis/Geo project is in 2017 niet afgerond. Dit hield mede verband met de besluitvorming over de positionering van de BAG binnen de EcGEO-samenwerking. Het overschot van € 106.000 is vrijgevallen in het resultaat. Via resultaatbestemming wordt deze € 106.000 beschikbaar gesteld voor het GIS/Geo project.

9. Verzekering: premie en schade (voordeel € 55.000)

Bij de toegekende schadeclaims en eigen risico's blijft de omvang achter bij de raming. Per saldo een voordeel van € 55.000.

10. "10 jaar Leudal" (voordeel 31.000)

Voor de Limburgse bestuurdersdag zijn minder kosten gemaakt voor de benodigde accommodatie. Bovendien is hiervoor beduidend meer sponsorgeld ontvangen. In totaal een voordeel van € 31.000.

Toelichting belangrijkste nadelen

11. Mensontwikkelbedrijf (nadeel € 55.000)

Door extra inhuur van jobcoaching voor het MOB heeft een overschrijding plaatsgevonden van de oorspronkelijke raming.

12. Proces- en gerechtskosten (nadeel € 31.000)

Hogere proces- en gerechtskosten ad € 31.000 betreffen het veegplan buitengebied.

13. Bestemmingsplannen (nadeel € 32.000)

Voor bestemmingsplannen algemeen is ca. € 100.000 begroot en daadwerkelijk € 132.000 besteed.

Ten behoeve van de realiseringsovereenkomst voor de herontwikkeling van de locatie Klooster Mariabosch heeft de gemeente specialistisch extern advies in moeten winnen. Dit om de beschikbaar gestelde provinciale subsidies zeker te kunnen stellen en ongeoorloofde staatssteun te vermijden. De kosten waren onvermijdelijk en niet voorzien.

14. Taakstelling Vastgoed (nadeel € 317.000)

De verlenging van de afschrijvingstermijn met 5 jaar is bij de 1^e Rarap ten gunste van de algemene reserve gekomen in plaats van de taakstelling Vastgoed.

15. Taakstelling Vastgoed (nadeel € 408.000)

Restant taakstelling Vastgoed 91.000.

15. Opbrengst OZB (nadeel € 35.000)

Deze lagere opbrengst t.o.v. de raming wordt nagenoeg volledig veroorzaakt door de gevolgen van de woondelenvrijstelling.

Op basis van gegevens BsGW worden de budgetten vanaf 2018 bijgesteld.

16. Onderhoudskosten software (nadeel € 60.000)

De ICT kosten zijn ca. € 60.000 hoger dan geraamd door een stijging van de onderhoudskosten voor software en informatieveiligheid. In 2017 zijn applicaties doorontwikkeld en aangeschaft voor het beheer van openbare ruimten, afhandeling bezwaarschriften belastingen en beheer BPV.

17. Doorbelasting investeringen (nadeel € 195.000)

In 2017 is voor ca. € 105.000 aan uren doorbelast aan investeringen/projecten. In de begroting 2017 was hiervoor een stelpost van € 300.000 opgenomen. Hierdoor ontstaat er een nadeel van € 195.000.

3. Leeswijzer

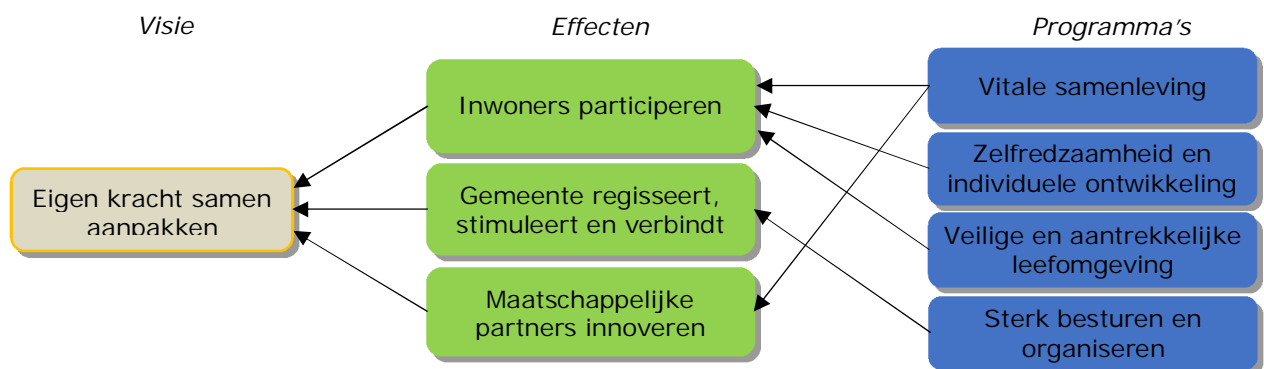
Deze jaarrekening kent drie onderdelen:

- Programmaverantwoording
- Paragrafen
- Bijlagen

De programmaverantwoording

De behoefte om sturing te kunnen geven vanuit de visie "Eigen kracht samen aanpakken".

De huidige indeling van de begroting is gebaseerd op zowel de 4 programma's als op de doelenboom. Het afgelopen jaar hebben wij gewerkt aan het verder uitwerken en concretiseren van de doelenboom. Doordat de doelenboom in deze jaarrekening integraal is verwerkt lopen we tegen doublures in de programma's aan. Als lezer van deze jaarrekening ziet u dus sommige onderdelen bij meerdere programma's terug. In schema ziet dat er als volgt uit:

De doelenboom is als aparte bijlage opgenomen waarin met verschillende kleuren wordt aangegeven wat de status is van de verschillende doelstellingen.

Hierbij is de volgende kleurverdeling toegepast;

- Groen: loopt, ligt op schema,
- Oranje: vraagt om bijsturing,
- Rood: nieuwe besluitvorming is noodzakelijk.

Per programma worden de verbonden partijen benoemd die ingeschakeld zijn voor de realisatie van de gestelde doelen en de 50 verplichte indicatoren vanuit het vernieuwde Besluit Begroting Verantwoording (BBV). Deze indicatoren hebben tot op dit moment slechts een beperkte informatiewaarde.

Op termijn gaan wij deze indicatoren benchmarken met vergelijkbare gemeenten en uiteindelijk willen wij eigen indicatoren daaraan toevoegen om in te zetten als stuurinformatie.

Programmaverantwoording

Per collegedoel wordt een toelichting gegeven over de belangrijkste afwijkingen. Er is een aparte bijlage toegevoegd waarin per collegedoel en product de verschillen tussen de begroting en realisatie inzichtelijk zijn gemaakt.

De paragrafen

De paragrafen gaan in op financiële en bedrijfsmatige onderwerpen die meerdere programma's raken. Alle paragrafen hebben een verplicht karakter.

De bijlagen

De jaarrekening wordt compleet gemaakt met diverse (verplichte) bijlagen.

De frauderisico analyse is daarbij geactualiseerd. Hierbij is de volgende kleurverdeling toegepast;

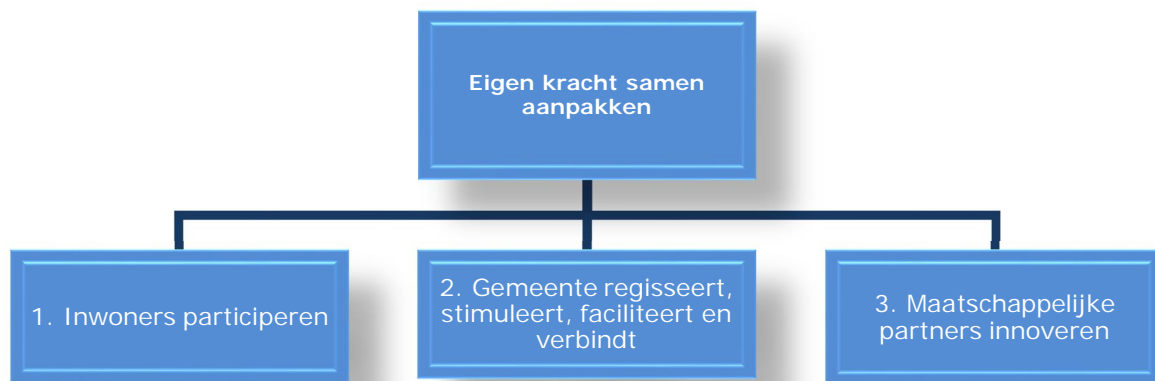
- Groen: ingeregeld,
- Oranje: verdient aanscherping,
- Rood: behoeft aanpassing.

4. Strategische visie

Naar aanleiding van de decentralisaties en de transformatie-opgave die daaruit volgt binnen het sociaal domein en fysieke domein, heeft de gemeente Leudal de volgende strategische visie gevormd voor 2025. Let wel dat de transformatie in het fysieke domein nog "eens extra aangejaagd" wordt door de Omgevingswet die over een aantal jaren in werking treedt.

"Eigen kracht samen aanpakken"

De gemeente Leudal gaat uit van de kracht van mensen. De samenleving zoals die is ingericht wordt onbetaalbaar, maar belangrijker: ze doet burgers tekort. Veruit de meeste inwoners zijn uitstekend in staat om zelf, of met hulp van anderen, ondersteuningsvragen op te lossen. Bijvoorbeeld met familie, vrienden, burens, collega's of bekenden uit het verenigingsleven. Dit resulteert in de volgende drie beoogde effecten die bereikt dienen te worden om deze visie waar te maken en de transformatie binnen het sociale en fysieke domein mogelijk te maken.

1. Inwoners participeren

Alle inwoners participeren naar vermogen in de samenleving die daarmee doorgroeit tot een participatiesamenleving. Inwoners zijn daarbij de regisseur van de eigen (zorg)vraag.

2. Gemeente regisseert, stimuleert, faciliteert en verbindt

De gemeente is ketenregisseur, regisseert, stimuleert, faciliteert en verbindt en draagt daarmee bij aan het herstellen, behouden of vergroten van de zelfstandigheid van de inwoners en de versterking van haar maatschappelijke partners.

3. Maatschappelijke partners innoveren

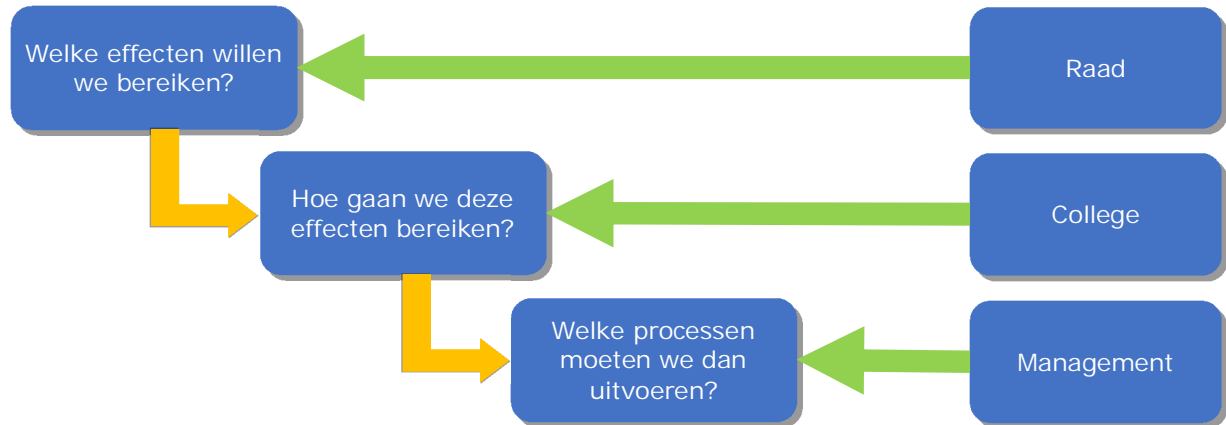
De maatschappelijke partners en dienstverleners bieden innovatieve voorzieningen die gericht zijn op het herstellen, behouden of vergroten van de zelfstandigheid van de inwoners.

Om de transformatie in het sociaal domein extra kracht bij te zetten heeft de gemeente Leudal in 2017 met andere gemeenten in de regio samengewerkt, vanuit een gedeelde visie. Deze samenwerking is mede bedoeld om de individuele kwetsbaarheid van de gemeenten bij de uitvoering van belangrijke, complexe en risicodragende taken in het sociaal domein te verminderen. De samenwerking gaat daarom over het delen van kennis, vaardigheden en daarmee ook over het behalen van synergie en kostenreductie. Deze samenwerking is op 31 augustus 2016 opnieuw bekrachtigd in een uitvoeringsconvenant tussen de gemeenten Leudal, Nederweert en Weert. Vanuit deze subregionale samenwerking is er bovendien afstemming op de regionale schaal van Midden-Limburg. Het convenant heeft vooralsnog alleen betrekking op Wmo en Jeugdhulp. In 2017 is de samenwerking op basis van dit convenant verder uitgebouwd om de integraliteit in het sociaal domein verder vorm te geven.

Hoe besturen en monitoren we dit veranderproces?

Om een dergelijke complex veranderproces voor zowel inwoners, gemeente als maatschappelijke partners mogelijk te maken, is het van belang dat alle inspanningen die daarvoor nodig zijn in samenhang worden uitgevoerd. Daarbij hoort ook een goede rolverdeling voor alle betrokkenen passend bij hun positie.

In het onderstaande schema is aangegeven welke focus de Raad, het College en het management van de ambtelijke organisatie heeft in dit proces.

Vanuit dit model zijn vanuit de Raad geformuleerde visie en drie beoogde effecten ("Inwoners participeren", "Gemeente regisseert, stimuleert, faciliteert en verbindt" en "Maatschappelijke partners innoveren" vertaald in doelstellingen voor het College en de ambtelijke organisatie. Deze doelenboom is in 2017 gebruikt voor sturing op de transformatie en het monitoren van de voortgang hiervan voor alle drie de niveaus (Raad, College en Management).

In 2017 hebben we in de klankbordgroep samen naar de doelstellingen per programma gekeken. Aanpassingen om sturing en monitoring beter te laten aansluiten bij de behoefte van raad en college, gaan in de programmabegroting 2019 hun plek krijgen. Voortschrijdend inzicht heeft er reeds toe geleid dat de begroting 2018 een andere indeling heeft gekregen.

5. Programma 1 Vitale samenleving

Visie

De gemeente Leudal kenmerkt zich door een grote mate van betrokkenheid van haar inwoners. Verenigingen en stichtingen geven Leudal kleur. De komende jaren staan in het teken van een omslag. Meer verantwoordelijkheid bij onze inwoners zelf en minder bij de overheid. Dit vraagt iets van ons als gemeente maar ook van onze inwoners. Als gemeente zullen wij dit proces ondersteunen. Voorzieningen komen onder druk te staan. Hiervoor moeten nieuwe vormen bedacht worden waarbij onze inwoners een centrale rol innemen. Integraliteit, zelfredzaamheid, duurzaamheid, samenwerking (ook in de regio) en vernieuwing zijn de kernwoorden voor de komende jaren.

5.1. Wat hebben we bereikt?

Dit programma draagt bij aan de realisatie van effect 1 'De inwoner participeert' en effect 3 'Maatschappelijke partners innoveren'.

5.2. Wat hebben we ervoor gedaan?

- Dienstverleningsovereenkomst OML

Het geraamde bedrag is ingezet voor inkoop van diensten bij OML. Deels gebaseerd op een jaarplan dat onderdeel uitmaakt van de dienstverleningsovereenkomst tussen OML en gemeente. Deels is rekening gehouden met onvoorziene ontwikkelingen, waarbij op basis van kennis en kunde gebruik is gemaakt van de diensten van OML.

- Energielasten kermissen

Sinds het ontstaan van Leudal als fusiegemeente worden zowel de vaste energiekosten als ook de energiekosten van het verbruik van de zogeheten "kermisaansluitingen" verantwoord op de kostenplaats kermissen.

Vanaf het moment dat de gemeente Leudal de kermissen niet meer organiseert en in feite dus ook geen kosten meer heeft, worden de kosten van energie nog steeds geboekt op deze kostenplaats.

Omdat de werkelijke kosten van energie tijdens de kermisevenementen maar een fractie zijn van de totale energiekosten, is het raadzaam om te heroverwegen of de totale energiekosten nog wel op de kostenplaats kermissen verantwoord moeten worden. Bovendien worden momenteel de werkelijke energiekosten van de kermissen verhaald op de Stichting die de kermissen sinds kort organiseert.

Naast de kermissen maken de dag- en weekmarkten en andere incidentele evenementen door het jaar heen gebruik van de kermisaansluitingen, en eisen zo hun aandeel in de energiekosten op. Tot heden heeft er nooit doorbelasting van de kosten plaatsgevonden aan de andere verbruikers.

- Subsidie/Start Up Leudal

Het geraamde bedrag is ingezet voor het project StartUp Leudal. Een project met lokale partners om startende ondernemers te faciliteren. Met de projectpartners zijn de gemaakte kosten afgerekend op basis van de daadwerkelijk geleverde diensten.

- Accommodaties

Het jaar 2017 heeft vooral in het teken gestaan van inventarisatie van het gemeentelijk vastgoed, door middel van het opstellen van de Meerjaren Onderhoudsprogramma's (MJOP's). Voor de gemeenschapshuizen is deze inventarisatie nagenoeg compleet. Een volgende stap is het opstellen van het accommodatiebeleid met een bijbehorend uitvoeringsprogramma Vastgoed.

In een bestuursopdracht zullen een aantal richtingen voor de ontwikkeling van een accommodatiebeleid aan de raad worden voorgelegd waarbij vraagstukken van spreiding en clustering, onderhoud, beheer en exploitatie, draagvlak en toekomstbestendigheid en betaalbaarheid betrokken worden. De positie van ontmoetingsplaatsen per dorp, veelal een gemeenschapshuis, maakt hier eveneens onderdeel van uit.

- Bibliotheekbeleid

In mei 2017 is het beleidskader bibliotheekwerk voor een periode van 4 jaren vastgesteld. Hiermee is een meerjarige basis gelegd voor het bibliotheekwerk in Leudal.

- VVV promotie

Tussen VVV Midden Limburg en Leisure Port zijn afspraken gemaakt over dubbel lidmaatschap voor ondernemers. Ook heeft Leudal geparticipeerd in de door VVV Midden Limburg ontwikkelde project Maasplassen Nautique.

- Onderwijs huisvesting

In 2016 heeft een verhuizing plaatsgevonden van school de Ortolaan Heythuysen naar het terrein van de Widdonck te Heibloem. Dit vooruitlopend op een officiële aanvraag voor onderwijshuisvesting.

De aanvraag onderwijshuisvesting is tijdig, dat wil zeggen vóór 1 februari 2017, ingediend en besluitvorming hierover heeft eind 2017 plaatsgevonden. Het raadsbesluit is aanvang 2018 uitgevoerd.

- Indicatoren op basis van gegevens gemeente Leudal

Indicator	Eenheid	Bronjaar	Waarde begroting 2017	Bronjaar	Waarde jaarrekening 2017	Bron	Beschrijving
Demografische druk	%	2016	56,1	2017	74,2	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.
Niet-sporters	%	2014	50	2016	52,3	Gezondheidsmonitor volwassenen, GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2015	591,9	2017	607,4	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	2015	138,7	2017	145,8	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Bruto gemeentelijk product (verwacht / gemeten)	index	2013	100	2013	100	Atlas voor Gemeenten	Bruto gemeentelijk product (BGP) is het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente. De verhoudingswaarde tussen verwacht BGP en gemeten BGP geeft aan of er boven verwachting (<100) of beneden verwachting (>100) wordt geproduceerd.
Funcziemenging	%	2015	46,8	2017	46,9	LISA	De funcziemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

- Relatie met verbonden partijen

- SML
- Keyport 2020
- OML
- Grenspark Maas- en Swalm-Nette;
- Leisure Port;
- Routebureau Noord- en Midden Limburg.

5.3. Wat heeft het gekost?

Algemeen

- Kostenverdeelstaat

Bedrijfskosten worden op basis van een vaste verdeelsleutel toegerekend aan producten. De niet toe te rekenen overheadkosten blijven op programma Overhead staan.

- Groot onderhoud

De bedragen voor groot onderhoud vastgoed zijn gebaseerd op het Meerjarig Onderhouds Plan (MJOP) 2014 van Bremen. Dit MJOP is gebaseerd op een theoretische extrapolatie van het MJOP van 2008. Deze extrapolatie is op basis van een conditie 4 onderhoudsniveau (klachtenonderhoud). Het MJOP is dus tot stand gekomen zonder fysieke inspecties en nooit meer geactualiseerd. Dit MJOP is daarom niet geschikt voor (planmatig) onderhoud.

De budgetten voor groot onderhoud gebouwen zijn verspreid over alle programma's. Dit houdt in dat er zowel tekorten als overschotten zijn binnen de verschillende programma's. Echter, in totaliteit is er slechts een geringe afwijking.

De bovenstaande kosten zijn verdisconteerd in alle collegedoelen/producten.

(bedragen x 1.000)

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
121A Behouden werkgelegenheid gemeente/regio	702	692	699	7
123 Versterken van de sociale cohesie	3.117	3.440	3.166	-275
131A Alg.voorz. ondersteunen de zelfst.burger	1.136	1.128	1.217	89
Saldo van Baten en Lasten	4.955	5.260	5.082	-179
Mutatie Reserves	-407	-545	-334	211
Resultaat	4.548	4.715	4.748	33

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
Lasten	5.556	6.012	5.783	-228
Baten	-601	-751	-702	49
Saldo van Baten en Lasten	4.955	5.260	5.082	-179
Toevoeging(en) reserves	368	879	1.142	263
Onttrekking(en) reserves	-775	-1.424	-1.476	-52
Mutatie Reserves	-407	-545	-334	211
Resultaat Programma	4.548	4.715	4.748	33

121A Behouden werkgelegenheid gemeente/regio

- Recreatieve voorzieningen

De niet uitgegeven subsidies (in 2017 € 42.814) monumentenbeleid worden jaarlijks gestort in de reserve monumentensubsidies.

In 2017 zijn aan een aantal monumenteigenaren voorlopige subsidies toegekend. Zij hebben de mogelijkheid om gedurende een periode van zes jaren hier gebruik van te maken en aanspraak te maken op de post reserve monumentensubsidie. Met deze verplichtingen dient rekening gehouden te worden bij het in stand houden van de post monumentensubsidie.

Ten behoeve van realisatie van een natuur- en landschapsplan bij de "Friedessemolen" Neer is een projectsubsidie verstrekt van € 52.000. Deze bijdrage wordt gedekt uit de reserve groenfonds.

De geraamde afschrijvingslast valt € 13.000 lager uit als gevolg van het doorschuiven van investeringen naar 2018.

Promoten van Leudal

- Toerisme en recreatie

Hogere lasten van circa € 14.000 worden veroorzaakt door de verhoging van het subsidieplafond van de Regeling evenementen en publieksactiviteiten met € 25.000.

De geraamde afschrijvingslast valt € 14.000 lager uit als gevolg van het doorschuiven van investeringen naar 2018.

Bedrijvencontacten

- Accountmanagement

Voor invoering van accountmanagement is in 2016 een budget van € 30.000 beschikbaar gesteld. Dit is inmiddels in voorbereiding o.a. voor het opstellen van een accountplan, aanschaf van een klantvolg-systeem, een ondernemerspeiling en de training van medewerkers. Het budget wordt via de gecommiteerde reserve overgeheveld naar 2018.

Bedrijventerreinen

Voor een toelichting op bedrijventerreinen wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

123 Versterken van de sociale cohesie

Faciliteren Sport

Buurt-sportcoach is een rijksuitkering en dient te worden besteed aan het doel waarvoor het is bedoeld. Het in 2017 niet-benutte budget van € 211.444 wordt via de gecommiteerde reserve overgeheveld naar 2018.

5.4. Mutaties reserves

(bedragen x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2017	Realisatie 2017	Vershil 2017
T	Onderhoud Jachthaven	S	storting erfpachtscanon	3	3	
T	Groenfond	I	restant project Schouwsmolen Ittervoort	14	14	
T	Monumentenzorg	I	toevoeging niet uitgegeven subsidiegelden		43	-43
T	Gecommiteerde reserve	I	overheveling budget 2017 naar 2018 T102		30	-30
T	Diverse dekkingsreserves	S	rente	15	15	
T	Ornamenten/kunst beleid	S	opbrengst verkoop veiling kunst/inboedel in 2016	11	11	
T	Diverse dekkingsreserves	S	rente	81	81	
T	Gecommiteerde reserve	I	overheveling budget 2017 naar 2018 T105		190	-190
T	Tennisaccommodatie	I	structuurbeelden Haalen-Horn	519	519	
T	Diverse dekkingsreserves	S	rente	235	235	
			Totaal toevoegingen	878	1.141	-263
O	Groenfond	I	bijdrage Friedesse molen		-52	52
O	Gecommiteerde reserve	I	aanwending gecommiteerde reserve	-30	-30	
O	Diverse dekkingsreserves	S	kapitaallasten	-27	-27	
O	Diverse dekkingsreserves	S	kapitaallasten	-196	-196	
O	Egalisatiereserve Gemeentefor	I	taakmutatie buurtsportcoaches	-22	-22	
O	Gecommiteerde reserve	I	aanwending gecommiteerde reserve	-175	-175	
O	Grondexploitatie	I	structuurbeelden Haalen-Horn	-519	-519	
O	Revolverend	S	kapitaallasten	-7	-7	
O	Boekwinst Essent	I	kapitaallasten	-14	-14	
O	Diverse dekkingsreserves	S	kapitaallasten	-408	-408	
O	Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	S	aanwending aflossing	-27	-27	
			Totaal onttrekkingen	-1.425	-1.477	52

5.5. Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Restant
72210001 - Maasfront Hanssum	636.339	215.655	420.684
72210003 - Herinr. harde kade Maasfront Hanssum-Neer	200.000	200.000	
	-200.000	-194.147	
72210003 - Herinr. harde kade Maasfront Hanssum-Neer	0	5.853	-5.853
72210004 - Herinrichting jachthaven Hanssum Neer	932.000	851.309	80.691
	-932.000	-865.000	-67.000
72210004 - Herinrichting jachthaven Hanssum Neer	0	-13.691	13.691
75300027 – Renovatie tennisbanen Kelpen–Oler	42.000	0	42.000
75300028 – Renov.tennisbanen Molenhoek, Heythuysen	42.000	0	42.000
75310015 – Renovatie sportvelden VV RKV K.O	35.000	0	35.000
75310018 – Renov. sportvelden VV Beekkant Heibloem	52.000	1.077	50.923
75310019 – Renovatie sportvelden VV Baexem	39.000	25.334	13.666
75410008 - Watermolenruïne St.Elisabethmolen Haelen	450.000	422.435	27.565
	-250.000	-474.731	224.731
75410008 - Watermolenruïne St.Elisabethmolen Haelen	200.000	-52.296	252.296
75600001 - Routing Jachthaven dorpskern Neer	75.000		75000
75600007 - Hof van Leudal	1.339.164	1.338.278	886
	-480.000	-480.000	0
75600007 - Hof van Leudal	859.164	858.278	886
75600009 - Ruiterrouten netwerk	100.640	94.811	5.829
	-50.320	-47.953	-2.367
75600009 - Ruiterrouten netwerk	50.320	46.858	3.462
75600012 - Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal	224.800		224800
75600014 - Recreatieve toegangspoorten Leudal	300.000	176.032	123.968
	-100.000	-100.000	0
75600014 - Recreatieve toegangspoorten Leudal	200.000	76.032	123.968
75600015 - Uitvoeringsprogramma Leisure Leudal 2016	262.425		262.425
75400002 - Verplaatsing accomm.schutterij Ell	97.200		97.200
76300004 - BMV Ell	3.710.000	3.107.751	602.249
76700001 - Aanpassing ventilatiesysteem de Roffert	45.178	45.178	0
76700002 - Investerings D'n Haamaeker	65.000	32.497	32.503
76700004 - Zonnepanelen CP de Bombardon Heyth.	24.000	24.000	0
	-24.000	-1.600	-22.400
76700004 - Zonnepanelen CP de Bombardon Heyth.	0	22.400	-22.400
Totaal investeringen	6.635.426	4.370.926	2.264.500

De restant investeringen worden de komende jaren gefaseerd uitgegeven.

75310015 - Renovatie sportvelden VV RKV K.O.

Voorlopig uitstellen totdat meer duidelijkheid is over fusie voetbalverenigingen.

75310018 - Renovatie sportvelden VV Beekkant Heibloem

Restant krediet handhaven totdat meer duidelijk is over eventuele samenvoeging met voetbalvereniging Roggel.

Op renovatie van genoemde sportvelden wordt overgehouden, omdat er bewust voor is gekozen om geen nieuwe voetbalvelden in Kelpen-Oler aan te leggen. Met de fusie VV HEG in het vooruitzicht zou dat tot kapitaalvernietiging leiden.

6. Programma 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling

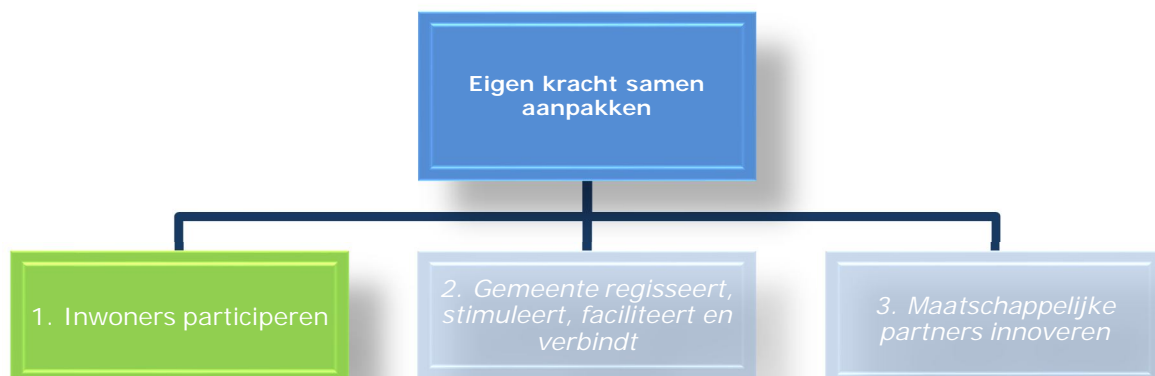
Visie

We willen onze dienstverlening transformeren naar een vraaggerichte benadering. Een vraaggerichte benadering beoogt trigger te zijn voor volwaardige zelfstandigheid van onze inwoners: het vergroten van de eigen kracht en het versterken van de regie.

In 2017 zetten we verder in om de transformatie verder vorm te geven, waarbij de focus ligt op de verschuiving van specialistische (zorg)voorzieningen naar de inzet van eigen kracht en het benutten van de kracht die de samenleving in zich heeft. Voor ondersteuning doen we eerst een beroep op de beschikbare algemene voorzieningen eventueel (tijdelijk) ondersteund door professionals uit de specialistische voorzieningen. We gaan samen met onze inwoners en maatschappelijke partners aan de slag

6.1. Wat hebben we bereikt?

Dit programma draagt bij aan de realisatie van effect 1 'De inwoner participeert'.

6.2. Wat hebben we ervoor gedaan?

- Armoedebeleid

In 2017 werd minder aanspraak gemaakt op de schuldhulpverlening, dat wellicht ook is toe te schrijven aan de economische groei. Op de bijzondere bijstand is dit niet meteen zichtbaar, want dat ijlt een jaar na. In 2017 werden 894 aanvragen bijzondere bijstand ingediend, 115 meer dan in 2016. Het armoede-/minimabeleid voor de periode 2018 – 2023 is in december 2017 vastgesteld.

- Activering vluchtelingen

Het beleids- en actieplan integratie asielzoekers en vergunninghouders is in de 2e helft van 2017 vastgesteld. De uitvoering is eind 2017 gestart. De kosten van het plan komen in 2018.

- Fusie Westrom en Risse

Het Algemeen Bestuur van Westrom heeft eind 2016 vastgesteld dat de harde noodzaak voor een fusie niet meer aanwezig was. Aan de raden van de Westrom-gemeenten is voorgesteld de fusiewerkzaamheden te beëindigen. In februari 2017 is dit door de raad bekrachtigd.

- Mensontwikkelbedrijf Leudal

Het jaar 2017 is uitstekend geweest voor het begeleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar hun plek in de maatschappij. Bij een instroom van 41 mensen in het MOB en een duurzame uitstroom van 40 mensen uit de uitkering (34 mensen betaald werk, 6 mensen op andere wijze) is de doelstelling om minimaal 10 mensen uit te laten stromen voor het tweede achtereenvolgende jaar ruimschoots overtroffen.

Daarnaast mag de arbeidsproductiviteit van de deelnemers MOB niet onderschat worden. Door de uitvoering van werkzaamheden die normaliter niet op de reguliere arbeidsmarkt te plaatsen zijn, doen de deelnemers de gewenste werkervaring op. Maar tegelijkertijd bieden zij daarmee de gemeente de mogelijkheid om meer specialistische taken zelf uit te voeren.

Uitstroom en daarmee samenhangende besparingen op uitkeringen en arbeidsproductiviteit zijn niet de belangrijkste doelstellingen voor het MOB. De kernpunten voor de inzet binnen het MOB zijn veelzijdig en vooral gericht op de mens:

- Mensen uit hun sociaal isolement halen.
- Mensen helpen integreren in de maatschappij
- Mensen een toekomst geven
- Maatschappelijke dienstverlening
- Zichtbaarheid van de gemeente in de kernen
- Positieve beïnvloeding van de veiligheidsbeleving in de wijken en dorpskernen.

De aantrekkende economie biedt meer kansen op werk. De intensieve begeleiding van de MOB-deelnemers speelt daarbij een belangrijke rol om duurzaam uit te stromen.

De begeleiding omvat

- Het opdoen van werknemersvaardigheden
- Het functioneren in een groep
- Ondersteuning in de vorm van opleiding en begeleiding (taal, solliciteren, maatwerk)
- De deelnemer helpen talenten te ontdekken en te ontwikkelen en kansen op te pakken.

Voor 2018 wordt gewerkt aan een business plan om tot een verdere professionalisering van het MOB te komen. Ook de doelstelling zal nader onder de loep worden genomen, omdat het thema uitstroom alleen onvoldoende inhoud aan het MOB geeft.

- Nieuw beleid

Alcohol- en drugspreventie bij jongeren blijft een belangrijk thema. De gemeente werkt hierbij samen met partners zoals scholen, Centrum voor Jeugd en Gezin en Vincent van Gogh. In 2017 heeft scholing van professionals en voorlichting aan ouders op scholen plaatsgevonden. De gemeente heeft aangesloten bij de avond 'uit met ouders' in Weert. De GGD heeft een monitor bij jongeren afgenomen om inzicht te krijgen in het alcohol- en drugsgebruik. De resultaten worden in april 2018 verwacht. Ook is er een nalevingsonderzoek naar verstrekking van alcohol aan minderjarige jongeren uitgevoerd bij horeca, supermarkten en slijterijen. Uit dit onderzoek bleek dat alcohol in veel gevallen verstrekt wordt aan minderjarige jongeren. Naar aanleiding van dit onderzoek vinden er informatiebijeenkomsten plaats voor ondernemers en gaat de gemeente meer inzetten op handhaving.

- Vernieuwde inkoop voorzieningen Wmo en Jeugdhulp

Sinds 1 januari werken we net als de gemeenten Weert en Nederweert op een nieuwe manier. Hiermee is een aanzet gegeven tot sturing op resultaten voor de klant als hefboom voor de transformatie in het sociaal domein. De inzet van de aanbieder is niet meer maatgevend maar het voor een klant te behalen resultaat. Op het moment dat de klantregisseur en de klant een gedragen resultaat voor de ondersteuning hebben bepaald wordt gezamenlijk een gecontracteerde aanbieder gekozen. Deze aanbieder krijgt een profiel toegewezen waarna de aanbieder samen met de klant bepaalt hoe de ondersteuning er uit gaat zien en hoe daarmee het beoogde resultaat gehaald kan worden. Daarmee wordt de klant meer in positie gebracht ten opzichte van de aanbieder. De resultaten worden gedurende het traject gemonitord.

- Participatie en bijstandsverlening

In 2017 is extra aandacht geweest voor de uitstroom uit het uitkeringsbestand. Extra middelen zijn ter beschikking gesteld om deze hogere uitstroom te behalen. De klantregisseurs hebben de inwoners die een uitkering van de gemeente ontvangen intensief begeleid en extra re-integratietrajecten ingezet. Ons eigen mensontwikkelbedrijf heeft mensen die nog niet helemaal klaar waren voor de arbeidsmarkt verder ontwikkeld. Deze gezamenlijke inspanning heeft geleid tot een mooi resultaat. Het uitkeringsbestand is fors gedaald met 33 personen. Begin 2017 werden nog 417 uitkeringen verstrekt, eind 2017 waren dit er nog 384.

- Fonds Maatschappelijke Activiteiten (FMA)

Het FMA is per 2017 in werking getreden. Het fonds merkt een aantal activiteiten aan als subsidiabel. Tijdens de eerste helft van 2017 is gebleken dat de omschrijving van subsidiabele activiteiten, zoals genoemd in de regeling, niet voldoende houvast bood bij het beoordelen van een grote diversiteit aan subsidieaanvragen. Om deze reden zijn in oktober 2017 beleidsregels Fonds Maatschappelijke Activiteiten vastgesteld, die duidelijkheid en objectiviteit bevorderen. Daarnaast is het via de internetsite van de gemeente mogelijk gemaakt dat subsidiemogelijkheden geraadpleegd kunnen worden en is de mogelijkheid voor het digitaal aanvragen van FMA-subsidie toegevoegd. Geconstateerd wordt dat in toenemende mate gebruikt wordt gemaakt van de mogelijkheid om FMA-subsidies aan te vragen.

In 2017 zijn 32 maatschappelijke activiteiten gesubsidieerd vanuit het FMA. In totaal betreft dit een bedrag van € 22.873. Er is een breed draagvlak voor deze subsidieregeling in de Leudalse samenleving; veel positieve terugkoppelingen van burgers mochten worden ontvangen. Voor het jaar 2018 worden al veel aanvragen ontvangen en verwerkt.

- Samen Zorgen Huis

Als onderdeel van de totale planontwikkeling Klooster Mariabosch is in 2017 gestart met de realisatie van het Samen Zorgen Huis Leudal overeenkomstig de verleende omgevingsvergunning. Er is een maximale bouwtijd van een jaar. In het kader van de subsidieverlening door de provincie dient het Samen Zorgen huis dit jaar gereed te zijn. De inzet van vrijwilligers die bepaalde werkzaamheden zouden kunnen oppakken heeft de aandacht. Zodra de bouwwerkzaamheden gereed zijn, kan de Stichting Samen Zorgen Huis Leudal beginnen met de inrichting van het Samen Zorgen Huis.

Verder is er met de betrokken partijen een realisatieovereenkomst gesloten, waarin afspraken zijn gemaakt over op welke wijze het gehele plangebied wordt ontwikkeld. Een belangrijk onderdeel is het nader uitwerken van de stedenbouwkundige visie binnen de gestelde randvoorwaarden. De voorbereiding van de uitwerking is gestart. Zodra hierover overeenstemming is bereikt kan de realisatie op basis van de afgesproken fasering worden opgepakt.

- Onderwijs

In 2017 hebben zes leerlingen succesvol deelgenomen aan het traject zelfstandig reizen. Daelzicht heeft de ouders/ verzorgers en de leerlingen in dit traject begeleid, met als resultaat dat deze leerlingen voortaan zelf naar school, familie in de buurt of de sportclub in het dorp fietsen.

Leerlingen van de brugklas van SG Ursula in Horn hebben een project 'ambitieboek' uitgevoerd. Deze leerlingen hebben daarbij op creatieve wijze uitgebeeld welke wensen er in elke kern zijn. De bedoeling is om hier in 2018 een vervolg aan te geven.

- Leerplicht

Eind 2017 is gestart met het traject om te komen tot samenwerking met Weert en Nederweert op het gebied van leerplicht en RMC (regionaal meld- en coordinatiecentrum) ; met ingang van het schooljaar 2018-2019. Hierdoor komen er RMC taken bij en zullen enkele administratieve taken vervallen. In 2017 werd dit budget gebruikt om ziekte op te vangen, zodat er in de aanloop naar de samenwerking geen onnodige achterstanden zouden ontstaan. Hiervoor zal dit budget ook in 2018 worden gebruikt.

- Adviesraad Sociaal Domein

In het kader van de transformatie is het nodig dat de gemeente meer integraal en regionaal gaat werken. Dat heeft ook gevolgen voor cliëntenparticipatie. Met de Wmo-raad hebben in 2017 gesprekken plaatsgevonden over het verbreden van hun aandachtsgebied. De eerste stap is gemaakt en het aandachtsgebied is uitgebreid met de participatiewet en de Jeugdwet. Verdere verbreding van het aandachtsgebied (denk aan welzijn, sport etc.) en verzelfstandiging van de raad blijft op de agenda staan.

- Indicatoren op basis van gegevens gemeente Leudal

Indicator	Eenheid	Bronjaar	Waarde begroting 2017	Eenheid	Bronjaar	Waarde jaarrekening 2017	Bron	Beschrijving
Netto arbeidsparticipatie	%	2015	66,9	%	2016	66,8	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18jr eo	2015	176,2	per 1.000 inwoners	eerste helft 2017	17,9	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.
Re-integratie voorzieningen	per 10.000 inw 15-65jr	2015	30,1	per 1.000 inwoners	eerste helft 2017	8,3	CBS - Participatie Wet	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
Wmo-diensten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inw	2015	?	per 1.000 inwoners	eerste helft 2017	56	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialiserende ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiemiddel gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
% kinderen in uitkeringsgezin	%	2012	2,09	%	2015	2,67	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
% achterstandsleerlingen	%	2012	4,45	%	2012	4,45	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage leerlingen (4-12 jaar) in het primair onderwijs dat kans heeft op een leerachterstand.
% werkloze jongeren	%	2012	0,55	%	2015	0,7	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar).
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2012	3,3	%	2016	1,1	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2014	8	per 1.000 leerlingen	2016	0	Ingrado	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar.
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2014	44	per 1.000 leerlingen	2016	9,43	Ingrado	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2015	13,5	% van alle jongeren tot 18 jaar	eerste helft 2017	12,5	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdreclassering	%	2015	0,4	%	tweede helft 2016	0,2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Jongeren met jeugdbescherming	%	2015	1,9	%	tweede helft 2016	1,6	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.

- Relatie met verbonden partijen

- Westrom
- Veiligheidsregio Limburg Noord
- Omnibuzz
- Veiligheidshuis Midden Limburg

6.3. Wat heeft het gekost?

Algemeen

- Kostenverdeelstaat

Bedrijfskosten worden op basis van een vaste verdeelsleutel toegerekend aan producten. De niet toe te rekenen overheadkosten blijven op programma Overhead staan.

- Groot onderhoud

De bedragen voor groot onderhoud vastgoed zijn gebaseerd op het Meerjarig Onderhouds Plan (MJOP) 2014 van Bremen. Dit MJOP is gebaseerd op een theoretische extrapolatie van het MJOP van 2008. Deze extrapolatie is op basis van een conditie 4 onderhoudsniveau (klachtenonderhoud). Het MJOP is dus tot stand gekomen zonder fysieke inspecties en nooit meer geactualiseerd. Dit MJOP is daarom niet geschikt voor (planmatig) onderhoud. In 2017 is begonnen met een uitgebreide inventarisatie van de staat van onderhoud. Dit zal leiden tot een rapportage aan de Raad in 2018.

De budgetten voor groot onderhoud gebouwen zijn verspreid over alle programma's. Dit houdt in dat er zowel tekorten als overschotten zijn binnen de verschillende programma's. Echter, in totaliteit is er slechts een geringe afwijking.

De bovenstaande kosten zijn verdisconteerd in alle collegedoelen/producten.

(bedragen x 1.000)

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
111 Veiligheid in woonomgeving, openbare ruimte	2.669	3.436	2.829	-606
112 Minimale startkwalificatie inwoners	3.558	3.543	3.237	-305
113 Gezonde leefstijl, voork gezondh.probleem	1.379	1.297	1.289	-7
131B Alg.voorz. ondersteunen de zelfst.burger	9.867	9.449	7.937	-1.511
141 Opgroeïende jeugd, die actief deelneemt	7.634	9.435	10.901	1.466
142 In eigen levensonderhoud voorzien	7.363	6.787	5.620	-1.168
299 Toerekening taakvelden	0	-5	49	55
Saldo van Baten en Lasten	32.469	33.941	31.862	-2.076
Mutatie Reserves	-570	-2.426	-1.727	699
Resultaat	31.899	31.515	30.135	-1.380

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
lasten	37.809	40.343	39.184	-1.159
Baten	-5.340	-6.402	-7.322	-919
Saldo van Baten en Lasten	32.469	33.941	31.862	-2.078
Toevoeging(en) reserves	363	2.342	4.388	2.045
Onttrekking(en) reserves	-933	-4.768	-6.115	-1.347
Mutatie Reserves	-570	-2.426	-1.727	698
Resultaat Programma	31.899	31.515	30.135	-1.380

111 Veiligheid in woonomgeving, openbare ruimte

Brandweezorg en crisisbeheer

Op huisvesting brandweer heeft een verrekening exploitatiekosten plaatsgevonden en is een hogere huur ontvangen. Per saldo levert dit een voordeel op van € 54.000.

De compensatie Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) Veiligheidsregio is vanaf 2017 verdisconteerd in de totaalbijdrage aan de Veiligheidsregio Noord Limburg. Dit levert op dit onderdeel een negatief saldo op van € 85.000.

- Opruiming explosieven

Het budget uitvoering bommenregeling ad € 631.000 wordt via gecommitteerde reserve overgeheveld naar 2018.

112 Minimale startkwalificatie inwoners

Onderwijsvoorziening

De kosten van het leerlingenvervoer zijn al jarenlang aan het dalen. Belangrijkste reden hiervoor is de afname van het aantal leerlingen dat met het taxibusje wordt vervoerd. De zogenaamde 'verre' ritten nemen in aantal af. Door de invoering van passend onderwijs gaan kinderen dichterbij huis, meestal in dezelfde regio, naar school waardoor de vervoersafstand kleiner wordt. Daarnaast zetten de gemeente en scholen in op zelfstandig reizen van leerlingen, met als resultaat dat in 2017 zeven leerlingen dit traject succesvol hebben doorlopen en voortaan zelfstandig naar school reizen. De aanbesteding van het leerlingenvervoer in 2016 met alle Midden-Limburgse gemeenten heeft een positief financieel effect als gevolg van de schaalvergroting en omdat betere combinaties in vervoersritten te maken zijn. Dit resulteert in 2017 in een voordeel van € 58.000.

Leer- en ontwikkelachterstanden

Het gaat goed met de vroeg- en voorschoolse educatie (VVE). Dat mag worden afgeleid uit de aanzienlijke stijging van het aantal VVE plaatsingen. Hierdoor wordt uiteraard een groter deel van het budget benut dan vooraf werd geraamd, maar desondanks blijft € 87.075 over. Dit bedrag zal via de gecommiteerde reserve worden overgeheveld naar 2018 en worden vastgehouden tot de 1e raris 2018.

Het resterende saldo 2017 € 22.581 is tevens via de gecommiteerde reserve overgeheveld naar 2018. Dit omdat de Rijksbijdrage met betrekking tot onderwijsachterstanden voor de jaren 2019 en verder nog niet duidelijk is.

Door de harmonisatie binnen de kinderopvang vallen de (voormalige) peuterspeelzalen onder de kinderopvangregelingen. Per saldo is hiermee de totale subsidie bijdrage aan het peuterprogramma (peuterspeelzalen) gedaald. In 2017 blijft € 106.700 over. Van dit bedrag wordt € 50.000 via de gecommiteerde reserve overgeheveld naar 2018 voor een extra opleidingstraject voor circa 25 leidsters. De gemeente zet in op kwaliteitsverbetering in de kinderopvang door de toetsing en scholing voor pedagogisch medewerkers in de kinderopvang te financieren.

Zelfsturing

Onderdeel dorpsontwikkelingsplannen vertoont een overschot van circa € 12.000.

In het verleden werden gelden aan dorpsraden beschikbaar gesteld ter uitvoering van dorpsontwikkelingsplannen (DOP's). Inmiddels kan door gewijzigde inzichten gesteld worden dat dergelijke DOP's achterhaald zijn en dat momenteel veel meer op basis van incidentele projecten wordt gewerkt. Door de invoering van het Fonds Maatschappelijke Activiteiten kunnen dorpsraden naast eigen structurele subsidie extra middelen via dit fonds voor nieuwe projecten aanboren en zijn onderhavige budgetten in deze omvang niet meer nodig. Om deze reden zijn de budgetten in de 2e raris al naar beneden bijgesteld.

Voor de toekomst blijft het noodzakelijk dat voor dit doel een structurele bijdrage van € 13.000 beschikbaar blijft.

- Budget Os Dorp

Het budget is verstrekt voor de uitrol van initiatieven die voortvloeien uit Os Dorp. Dit proces komt langzaam op gang. Het budget is noodzakelijk voor toekomstige ontwikkelingen als gevolg van het vastgestelde accommodatiebeleid. Via de gecommiteerde reserve wordt het restant budget van € 317.938 overgeheveld naar 2018.

- Integratie asielzoekers en vergunninghouders

Het beleids- en actieplan integratie asielzoekers en vergunninghouders is in de 2e helft van 2017 vastgesteld. De uitvoering is eind 2017 gestart. De kosten van het plan komen in 2018.

Het Rijk heeft in verband met de verhoogde asielinstroom in de periode november 2016 tot en met oktober 2017 € 438.600 uitgekeerd (voor het partieel effect en voor participatie en integratie). De maanden november en december 2017 worden toegekend in de meicirculaire 2018.

Hier staan € 130.000 aan kosten voor Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst (GGD) (via de Veiligheidsregio, op basis van aantallen 2016) en Vluchtelingenwerk tegenover. Tevens is voor het uitvoeringsplan € 155.000 uitgetrokken. Daarvan blijft in 2017 € 77.500 over.

Het totale resultaat op het Asielzoekerscentrum (AZC) Baexem bedraagt € 350.382 (voordeel). Dit bedrag kan pas vrijvallen als met zekerheid kan worden gesteld dat het niet aan het Rijk hoeft te worden terugbetaald.

Algemene- en maatwerk voorzieningen

Het resultaat op Wmo is grotendeels vraagafhankelijk en wat betreft begeleiding en hulp bij de huishouding ook het gevolg van het toekenningsbeleid. Zonder kennis van instroom en uitstroom en zonder kennis van de zwaarte van de toegekende trajecten is het moeilijk om de financiële resultaten te verklaren. Feiten zijn, dat het aantal woningaanpassingen is afgenomen (€ 63.000 voordeel), dat er meer aan hulpmiddelen werd uitgegeven (€ 44.000 nadeel), dat hulp bij het huishouden € 90.000 voordelig was en begeleiding € 120.000 nadelig. Het gebruik c.q. de verzilvering van persoonsgebonden budget wijkt nauwelijks af van de bijgestelde begroting en lijkt daarmee te stabiliseren. Er is voor € 95.000 meer aan eigen bijdragen Wmo ontvangen.

- Samen Zorgen Huis

De bijdrage (€ 120.000) in de exploitatie Samen Zorgen Huis is afhankelijk van het invullen van de voorwaarden die de raad gesteld heeft. Dit budget is in 2017 niet benut. Dit budget wordt via de gecommiteerde reserve overgeheveld naar 2018.

Participatie- en bijstandsverlening

Op dit product worden drie onderdelen verantwoord: Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeente, Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen, niet-starters (inclusief externe advisering) en integratie vreemdelingen.

- BUIG

De uitkeringen van mensen die zijn aangewezen op één van de regelingen: Participatiewet, Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werkloze Werknemers, Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen en Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (voor levensonderhoud startende ondernemers), worden door de gemeente betaald vanuit een gebundelde uitkering.

De BUIG-uitkering per gemeente wordt door het Rijk deels op historische en deels op objectieve factoren verdeeld. Leudal komt reeds enkele jaren tekort op het BUIG-budget. In de jaren 2014, 2015 en 2016 is met succes een verzoek voor aanvullend budget ingediend.

Eind 2017 heeft het Rijk de BUIG-uitkering voor Leudal verhoogd met een bedrag van € 82.766.

In 2017 is het aantal uitkeringsgerechtigden gedaald van 417 naar 384. Hierdoor is € 230.100 minder aan uitkeringen uitgegeven dan begroot.

- BBZ-niet starters

Deze regeling heeft betrekking op de bijstandsverlening voor gevestigde zelfstandigen.

- Er zijn minder aanvragen geweest in 2017 hetgeen is terug te zien in de uitgaven voor de externe adviezen. Deze uitgaven zijn € 24.000 lager dan begroot.
- De rijksbijdrage declaratiedeel is lager dan begroot. Deze rijksbijdrage heeft betrekking op een afrekening van 2016. Toen is minder beroep op deze regeling gedaan dan verwacht. Hierdoor is de rijksbijdrage € 77.000 lager dan begroot.

- Integratie vreemdelingen

In 2017 is een afrekening van 2016 ontvangen, waardoor de rijksbijdrage € 51.000 hoger uitvalt dan geraamd. Hierdoor komt het resultaat uit op € 39.726 voordeel. De integratie-uitkering voor vreemdelingen gaat in maart 2018 over naar de algemene uitkering.

- Re-integratie

In 2016 en 2017 is extra ingezet op de re-integratie van uitkeringsgerechtigden. In 2017 is het aantal uitkeringen, mede door deze inzet, afgenomen met de eerder genoemde 33 mensen.

In 2017 zijn trajecten ingezet die in 2018 afgerekend worden. Het bedrag dat resteert kan worden overgeheveld naar 2018.

Armoede- en schuldenbeleid

In 2017 werd minder aanspraak gemaakt op de schuldhelpverlening, dat wellicht ook is toe te schrijven aan de economische groei.

Op de bijzondere bijstand is dit niet meteen zichtbaar, want dat ijlt een jaar na. Dat blijkt uit het resultaat, dat in tegenstelling tot de bijstand € 270.000 nadelig is.

141 Opgroeïende jeugd, die actief deelneemt

Het betreft hier het resultaat voor verevening. Het eventuele restant tekort of overschot wordt verrekend met de reserve 3D.

299 Toerekening taakvelden

Door extra inhuur van jobcoaching voor het MOB heeft een overschrijding plaatsgevonden van de oorspronkelijke raming.

6.4. Mutaties reserves

(bedragen x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2017	Realisatie 2017	Vershil 2017
T	Diverse dekkingsreserves	S	rente	177	177	
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	jaarlijkse toevoeging	40	40	
T	Gecommitteerde reserve	I	overheveling budget 2017 naar 2018 T103		154	-154
T	Boekwinst Essent	S	WMO bruikleenvoorzieningen sterfhuisconstructie	63	8	55
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	S	Overschot WMO	1.077	1.077	
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	Resultaat WMO		251	-251
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	Resultaat uitvoeringskosten 3D's		84	-84
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	S	Voordeel WMO mei circulaire	144	144	
T	Gecommitteerde reserve	I	overheveling budget 2017 naar 2018 T201B		788	-788
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	verlaging stelpost opvangen risico's 3 D's	154	154	
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	verlaging breed welzijnswerk	13	13	
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	resultaat Participatiewet 2017		149	-149
T	Gecommitteerde reserve	I	overheveling budget 2017 naar 2018 T202		44	-44
T	Dekkingsreserve huisvesting Jong Ned. Grathem	S	rente	10	10	
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	S	voordeel Jeugd mei-circulaire 2017	597	597	
T	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	aframing subsidie Punt Welzijn	67	67	
T	Gecommitteerde reserve	I	overheveling budget 2017 naar 2018 T302		631	-631
			Totaal toevoegingen	2.342	4.388	-2.046
O	Diverse dekkingsreserves	S	kapitaallasten	-320	-320	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending gecommitteerde reserve	-295	-295	
O	Fonds Maatschappelijke activiteiten	I	extra subsidie activiteiten verenigingen	-75	-54	-21
O	Fonds Maatschappelijke activiteiten	I	restant reserve FMA - voor uitgaven in 2017 begroten	-131		-131
O	Bedrijfsvoering	I	Teamleider uitvoeringsorganisatie SD	-60	-49	-11
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	Omnibuzz	-61	-61	
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	dekking subsidie Samen Zorgen Huis	-60	-60	
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	meerkosten samenwerking M-L West (BW2017/866)	-56	-56	
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	uitvoeringskosten Actieplan Visie Sociaal Domein	-85	-85	
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	S	nadeel WMO (2e rrap 2017) correctie	-82	-82	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending gecommitteerde reserve	-423	-423	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	taakmutatie armoede- en schuldenbeleid	-99	-99	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	tk armoedebestrijding onder ouderen (mei-circ. 2017)	-4	-4	
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	S	uitvoeringskosten sociaal domein	-116	-116	
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	dekking stijging 2017 gem. bijdrage Westrom	-291	-291	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending gecommitteerde reserve	-36	-36	
O	Dekkingsreserve huisvesting Jong Ned. Grathem	S	kapitaallasten	-17	-17	
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	S	tekort Jeugd cf exploitatieopzet jeugd 2017	-1.753	-1.753	
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	S	nadeel IU Jeugdzorg (septembercirculaire 2017) correctie	-3	-3	
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	te verevenen tekort jeugd	-170	-170	
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending gecommitteerde reserve	-631	-631	
O	Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	I	resultaat jeugd 2017	0	-1.510	1.510
			Totaal onttrekkingen	-4.768	-6.115	1.347

6.5. Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Restant
767000035- Informatievoorz. 3 Decentr. 2017	493.227	158785	334.442
77140005 - Samen Zorgen Huis-Mariabosch	2.236.041	1.003.480	1.232.561
	-2.236.041	-2.225.623	-10.418
77140005 - Samen Zorgen Huis-Mariabosch		-1.222.143	1.222.143
Totaal investeringen	493.227	-1.063.358	1.556.585

De restant investeringen worden de komende jaren gefaseerd uitgegeven.

76700005 – Informatievoorziening 3 Decentralisatie 2017

De gemeente is gestart met WMO-actief. Het proces is gestandaardiseerd en aangepast aan de nieuwe regionale afspraken als gevolg van het inkopen van profielen. De WMO-applicatie is hierop aangepast. In 2018 wordt gewerkt aan eenvoudig toegankelijke digitale dossiers.

7. Programma 3 Veilige en aantrekkelijke leefomgeving

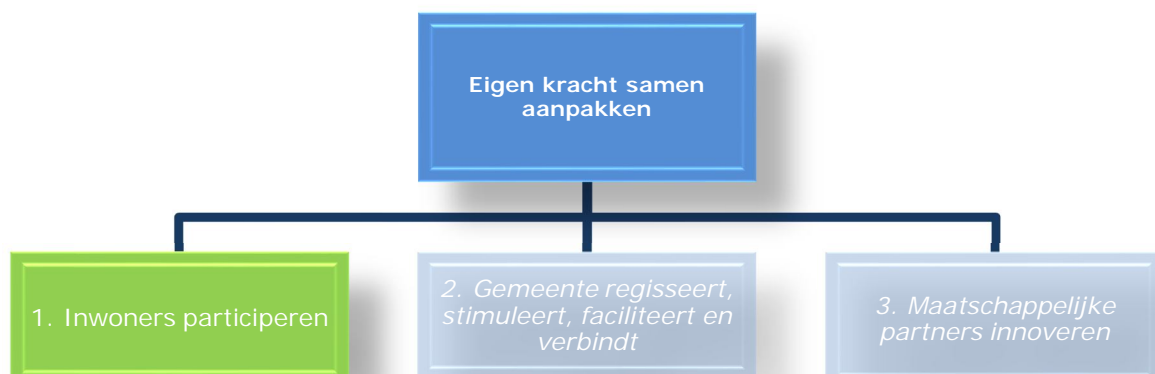
Visie

In een krachtige samenleving heeft iedereen de mogelijkheid om mee te doen. Een krachtige samenleving weet heel goed wat zij nodig heeft. De gemeente heeft steeds meer een faciliterende en kaderstellende rol in plaats van een sturende rol: co-creatie en participatie zijn hier onze basisuitgangspunten. Concreet betekent dit dat wij daar waar nodig burgerinitiatieven zullen ondersteunen en de zelfwerkzaamheid en zelfredzaamheid van onze inwoners zullen stimuleren. In de praktijk scheppen wij de goede randvoorwaarden om de bestaande kracht van onze samenleving vrij te maken en te richten. Het eindresultaat waar wij naar streven is om samen met onze partners te werken aan een sterkere economische structuur, een goed en aantrekkelijk woon- en leefklimaat en het bevorderen van sociale cohesie.

7.1. Wat hebben we bereikt?

Programma 3 draagt in een belangrijke mate bij aan de realisatie van effect 1. Zoals uit bovenstaande inleiding bij dit programma blijkt draagt een leefbare omgeving bij aan de participatie van onze inwoners. De rol van de individuele inwoner en de samenleving in de openbare ruimte zal in de komende periode via co-creatieprojecten worden versterkt.

Bij dit programma hoort de onderstaande raadsdoelstellingen:

7.2. Wat hebben we ervoor gedaan?

- Strategische Investerings Agenda

In 2017 is door het SML werkveld Energie en Economisch Beleid (EEB) op basis van de in 2016 vastgestelde Agenda voor Midden-Limburg en het regionale economische profiel de Strategische InvesteringsAgenda (SIA) uitgewerkt. Het regionale economische profiel is op 24 november 2016 gepresenteerd aan de gemeenteraden tijdens de 2e Avond van Midden-Limburg.

De SIA omvat diverse opgaven op basis van het regioprofiel van Midden-Limburg. Uit deze opgaven is een beperkt aantal speerpunten benoemd, waar een uitvoeringsprogramma voor zal worden opgesteld.

Op basis van de opgaven van de SIA, zijn de volgende prioriteiten voor het uitvoeringsprogramma benoemd, zoals onder meer; vrijetijdseconomie, mountainbikeroutes, werklocaties, nautische boulevard, Zevenellen, vrijkomende agrarische bebouwing en Keyport.

De SIA is opgesteld vanuit de SML-werkvelden, met betrokkenheid van ketenpartners zoals Keyport, OML en werkgeversorganisaties. De SIA is inmiddels in alle Midden-Limburgse colleges vastgesteld. De volgende stap is de doorontwikkeling van de SIA naar een uitvoeringsprogramma. Allereerst wordt een procesvoorstel opgesteld of uitgewerkt waarin wordt beschreven welke stappen nodig zijn om te komen tot dit uitvoeringsprogramma. Planning is dat begin 2018 dit procesvoorstel voor de SIA is uitgewerkt.

- Regionaal beleidskader werklocaties

Het jaar 2017 heeft in het teken gestaan van afronding van het beleidskader. Er is een bidbook ten behoeve van de werving van locaties gemaakt. Daarnaast heeft een beoordeling van alle locaties aan de hand van het zogeheten stoplichtenmodel plaatsgevonden en zijn de afspraken en het instrumentarium verder uitgewerkt. De locatiebeoordeling benoemt de ontwikkel- en transformatiemogelijkheden en de kansen om de kwaliteit van werklocaties te verhogen. In 2018 wordt de laatste hand gelegd aan het opstellen van een visiekaart voor de werklocaties.

- Economisch profiel Leudal

Doel van dit economisch beleidsprofiel is aan te geven waar de gemeente Leudal samen met haar partners "werk van gaat maken" om de economische vitaliteit van Leudal ook in de naaste toekomst (2020-2025) te behouden en waar mogelijk nog te overtreffen.

In het profiel wordt duidelijk wat de kansen en bedreigingen zijn van de gemeente Leudal en waar ontwikkelingskansen liggen. Om tot dit profiel te komen worden de economische kerncijfers overzichtelijk in infographics gepresenteerd, trends in beeld gebracht en worden de opgaven voor de toekomst van gemeente Leudal in beeld gebracht.

Het profiel moet een ambitie uitstralen (qua inhoud en vorm) die het huidig bedrijfsleven en andere stakeholders triggert om samen zaken op te pakken en dat tevens nieuwe ondernemers kan verleiden om hier te komen ondernemen.

- Keyport 2020

In het Routeplan 2016-2020 ligt de focus op het creëren van werkgelegenheid, innovatie, ondernemerschap en arbeidsmarktoptimalisatie. Daarnaast maakt de participatie in Brainport Network het mogelijk om zowel krachten te bundelen en verbindingen te leggen naar andere regio's. Een voor Leudal belangrijk project, het Economisch Actieprogramma Agribusiness is verder uitgerold. Er zijn inmiddels 22 projecten in uitvoering gegaan, zoals 6.500 studentenprofielen online platform Brainport2020Career.nl en 90% meer instroom technieklerlingen in Keyport en Noord-Limburg.

Wegenonderhoud 2017

1. Ericalaan en omgeving in Neer

De asfaltverharding Ericalaan en de aangrenzende woonstraten (Moerbeilaan, Meidoornlaan, Acacialaan, Eikenlaan en een deel van de bestrating van de Visseberg) is vervangen door een klinkerbestrating. Ook zijn er diverse schades aan de riolering verholpen en is het hemelwater afgekoppeld van de riolering. Door het schone hemelwater apart in te zamelen en te transporteren naar een centrale infiltratieplek is er ruim 10.000 m² verhard oppervlak afgekoppeld van de gemengde riolering in de kern Neer.

2. Esdoornlaan en Nunhemseweg in Haelen

In de kern Haelen zijn een aantal milieumaatregelen uitgevoerd om te voldoen aan de Kader Richtlijn Water (KRW) doelstellingen. Deze maatregelen zijn gecombineerd met de wegconstructie van de Esdoornlaan en de Nunhemseweg. Door het schone hemelwater apart in te zamelen en te transporteren naar een centrale infiltratieplek is ruim 10.000 m² verhard oppervlak afgekoppeld van de gemengde riolering in de kern Haelen.

3. Asfaltvervangingen in de kern Heythuysen.

Dr. Smitslaan, Oude Trambaan, Stationsstraat, Sint Antoniusstraat en Biesstraat te Heythuysen De asfaltverharding in deze straten is vervangen. Gelijktijdig is bij een aantal woningen langs de Antoniusstraat een slecht functionerend parallelriool buiten gebruik gesteld, waarna de huisaansluitingen rechtstreeks op het hoofdriool aangesloten worden en de afwatering van de oude Trambaan verbeterd.

4. Asfaltvervangingen in de kern Horn.

De asfaltverharding van de Haelerweg is vanaf de zijstraat Molenweg tot aan de Hoogstraat en de asfaltverharding van de Kasketteweg vervangen.

5. Asfaltvervangingen in het buitengebied van Neer.

De asfaltvervang van de Onderste weg, Graven en Fort is vervangen en plaatselijk zijn de bermen verstevigd met grasbetonstenen.

6. Reparatievakken en oppervlakte behandelingen.

Verspreid door de gehele gemeente zijn er circa 23.000 m² oppervlakte behandelingen (split) aangebracht. Tevens zijn er circa 5000 m² reparatievakken in de gemeente aangebracht.

- Samenwerking in de RUD

Op 26 september 2017 heeft de raad ingestemd met het aangaan van een Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord (RUD LN) op basis van een gemeenschappelijke regeling die per 1 januari 2018 in werking trad.

De netwerk-omgevingsdienst RUD LN is omgevormd tot een openbaar lichaam zoals voorgeschreven door de Wet verbetering vergunningverlening, toezicht en handhaving (Wet VTH).

- Verbetering van de kwaliteit van uitvoering van de VTH-taken

Medio 2017 is gestart met het verbetertraject voor de kwaliteitsimpuls en resultaatsturing in relatie tot de uitvoering van de VTH-taken. Over de gehele linie zijn diverse actiepunten/producten afgerond die een bijdrage hebben geleverd aan een verbeterde uitvoering van de VTH-taken en de sturing op resultaat. Er is onder andere een uitvoeringsprogramma VTH voor het jaar 2018 opgesteld en vertaald naar individuele werkplannen, inclusief de herintroductie van het tijdschrijven op de gerealiseerde producten. Tevens is onderzoek gedaan naar aanvullende/verbetering van automatiseringssystemen die de medewerkers ondersteunen bij het verrichten van hun werkzaamheden. Deelname aan de regionale aanbesteding voor de aanschaf van een nieuwe applicatie voor de VTH-taken maakt hier onderdeel van uit. Er is een aanvang gemaakt met het in beeld brengen van de kwaliteit van de medewerkers met betrekking tot de landelijke kwaliteitscriteria VTH. Per medewerker zal hier een opleidingsplan uit volgen. Met kwartaalrapportages zal de raad geïnformeerd worden over de voortgang betreffende het verbetertraject VTH-taken.

- Project plan van aanpak Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving

Er zijn in 2017 diverse instrumenten ingezet om de overcapaciteit aan woningbouwplannen terug te dringen. Dit zijn het hanteren van termijnen bij nieuwe aanvragen, heronderhandelen van contracten, overleggen met curators bij faillissementen, intrekken van niet gebruikte vergunningen en het creëren van voorzienbaarheid om zonder risico op planschade onbenutte bouwtitels uit bestemmingsplannen weg te bestemmen. Het is een intensief en langlopend proces, waarvoor gedeeltelijk personele inhuur heeft plaatsgevonden. Van 2014 t/m 2017 zijn inmiddels 300 woningbouwplannen geschrapt. Voor de komende periode ligt er nog een aanvullende opgave van zo'n 550-650 woningen. Het ingezette beleid om te sturen op onbenutte/ongewenste plannen wordt in lijn met de structuurvisie gecontinueerd.

- Startersleningen

Startersleningen zijn gecontinueerd. In 2017 zijn 13 startersleningen verstrekt met een totale waarde van € 353.574. Door co-financiering met de provincie komt slechts 25% (€ 88.393,50) voor rekening van de gemeente. Het totaal beschikbare budget van € 900.000 wordt revolverend ingezet. Ontvangen aflossingen uit het voorgaande jaar (2016) zijn opnieuw ingezet in het stimuleringsfonds volkshuisvesting (SVn). In 2017 gaat het om de hernieuwde inzet van € 45.955,87. De provincie heeft dit bedrag verdrievoudigd.

- Bouw en woningtoezicht

Vanwege een aantrekkende economie zijn er in 2017 meer bouwplannen behandeld dan in de voorgaande jaren, en dus ook meer omgevingsvergunningen verleend. Onder andere van de firma Bayer die voor het terrein van Nunhem's ca. een omgevingsvergunning heeft ontvangen waarvoor hoge legskosten in rekening zijn gebracht (ca. € 125.000). De werkelijke opbrengsten zijn conform de begroting.

- Overdracht woonwagens

In 2017 zijn de gesprekken over de overdracht aan de woningcorporaties hervat. In een sessie met de fractiespecialisten is samen met de corporaties het proces van de overdracht toegelicht. De nadere uitwerking volgt in 2018. Daarnaast is er een aanzet gemaakt voor een nieuw woonwagenbeleid, waarin onderwerpen als behoefte aan standplaatsen en toewijzing plaats krijgen.

- Integraal beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR)

In 2017 is het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte vastgesteld door de Raad. Hierin wordt de ambitie van Leudal van verschillende facetten in de openbare ruimte vastgelegd. In toekomstige beheerplannen worden die ambities concreet vorm gegeven en voorgelegd aan de gemeenteraad. Zo zal in 2018 een gecombineerd Wegen- en Groenbeheerplan ter besluitvorming worden voorgelegd, met als uitgangspunt de in het IBOR bepaalde ambities.

- Duurzaamheid

Op basis van de Duurzaamheidsvisie 2013-2016 is het de ambitie om de duurzaamste gemeente van Limburg te worden. De focus is meer op energietransitie komen te liggen. Leudal is inmiddels koploper in Limburg als het gaat om het opwekken van duurzame energie. In 2017 is met Leudal als 'trekker' het Programmaplan Energie voor de regio opgesteld binnen SML verband. Dit regionale Energieplan is de opvolger van de Leudalse Duurzaamheidsvisie. Omdat binnen SML is afgesproken dat alle Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL) uitwerkingen van de regio gelijktijdig aan de gemeenteraden zullen worden aangeboden is de vaststelling van het Programmaplan Energie doorgeschoven naar 2018.

Samen met lokale burgerenergiecoöperaties, provincie en gemeenten is er gewerkt aan de ontwikkeling van nieuwe windenergieprojecten in de regio. Leudal als ervaringsdeskundige heeft daarbij het voortouw genomen. Er zijn inmiddels 5 nieuwe windprojecten in de Peelregio in voorbereiding. Alle projecten zijn geheel of gedeeltelijk coöperatief zodat de opbrengsten van de windturbines voor een deel ten goede komen aan de omgeving.

Omdat energie en klimaat een relatief nieuw en actueel thema is binnen en buiten de gemeente is er veel aandacht voor kennisuitwisseling en communicatie. In het Bezoekerscentrum Leudal is er onder andere een tentoonstelling: 'Energietransitie meer dan alleen ambitie' georganiseerd met films en lezingen. Ook in de eigen organisatie zijn er diverse kennisbijeenkomsten georganiseerd. Het is nodig voor het creëren van het benodigde draagvlak en voor een integrale aanpak.

Verder is er ingezet op energiebesparing bij bedrijven en woningbezitters. Beiden blijken nogal moeizaam te verlopen. Voorts is er gewerkt aan het beleid voor grootschalige zonneparken. Naast windenergie zijn er grootschalige zonne-projecten nodig voor de energietransitie. In Limburg zijn nog geen grondgebonden zonneparken (zonneweides) aanwezig. Wel zijn er veel aanvragen. Er is daarom dringend behoefte aan beleid. In het werkveld Energie van SML is er gewerkt aan regionaal beleid. Belangen op het gebied van natuur, omwonenden, landschap en landbouw moeten worden afgewogen. Leudal gaat in 2018 beginnen met een proeftuin zonneweides.

- Nieuw beleid

1. Veiligheidsregio Limburg

Per 1 januari 2017 geldt voor de Veiligheidsregio Limburg-Noord (VRLN) een andere systematiek voor de verdeling van de gemeentelijke bijdrage, gebaseerd op de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds voor het cluster Brandweer en Rampenbestrijding. Er is gekozen voor een ingroeiperiode van 4 jaar. De hoogte van de bijdrage van gemeente Leudal is gestegen door deze wijziging in de systematiek en door maatregelen die getroffen moesten worden in het kader van arbeidshygiëne.

2. Buitengebied in Beweging

De raad heeft € 150.000 beschikbaar gesteld voor het programma Buitengebied in Beweging. In 2017 is een plan van aanpak opgesteld voor het programma Buitengebied in beweging. Gestart is met de uitwisseling van ervaringen met diverse andere gemeenten en het ophalen van kennis en expertise. Dit is vervolgens verwerkt in het definitief plan van aanpak en gebruikt voor de voorbereiding van een strategisch communicatieplan. In het plan van aanpak is een leer- en ontwikkeltraject opgenomen voor de meest betrokken gemeentelijke medewerkers. Voor het leer- en ontwikkeltraject is een samenwerking aangegaan met P2 advies. De trainingen zijn in de 2^e helft van 2017 gestart. In 2017 is gestart met de voorbereiding van een aantal proeftuinen, met een tweeledig doel. Ten eerste een concrete oplossing vinden in een actueel vraagstuk en ten tweede richting geven aan toekomstig vergelijkbare vraagstukken. Bij de proeftuinen kan gedacht worden aan het ontwikkelen van instrumenten voor bedrijfsverplaatsing uit de kernrandzone en onderzoek of ketenverlenging (verlenging productiekolom) past bij agrarische bedrijvigheid in het buitengebied.

3. Monumenten en molens

Leudal koestert de vele monumenten in haar gemeente. De gemeente zet zich in voor een goed onderhoud van haar eigen monumenten en monumenten die in eigendom zijn van particuliere eigenaren en stichtingen. Dit doet zij door eigenaren te ondersteunen en te faciliteren en restauraties te stimuleren. Het huidige monumentenbeleid dateert uit 2010 en dient geactualiseerd en aangepast te worden aan de huidige plaatselijke en landelijke ontwikkelingen. De belangrijkste thema's in dit nieuwe beleid zijn:

- Het versterken van de verbinding tussen cultuur & erfgoed en recreatie & toerisme in Leudal
- Het tegengaan van leegstand en verloedering door passende, duurzame gebruiksmogelijkheden te bieden. Hierbij krijgen de monumentencategorieën kerken en boerderijen de hoogste prioriteit.

- Indicatoren op basis van gegevens gemeente Leudal

Indicator	Eenheid	Bronjaar	Waarde begroting 2017	Eenheid	Bronjaar	Waarde jaarrekening 2017	Bron	Beschrijving
Woonlasten éénpersoons huishouden	euro	2016	605	euro	2017	617	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
Woonlasten meerpersoons huishouden	euro	2016	675	euro	2017	694	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
WOZ-waarde woningen	dzd euro	2015	207	dzd euro	2017	214	CBS - Statistiek Waarde Onroerende	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2013	0,8	aantal per 1.000 woningen	2015	2,2	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
Huishoudelijk restafval	kg	2014	121	kg	2016	116	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)
Hernieuwbare elektriciteit	%	2014	90,6	%	2016	54,4	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2015	0,3	aantal per 1.000 inwoners	2016	0,7	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2015	3,3	aantal per 1.000 inwoners	2016	3,3	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2015	4,4	aantal per 1.000 inwoners	2016	3	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2015	3,6	aantal per 1.000 inwoners	2016	4	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
Verwijzingen Halt	per 10.000 inw.	2014	64,5	per 10.000 inw.	2016	108	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.
Hardekern jongeren	per 10.000 inw.	2014	0,6	per 10.000 inw.	2014	0,6	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)	Het aantal hardkern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar.
Jongeren met delict voor rechter	%	2012	1,94	%	2015	0,8	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	%	2014	9	%	2015	12	VeiligheidNL	Aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.
Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met een fietser	%	2014	7	%	2015	8	VeiligheidNL	Aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen.

- Relatie met verbonden partijen
 - Veiligheidsregio Limburg-Noord
 - GR Maasland
 - IJzeren Rijn
 - Enexis NV

7.3. Wat heeft het gekost?

Algemeen

- Kostenverdeelstaat

Bedrijfskosten worden op basis van een vaste verdeelsleutel toegerekend aan producten. De niet toe te rekenen overheadkosten blijven op programma Overhead staan.

Daarnaast is gebleken dat het VTH-budget voor het wegwerken van achterstanden niet conform de verdeelmatrix toegerekend zijn. Dit verklaart de afwijking tussen de begroting en realisatie op programma 3.

- Groot onderhoud

De bedragen voor groot onderhoud vastgoed zijn gebaseerd op het Meerjarig Onderhouds Plan (MJOP) 2014 van Bremen. Dit MJOP is gebaseerd op een theoretische extrapolatie van het MJOP van 2008. Deze extrapolatie is op basis van een conditie 4 onderhoudsniveau (klachtenonderhoud). Het MJOP is dus tot stand gekomen zonder fysieke inspecties en nooit meer geactualiseerd. Dit MJOP is daarom niet geschikt voor (planmatig) onderhoud.

De budgetten voor groot onderhoud gebouwen zijn verspreid over alle programma's. Dit houdt in dat er zowel tekorten als overschotten zijn binnen de verschillende programma's. Echter, in totaliteit is er slechts een geringe afwijking.

De bovenstaande kosten zijn verdisconteerd in alle collegedoelen/producten.

(bedragen x 1.000)

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
121B Behouden werkgelegenheid gemeente/regio	2.490	4.632	3.842	-790
122 Versterken woon- en leefklimaat	4.969	5.534	5.141	-394
Saldo van Baten en Lasten	7.459	10.166	8.983	-1.184
Mutatie Reserves	-697	-3.640	-1.909	1.731
Resultaat	6.762	6.526	7.074	547

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
Lasten	16.310	20.163	18.849	-1.314
Baten	-8.851	-9.997	-9.866	130
Saldo van Baten en Lasten	7.459	10.166	8.983	-1.185
Toevoeging(en) reserves	6	3.809	4.494	685
Onttrekking(en) reserves	-703	-7.449	-6.403	1.046
Mutatie Reserves	-697	-3.640	-1.909	1.731
Resultaat Programma	6.762	6.526	7.074	547

121B Behouden werkgelegenheid gemeente/regio

Volkshuisvesting

- Grond-/pachtzaken

De opbrengst pacht gemeentegrond is ruim € 37.000 hoger door een hoge pachtnorm voor de regio in 2017. Het college heeft besloten om de pacht prijzen jaarlijks te baseren op het Pacht prijzen besluit, dat jaarlijks wordt vastgesteld. Hierdoor wijzigt de prijs per hectare jaarlijks. In 2016 zijn overige stroken grond verkocht voor totaal € 97.000. Dit bedrag wordt via 980 gestort in de reserve grondexploitatie.

- Volkshuisvesting

Geen extra afschrijving € 100.000 centrumvisie Heythuysen. Hier tegenover staat een lagere onttrekking van € 100.000 uit de algemene reserve.

We zijn verplichtingen aangegaan voor extra ondersteuning bij de uitvoering van plan van aanpak woningvoorraad. Dit plan wordt in 2018 geïntensiveerd, met inzet van externe ondersteuning. Restant bedrag ad € 12.240 wordt via gecommiteerde reserve overgeheveld naar 2018.

Bedrijfspannen Roggel

De energiekosten enerzijds en de bijdrage energiekosten zijn met elkaar verbonden. Dat er in 2017 een hoger bedrag aan energiekosten is binnengekomen dan betaald aan energiekosten bij de verschillende energieleveranciers, heeft te maken met diverse verrekeningen die nog moesten plaatsvinden.

Ruimtelijke plannen

Bestemmingsplannen algemeen (begroot € 100.570 werkelijk € 132.702)

Ten behoeve van de realiseringsovereenkomst voor het herontwikkelen van de locatie Klooster Mariabosch heeft de gemeente specialistisch extern advies in moeten winnen, om de beschikbaar gestelde provinciale subsidies zeker te kunnen stellen en ongeoorloofde staatssteun te vermijden. De kosten waren onvermijdelijk maar niet voorzien.

Hogere proces- en gerechtskosten ad ca. € 30.000 betreft veegplan buitengebied.

De voorbereidingen op de Omgevingswet en traject Buitengebied in Beweging zijn eind 2017 opgestart. De uitgaven zijn tot nu toe beperkt. De invoering van de Omgevingswet was lange tijd voorzien in 2019, maar zal worden uitgesteld tot 2020 of 2021. De uitgaven voor beide trajecten zullen in 2018 tot en met 2021 plaatsvinden. Restant budget ad € 214.000 wordt via gecommiteerde reserve overgeheveld naar 2018.

Op het onderdeel grondexploitatie inkomsten is bij de rarap meer afgeraamd dan nu nodig blijkt, waardoor een meevaller ontstaat van ca. € 13.000.

Lagere extra afschrijving projectontwikkeling woningbouw ad € 42.000. Hier staat een lagere onttrekking vanuit de reserve grondexploitatie tegenover.

Woningbouw locaties

Voor een toelichting op gronden in exploitatie, in voorraad en strategische gronden wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid.

122 Versterken woon- en leefklimaat

Veilige wegen

- Verkeersmaatregelen

De onderschrijving is te verklaren uit het feit dat de provinciale subsidie op de verkeerseducatieprojecten over het jaar 2016 pas in 2017 heeft ontvangen. Daarnaast hebben zich in 2017 minder projecten aangediend dan verwacht. Over het jaar 2017 moet nog € 7.018 aan subsidie worden ontvangen.

Voor uitvoering maatregel oplossen knelpunten fietsnetwerk en realiseren verlichting brug N 280, onderdeel GVVP 2015-2018, module fiets is € 50.000 beschikbaar gesteld, dekking stelpost amendement 3.

Dit budget was per abuis begroot op programma 1, toerisme en recreatie. Overheveling budget naar programma 3, veilige wegen, uitvoering vindt plaats in 2018. Het budget wordt via de gecommiteerde reserve naar 2018 overgeheveld.

- Infrastructuur wegen

In 2017 zijn nog extra afschrijvingen investeringen maatschappelijk nut geraamd volgens de oude systematiek, afschrijving ineens t.l.v. de boekwinst Essent. Vanaf 2017 moeten deze investeringen op dezelfde wijze worden behandeld en verantwoord als investeringen economisch nut. Dit betekent lagere afschrijvingslasten op wegen van € 656.000. Hier tegenover staat ook een lagere onttrekking uit de reserve op 980 tegenover.

In 2017 is een Brede Doel Uitkering (BDU) subsidie ontvangen ad € 55.000 betreffende investering Noorderbaan. Dit bedrag is teruggestort in de reserve boekwinst Essent.

In september is gestart met onderhoudswerkzaamheden van meerdere civieltechnische werken. Noodzakelijk onderhoud van een van de kunstwerken wordt gecombineerd met werkzaamheden riolering. Dit werkt kostenverlagend en uitvoering vindt plaats in 2018. Bedrag wordt via gecommiteerde reserve overgeheveld naar 2018.

- Duurzaamheid

Er is budget overgebleven omdat er gebruik is gemaakt van subsidies en ondersteuning van projecten door de provincie Limburg.

7.4. Mutaties reserves

(bedragen x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2017	Realisatie 2017	Verschil 2017
T	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	rente	7	7	
T	Dekkingsreserve Infrastructuur	I	van reserve Boekwinst Essent	1.000	1.000	
T	Openbare verlichting	I	van reserve Boekwinst Essent	147	147	
T	Boekwinst Essent	I	terugstoring BDR subsidie		55	-55
T	Gecommitteerde reserve	I	overheveling budget 2017 naar 2018 T301		61	-61
T	Groenfond	I	kwaliteitsbijdrage derden (fruitbedrijf)	10	10	
T	Gecommitteerde reserve	I	overheveling budget 2017 naar 2018 T303		226	-226
T	Grondexploitatie	I	structuurbeelden Haelen-Horn	2.643	2.643	
T	Grondexploitatie	I	verkoop stroken grond 2017		65	-65
T	Grondexploitatie	I	storting Kerkplein 4 Haelen		43	-43
T	Grondexploitatie	I	storting Franciscusschool		236	-236
T	Revolverend duurzaamheidsfonds	S	rente	2	2	
Totaal toevoegingen				3.809	4.495	-686
O	Boekwinst Essent	I	beleidsplan openbare verlichting 2016	-93	-93	
O	Boekwinst Essent	I	storting in dekkingsreserve Infrastructuur	-1.000	-1.000	
O	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	kapitaallasten	-11	-11	
O	Boekwinst Essent	I	storting in reserve openbare verlichting	-147	-147	
O	Boekwinst Essent	I	invest.72100114-721000115 en 72100116	-656	55	-711
O	Groenfond	I	project "eeuwige vrijgezellen"	-4	-4	
O	Groenfond	I	lkl project 2017	-6	-6	
O	Landschapontwikkeling	S	kapitaallasten natuurprojecten	-12	-12	
O	Onderhoud overweg Napoleonsweg	S	onderhoudskosten	-27	-27	
O	Openbare verlichting	S	omzetten voorziening naar reserve	-11		-11
O	Openbare verlichting	I	ophoging budget onderhoud 2016 en 2017	-141	-141	
O	Dekkingsreserve BMV Roggel	S	kapitaallasten	-6	-6	
O	Algemene reserve	I	bijstelling extra afschr. centrumvisie Heythuysen	-100		-100
O	Boekwinst Essent	I	naar reserve grondexploitatie-structuurbeelden Haelen-H	-2.643	-2.643	
O	Grondexploitatie	I	structuurbeelden Haelen-Horn	-2.424	-2.181	-243
O	Grondexploitatie	I	extra.afschr.faillissements- en kosten projectontwikkelaar	-45	-16	-29
O	Algemene reserve	I	bestemming resultaat 2016 - afrond. BP woonkernen	-50	-50	
O	Groenfond	I	onttrekking bijenoase Hunsel	-1	-1	
O	Grondexploitatie	I	saldo Kerkpad Haelen-Horn		-24	24
O	Grondexploitatie	I	saldo Rooswinkel Haelen-Horn		-14	14
O	Grondexploitatie	I	saldo Beegderweg Haelen		-10	10
O	Grondexploitatie	I	onttrekking tbv grondprijadvies STEC		-1	1
O	Egalisatiereserve gemeentefonds	S	taakmutaties provinciale taken MBW/VTH	-73	-73	
Totaal onttrekkingen				-7.450	-6.405	-1.045

7.5. Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Restant
70536016 - Vervanging gladheidsmaterieel	94.500	47.382	47.118
70536018 - Vervanging gladheidsmaterieel	63.000		63.000
71400003 - Vervanging dienstauto toezicht en handh.	30.000	28.868	1.132
72100024 - Aanleg wandelpl. Maasoever Neer	195.000	3.515	191.485
72100095 - Reconstructie Dorpstraat/Stationstr Baexem	954.212	954.212	0
	-200.000	-180.000	-20.000
72100095 - Reconstructie Dorpstraat/Stationstr Baexem	754.212	774.212	-20.000
72100107 - Beleidsplan openbare verlichting	147.425	147.425	0
72100110 - Vervanging asfaltpakket Grathemerweg Kelpen	217.771	217.771	0
72100111 - Vervanging bovenlaag Noorderbaan	450.868	394.646	56.222
72100112 - Beleidsplan openbare verlichting 2017	147.425	28.424	119.001
72100113 - Infrastructurele werken 2017	449.683	0	449.683
72100114 - Reconstructie Erikalaan en omgeving Neer	215.605	215.605	0
72100115 - Infrastructuur Trambaan, St. Antoniusstraat HH	300.000	300.001	-1
72100116 - Verv. Asfaltlaag St. Antoniusstraat HH	140.000	140.002	-2
72100117 - Bereikbaarheid Zevenellen Biobases Agri	350.000	0	350.000
	-175.000		-175.000
	175.000	0	175.000
72100118 - Rec. Esdoornlaan en Nunhemse weg HAE	250.000	250.000	0
72100119 - Asfaltwerkzaamheden buitengebied Leudal	280.000	237.789	42.211
72100123 - Realisatie N 280-West, wegvak Leudal	3.800.000	2.138	3.797.862
72110009 - Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan	261.999	252.720	9.279
72110010 - Verv.verkeersregelinst.l'voort en Neer	130.000	136.911	-6.911
72110011 - Gemeentelijk Verkeers- Vervoersplan 2015	191.500		191500
72110012- Gemeentelijk Verkeers- Vervoersplan 2016	191.500		191500
72110013- Gemeentelijk Verkeers- Vervoersplan 2017	191.500		191500
72110014 - Onderzoekskosten spoorbrug Buggenum	50.000		50000
72110015 - Fietspad Heldense weg (GVVP)	170.000	29.267	140.733
72120002 - Treinhaltes Baexem-Haelen	24.007	24.007	0
72210005 - Ontwikkeling Maasfront	150.000	58	149.942
75500002 - Uitvoeringspr. Natuur en Landschap	105.189	103.167	2.022
77220097 - Kaderrichtlijn Water maatregelen (KRW)	100.000	67.317	32.683
77220098 - Relining riolering 2015-07	250.000	250.000	0
77220103 - Afkoppeling Stationstraat-Dorpstr Baexem	497.228	497.193	35
77220104 - Riolvervanging Kerkstraat Horn	97.509	97.509	0
77220106 - Relining gemeente Leudal	250.000	250.459	-459
77220107 - Aanpassing greppel Europastraat	20.000	20.000	0
77220108 - GRP 2017	186.715	0	186.715
77220110 - GRP 2017 (milieumaatregelen)	387.550	0	387.550
77220111 - Riol Trambaan, Dr Smitslaan, Stationsstraat	50.000	50.123	-123
77220112 - Reconstructie Erikalaan en omgeving Neer	559.395	461.704	97.691
77220113 - Riolaansluiting St. Antoniusstraat HH	40.000	39.993	7
77220114 - Vervanging rioolpersleiding Haelen-Zuid	175.000	174.951	49
77220115 - Werkzaamh pompen-gemalen drukriolering	213.150	194.175	18.975
77220116 - Riolreparaties kern Hae + ind.Ittervoor	250.000	5.934	244.066
77220117 - Rio Esdoornlaan en Nunhemse weg Ha	950.000	520.790	429.210
77230006 - Project geluidsanering B-lijst woningen	116.204	5.465	110.739
	-116.204	-116.204	0
77230006 - Project geluidsanering B-lijst woningen		-110.739	110.739
78100001 - Regeling ruimte voor ruimte	157.218	181.713	-24.495
78100011 - Kosten fin.problemen projectontw.woningb	154.500	53.627	100.873
78220011 - Uitvoering centrumvisie Heythuysen	1.327.170	576.538	750.632
78229000 - Invoering startersleningen	900.000	989.616	-89.616
	-900.000	-102.918	-797.082
78229000 - Invoering startersleningen	0	886.698	-886.698
Totaal investeringen	14.841.619	7.551.893	7.289.726
78220011 - Uitvoering centrumvisie Heythuysen	1.327.170	576.538	750.632
78229000 - Invoering startersleningen	900.000	989.616	-89.616
	-900.000	-102.918	-797.082
78229000 - Invoering startersleningen	0	886.698	-886.698
Totaal investeringen	14.841.619	7.551.893	7.289.726

De restant investeringen worden de komende jaren gefaseerd uitgegeven.

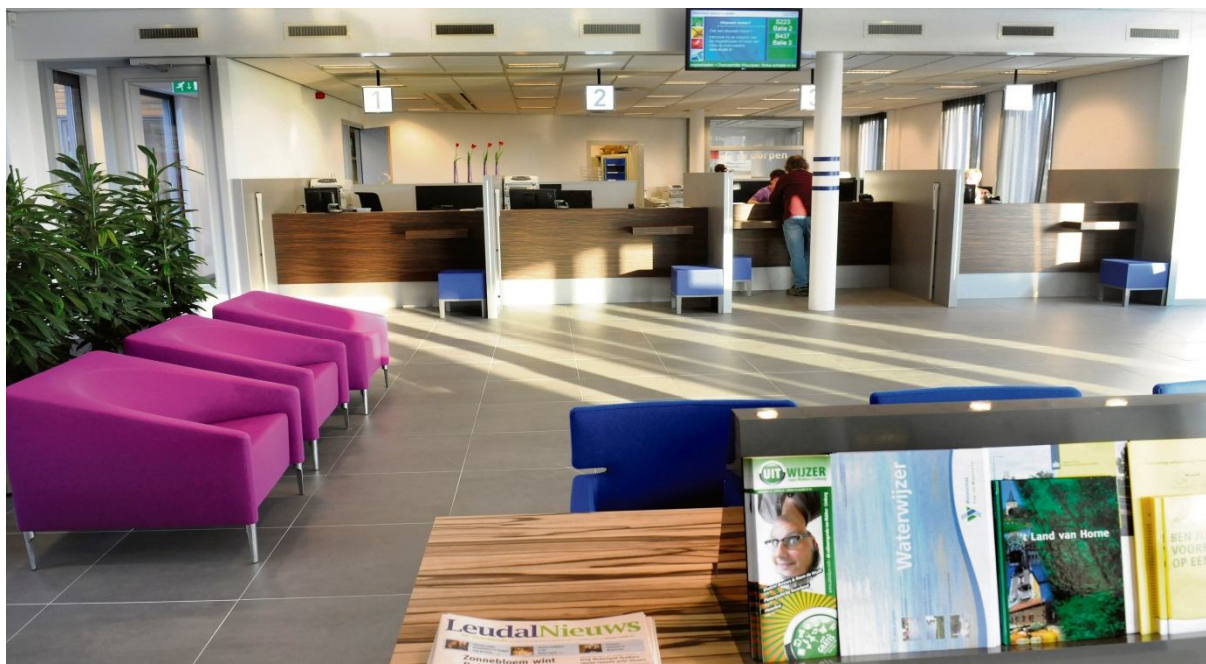
Toelichting

72100111 – Vervanging bovenlaag asfaltlaag Noorderbaan HH
Na kredietvotering is alsnog subsidiebedrag ad. € 56.222 (Provinciale mobiliteitssubsidie (Fietsplan)) ontvangen. Hierdoor is de feitelijke gemeentelijke investering lager en kan het restantbedrag teruggestort worden in de reserve Boekwinst Essent.

72110011 t/m 72110013 Gemeentelijke Verkeers- en vervoersplannen
De middelen in het kader van het uitvoeringsprogramma GVVP voor de jaren 2015, 2016 en 2017 zijn bestemd voor het opstellen en optimaliseren van het landbouwroutenetwerk. Dit is bevestigd met het raadsbesluit van 11 juli 2017, GVVP Actualiseren Module Fiets.
In de achterliggende jaren is met de gemeentes in de regio, de provincie en de brancheorganisatie gewerkt aan het op- en vaststellen van het netwerk.
Leudal heeft afgelopen jaar knelpunten op het netwerk geïnventariseerd. Aan de hand daarvan is een uitvoeringsprogramma opgesteld waarmee deze knelpunten worden opgelost. Uitvoering vindt plaats in 2018.

72120002 - Treinhaltet Baexem-Haelen:
Project is gestopt door Provinciale Staten op basis van het resultaat van de préverkenning die door Prorail is uitgevoerd.

77220097 - Kaderrichtlijn Water maatregelen (KRW):
Begin 2018 vindt er een herberekening van het rioelstelsel in een aantal kernen plaats. Op basis van deze herberekening wordt bepaald welke maatregelen noodzakelijk zijn om aan de KRW doelstellingen in Leudal te voldoen.

8. Programma 4 Sterk besturen en organiseren

Visie op organisatie ontwikkeling

We hebben in 2017 onze koers voor de ontwikkeling van de organisatie bijgesteld en het accent gelegd op bouwen aan een stevige basis en het verder verbeteren van de dienstverlening. Een basis in de vorm van dossiers die op orde zijn, tijdig en goed antwoorden op vragen van inwoners, instellingen en derden, alsmede goed functionerende systemen en werkprocessen. Deze verbetering van de dienstverlening, van systemen en van processen is onderdeel van een overkoepelend organisatieontwikkelingsplan, genaamd 'Leudal uit het dal'. Dit plan gaat uit van de volgende zeven ontwikkelingsporen:

1. Systemen en processen. We pakken eerst heel basale zaken op, zoals dossiers op orde, goed en tijdig antwoorden op binnengekomen berichten en het vormgeven van werkprocessen. De belangrijkste uitdaging hierbij is het nu wél tot het eind afronden van verbeterprocessen. Daar heeft het in het verleden vaak aan ontbroken in Leudal.
2. Sturing en structuur. We hebben een laag van teamleiders ingevoerd omdat medewerkers de afgelopen jaren aan hun lot zijn overgelaten en behoefte hebben aan duidelijkheid. Alle teamleiders zijn inmiddels aangesteld.
3. Personeel. Met het aantrekken van nieuwe teamleiders zijn we nu ook in staat om weer intensief contact met de medewerkers te hebben. We hebben opnieuw functioneringsgesprekken via een gesprekscyclus ingevoerd en het functiegebouw (HR21) aangepast.
4. Teamontwikkeling. Met de vorming van nieuwe teams is het nu ook mogelijk om gericht te werken aan teamontwikkeling.
5. Kwaliteit van dienstverlening. We streven over de gehele linie van de gemeentelijke dienstverlening een waardering door burgers met een '7' na.
6. Cultuur en betekenisgeving.
7. Imago en communicatie. Imago is uiteraard een afgeleide van de kwaliteit van onderliggende werkprocessen en communicatie vaardigheden.

Dit is veel tegelijkertijd, maar we maken het behapbaar door steeds kleine projecten te starten en pas aan nieuwe dingen te beginnen als de vorige (vrijwel) zijn afgerond.

We kunnen hieruit concluderen dat de basisvoorwaarden nu aanwezig zijn om de dienstverlening de komende jaren naar een hoger niveau te tillen.

Co-creatief en interactief werken maken deel uit van de ontwikkeling naar een betere dienstverlening. In diverse processen doen we met vallen en opstaan ervaring op met interactief werken, zowel bij gemeentelijke ontwikkelingen, zoals 'Buitengebied in beweging' als bij initiatieven van burgers, zoals 'Park Leudal Oost'. Verspreid in de organisatie werken procesregisseurs die interactieve processen stimuleren, begeleiden en ondersteunen.

- Ombuigingen

In aanvang waren deze taken verdeeld in de volgende onderdelen:

Programma	thema
1	Vastgoed en accommodaties
1	Subsidie bibliotheken
1	Subsidie verenigingen
1	Subsidie bibliotheken
1	Subsidie peuterspeelzalen
2	3 decentralisaties; nieuwe taken
3	Onderhoud openbare ruimte
4	Personeel en organisatie*

Om hieraan uitvoering te geven, is gekozen voor een programmasturing naast de (bestaande) reguliere lijnsturing. Hiertoe is het programma Lange Termijn Ombuigingen (LTO) gestart. Dit is later benoemd als Lange Termijn Ontwikkelingen (LTO). Door het als één programma aan te sturen, kon integraliteit tussen de verschillende thema's worden gerealiseerd. Centraal stond om vanuit een stip aan de horizon de juiste keuzes voor de toekomst te maken en de vitaliteit in de kernen te behouden.

De verschillende thema's zijn voortvarend ingevuld en per thema is de gewenste ontwikkeling gerealiseerd. De ombuigingen die binnen het programma LTO (Lange Termijn Ombuigingen) vielen zijn allen gerealiseerd of (deels) teruggedraaid. Enkel voor Vastgoed en Accommodaties en P&O dienen op termijn nog ombuigingen gerealiseerd te worden. Deze laatste 2 worden afzonderlijk verantwoord in de paragraaf bedrijfsvoering.

- Dienstverlening

Landelijke ontwikkelingen

De landelijke ontwikkelingen gaan vooral uit van drie ambities:

1. open en transparant deelnemen aan de participatiesamenleving;
2. als één efficiënte overheid werken;
3. werken massaal digitaal en leveren maatwerk lokaal, waar nodig.

In 2017 is de visie op dienstverlening geactualiseerd. Dit is integraal opgenomen in de organisatieontwikkeling met de titel "Leudal uit het dal". De visie op de dienstverlening gemeentebreed is dat Leudal op alle onderdelen van de dienstverlening een rapportcijfer 7 wil behalen. In een veranderende samenleving en voortschrijdende digitalisering betekent dat aanpassingen van de dienstverlening in afstemming met hetgeen de burgers en bedrijven van ons verwachten. Stilstand is letterlijk achteruitgang in de beoordelingscijfers. In 2017 is in combinatie met het imago onderzoek een nulmeting uitgevoerd waarbij bleek dat op sommige onderdelen de gewenste 7 (royaal) wordt gehaald en op andere onderdelen de nodige extra inspanningen noodzakelijk is om tot dat cijfer te komen. In 2018 worden hiervoor acties ingezet en zal een nieuwe meting worden gedaan. De cyclus van meten, verbeteringen aanbrenge en opnieuw meten wordt de komende jaren voortgezet. Hiertoe is het project 'Goed en tijdig antwoorden eind van het jaar opgestart dat in 2018 als resultaat moet hebben dat de beantwoording van binnengekomen berichten en aanvragen volgens de servicenormen worden behandeld, dat onze poststromen en archieven volledig gedigitaliseerd worden via een nieuw zakenregister en alle hierbij bijbehorende werkprocessen in de komende jaren op orde gebracht worden.

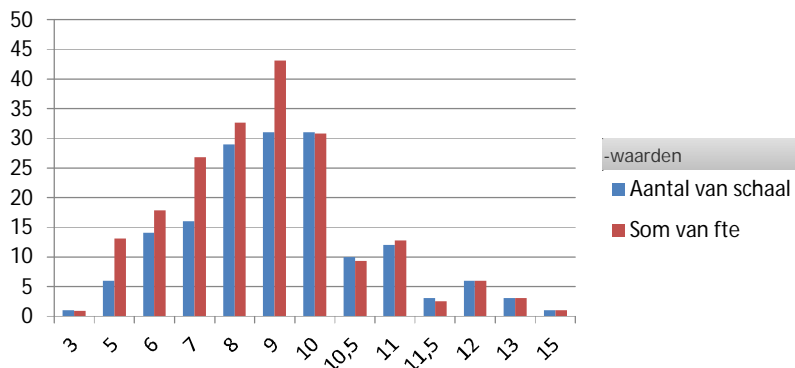
Door de realisatie van de visie onderdeel te maken van 'Etappe 1: De Beklimming' wordt de voortgangsrapportage daar eveneens onderdeel van. De raad is na vaststelling van het visiedocument in B&W geïnformeerd middels een raadsinformatiebrief. Hierbij is aangegeven dat de visie een van de projecten uit 'Leudal uit het dal' is en nu is opgenomen in het organisatieontwikkelplan 'Etappe 1: de Beklimming'.

- Reserve bedrijfsvoering

De reserve Bedrijfsvoering maakte onderdeel uit van de Nota reserves en voorzieningen die de raad in november 2014 heeft vastgesteld. Deze reserve wordt gevoed met het restant P-budget van enig jaar. Over 2017 een bedrag van € 219.000. De restant middelen worden op deze wijze beschikbaar gehouden voor de ontwikkeling van het personeel en de bedrijfsvoering. Ook is deze reserve bedoeld om de P-ombuiging te realiseren van structureel € 1 miljoen. Denk bijvoorbeeld aan outplacementtrajecten ('van werk naar werk'), vorming & opleiding als voorbereiding op een andere functie e.d. Op dit moment resteert van voornoemde P-ombuiging een bedrag van circa € 245.000. Medio 2018 wordt een evaluatie van voornoemde Nota reserves en voorzieningen aan de raad voorgelegd. Bezien zal dan worden of de reserve Bedrijfsvoering in deze vorm nog noodzakelijk/wenselijk is.

- Reguliere personele lasten 2017

Bij aanvang van het jaar 2017 telde de personele formatie van de gemeente Leudal 201,32 fte. Het bijbehorende schaalgebouw toont een normaalverdeling rondom schaal 9. De schalen 10A en 11A vallen uit de toon. Deze tussenschalen komen in HR21 te vervallen.

De bezetting bij aanvang van het jaar is 184,79 fte. Hiervoor zijn 237 medewerkers aangesteld. De gemiddelde contractduur komt neer op 28 uur per week. De loonkosten bedragen bij aanvang van het jaar in totaal € 12,0 miljoen.

In de loop van het jaar is het aantal vacante functies met 9,8 afgenomen (van 8,2% naar 3,4%). Dit verklaart de stijging van de personele kosten met 0,5 miljoen.

De bezetting aan het eind van het jaar is 193,13 fte. Hiervoor zijn 233 medewerkers aangesteld. De gemiddelde contractduur is gestegen naar 29,8 uur per week. De werkelijke loonkosten bedragen in totaal € 12,5 miljoen, exclusief € 813.000 College en Raad.

De gemiddelde loonkosten komen neer op € 64.831 per fte en op € 52.140 per medewerker. De gemiddelde loonkosten per medewerker zijn in de loop van het jaar met circa € 3.000 gestegen. Dit is voornamelijk het gevolg van de cao ontwikkeling.

- Flexibele schil

De inhuur voor primaire taken is wat hoger vanwege het wegwerken van achterstanden bij vergunningverlening, handhaving en toezicht. Hiervoor zijn voor de jaren 2017 en 2018 twee tranches van € 579.000 vrijgemaakt.

Het personeelsbestand bevatte een flexibele schil van 14% (€ 2,2 miljoen ten opzichte van € 15,8 miljoen). In 2016 was dit 10% (€ 1,4 miljoen ten opzichte van € 13,6 miljoen). Een verklaring voor dit verschil is, dat in de aanloop naar de nieuwe organisatiestructuur ervoor is gekozen om vacatures niet meteen met vast personeel in te vullen, maar eerst met tijdelijke inhuurkrachten op te vangen. Inmiddels worden vacante functies weer met vast personeel ingevuld en zal de flexibele schil afnemen.

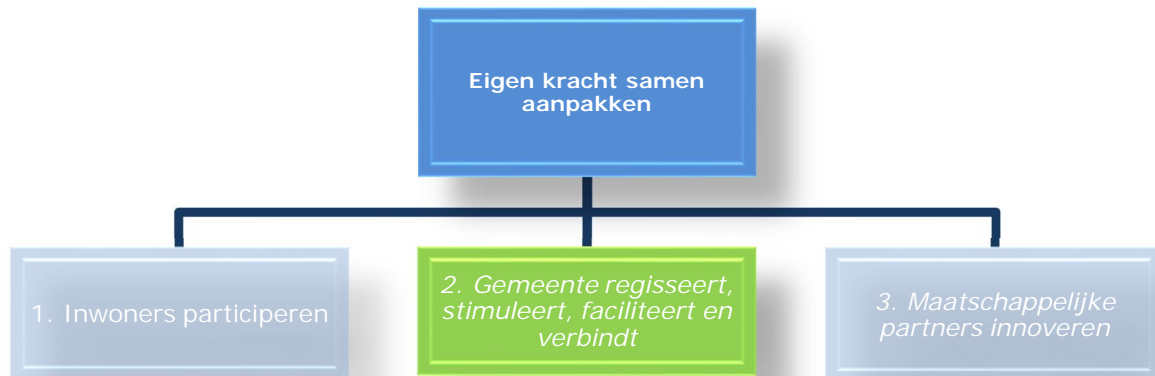
- Internationale zaken (Gemeente Venlo)

De gemeente Venlo heeft in samenwerking met de gemeenten Roermond, Venray en Weert een herijkingsvoorstel opgesteld om tot een geactualiseerde en verbrede bestuursopdracht te komen. Het voorstel is in mei/juni 2016 aan de burgemeesters en gemeentesecretarissen gepresenteerd. De vernieuwde bestuursopdracht is in juli 2016 ter ondertekening verstuurd naar de dertien gemeenten. Bij de opzegging van de bestuursopdracht heeft het college van B&W van Leudal aangegeven dat: "Indien een mogelijke nieuwe bestuursopdracht, die naar vernomen mogelijk in 2015 tot stand zal komen, een eerdere uitreding, of tegen gunstigere condities, mogelijk maakt zouden wij hiervan natuurlijk gebruik willen maken".

Op grond van het collegevoorstel 2016/527 "Nieuw afsprakenkader Bestuursopdracht internationale zaken Noord- en Midden-Limburg" en de voorstellen in de kadernota 2018 en begroting 2018 heeft de gemeente Leudal de bestuursopdracht Internationale Zaken Venlo gecontinueerd (LEUIT2016/3619).

8.1. Wat hebben we bereikt?

Programma 4 draagt bij aan de realisatie van effect 2 'De gemeente regisseert en faciliteert'. De komende jaren zal de organisatie doorontwikkelen naar een netwerkorganisatie waar verbinden, faciliteren en stimuleren kernbegrippen zijn.

8.2. Wat hebben we ervoor gedaan?

- Nieuwe telefooncentrale

In 2017 is de nieuwe telefooncentrale in gebruik genomen. Uitgangspunt hierbij was: nieuwe techniek in huis halen, met als doel bijdragen aan een betere telefonische dienstverlening. Niet verrassend dus dat veel nieuwe functionaliteiten bijdragen aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de gemeente.

In november 2017 heeft de migratie plaatsgevonden van de oude naar de nieuwe telefooncentrale. Een omvangrijk project met werkzaamheden verspreid over meerdere jaren is hier aan vooraf gegaan. In dit project is goed nagedacht over de gewenste belprocessen binnen de gemeente Leudal. Op basis van deze gewenste belprocessen en de technische mogelijkheden van de (na aanbesteding gekozen) telefooncentrale is de nieuwe telefooncentrale ingericht. Er is veel tijd en inzet besteed aan het behalen van het voor Leudal meest optimale resultaat.

Een aantal van de verbeteringen ten opzichte van het oude systeem zijn:

- Eenvoudige en duidelijke manier van status instellen (bereikbaarheid!).
- De status van een collega kunnen zien.
- Gebruik maken van belgroepen waardoor een groep medewerkers met veel klantcontact beter bereikbaar is.
- Er kan (niet alleen door het callcenter) doorverbonden worden.
- Bellen met de app op de iPhone of met de software op de PC (afhankelijk van moment en omstandigheden kiezen welke je op dat moment gebruikt).
- Mogelijkheid tot chat.
- Zien wie jou belt.

- Kort keuzemenu bij bellen algemeen nummer zodat klant sneller op plek van bestemming kan komen.

Voorafgaand aan de migratie is veel aandacht besteed aan het verstrekken van informatie en het geven van instructie aan medewerkers. Uit een onlangs gehouden enquête, blijkt dat deze aandacht over het algemeen goed resultaat heeft gehad. Toch leven er nog wat onduidelijkheden en vragen onder de medewerkers. Hieraan zal binnenkort aandacht besteed worden. Voor de introductie van de nieuwe telefooncentrale (informatie, instructie, migratiedagen) geeft het grootste deel van de respondenten een 8. Voor de werking van de telefooncentrale zelf geeft het grootste deel van de respondenten een 7.

- Meldpunt Leudal – meldingen openbare ruimte

De gemeente Leudal beschikt sinds 2007 over een meldpunt voor meldingen over de openbare ruimte. Dit meldpunt met de naam Meldpunt Leudal heeft in 2017 een flinke kwaliteitsslag gemaakt en er is een nieuw, modern registratiesysteem (MeldDesk) in gebruik genomen.

Meldingen kunnen nu gemakkelijk via diverse kanalen worden ingediend. Een speciale meldingenapp is gratis beschikbaar, maar ook via de website of telefoon kunnen meldingen worden ingediend.

Doordat het totale proces (van melding tot afhandeling) is opgefrist kan afhandeling van meldingen nu veel sneller, efficiënter en dus klantgerichter kunnen worden afgehandeld. En met behulp van het nieuwe registratiesysteem vindt de distributie van meldingen volledig digitaal plaats en behoren de papieren werkbonden tot het verleden.

- Privacy wetgeving/-functionaris

De bij de begroting 2017 gevraagde capaciteitsuitbreiding van 0,5 fte voor "Privacy wetgeving/-functionaris" is ingevuld in het najaar 2017. Deze thematiek is op dit moment zeer actueel. Denk maar aan de bepalingen in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Deze Europese privacywetgeving treedt 25 mei 2018 in werking. Voornoemde functionaris coördineert de werkzaamheden en jaagt deze aan, opdat wij per 25 mei 2018 "AVG-proof" zijn. We schatten in dat dit doel medio 2018 wordt gehaald.

- Borging interne processen

In 2017 is er focus aangebracht om de basis op orde te brengen. De focus lag en ligt inmiddels op 4 prioritaire projecten:

- Dossiers op orde;
- Tijdig en goed antwoorden, inclusief bijbehorende werkprocessen en digitalisering;
- Informatievoorziening Vastgoed;
- Wmo-actief

Deze projecten lopen in 2018 door.

Twee projecten zijn in 2017 geheel of ten dele afgerond, opstellen begroting in het nieuwe pakket "Lias" is geheel afgerond en de digitalisering van het besluitvormingsproces is voor het collegeproces afgerond. Inmiddels is ingestemd met het voorgestelde vervolg PvA van het project 'Digitale besluitvorming' waarbij een gefaseerde optimalisatieslag wordt gemaakt op basis van bewezen technologie. Daarbij wordt vooral belang gehecht aan een juiste fasering en koppeling met de herinrichting van ons document management systeem dat binnen het project 'Just Join, goed en tijdig antwoorden' wordt opgepakt. De snelheid waarmee de vervolgaanpak kan worden opgepakt en uitgewerkt is dus afhankelijk van de voortgang die geboekt wordt bij dit project.

- Proactieve reactie op gewijzigd beleid en de aanpassingen die daarmee samenhangen

De organisatie reageert zo veel als mogelijk pro actief op gewijzigd beleid. Denk bijvoorbeeld aan de aankomende Omgevingswet, "buitengebied in beweging" en het item ondermijning. Deze ontwikkelingen zijn in 2017 proactief opgepakt.

Periodiek de uitvoering van het beleid door de verbonden partijen evalueren

Op dit moment wordt dit niet gedaan voor alle verbonden partijen, wel voor een aantal majeure, zoals bijv. de Westrom en de Veiligheidsregio. Met hulp van de paragraaf "Verbonden partijen" (verplicht in jaarrekening en begroting) worden hierin wel stappen voorwaarts gezet.

- Regionale samenwerking

De zorgen over beheersbaarheid, bestuurbaarheid en over de ontwikkeling van regionale samenwerking hebben ertoe geleid dat het college behoefte had om duidelijkheid te scheppen over hoe wij met de huidige en vooral toekomstige samenwerking omgaan. Daarom heeft het college een diagnose van de organisatie SML gemaakt en een visie gevormd op de gewenste vormgeving van SML. Hiermee tracht het college in de aanloop naar de nieuwe collegevorming de juiste dialoog op gang te brengen met de gemeenteraad en met andere gemeenten in de regio Midden-Limburg. Uitgangspunt is samenwerking op het niveau van Midden-Limburg in een robuuste organisatievorm met voldoende uitvoeringskracht.

In het Netwerkberaad van de Samenwerking Midden Limburg (SML) is de doorontwikkeling van SML onderwerp van gesprek. De invalshoek van dit gesprek beperkte zich in 2017 tot een onderzoek naar verbetering van het functioneren van de SML binnen de huidige kaders van de netwerkaansturing. Het college van Leudal maakt zich op basis van haar analyse zorgen over deze te beperkte kaders. In 2017 is de Strategische investeringsagenda vastgesteld en gepresenteerd. Deze strategische investeringsagenda dient uitgewerkt te worden tot een reëel uitvoeringsprogramma en ook te leiden tot zichtbare resultaten en projecten. De urgentie groeit, want de resultaten zijn niet alleen belangrijk voor onze inwoners, maar ook omdat zo het vertrouwen dat daarmee de kracht en de potentie van onze samenwerking in de regio verder groeit.

Op 5 december 2017 heeft het college ingestemd met een diagnose van de Samenwerking Midden-Limburg (SML), een visie op regionale samenwerking en de gewenste doorontwikkeling van SML. De visie van het college op regionale samenwerking, diagnose en doorontwikkeling van de SML is aansluitend middels een raadsinformatiebrief gezonden aan de gemeenteraad van Leudal en tegelijkertijd aan de andere colleges van gemeenten uit Midden-Limburg, SML, Keyport en de provincie Limburg. Hiermee heeft het college getracht de dialoog naast de gemeenteraad ook in de regio op gang te brengen.

De gemeenteraadsleden en commissieleden hebben op 9 januari 2018 de dialoog met elkaar gevoerd over de door het college aan de raad voorgestelde uitgangspunten en visie op regionale samenwerking in het algemeen en specifiek voor SML.

Op 13 maart 2018 heeft de gemeenteraad unaniem ingestemd met het een heldere visie op regionale samenwerking en de gewenste vormgeving van SML als basis voor een gesprek met andere gemeenten in de regio. Deze heldere visie geeft richting aan een toekomstig coalitieprogramma en toekomstig beleid t.a.v. regionale samenwerking. Hiermee wordt bestuurlijke continuïteit gerealiseerd en doorontwikkeling in de regionale samenwerking geboekt.

Het samenspel met de andere gemeenten bepaalt in welke mate de visie op regionale samenwerking en de gewenste vormgeving gerealiseerd kan worden. Voor concrete structuurwijzigingen is natuurlijk altijd instemming van de gemeenteraad van Leudal via een separaat raadsvoorstel aan de orde naast de instemming van alle gemeenteraden uit de regio.

Op dit moment is een voorstel in voorbereiding met processtappen die het ontwikkelproces in de SML verder brengen richting de eerder vastgestelde visie door het College van de gemeente Leudal als inbreng voor de gemeentesecretaris in het secretarissenoverleg (SO) en de burgemeester in het Netwerkberaad (NWB) zodat van de visie ook daadwerkelijk werk wordt gemaakt in de richting van een krachtige uitvoeringsorganisatie.

- Indicatoren op basis van gegevens gemeente Leudal

Indicator	Eenheid	Bronjaar	Waarde begroting 2017	Eenheid	Jaarrekening 2017	Waarde jaarrekening 2017	Bronjaar	Beschrijving
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2017	5,61	Fte per 1.000 inwoners	2017	5,63	Eigen gegevens gemeente	Het gaat hier om de toegestane formatie in fte voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan, dus niet de werkelijke bezetting.
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2016	5,12	Fte per 1.000 inwoners	2017	5,06	Eigen gegevens gemeente	Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, dus niet om de toegestane formatieve omvang uit het formatieplan.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2017	516,25	Kosten per inwoner	2017	564	Begroting gemeente	Apparaatskosten (ofwel organisatiekosten) zijn de noodzakelijke financiële middelen voor het inzetten van personeel (salarissen), organisatie-, huisvestings-, materieel-, automatiseringskosten e.d. voor de uitvoering van de organisatorische taken.
Externe inhuur	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	2017	12,75	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	2017	15,84	Begroting gemeente	Onder externe inhuur wordt verstaan: het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	% van totale lasten	2017	12,69	% van totale lasten	2017	12,2	Begroting gemeente	Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

- Relatie met verbonden partijen

- Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW); uitvoeringsgerichte organisatie voor belastingheffing;
- GR Internationale zaken (gemeente Venlo); internationale positionering;
- Euregio Rijn-Maas- Noord
- Bank voor Nederlandse Gemeenten

8.3. Wat heeft het gekost?

Algemeen

- Kostenverdeelstaat

Bedrijfskosten worden op basis van een vaste verdeelsleutel toegerekend aan producten. De niet toe te rekenen overheadkosten blijven op programma Overhead staan.

- Groot onderhoud

De bedragen voor groot onderhoud vastgoed zijn gebaseerd op het Meerjarig Onderhouds Plan (MJOP) 2014 van Bremen. Dit MJOP is gebaseerd op een theoretische extrapolatie van het MJOP van 2008. Deze extrapolatie is op basis van een conditie 4 onderhoudsniveau (klachtenonderhoud). Het MJOP is dus tot stand gekomen zonder fysieke inspecties en nooit meer geactualiseerd. Dit MJOP is daarom niet geschikt voor (planmatig) onderhoud.

De budgetten voor groot onderhoud gebouwen zijn verspreid over alle programma's. Dit houdt in dat er zowel tekorten als overschotten zijn binnen de verschillende programma's. Echter, in totaliteit is er slechts een geringe afwijking.

De bovenstaande kosten zijn verdisconteerd in alle collegedoelen/producten.

(bedragen x 1.000)

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
212 Kwalitatief goede dienstverl. aan burger	1.209	1.349	1.115	-233
221 Stimuleren van burgerparticipatie	649	683	695	12
231 Doorontwikk. naar een netwerkorganisatie	1.570	2.028	1.660	-368
499 Toerekening taakvelden	-493	350	707	356
Saldo van Baten en Lasten	2.935	4.410	4.177	-233
Mutatie Reserves	-522	-486	-55	430
Resultaat	2.413	3.924	4.122	197

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
Lasten	4.694	4.963	4.989	26
Baten	-1.759	-553	-812	-259
Saldo van Baten en Lasten	2.935	4.410	4.177	-233
Toevoeging(en) reserves	97	700	1.152	452
Onttrekking(en) reserves	-619	-1.186	-1.207	-21
Mutatie Reserves	-522	-486	-55	430
Resultaat Programma	2.413	3.924	4.122	197

212 Kwalitatief goede dienstverlening aan burger

Doorontwikkeling externe dienstverlening

In 2017 waren projectactiviteiten begroot rond een aantal (deel)projecten die uiteindelijk pas worden gerealiseerd in 2018.

Het totaalbedrag van € 226.000 dient als resultaatbestemming alsnog beschikbaar te blijven voor de realisatie in 2018.

Het gaat om de volgende posten:

- Aanpassingen spreekkamers, callcenter en publiekshal.
Het betreft aanpassingen om te voldoen aan de veiligheidseisen en privacy/akoestisch verhogende maatregelen.
- Vernieuwing website.
Inhuur projectleider, webredactie en -vernieuwing om aan de wettelijke eisen en actuele behoeften (responsive, toptaken) te voldoen.
- Diverse zaken die (deels) onderdeel zijn geworden van het project Just Join, tijdig & goed antwoorden.
Dit betreft doorontwikkeling formulieren generator, digitalisering management- en stuurinformatie, E-herkenning, doorontwikkeling applicatie evenementen, aansluiting mijn overheid, PIP-pagina.

Verkiezingen

Overheveling restant budget van € 6.432 i.v.m. referendum 2018. Dit brengt extra kosten met zich mee.

231 Doorontwikkeling naar een netwerkorganisatie

Interne dienstverlening

Voor het onderzoek naar de kostendekkendheid van de leges wordt een extern bureau ingehuurd. Het resterende budget voor de onderzoekskosten ad. € 12.240 wordt via de gecommiteerde reserve overgeheveld naar 2018.

Samenwerking

Bijdrage SML

Oorspronkelijk is in de begroting 2017 uitgegaan van € 1,44 euro per inwoner voor Keyport en € 0,60 per inwoner voor SML. Dit is voor de bijdrage Keyport tussentijds bijgesteld naar € 0,90 per inwoner. Lagere bijdrage € 33.000 dan begroot.

8.4. Mutaties reserves

(bedragen x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2017	Realisatie 2017	Vershil 2017
T	Algemene reserve	I	restant stelpost Amendement 3 rb. 01-11-2016		287	-287
T	Gecommiteerde reserve	I	overheveling budget 2017 naar 2018 T402		12	-12
T	Gecommiteerde reserve	I	overheveling budget 2017 naar 2018 T403		6	-6
T	Dekkingsreserve Gemeentehuis Leudal	I	structuurbeelden Haelen-Horn	700	700	
T	Vastgoed	I	huuropbrengsten 2017 panden in de verkoop		30	-30
T	Bedrijfsvoering	I	restant P-budgetten		116	-116
Totaal toevoegingen				700	1.151	-451
O	Gecommiteerde reserve	I	doorontwikkeling rapportagetool	-26	-26	
O	Gecommiteerde reserve	I	aanwending gecommiteerde reserve	-141	-141	
O	Bedrijfsvoering	I	mobiliteitstraject C Sturme (van T-6999)	-85	-62	-23
O	Bedrijfsvoering	I	ww-uitkeringen	-18	-18	
O	Bedrijfsvoering	I	kosten begeleiding van werk naar werk	-215	-201	-14
O	Grondexploitatie	I	structuurbeelden Haelen-Horn	-700	-700	
O	Vastgoed	I	kosten 2017 panden in de verkoop		-58	58
Totaal onttrekkingen				-1.185	-1.206	21

8.5. Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Restant
70050004 - Projecten regionale samenwerking	150.669		150.669
	-67.454	-72.986	5.532
70050004 - Projecten regionale samenwerking	83.215	-72.986	156.201
70051000 - Transformatie Soerendonck Maasfront	172.500	-77.069	249.569
Totaal investeringen	255.715	-150.055	405.770

De restant investeringen worden de komende jaren gefaseerd uitgegeven.

9. Dekkingsmiddelen

9.1. Algemeen

In dit hoofdstuk lichten we de dekkingsmiddelen toe. Hieronder vallen de opbrengsten uit de lokale heffingen, de algemene uitkering uit het gemeentefonds, de dividenden en de financieringsfunctie. Dit zijn inkomsten die geen specifiek bestedingsdoel hebben.

Voor een aantal dekkingsmiddelen verwijzen wij voor een uitgebreide toelichting naar de paragraaf lokale heffingen. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de post onvoorzien.

Lokale heffingen

- Vrij besteedbaar
Belastingen waarbij er geen relatie wordt gelegd tussen de opbrengsten en de kosten.
Voorbeelden zijn: OZB, hondenbelasting, toeristenbelasting en baatbelasting.
- Niet vrij besteedbaar
Belastingen die dienen om de kosten te verhalen, zoals afvalstoffenheffing en rioolrechten.

Voor een uiteenzetting hiervan wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

Gemeentefonds (algemene uitkering)

De berekening van de algemene uitkering 2017 is gebaseerd op de decembercirculaire 2016.

De algemene uitkering 2017 is in de begroting bijgesteld op basis van de septembercirculaire 2017.

De financiële effecten van de decembercirculaire 2017 leiden tot een nadeel voor het jaar 2017 van € 54.000 en een nadeel van € 117.000 voor de jaren 2015 en 2016.

Conform de vastgestelde beleidslijn is het saldo van de algemene uitkering op de exploitatie ad. € 170.000 gestort in de egalisatiereserve gemeentefonds.

Dividend

De gemeente Leudal ontvangt jaarlijks een dividenduitkering van haar aandelen in de Bank Nederlandse Gemeenten. In 2017 is het dividend 2016 van € 1,64 per aandeel ontvangen (€ 234.000).

Onderdeel van de verkoop van de Essent aandelen aan RWE Aktiengesellschaft was dat de gemeente ging deelnemen in onder andere Enexis Holding BV. In 2017 werd het dividend 2016 van € 0,69 per aandeel ontvangen. In de jaarrekening 2016 en de meerjarenraming 2017-2020 zijn de volgende rendementen:

(bedragen x 1.000)

Omschrijving	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
<i>Dividend</i>						
Enexis Holding BV	-623	-623	-623	-623	-623	-623
General Escrow		-23				
Totaal dividend	-623	-646	-623	-623	-623	-623
<i>Overig rendement</i>						
Belegging Essentverkoop	-1.280	-1.280	-1.192	-1.121	-833	-566
Bruglening Essent	-152	-152	-152	-152	0	0
Extra rendement* verkoop effecten	-1.007 0	-1.007 0	-1.169	-1.321	-1.386	-1392
Totaal rendement	-2.439	-2.439	-2.513	-2.594	-2.219	-1.958
Totaal generaal	-3.062	-3.085	-3.136	-3.217	-2.842	-2.581

* *Rentevoordeel door inzet vrijval in 'Essent' beleggingsportefeuille als intern financieringsmiddel*

Financieringsfunctie

De financieringsfunctie is het resultaat dat wordt behaald op het financieren van onze activiteiten. Hierbij gaat het om het geraamde treasury resultaat en de bespaarde rente door de inzet van onze reserves.

9.2. Mutatie reserves

(Bedragen x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2017	Realisatie 2017	Vershil 2017
T	Algemene reserve	I	resultaat 1e raadsrapportage 2017	1	1	
T	Algemene reserve	I	resultaat 2e raadsrapportage 2017	769	769	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	resultaat AU 2017 decembercirculaire 2017	0	54	-54
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	resultaat AU voorgaande jaren	0	116	-116
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	voordeel 2017 AU mei-circulaire 2017	349	349	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	tk armoedebestrijding onder ouderen (mei-circ.2017)	4	4	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Decentr. uitk. Impuls Brede scholen, Sport en Cultuur	22	22	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Peuterspeelzalen; kwaliteitsslag (Wet Oke)	101	101	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Provinciale taken MBW/VTH	91	91	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Armoede- en schuldenbeleid	99	99	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Uitvoeringskosten participatiewet	19	19	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Individuele studietoelag	31	31	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Voorschoolse voorziening peuters	40	40	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Wetvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw	11	11	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Taaleis Participatiewet	6	6	
T	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Basisregistratie Grootchalige Topografie	14	14	
			Totaal toevoegingen	1.557	1.727	-170
O	Algemene reserve	I	Incidentele toevoeging t.g.v. algemene dienst	-1.400	-1.400	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	Taaleis Participatiewet (MT advies 25-05-2016)	-6	-6	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	nadeel 2016 AU septembercirculaire 2017	-34	-34	
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	I	nadeel 2017 AU septembercirculaire 2017	-258	-258	
			Totaal onttrekkingen	-1.698	-1.698	0

9.3. Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Restant
79141000 - aankoop obligaties	73.920.791	73.920.791	
	-47.163.412	-47.163.412	
79141000 - aankoop obligaties	26.757.379	26.757.379	
Totaal investeringen	26.757.379	26.757.379	0

9.4. Wat heeft het gekost?

(bedragen x 1.000)

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
901 Geen college doel – PRG05	-55.298	-56.162	-56.256	-94
599 Toerekening taakvelden	82	82	44	-38
Saldo van Baten en Lasten	-55.216	-56.080	-56.212	-132
Mutatie Reserves	-980	-139	31	170
Resultaat	-56.196	-56.219	-56.181	38

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
Lasten	587	155	-49	-204
Baten	-55.804	-56.235	-56.163	72
Saldo van Baten en Lasten	-55.216	-56.080	-56.212	-132
Toevoeging(en) reserves	944	1.559	1.729	170
Onttrekking(en) reserves	-1.924	-1.698	-1.698	0
Mutatie Reserves	-980	-139	31	170
Resultaat Programma	-56.196	-56.219	-56.181	38

Lokale heffingen

- Toeristenbelasting

In 2017 is een hogere opbrengst toeristenbelasting van € 145.000 verantwoord dan geraamd en dit is met name toe te schrijven aan recreatiepark De Leistert.

- Onroerendzaakbelasting

Deze lagere opbrengst t.o.v. de raming wordt nagenoeg volledig veroorzaakt door de gevolgen van de woondelenvrijstelling.

10. Overhead

10.1. Overzicht kosten overhead

Overhead omvat alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

Hiertoe behoren in ieder geval leidinggevenden in het primair proces, de ondersteuning vanuit de afdeling bedrijfsvoering op de "PIOFACH" functies (Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting) en overige kosten niet toe te delen aan de taakvelden in het primaire proces.

De overhead bedraagt voor 2017 ruim € 9.300.000 . Leudal komt in de begroting 2017 tot een overheadpercentage van 33%.

Diverse onderzoeken naar overhead bij gemeenten de afgelopen jaren tonen aan dat tussen de 30 en 35% van het personeel bezig is met overheadtaken.

De overhead wordt als volgt gespecificeerd:

(bedragen x 1.000)

Kostensoorten	Begr. 2017	Begroting na wijziging 2017	Werkelijk 2017	Restant 2017
Loonkosten	5.178	4.175	4.569	-394
Kapitaallasten	1.333	1.114	1.114	0
Inhuur	429	2.096	771	1325
Belastingen	67	66	-25	91
Onderhoud (gebouwen, installaties, ICT)	1.208	1.211	1.232	-21
Overige kosten	1.422	1.633	1.824	-191
Totaal	9.637	10.295	9.485	810

10.2. Wat heeft het gekost?

Algemeen

Kostenverdeelstaat

Bedrijfskosten worden op basis van een vaste verdeelsleutel toegerekend aan producten. De niet toe te rekenen overheadkosten blijven op programma Overhead staan.

Groot onderhoud

De bedragen voor groot onderhoud vastgoed zijn gebaseerd op het Meerjarig Onderhouds Plan (MJOP) 2014 van Bremen. Dit MJOP is gebaseerd op een theoretische extrapolatie van het MJOP van 2008. Deze extrapolatie is op basis van een conditie 4 onderhoudsniveau (klachtenonderhoud). Het MJOP is dus tot stand gekomen zonder fysieke inspecties en nooit meer geactualiseerd. Dit MJOP is daarom niet geschikt voor (planmatig) onderhoud.

De budgetten voor groot onderhoud gebouwen zijn verspreid over alle programma's. Dit houdt in dat er zowel tekorten als overschotten zijn binnen de verschillende programma's. Echter, in totaliteit is er slechts een geringe afwijking.

De bovenstaande kosten zijn verdisconteerd in alle collegedoelen/producten.

(bedrag x 1 .000)

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
699 Toerekening taakvelden	9.637	10.295	9.485	-810
Saldo van Baten en Lasten	9.637	10.295	9.485	-810
Mutatie Reserves		-1.311	-960	352
Resultaat	9.637	8.984	8.525	-458

Exploitatie	Primitieve begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Geboekt 2017 t/m periode	Realisatie - Begroting
Lasten	9.045	10.303	9.661	-643
Baten	592	-8	-176	-167
Saldo van Baten en Lasten	9.637	10.295	9.485	-810
Toevoeging(en) reserves		454	579	125
Onttrekking(en) reserves		-1.765	-1.539	227
Mutatie Reserves	0	-1.311	-960	352
Resultaat Programma	9.637	8.984	8.525	-458

PIOFACH

- ICT

De ICT kosten zijn ca. € 60.000 hoger dan geraamd door een stijging van de onderhoudskosten voor software en informatieveiligheid. In 2017 zijn applicaties doorontwikkeld en aangeschaft voor het beheer van openbare ruimten, afhandeling bezwaarschriften belastingen en beheer BPV.

- IV projecten

Het Gis/Geo project is in 2017 niet afgerond. Dit hield mede verband met de besluitvorming over de positionering van de BAG binnen de EcGEO-samenwerking. Via resultaatbestemming wordt deze € 106.000 beschikbaar gesteld voor het GIS/Geo project.

- Huisvesting

In januari 2017 is een bedrag van € 50.000 gereserveerd voor het inrichten van een aantal projectruimtes in het gemeentehuis. Deze ruimtes zouden dan moeten beschikken over alle faciliteiten die onze medewerkers nodig hebben om ad hoc, met projectteams, of integraal te kunnen werken. Door interne ontwikkelingen is de ombouw van die ruimtes tot op heden niet gerealiseerd. Wel is sinds kort de evaluatie van ons huisvestingsconcept en het flexibel werken ter hand genomen. De uitkomsten daarvan volgen voor de zomer. Het bedrag blijft gereserveerd voor inrichting projectruimten (reserve bedrijfsvoering).

- Verzekeringen en belastingen

Het incidentele voordeel bedraagt ca € 55.000 en wordt met name veroorzaakt door een lager bedrag aan toegekende schadeclaims en eigen risico's.

- Project "10 jaar Leudal"

Voor de Limburgse bestuurdersdag zijn minder kosten gemaakt voor de benodigde accommodatie. Bovendien is hiervoor beduidend meer sponsorgeld ontvangen. In totaal een voordeel van € 31.000.

10.3. Mutatie reserves

(Bedragen x 1.000)

T/O	Reserve	I/S	Omschrijving	Raming 2017	Realisatie 2017	Verschil 2017
T	Dekkingsreserve verbouw werf Hunsel	S	rente	39	39	0
T	Dekkingsreserve Gemeentehuis Leudal	S	rente van T-402	58	58	0
T	Bedrijfsvoering	I	functie teamleider projecten loket BBP niet meer ingevuld	92	92	0
T	Bedrijfsvoering	I	juridisch mdw toezicht en handhaving [ombuiging]	70	70	0
T	Bedrijfsvoering	I	vrijval 2017	195	195	0
T	Bedrijfsvoering	I	restant kosten inkoopbureau		22	-22
T	Bedrijfsvoering	I	restant P-budgetten		103	-103
Totaal toevoegingen				454	579	-125
O	Egalisatiereserve Gemeentefonds	S	taakmutatie Provinciale taken MBW/VTH	-18	-18	
O	Boekwinst Essent	S	Externe E-dienstverlening fase 1 en 2 (70522052)	-118	-118	
O	Boekwinst Essent	S	Informatiebeveiliging 70522053	-1	-1	
O	Boekwinst Essent	S	Externe E-dienstverlening fase 3 (70522068)	-2	-2	
O	Boekwinst Essent	S	Interne E-dienstverlening fase 1 (70522054)	-30	-30	
O	Dekkingsreserve verbouw werf Hunsel	S	kapitaallasten	-77	-77	
O	Dekkingsreserve Gemeentehuis Leudal	S	kapitaallasten	-90	-90	
O	Bedrijfsvoering	S	mutaties P-budgetten (206 admbgw)	-103	-103	
O	Bedrijfsvoering	S	WW B Reuver-Frijns (prim. Begr. 2016)	-6	-6	
O	Bedrijfsvoering	S	mutaties P-budgetten (1e rarap 2016)	-126	-126	
O	Bedrijfsvoering	I	RVU boete J Roumen + L Hendriks + P Heldens	-109		-109
O	Bedrijfsvoering	I	verbouw vergaderruimten	-50		-50
O	Bedrijfsvoering	I	juridisch mdw toezicht en handhaving [ombuiging]	-202	-202	
O	Bedrijfsvoering	I	bovenformatief Ron Caris	-93	-95	2
O	Bedrijfsvoering	I	uit dienst J Cox MT 11-01-2017	-57	-38	-19
O	Bedrijfsvoering	I	beleidsplan VTH 2017 - 2020 MT 22-02-2017	-579	-187	-392
O	Bedrijfsvoering	I	vervroegd uittreden J Stoop MT 22-02-2017	-110	-75	-35
O	Bedrijfsvoering	I	vervroegd uittreden J Salemans MT 22-03-2017	-35		-35
O	Bedrijfsvoering	I	interim gemeentesecretaris BW2017/926	-160	-151	-9
O	Bedrijfsvoering	I	overheveling budget VTH beleidsplan naar 2018	420		420
O	Gecommitteerde reserve	I	aanwending gecommitteerde reserve	-219	-219	
Totaal onttrekkingen				-1.765	-1.538	-227

10.4. Investerings

Investering	Begroot	Werkelijk	Restant
70522053 - Informatiebeveiliging	40.000	22.895	17.105
70522064 - Vervanging telefonie 2014 (vast+mobiel)	340.000	210.985	129.015
70522065 - Vervanging Wifi 2014	60.000	12.011	47.989
70522066 - Vervanging toegangsbeveiliging	30.000		30.000
70522067 - Vervanging klantgeleidingssysteem KCC	35.000		35.000
70522068 - Externe E-dienstverlening fase 3	448.844	209.310	239.534
70522069 - Interne E-dienstverlening fase 2	119.833	123.257	-3.424
70522070- E dienstverlening	300.000		300.000
70522072- Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2017	1.119.602	75.967	1.043.635
70522073 - Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2017	1.135.830	79.264	1.056.566
70522079 - Vervanging mobiele telefoonstellen	200.000	192.288	7.712
70536017 - Vervanging werkmaterieel 2015	107.000	106.969	31
70536019 - Vervanging werkmaterieel	154.500	101.805	52.695
70536020 - Vervanging werkmaterieel 2017	105.500	0	105.500
Totaal investeringen	4.196.109	1.134.751	3.061.358

De restant investeringen worden de komende jaren gefaseerd uitgegeven.

70522068 - Externe E-dienstverlening fase 3

De persoonskaarten van burgerzaken en de aktes van de burgerlijke stand zijn gedigitaliseerd waardoor de dienstverlening op deze onderdelen sneller verloopt. Daarnaast is geïnvesteerd in koppelingen tussen het zaakstelsel en de persoonsgegevens, de vergunningenapplicatie en de website.

Het project digitaal (zaakgericht werken) is niet optimaal verlopen en de daardoor ontstane archiefachterstanden zijn in 2017 weggewerkt. Ook de procesapplicatie is opnieuw operationeel gemaakt. Het WMO-proces is het eerste proces dat is opgepakt om te digitaliseren. De kosten vallen deels onder de uitvoeringskosten 3D's. Het restant budget is geraamd voor de digitalisering van een deel van de overige processen.

70522069 - Interne E-dienstverlening fase 2

Het project Interne dienstverlening en regionale samenwerking fase 2 is afgerond. Het serviceloket is ingericht en in 2016 en 2017 is het nieuwe HRM systeem doorontwikkeld. De modules wachtdienst, verlof, gesprekscyclus en educatie zijn geïmplementeerd. Het digitaal vergaderen is operationeel voor college en raad.

Het project digitaal (zaakgericht werken) is niet optimaal verlopen en een projectleider heeft in 2017 gewerkt aan het oplossen van de ontstane problemen.

Besloten is niet per 1 januari 2016 aan te sluiten bij het ICT Samenwerkingsverband Noord- en Midden-Limburg maar binnen een termijn van 1 tot 2 jaar. Voor de overige bedrijfsvoeringsfuncties, zoals uniformeren financiële functie, is de samenwerking gestopt. De samenwerking is op dit moment beperkt tot het delen van informatie.

70522070 - E-dienstverlening

De vervanging van de financiële applicatie en het daaraan gerelateerde project e-facturen is doorgeschoven naar 2019. Het digitaal stelsel Omgevingswet gebeurt stapsgewijs, maar door het uitstel van de Omgevingswet verloopt dit trager. Ook de overige landelijke doorontwikkeling van producten uit de Digitaleagenda2020 gaat minder snel dan gepland.

70522073 - Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2017

De Basisregistratie Grootchalige Topografie is als vierde basisregistratie in 2017 in beheer genomen. In juli 2017 is het project BGT afgerond door het opnemen van de gegevenssets in de landelijke voorziening. De BGT is als vierde basisregistratie in 2017 in beheer genomen. In deze registratie zijn van het gemeentelijk grondgebied de topografische elementen benoemd, zoals groen en verharding en de kenmerken daarvan. De geo-medewerkers van de LNRW-gemeenten werken sinds 20 februari 2017 vanuit het gemeentehuis in Heythuysen in het 'Expertise Centrum Geo'.

De voorbereiding van de aanbesteding van een gemeenschappelijke Vergunning-, Toezicht- en Handhavingsapplicatie door "Allen voor Eén" is afgerond en de leveranciers zijn geselecteerd.

Samen met de Provincie Limburg, de deelnemende gemeenten in Limburg Noord, de RUD Limburg-Noord, de RUD Zuid-Limburg en een tiental gemeenten uit Zuid-Limburg en beide Veiligheidsregio's is gewerkt aan deze voorbereiding.

In 2017 is het beheersysteem voor meldingen openbare ruimten in gebruik genomen.

Vervanging van de financiële applicatie is doorgeschoven naar 2019, prioriteit vanuit "Leudal uit het Dal" lag in 2017 bij het optimaliseren van de P&C producten.

70522079 - Vervanging mobiele telefoontoestellen

Gelijktijdig met de realisering van de nieuwe telefooncentrale gebruiken de medewerkers de nieuwe mobiele telefoons. Het restant budget valt vrij en gaat terug naar de algemene reserves.

11. Vennootschapsbelasting en onvoorzien

Vennootschapsbelasting

Voor vennootschapsbelasting zijn meerjarig de volgende bedragen opgenomen.

(bedragen x 1.000)

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
vennootschapsbelasting	75	85	85	85	85
	75	85	85	85	85

Vanaf 1 januari 2016 worden de grondexploitaties als vpb-plichtig aangemerkt. Het gevolg hiervan is dat over de toekomstige winsten behaald uit de grondexploitaties vennootschapsbelasting betaald moeten worden. Op basis van voorlopige berekeningen is becijferd dat over 2017 aan vennootschapsbelasting € 75.000 is verschuldigd.

Onvoorzien

Vanaf 2017 bedraagt de post onvoorzien € 84.000. De post onvoorzien zal alleen worden gebruikt om incidentele tegenvallers die onvoorzien, onontkoombaar en onuitstelbaar zijn en in principe groter zijn dan € 10.000 op te vangen. Het verloop van de onvoorzien in 2017 kan als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x 1.000)

Verloop post onvoorzien	verloop
Primitieve begroting 2017	84
herstel schade woonwagen	-17
ged. Dekking exploitatiesubsidie bezoekerscentrum Leudal	-2
Saldo post onvoorzien	65

12. Paragrafen

12.1. Lokale heffingen

Algemeen

De gemeenteraad heeft de bevoegdheid te bepalen welke belastingen een gemeente heft, welke heffingsmaatstaven worden gehanteerd en welke tarieven daarbij gelden.

Gemeenten zijn daarbij beperkt in de soorten belastingen die ze mogen heffen. Deze zijn limitatief opgesomd in de wet. Naast belastingen, heft de gemeente rechten en leges voor individuele dienstverlening aan haar burgers. De tarieven van deze rechten en leges dienen zodanig vastgesteld te worden dat de geraamde opbrengsten de geraamde kosten voor het verlenen van de diensten niet overschrijden.

De uitvoering van de belastingtaak van de gemeente Leudal is per 1 januari 2013 grotendeels overgegaan naar de gemeenschappelijke regeling Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW).

In Leudal worden de volgende belastingen en rechten geheven:

Belastingen	Rechten
Onroerende-zaakbelastingen	Afvalstoffenheffing
Hondenbelasting	Rioolheffing
Toeristenbelasting	Leges
	Marktgeden
	Lijkbezorgingsrechten

Tevens wordt nog 2 baatbelastingen van geringe omvang geheven op basis van de regelgeving ten tijde van de vaststelling van deze verordening (1989).

Beleid en tariefstelling

Voor het heffen van de lokale belastingen hanteert de gemeenteraad enkele algemene uitgangspunten. Eén uitgangspunt is bijvoorbeeld om de lokale lastendruk zo beperkt mogelijk te houden. Daarnaast is het algemene uitgangspunt om zoveel mogelijk met kostendekkende tarieven te werken.

Onderstaand een overzicht van de geraamde opbrengsten en gerealiseerde opbrengsten(x 1.000):

* raming 2017 in bovenstaand overzicht inclusief begrotingswijzigingen (rarap)

Heffing	Realisatie 2017	Raming 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
OZB	-5.655	-5.690	35	-5.765	-5.840	-5.915
Rioolheffing	-4.498	-4.513	15	-4.792	-4.863	-4.936
Afvalstoffenheffing	-2.438	-2.440	2	-2.409	-2.402	-2.402
Toeristenbelasting	-958	-813	-145	-840	-840	-840
Hondenbelasting	-223	-236	13	-236	-236	-236
Baatbelasting	-17	-17	0	-17	-17	0
Leges	-1.508	-1.272	-291	-1.277	-1.277	-1.277
Totaal	-15.297	-14.981	-371	-15.336	-15.475	-15.606

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

De onroerende-zaakbelastingen worden in Leudal geheven van eigenaren van woningen en niet-woningen en van gebruikers van niet-woningen. Als grondslag voor deze belastingen wordt de waarde in het economische verkeer bepaald van elke onroerende zaak. Sinds belastingjaar 2012 hanteert Leudal tariefdifferentiatie. Er werd toen beleidsmatig de keuze gemaakt om eenmalig het tarief voor niet-woningen met 10% extra te verhogen ten opzichte van het tarief van de woningen. Bij de vaststelling van de begroting 2017 is verhoging van de OZB tarieven beperkt gebleven tot het werkelijke inflatiepercentage van 0,5%.

Leudal heeft relatief gezien een laag OZB-niveau. In 2017 stond Leudal in de top 10 (3e plaats) van de Limburgse gemeenten met de laagste OZB voor woningen. Voor niet-woningen op een 1^e plaats. Met andere woorden de goedkoopste (bron: belastingoverzicht 2017 Provincie Limburg).

Gevolgen woondelenvrijstelling

Ten opzichte van de oorspronkelijk raming van € 5.788.000 is er een minderopbrengst van € 133.000. Deze lagere opbrengst ten opzichte van de raming wordt nagenoeg volledig veroorzaakt door de gevolgen van de woondelenvrijstelling.

Rioolheffing

Sinds de herindeling per 1 januari 2007 wordt in Leudal de rioolheffing opgelegd aan de eigenaar van een perceel door middel van een vast bedrag per zelfstandig gedeelte. In 2008 heeft de raad deze keuze nogmaals bevestigd op basis van een "Notitie omtrent gemeentelijke belastingen". Belangrijkste argument om te kiezen voor een heffing voor de eigenaar was het voorkomen van een toename van de lasten voor de huurder. Sinds belastingjaar 2010 vindt er een beperkte differentiatie plaats waarbij voor alle percelen die onderdeel uitmaken van een omsloten terrein dat is bestemd voor verblijfsrecreatieve doeleinden een tariefstelling van maximaal 60% wordt toegepast.

Met het vaststellen van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2021 (GRP) op 5 juli 2016 werden ook de kaders voor de tariefstelling van de rioolheffing voor 2017 vastgelegd.

Het tarief voor 2017 werd € 269,80 per perceel of zelfstandig gedeelte daarvan. Voor verblijfsrecreatieve doeleinden bedroeg dit tarief € 161,88.

(bedragen x 1.000)

Uitgaven	Begroot (na wijziging) 2017	Werkelijk 2017		Inkomsten	Begroot (na wijziging) 2017	Werkelijk 2017
Totaal 722.1000	-3.902	-3.709		Totaal 726.1000	-4.646	-4.520
				Toevoeging egalisatie voorziening		249
Bijdrage BsGW	-43	-40				
BTW component	-694	-522				
Totaal	-4.639	-4.271			-4.646	-4.271

Bij de begroting 2017 werd uitgegaan van een toevoeging aan de voorziening van € 260.000. De werkelijke toevoeging wijkt in geringe mate af.

Afvalstoffenheffing

Sinds 1996 wordt het afval binnen de 16 kernen ingezameld volgens een diftar-systematiek waarbij de differentiatie bepaald wordt door het volume van de afvalcontainer in combinatie met de aanbiedfrequentie. Uitvoering vindt plaats door de GR Reinigingsdienst Maasland.

Sinds 2007 hanteert de gemeente Leudal de volgende uitgangspunten:

- Kostendekking van 100%;
- Verdeling van de kosten in vaste en variabele kosten, waarbij de differentiatie plaatsvindt op basis van de verwerkingskosten van het rest- en gft-afval;.
- Basisbelastingbedrag baseren op combinatie gft 40-literbak en rest 60-literbak.
- Sinds 2014 mag de GFT-container 26 keer worden aangeboden i.p.v. 18 keer voorheen.

De tariefstelling 2017 was gebaseerd op bovengenoemde uitgangspunten.

(Bedragen x 1.000)

Uitgaven	Begroot (na wijziging)	Werkelijk 2017		Inkomsten	Begroot (na wijziging) 2017	Werkelijk 2017
	2017					
Totaal 721.1000	-2.352	-2.325		Totaal 721.1000	-252	-282
Totaal 721.3000	-119	-113		Totaal 725.1000	-2.440	-2.438
BTW component	-417	-414		Onttrekking voorziening		-132
Totaal	-2.888	-2.852			-2.692	-2.852

Bij de afvalstoffenheffing hanteert de gemeente Leudal een egalisatievoorziening. Deze voorziening is bedoeld om fluctuaties in tarieven op te vangen. Op deze manier ontstaat een stabiele tariefstelling. Het wenselijk maximum van de reserve is door de gemeenteraad vastgesteld op € 300.000.

Voor 2017 was voorzien in een aanwending van € 300.000. De werkelijke aanwending valt lager uit. Met name de verwerkingskosten van het restafval zijn aanzienlijk lager (ruim € 100.000) ten opzichte van de oorspronkelijke raming. De huidige omvang van de voorziening rechtvaardigt om voor de komende 3 jaren de voorziening als volgt aan te wenden:

(bedragen x € 1.000)

omschrijving	eind 2017	eind 2018	eind 2019	eind 2020	eind 2021
mutatie egalisatie voorziening	1.059	809	609	409	209
aanwending		250	200	200	200

Toeristenbelasting

In artikel 224 van de Gemeentewet is geregeld dat voor het houden van verblijf binnen de gemeente door personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens zijn ingeschreven, een toeristenbelasting kan worden geheven. In de raadsvergadering van 15 december 2009 is door de gemeenteraad van Leudal nogmaals bevestigd dat, anders dan de naam toeristenbelasting doet vermoeden, in Leudal alle overnachtingen tegen een vergoeding tot een belastingplicht leiden. Voor 2016 is de belastingplicht in dit verband nog verruimd.

Bij de vaststelling van de meerjarenraming 2015-2018 heeft uw raad o.a. besloten om per 1 januari 2017 het tarief te verhogen met € 0,30 naar € 1,50. In de raadsvergadering van 27 september 2016 werd ingestemd met het convenant Gastvrij Leudal. In dit convenant werd de tariefsverhoging beperkt tot € 0,10 en voor de jaren 2017-2020 vastgesteld op € 1,30. Naast de geraamde opbrengst in 2017 van € 813.000 is inmiddels nog een bedrag van € 145.000 aan toeristenbelasting 2016 ontvangen zodat er een totaal van € 958.000 in de jaarrekening 2017 verantwoord wordt.

Hondenbelasting

Voor 2017 was het tarief gelijk aan voorgaande jaren. De gehanteerde tarieven sluiten zowel met betrekking tot de hoogte als de mate van differentiatie aan bij de elders in onze regio gehanteerde tariefstelling.

Baatbelasting

Er zijn nog 2 baatbelastingen van geringe omvang. Beiden hebben nog een uitwerking t/m 2019. De opbrengst is stabiel.

Leges

De legesopbrengsten voor diensten die de gemeente op verzoek levert, worden verantwoord binnen diverse programma's van de begroting. Deze leges mag maximaal 100 % kostendekkend zijn. De hogere opbrengst in 2017 t.o.v. de raming wordt in hoofdzaak verantwoord door een periodieke piek in de aanvraag van reisdocumenten. Tegenover deze hogere opbrengst staat dus ook een hogere afdracht aan het Rijk.

Lijkbezorgingsrechten

De begraafrechten vertonen een dalende opbrengst. Ten opzichte van de oorspronkelijke raming is de opbrengst in 2017 reeds eerder met € 10.000 naar beneden bijgesteld.

Lijkbezorgingsrechten	Realisatie 2017	Raming 2017	Vershil 2017
Totaal 732.1000	-7.000	-4.535	-2.465
	-7.000	-4.535	-2.465

Marktgeden

In oktober 2009 is, na de herindeling, de eerste verordening marktgeden Leudal vastgesteld. Een van beleidsuitgangspunten was een optimale doorberekening van o.a. de energiekosten. De invulling van dit uitgangspunt heeft in 2017 geleid tot een hogere opbrengst.

Marktgeden	Realisatie 2017	Raming 2017	Vershil 2017
Totaal 311.1000	-6.199	-14.007	7.808
	-6.199	-14.007	7.808

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Bij de overgang van de uitvoering van de belastingtaak per 1 januari 2013 naar BsGW is de uitvoering op een aantal beleidsvlakken geharmoniseerd. Bij de kwijtschelding betekende de overgang naar BsGW feitelijk een verruiming van het beleid bij de verlening van automatische kwijtschelding.

Ook voor 2017 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Hantering kwijtscheldingsnorm van 100%;
- Kwijtschelding heeft alleen betrekking op de afvalstoffenheffing (basisbelastingbedrag) en de hondenbelasting (alleen 1ste hond);
- Automatische kwijtschelding vindt plaats conform toetsing door het Inlichtingenbureau.

In 2017 bedroeg het aantal verzoeken om kwijtschelding 571 (in 2016: 626). Er werd voor een bedrag van € 52.000 kwijtgescholden (in 2016: € 54.000).

Bouwleges

Wat betreft de bouwleges zijn er vanwege een aantrekkelijke economie in 2017 meer bouwplannen behandeld dan in de voorgaande jaren, en dus ook meer omgevingsvergunningen verleend. De opbrengst is conform de begroting.

Woonlasten

Onder woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden betaalt aan OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Onderstaand overzicht geeft de effecten van de tarieven weer voor 2017.

jaar	OZB*	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal eigenaar	Gebruiker	Eigenaar en gebruiker
2013	-200,20	-244,65	-167,04	-444,85	-167,04	-611,89
2014	-204,10	-244,65	-148,92	-448,75	-148,92	-597,67
2015	-214,10	-253,15	-155,35	-467,25	-155,35	-622,60
2016	-224,79	-253,15	-161,06	-477,94	-161,06	-639,00
2017	-225,83	-269,80	-153,31	-495,63	-153,31	-648,94

*berekening conform raadsbesluit

Met bovenstaande ontwikkelingen van de woonlasten blijft Leudal deel uitmaken van de top 10 (in 2017 6^e plaats) van goedkoopste gemeenten van Limburg (bron: Belastingoverzicht provincie Limburg 2017).

12.2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De risico's waarmee gemeenten worden geconfronteerd, zijn de laatste jaren fors toegenomen. Denk aan risico's op het terrein van aansprakelijkheid, financiën, imago en informatie. De complexiteit van projecten waarbij gemeenten zijn betrokken, nieuwe wet- en regelgeving en de decentralisaties werken die risico's onder meer in de hand. Bij publieke besluitvorming spelen veel aspecten een rol, zoals het beheersen van deze risico's. In de actualisatie van de nota reserves, voorzieningen en weerstandsvermogen (vastgesteld november 2014) is ingegaan op de ontwikkelingen van het beleid rond risicomanagement. Uitgangspunt is dat risicomanagement een onderdeel is van het integraal management. De regie wordt gehouden vanuit de risicobeheermatrix die twee keer per jaar geactualiseerd wordt.

In deze paragraaf worden de belangrijkste zaken hiervan weergegeven. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- Weerstandsvermogen
- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico's;
- Relatie risico's en weerstandscapaciteit;
- Een inzicht in de reserves en voorzieningen.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- De weerstandscapaciteit; dit zijn middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken;
- Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die materieel van invloed kunnen zijn op de meerjarige financiële positie.

De omvang van het weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust de begroting is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door alert te zijn op het weerstandsvermogen, kunnen we voorkomen dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigingen.

- Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente de beschikking heeft c.q. kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken. De totale weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit twee delen. Het eerste deel betreft de weerstandscapaciteit van het vermogen, ook wel incidentele weerstandscapaciteit genoemd. Deze weerstandscapaciteit kan slechts eenmalig worden ingezet om tegenvallers op te vangen.

Het tweede deel is de weerstandscapaciteit van de exploitatie, ook wel de structurele weerstandscapaciteit genoemd. Dit vanwege het feit dat deze capaciteit permanent kan worden ingezet om tegenvallers op te vangen. Belangrijkste componenten hiervan voor Leudal zijn de post (structureel) onvoorzien en de ruimte tot 100% kostendekkendheid van leges en heffingen.

Voor wat betreft beide delen wordt als voorwaarde gesteld dat de inzet moet plaatsvinden zonder dat het bestaande beleid in gevaar komt. Vooral om die laatste reden is de algemene reserve in de weerstandscapaciteit van het vermogen de belangrijkste component.

Voor de gemeente Leudal bestaat de weerstandscapaciteit uit:

- de algemene reserve;
- het saldo jaarrekening (bij begroting post onvoorzien en begrotingsruimte);
- de stille reserves;
- de onbenutte belastingcapaciteit.

De beschikbare weerstandscapaciteit is:

(bedragen x 1.000)

	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2017
Algemene reserve	5.497	5.798	5.732
Onvoorzien/saldo rekening	694	1.511	84
Begrotingsruimte			768
Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.
Onbenutte belastingcapaciteit	3.058	3.400	3.145
Totaal	9.249	10.709	9.729

Samenvattend bedraagt de weerstandscapaciteit van de gemeente Leudal (€ 299 per inwoner, aantal inwoners 35.857).

Inventarisatie risico's

Voor de jaarrekening 2017 is de risicobeheermatrix opgesteld. De risicobeheermatrix is opgenomen in de bijlage.

De risico's die in de risicomatrix worden onderkend zijn onder te verdelen in structurele risico's en incidentele risico's.

- Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen is de mate waarin een gemeente in staat is om middelen vrij te maken om substantiële incidentele financiële tegenvallers op te vangen. Een precies sluitende begroting zonder weerstandsvermogen betekent dat iedere tegenvaller een probleem gaat opleveren. Een buffer is daarom wenselijk. Door het vaststellen van de notitie "weerstandsvermogen nader bezien" bij de begroting 2016 is een beleidskader vastgesteld dat handvaten geeft op de vraag hoe groot die buffer (weerstandsvermogen) dan moet zijn en de spelregels die daarbij horen.

De volgende beleidsuitgangspunten zijn vastgesteld:

- de weerstandscapaciteit toetsen aan de risico's zoals deze vanuit het risicomanagement worden geïnventariseerd in de risicobeheermatrix;
- de berekening van de buffer alleen te baseren op de direct beschikbare, incidentele weerstandscapaciteit (algemene reserve);
- voor de normering van de ratio van het weerstandsvermogen de landelijk gehanteerde normeringstabel volgen;
- spelregels formuleren die antwoord geven op de vraag wat te doen als de ratio niet past binnen de normering.

De meerjarige analyse van de risico's in relatie tot de algemene reserve geeft aan dat de ratio van het weerstandsvermogen uitstekend is (boven 2). In onderstaande tabel wordt gespecificeerd dat de ratio tussen de 2,64 en 2,19 ligt.

(bedragen x 1.000)

Onderdeel	2017	2018	2019	2020
Algemene reserve stand 31-12	5.798	5.304	5.320	5.825
Structurele risico's	367	442	441	477
Incidentele risico's	1.828	2.026	2.046	2.046
Ideale bandbreedte	>=1,2 en <=1,6	>=1,2 en <=1,6	>=1,2 en <=1,6	>=1,2 en <=1,6
weerstandsvormogen o.b.v. alg. reserve	2,64	2,15	2,14	2,31
minimaal benodigde weestandscapaciteit	2.195	2.468	2.487	2.523
Af te romen bedrag	1.408			
Weerstandsvormogen na afromen	2,00	1,58	1,57	1,75

Als de ratio van het weerstandsvormogen boven de 2 ligt is in de spelregels aangegeven dat het college bij begroting voorstellen tot afroming doet. Het voorstel is dan ook om € 1.400.000 in 2018 incidenteel toe te voegen aan de begrotingsruimte.

Inzicht in de reserves en voorzieningen

Bij de actualisatie reserves, voorzieningen en weerstandsvormogen eind 2014 heeft een herschikking van de reserves en voorzieningen plaatsgevonden. Voor het meerjarige verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de bijlage.

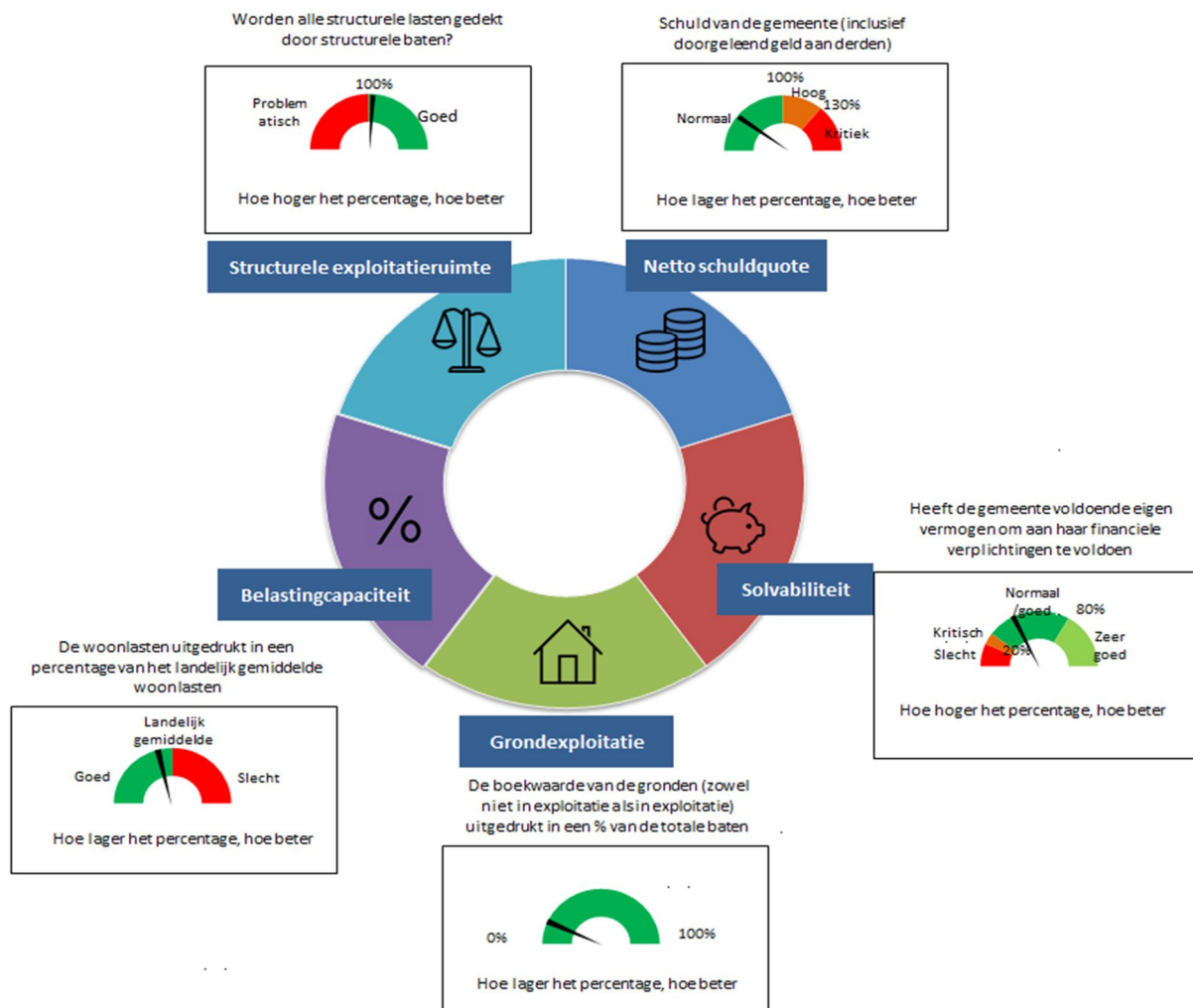
Financiële kengetallen

Vanaf de begroting 2016 is het verplicht om in deze paragraaf vijf financiële kengetallen op te nemen. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en beoordeling zijn enerzijds bedoeld om de financiële positie inzichtelijker te maken. Anderzijds zijn de kengetallen bedoeld om gemeenten met elkaar te vergelijken.

Bij ultimo jaar	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Netto schuldquote	35%	38%	44%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	27%	28%	35%
Solvabiliteitsratio	47%	41%	47%
Structurele exploitatieruimte	2%	1%	1%
Grondexploitatie	8%	6%	8%
Belastingcapaciteit	92%	92%	90%

Wat betekenen deze financiële kengetallen?

Onderstaand schema geeft u snel inzicht wat de waarde is van deze financiële kengetallen.

- Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Dit kengetal geeft aan hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Vanaf 100% blijft te weinig leencapaciteit over om financiële tegenvallers op te vangen. Bij 130% of hoger is sprake van een zeer hoge schuld. Dit kengetal is gevoelig voor schommelingen in inkomsten.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen, wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Hierdoor wordt inzichtelijk wat het aandeel van verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

- Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is haar financiële lange termijn verplichtingen te voldoen. Onder dit kengetal wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 80% en 30%. Bij een solvabiliteitsratio tussen de 30% en de 20% moet de gemeente oppassen en bij minder dan 20% is het bezit met zeer veel schuld belast.

- Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van de gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Terugverdienen betekent het aflossen van de schuld en het goedmaken van de rentelasten. Het kengetal geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Het is dus belangrijk om te kunnen bepalen of er een reële verwachting is of de grondexploitatie kan bijdragen in de verlaging van de schuld.

- Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal 3 jaar voordoen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

- Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) presenteert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde.

12.3. Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf wordt het beleidskader beschreven en de daaruit voortvloeiende consequenties voor de grotere kapitaalgoederen in onze gemeente. Onder kapitaalgoederen verstaan we in dit kader "duurzame productiemiddelen". Het betreft met name grote goederen die meerdere jaren meegaan en veel waarde hebben, zoals de kosten voor het in stand houden van wegen, verlichting, riolering, groen, civieltechnische kunstwerken en vastgoed.

Een groot deel van het "vermogen" van de gemeente ligt in de grond, in het openbaar gebied of in gebouwen. Over dit vermogen dient zorgvuldig beheer te worden gevoerd. Om hieraan invulling te geven heeft de gemeente beheerplannen opgesteld waarin de hoeveelheden, kwaliteitsniveaus en de kosten zijn omschreven voor instandhouding van deze objecten.

Artikel 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft expliciet voor dat van de kapitaalgoederen de volgende zaken worden omschreven:

Het beleidskader;

De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;

Vertaling van deze financiële consequenties naar de begroting.

In deze paragraaf worden de volgende kapitaalgoederen besproken:

- Wegen;
- Riolering;
- Civieltechnische kunstwerken;
- Openbare verlichting;
- Groenvoorzieningen;
- Gebouwen en sportaccommodaties.

Wegen

- Beleidskader

Om het gemeentelijke wegennet goed te kunnen beheren, is begin 2014 het wegenbeheerplan 2014-2018 door de raad vastgesteld. In dit plan is opgenomen hoe en met welke noodzakelijke onderhoudskosten een verantwoord beheer gevoerd kan worden van de in eigendom zijnde wegen en verhardingen. In afwijking van het vastgestelde beheerplan is bij de vaststelling van de begroting 2015-2018 besloten om de komende jaren te bezuinigen op het onderhoudsbudget. De bezuiniging zal geen toename van het achterstallig onderhoud veroorzaken. Met het beschikbare onderhoudsbudget vindt er geen kapitaalvernietiging plaats. Door het uitvoeren van alleen plaatselijke reparaties kan wel een ander (lager) beeld ontstaan van de openbare ruimte op die locaties (kwaliteitsniveau C volgens CROW).

De resultaten uit de in 2017 gehouden weginspecties zijn beoordeeld en verwerkt. In de begroting 2018 en 2019 is een aanvullend budget opgenomen om het noodzakelijk onderhoud uit te kunnen voeren aan ons wegenareaal.

Door dit aanvullend budget is er geen sprake van achterstallig onderhoud. In 2019 wordt weer een nieuwe algehele weginspectie uitgevoerd van het totale wegenareaal.

- *Financiële consequenties en vertaling in de begroting*

Voor onderdeel wegen zijn binnen het thema Openbare ruimte en Verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x 1.000)

	Werkelijk 2017	Begroting na wijziging 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud wegen	702	684	1.200	1.200	950
Verv. investering infrastruct. werken	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
In plan opgenomen:					
Regulier onderhoud		1.080	1.074	1.081	1.081
Investeringen		1.000	1.000	1.000	1.000

Riolen

- Beleidskader

In 2016 is het Gemeentelijk Rioleringsplan Leudal (GRP) 2017-2021 vastgesteld. De zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater is hierin opgenomen. Speerpunt in het nieuwe GRP is in het samenwerkingsverband Limburgse Peelen te onderzoeken hoe de gemeente om kan gaan met de klimaatverandering. Ook heeft de gemeente meer mogelijkheden om particulieren en bedrijven te verplichten hun hemelwater af te koppelen. De maatregelen en verbeteringen aan het rioolstelsel, zoals verwoord in het Gemeentelijk Rioleringsplan Leudal 2017-2021 zullen in de planperiode uitgevoerd worden. Zo wordt achterstallig onderhoud of kapitaalvernietiging voorkomen.

(bedragen x 1.000)

	Werkelijk 2017	Begroting na wijziging 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud riolen	3.548	3.499	2.967	3.047	3.152
Vervangingsinvestering riolen	2.147	2.334	1.164	1.324	1.437
In plan opgenomen:					
Regulier onderhoud		3.454	2.967	3.047	3.152
Investeringen		2.334	1.164	1.324	1.437

Civieltechnische kunstwerken

- Beleidskader

De gemeente Leudal heeft, naast een groot aantal duikers, circa 130 bruggen en duikerbruggen in beheer en onderhoud. In de raadsvergadering van 8 november 2016 is het onderhoudsplan 2016 t/m 2021 vastgesteld. Hiermee zijn de bedragen voor de duurzame instandhouding (het beheer en onderhoud) van onze civieltechnische kunstwerken voor de periode 2017 t/m 2021 bekend. Op basis van dit plan zijn in 2017 aan 16 bruggen onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

- Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Voor het onderhoud aan de civieltechnische kunstwerken zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

Bedragen x 1.000

	2017	2018	2019	2020
In de vorige meerjarenraming 2017 t/m 2021 opgenomen:	29	85	85	85
Beheer en onderhoud civieltechnische kunstwerken zoals opgenomen in de begroting 2017 en de meerjarenraming 2018 t/m 2021	94	94	94	94

	Werkelijk 2017	Begroting na wijziging 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
in begroting opgenomen					
regulier onderhoud civieltechnische werken	82	94	94	94	94

Openbare verlichting

In maart 2013 is het beleidsplan openbare verlichting 2013 t/m 2017 in de gemeenteraad vastgesteld. Ook heeft de gemeenteraad de financiële kaders, waarin ook de bezuinigingen binnen de openbare verlichting voor de komende jaren zijn opgenomen, vastgesteld. Op dit moment is er geen sprake van achterstallig onderhoud.

Uitvoering van de voorgestelde bezuinigingen leidt niet tot kapitaalvernietiging.

- Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Voor het onderhoud aan de riolen zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x 1.000)

	Werkelijk 2017	Begroting na wijziging 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
In begroting opgenomen:					
Regulier onderh. openb. verlichting	353	373	253	276	276
Verv.inv. openbare verlichting	29	147	295	295	295
In beleidsplan opgenomen:					
Regulier onderhoud		358	236	232	227
Investerings		147	218	212	218

Groen

- **Beleidskader**

Op basis van de onderhoudsniveaus, bepaald in het door de gemeenteraad vastgesteld Beeldkwaliteitsplan, wordt het groen beheerd en onderhouden. In februari 2014 is door de gemeenteraad het Groenbeheerplan "Kostenbesparingen in het groen 2014-2018" vastgesteld.

Door de gemeenteraad is besloten om in 2015, 2016 en 2017 af te wijken van het Groenbeheerplan door middel van een taakstellende bezuiniging. De beeldkwaliteit is daarmee verlaagd naar een C/D kwaliteit. In 2016 is echter in augustus een aanvullend krediet beschikbaar gesteld om de beeldkwaliteit van het openbaar groen weer op te waarden naar een B-kwaliteit.

Om de inspanningen in 2016 niet verloren te laten gaan, is in 2017 een extra aanvullend budget beschikbaar gesteld van € 237.000 om een hogere beeldkwaliteit dan niveau C/D te behalen. Hiervan is € 50.000 beschikbaar gesteld voor het groen op de sportaccommodaties. In 2017 is het openbaar groen onderhouden op een B-kwaliteit, dit geldt ook voor de onkruidbestrijding op de verhardingen. Vanaf 2018 wordt weer aangesloten op de uitgangspunten van het Groenbeheerplan.

In het buitengebied zijn de bermen onderhouden, waarbij rekening is gehouden met onder andere de verkeersveiligheid en de ecologische waarde van de bermen. Door Stichting Studiegroep Leudal e.o. is een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd van de bermen (taluds, bloemenweide, infiltratievoorzieningen) rondom de parkeerplaats van het gemeentehuis in Heythuysen. In totaal zijn hier 162 verschillende soorten planten aangetroffen. Hieruit blijkt dat het ecologisch beheer van de bermen rondom de parkeerplaats een positief resultaat heeft op de natuurwaarden.

Het aanvullend budget is met name ingezet voor de volgende maatregelen:

- onkruidbestrijding van de plantsoenen op B-niveau;
- terugzetten bosplantsoen 20% areaal, randensnoei;
- sierheesters verjonging snoei, randensnoei en bladruimen;
- bodembedekkers snoeien 100%, randensnoei en bladruimen;
- blad ruimen op gazons en verhardingen;
- struikrozen snoeien en bladruimen;
- blokhagen en hagen 2x/jaar knippen en bladruimen;
- onderhoud aan groenvoorzieningen bij sportaccommodaties.

Op dit moment is er geen sprake van achterstallig onderhoud.

Gewijzigd Rijksbeleid in 2016 heeft ertoe geleid dat het toepassen van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen op verhardingen niet meer is toegestaan. In 2017 is de onkruidbestrijding op verhardingen in de centrumgebieden uitgevoerd door het MOB. In de kernen Haelen en Horn is een pilotproject uitgevoerd door RD Maasland met inzet van Social Return.

Ook in 2017 zijn weer een aantal initiatieven van burgerparticipatie ontstaan en door de gemeente gefaciliteerd.

Zo zijn in de verschillende kernen bewoners actief om het plantsoen voor hun woning te onderhouden of gezamenlijk met een groep bewoners het openbaar groen in hun straat te onderhouden. Daarnaast zijn er ook verschillende initiatieven in het buitengebied waar bewoners bijvoorbeeld een gedeelte van de wegberm onderhouden of het groen rondom een wegkruis of kapel. De gemeente ondersteunt deze initiatieven door bijvoorbeeld een plantsoen opnieuw aan te planten of jaarlijks het snoeiafval af te voeren."

- Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Voor het onderhoud aan het groen zijn binnen het thema openbare ruimte en verkeer de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x 1.000)

	Werkelijk 2017	Begroting na wijziging 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
In begroting opgenomen:					
Regulier onderhoud groen	1.354	1.302	1.397	1.397	1.397
In plan opgenomen:					
Regulier onderhoud		1.315	1.315	1.315	1.315

Gebouwen en sportaccommodaties

In 2017 is gestart met de uitvoering van de Meerjaren Onderhouds Programma's (MJOP) voor de gemeentelijke accommodaties. De eerste fase van het opmaken van de MJOP voor circa 140 gemeentelijke panden is eind 2017 gerealiseerd. Daarnaast zijn in het kader van wettelijke verplichtingen werkzaamheden rondom de NEN 1006 (eisen waaraan een drinkwaterinstallatie moet voldoen uit oogpunt van volksgezondheid, veiligheid en doelmatigheid) uitgevoerd en is binnen de financiële en ambtelijke capaciteit klachtenonderhoud uitgevoerd. Het uitstellen van planmatig onderhoud zorgt in de nabije toekomst voor zowel een groter en ingrijpender regulier- en klachtenonderhoud. Een financiële doorvertaling zal in 2018 ter besluitvorming aan de Raad worden voorgelegd.

- Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Voor het onderhoud aan vastgoed zijn binnen het begroting de volgende bedragen beschikbaar:

(bedragen x 1.000)

	Werkelijk 2017	Begroting na wijziging 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
In begroting opgenomen:					
onderhoud gebouwen groot	630	645	866	842	517
onderhoud gebouwen klein	4	13	13	13	13
onderhoud installaties	17	29	29	29	29

Deze bedragen zijn gebaseerd op het Meerjarig Onderhoudsplan (MOP) 2014 van Bremen op onderhoudsniveau 4.

De tabel heeft betrekking op 144 vastgoedobjecten van circa 250 gemeentelijke vastgoedobjecten. Deze objecten zijn opgenomen volgens zogenaamde 'conditiemetingen onderhoudsniveau 3'. Deze interne meting is voor wat betreft de 144 vastgoedobjecten (1ste tranche vastgoed) onlangs opnieuw geanalyseerd en levert andere financiële gegevens op. Deze geactualiseerde financiële gegevens worden in het derde kwartaal 2018 ter besluitvorming aan de Raad voorgelegd en kunnen daarna worden opgenomen in de meerjarenbegroting.

Lange Termijn Ombuigingen (LTO)

(bedragen x 1.000)

Taakstelling vastgoed en accommodaties	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Taakstelling vastgoed en accommodaties	1.100	1.600	1.600	1.600	1.600
Gerealiseerde taakstelling o.b.v. Bremen rapport (groot onderhoud niveau 4)	-600	-586	-594	-601	-601
Verlengen afschrijvingstermijnen met 5 jaar		-236	-218	-193	-265
Niet tussentijds afschrijven op leegstaande panden met verkoopintentie	-47	-44	-43	-43	-42
Voordeel verkoop tennishal Roggel	-7	-7	-7	-7	-7
Voordeel pand verkoop gemeentehuis Baexem	-5	-5	-5	-5	-5
Voordeel verkoop kiosk in 2014	-1	-1	-1	-1	-1
Intrekken raamkrediet maatschappelijke accommodaties	-32	-41	-51	-51	-51
Onttrekking vanuit reserve vastgoed	0	0	0	0	0
Taakstelling vastgoed en accommodaties (kademota 2018)		-565	-565	-265	-265
Voordeel verkoop zwembad Heythuysen		-14			
Gerealiseerde taakstelling	-692	-1.499	-1.483	-1.165	-1.236
Gerealiseerde taakstelling %	63%	94%	93%	73%	77%
Nog te realiseren taakstelling	408	101	117	435	364
Nog te realiseren taakstelling %	37%	6%	7%	27%	23%
Verlengen afschrijvingstermijnen met 5 jaar vanaf 2017 (bij 1e raprap 2017 t.g.v. resultaat 2017)	-317	meerjarig verwerkt in de Begroting 2018-2021			
Gerealiseerde taakstelling incl. niet verwerkt	-1.009	-1.499	-1.483	-1.165	-1.236
Gerealiseerde taakstelling %	-92%	94%	93%	73%	77%
Nog te realiseren taakstelling	91	101	117	435	364
Nog te realiseren taakstelling %	8%	6%	7%	27%	23%

12.4. Financiering

Algemeen

De wet Financiering Decentrale Overheden verplicht tot het opstellen van een paragraaf financiering. Het doel van deze paragraaf is informatie te geven over het treasurybeleid en de beheersing van de financiële risico's. Het beleid voor de treasuryfunctie is vastgelegd in het treasurywetboek gemeente Leudal 2017 en maakt onderdeel uit van de verordening financieel beheer artikel 212 Gemeentewet.

Ontwikkelingen

- Interne ontwikkelingen

De Wet Houdbare Overheidsfinanciën (Wet Hof) legt het Rijk en de medeoverheden een gelijkwaardige inspanningsverplichting op hun begrotingen binnen de EMU-norm te houden. Dit betekent dat er meer gestuurd moet op liquiditeiten en de ruimte voor investeringen mede bepaald wordt door het EMU saldo.

Gemeente Leudal maakt op basis van de informatie uit de organisatie een integrale liquiditeitsplanning.

Hierin is ook vrijval van de beleggingsportefeuille Essent-gelden opgenomen.

Op grond van de Wet Schatkistbankieren zijn mutaties in de portefeuille alleen toegestaan onder de voorwaarde dat de gemiddelde looptijd van de portefeuille niet wijzigt. Uw gemeenteraad heeft daarop besloten om de beleggingsportefeuille, conform vrijvalkalender, stapsgewijs af te bouwen.

- Externe ontwikkelingen

Wijzigingen in de bepalingen over de rente zoals in het Besluit Begroting en verantwoording (BBV) leidt tot een nieuwe systematiek voor de rentetoerekening. Gemeente Leudal heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de nieuwe systematiek voor de rentetoerekening uit te stellen tot 2018. Wel moesten de kapitaallasten in 2017 gesplitst worden in een rente- en een afschrijvingscomponent.

In de begroting 2017 is gerekend met een herfinancieringsrente van 2%. Dit percentage ligt iets hoger dan de marktrente. Die marge is noodzakelijk om het risico van rentestijging tijdens de meerjarige begrotingsperiode te kunnen opvangen. In 2017 heeft geen herfinanciering plaatsgevonden. De Europese Centrale bank blijft een ruim monetair beleid volgen. De kern van dit beleid is prijsstabiliteit. De looptijd van het programma van 'kwantitatieve verruiming' is verlengd tot oktober 2018 en de maandelijkse omvang van de aankopen is gehalveerd naar € 30 miljard. Voor afloop van dat programma worden geen renteverhogingen verwacht.

Het Centraal Planbureau meldt een groei in 2017 van de Nederlandse economie van 3,2 % (raming 2,1%). De werkloosheid is gedaald tot 3,9% (raming 6,2%) waardoor de consumptieve bestedingen toenamen. De aantrekkende economie is gunstig voor de overheidsfinanciën en leidt tot een begrotingsoverschot van 0,5% van het bruto binnenlands product (raming 2017 tekort - 1,0%). In 2017 ligt de overheidsschuld met 56,6% voor het eerst sinds 6 jaar onder het 'Maastrichtse' plafond van 60% van het bruto binnenlands product

De wereld economische groei in 2017 is een boven verwachting goed jaar gebleken. Ook de Amerikaanse economie laat een groei zien van 3,2% op jaarbasis en de eurozone blijft met een groei van 2,6% jaar op jaar boven gemiddeld hoog.

De meest concrete bedreiging voor de Europese economie wordt nog altijd gevormd door de 'Brexit' maar hiervoor geldt dat de negatieve economische gevolgen op korte termijn met name door het Verenigd Koninkrijk gevoeld zal worden. Daarbuiten zijn er risico's door beleidonzekerheid in Amerika op het gebied van de handelsakkoorden en geopolitieke spanningen. In Europa is onduidelijk hoe de afbouw van het ruime monetair beleid door de Europese bank uitpakt voor de economie. Een te langzame afbouw kan leiden tot oververhitting van de economie en snel oplopende inflatie. In China vormt de hoge schuldenlast nog steeds tot een risico op de middellange termijn.

De economische groei is gunstig voor de overheidsfinanciën (bron CPB Policy Brief 2017/13). Decentrale overheden zijn verplicht hun tegoeden aan te houden in de Nederlandse schatkist. Verder hebben decentrale overheden de mogelijkheid om gelden onderling uit te lenen. Door de verplichting tot schatkistbankieren hoeft de Nederlandse staat minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen.

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's. Valutarisico's spelen hier niet. Ook bestaat er nog een informatierisico, namelijk het risico dat relevante informatie inzake treasury niet tijdig of volledig wordt gemeld. Onderstaand staat een samenvatting van het verwachte risicoprofiel.

Koersrisico

Dit is het risico op een daling van de marktwaarde van de financiële activa. Dit risico loopt elke belegger. Omdat onze gemeente de "Essent-gelden" heeft belegd in obligaties zijn de koersrisico's op het einde van de looptijd beperkt. Vastrentende waarden garanderen namelijk dat op de einddatum de nominale waarde wordt uitgekeerd. Op de balans zijn de obligaties gewaardeerd tegen de aankooprijzen indien deze lager ligt dan de nominale waarde en tegen de nominale waarde wanneer de aankooprijzen hoger ligt dan de nominale waarde.

Ontwikkelingen op de markt worden nauwlettende gevolgd door onze vermogensbeheerder en de gemeente wordt hierover periodiek geïnformeerd.

Renterisico's

Renteschommelingen hebben niet alleen gevolgen voor de rentelasten of - opbrengsten bij het aantrekken dan wel uitzetten van gelden maar ook voor de koersen van obligaties. Beheersing van renterisico's op korte schuld geschiedt door de kasgeldlimiet en op langlopende schulden door de renterisiconorm.

A. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een percentage van de omzet van de gemeente dat de ruimte voor korte financiering aangeeft en heeft betrekking op leningen met een looptijd van maximaal één jaar. De limiet bedraagt maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar. Wanneer de vlottende schuld de norm herhaaldelijk overschrijdt moet er worden geconsolideerd. Dit betekent dat de kortlopende schuld moet worden omgezet naar langlopende schuld.

(Bedragen x 1.000)

Omschrijving	1 ^e kwartaal 2017	2 ^e kwartaal 2017	3 ^e kwartaal 2017	4 ^e kwartaal 2017
Kasgeldlimiet				
Begrotingstotaal per 1 januari	75.948	75.948	75.948	75.948
Limiet percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Normbedrag	6.456	6.456	6.456	6.456
Netto vlottende positie				
Vlottende schuld	20		89	
Vlottende middelen	-3.709	-5.296	-8.175	-6.239
Netto saldo	-3.689	-5.296	-8.086	-6.239
Onder- / overschrijding normbedrag				
Ruimte onder de kasgeldlimiet	10.145	11.752	14.542	12.695
Overschrijding van de kasgeldlimiet				

B. Renterisiconorm

Deze norm geeft het kader om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico door renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Renteaanpassing doet zich voor als de geldgever het lening percentage gedurende de looptijd herziet. Van herfinanciering is sprake als een vervangende lening wordt aangetrokken om te voldoen aan de aflossingsverplichtingen van bestaande leningen. Bij een gelijkmatige opbouw zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn verspreid. Op grond van de renterisiconorm mag maximaal 20% van het begrotingstotaal bij de realisatie niet worden overschreden.

(Bedragen x 1.000)

Renterisico	Begroting 2017	Rekening 2017
Begrotingstotaal per 1 januari	75.267	75.948
Norm percentage	20,00%	20,00%
Renterisiconorm	15.053	15.190
Rente herziening	-	-
Aflossingen	5.951	5.951
Renterisico	5.951	5.951
Onder- / overschrijding normbedrag		
Ruimte onder de renterisiconorm	9.102	9.239
Overschrijding van de renterisiconorm		

Gemeentefinanciering

Dit onderdeel geeft inzicht in de ontwikkeling van de financieringspositie van onze gemeente en de daarbij behorende financieringsbehoefte van de gemeente. De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de leningenportefeuille.

- Financieringspositie

Onderstaande tabel geeft aan in hoeverre de vaste activa en de grondexploitatie van de gemeente gefinancierd zijn met eigen financieringsmiddelen dan wel met vreemd vermogen. Uitgangspunt is dat in eerste instantie eigen middelen worden inzet voor de financiering. In 2017 is uit eigen middelen in de financieringsbehoefte voorzien.

(bedragen x 1.000)

Financieringspositie per	Begroting 2017	Balans 1-1-2017	Balans 31-12-2017
Activa			
Vaste activa	137.480	129.720	128.682
Grondexploitaties	6.283	6.175	6.277
Saldo	143.763	135.895	134.959
Passiva			
Reserves	-68.486	-73.757	-69.497
Voorzieningen	-1.693	-4.149	-4.250
Langlopende leningen	-67.807	-67.807	-61.856
Saldo	-137.987	-145.713	-135.603
Financieringssaldo			
Tekort = plus en overschot = min	5.776	-9.818	-644

- Leningenportefeuille

In 2017 zijn 3 leningen door aflossing komen te vervallen. Op het einde van het jaar resteren 26 BNG leningen en 1 pensioenfondslening.

(Bedragen x 1.000)

Leningenportefeuille per 1 januari	Begroting 2017	Rekening 2017
Vaste geldleningen	-67.807	-67.807
Af: reguliere aflossingen	5.951	5.951
Vervroegde aflossingen		
Saldo	-61.856	-61.856
Gemiddeld rentepercentage geldleningen	3,90%	3,90%

Relatiebeheer

Gemeente Leudal heeft de BNG als huisbankier. Nagenoeg alle financiële transacties worden bij deze bank afgewikkeld via de concernrekening. Ultimo 2013 is een schatkistrekening geopend om dagelijks het rekeningensaldo bij de BNG af te kunnen romen. Verder heeft de gemeente bij de Rabobank een rekening die maandelijks tot € 10.000 naar de BNG wordt afgeroomd.

Beleggingsportefeuille

De verkoopopbrengst van de Essent-aandelen groot € 40 miljoen werd rentedragend uitgezet. Het beheer van de beleggingsportefeuille is neergelegd bij ASR Vermogensbeheer en vindt plaats binnen de wettelijke normen en kaders. De raad wordt periodiek geïnformeerd over de obligatieportefeuille.

Door de ingezette beleidslijn van uw gemeenteraad wordt de beleggingsportefeuille stapsgewijs afgebouwd.

vervaljaar	Nominaal	Rentederving	Aantal	balanswaarde
2017	3.700.000	180.375	1	26.757.379
2019	5.140.000	276.275	1	21.617.379
2020	5.710.000	210.750	3	16.185.517
2021	3.420.000	157.700	2	12.883.917
2022	6.129.000	251.158	2	6.754.917
2025	6.900.000	274.875	2	386.250
2026	408.000	20.910	1	0

Dit heeft tot gevolg dat de liquide middelen die de komende jaren naar de gemeente vloeien in het kader van de afronding van de Essent verkoop (o.a. vrijval beleggingsportefeuille en aflossing van bruglening Enexis) niet herbelegd worden. In plaats daarvan worden die middelen aangewend:

- om de schuldenpositie terug te brengen;
- als intern financieringsmiddel;
- om uit te lenen aan mede-overheden;
- om invulling te geven aan schatkistbankieren.

- Verstreckte lening 'vordering op enexis'

Een gedeelte van de verkoop van de Essent-aandelen is niet contant, maar in de vorm van een 4-tal leningen verstrekt. Deze leningen kennen geen aflossingsschema maar worden in principe per einddatum ineens uitbetaald. Wel heeft Enexis het recht deze leningen, onder bepaalde voorwaarden, vervroegd af te lossen. Er resteert nog een vordering van € 2.111.619 met einddatum september 2019.

Emu saldo

In de wet Hof zijn de normen verankerd voor de hoogte - en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld zoals door Europa is vastgesteld. De decentrale overheden leveren een gelijkwaardige bijdrage aan het naleven van de EMU-normen. Bestuurlijk is afgesproken de komende jaren geen sanctie toe te passen wanneer de norm blijvend wordt overschreden. Voor 2017 is met het Rijk afgesproken dat de macronorm voor het EMU saldo -0.3% bedraagt van het bruto binnenlands product. Vanaf 2016 worden geen referentiewaarden meer bepaald voor individuele overheden.

(bedragen x € 1.000)

	EMU saldo	Begroting 2017 vóór wijziging	Begroting 2017 na wijziging	Realisatie 2017
	omschrijving			
1 +/-	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan / onttrekking uit reserves [artikel 17c BBV] [positief saldo = plus en negatief saldo= min]	-2.026	-8.142	-3.443
2+	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	5.042	4.485	3.635
3+	Bruto dotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.400	154	249
4-	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd.	8.841	8.216	4.270
5+	Bijdragen van andere overheden , de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4		316	89
6+	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op de exploitatie verantwoord.		16	0
7-	Aankoop van grond en uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan).			429
8+	Baten bouwgrondexploitatie voorzover transacties niet op de exploitatie verantwoord.			327
9-	Lasten op de balanspost voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen.	3.432	510	148
10-	Lasten i.v.m. transacties met derden t.l.v. reserves , die niet vallen onder één van bovenstaande posten.			
11	Verkoop van effecten			
	Gaat u effecten verkopen: ja / nee	ja	ja	ja
-	Zo, ja wat is de verwachte boekwinst op de exploitatie	0	0	0
	berekend emu -saldo	-6.858	-11.897	-3.990
	Emu referentie waarde gemeente Leudal [Emu-norm]	-3.047	-3.047	-3.047
	onderschrijding emu norm			
	overschrijding emu norm	3.811	8.850	943

12.5. Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling in 2017: doorbouwen op een stevig fundament

We hebben in 2017 onze koers voor de ontwikkeling van de organisatie bijgesteld en het accent gelegd op bouwen aan een stevige basis en het verder verbeteren van de dienstverlening. Een basis in de vorm van dossiers die op orde zijn, tijdig en goed antwoorden op vragen van inwoners, instellingen en derden, alsmede goed functionerende systemen en werkprocessen. Deze verbetering van de dienstverlening, van systemen en van processen is onderdeel van een overkoepelend organisatieontwikkelingsplan, genaamd 'Leudal uit het dal'. Dit plan gaat uit van de volgende zeven ontwikkelingssporen:

1. Systemen en processen. We pakken eerst heel basale zaken op, zoals dossiers op orde, goed en tijdig antwoorden op binnengekomen berichten en het vormgeven van werkprocessen. De belangrijkste uitdaging hierbij is het nu wél tot het eind afronden van verbeterprocessen. Daar heeft het in het verleden vaak aan ontbroken in Leudal.
2. Sturing en structuur. We hebben een laag van teamleiders ingevoerd omdat medewerkers de afgelopen jaren aan hun lot zijn overgelaten en behoefte hebben aan duidelijkheid. Alle teamleiders zijn inmiddels aangesteld.
3. Personeel. Met het aantrekken van nieuwe teamleiders zijn we nu ook in staat om weer intensief contact met de medewerkers te hebben. We hebben opnieuw functioneringsgesprekken via een gesprekscyclus ingevoerd en het functiegebouw (HR21) aangepast.
4. Teamontwikkeling. Met de vorming van nieuwe teams is het nu ook mogelijk om gericht te werken aan teamontwikkeling.
5. Kwaliteit van dienstverlening. We streven over de gehele linie van de gemeentelijke dienstverlening een waardering door burgers met een '7' na.
6. Cultuur en betekenisgeving.
7. Imago en communicatie. Imago is uiteraard een afgeleide van de kwaliteit van onderliggende werkprocessen en communicatie vaardigheden.

Dit is veel tegelijkertijd, maar we maken het behapbaar door steeds kleine projecten te starten en pas aan nieuwe dingen te beginnen als de vorige (vrijwel) zijn afgerond.

We kunnen hieruit concluderen dat de basisvoorwaarden nu aanwezig zijn om de dienstverlening de komende jaren naar een hoger niveau te tillen.

Co-creatief en interactief werken maken deel uit van de ontwikkeling naar een betere dienstverlening. In diverse processen doen we met vallen en opstaan ervaring op met interactief werken, zowel bij gemeentelijke ontwikkelingen, zoals 'Buitengebied in beweging' als bij initiatieven van burgers, zoals 'Park Leudal Oost'. Verspreid in de organisatie werken procesregisseurs die interactieve processen stimuleren, begeleiden en ondersteunen.

- Informatievoorziening

In 2017 lag de focus nadrukkelijk op het stabiliseren van de organisatie. De ambitie om in 2017 de belangrijkste activiteiten van de Collectieve Digitale Agenda Dienstverlening en Informatievoorziening 2020 uit te voeren is doorgeschoven naar 2018.

- Communicatie

In 2017 heeft de gemeente Leudal een aantal belangrijke stappen gezet op het gebied van communicatie. Naar aanleiding van het imago onderzoek, medio 2017 uitgevoerd onder inwoners, verenigingen en bedrijven, heeft de gemeenteraad in november 2017 het 'Actieplan Imagoverbetering' vastgesteld. Met dit actieplan streeft de gemeente Leudal onder andere naar een professionalisering van communicatie en verandering in houding en gedrag, zowel binnen de ambtelijke organisatie als binnen raad en college. Het actieplan imagoverbetering wordt gemonitord in de Klankbordgroep Samenspel, een nieuwe entiteit die naar aanleiding van het imago onderzoek in het leven is geroepen en tracht de samenwerking tussen ambtelijke organisatie en bestuur te verbeteren.

Meer dan voorheen heeft Team Communicatie in 2017 geprobeerd aan de voorkant van beleids- en besluitvorming te komen. Door advisering van bestuur en in majeure projecten nam het team zoveel mogelijk regie op de communicatie-uitingen van de gemeente. De vakafdelingen weten Team Communicatie ook steeds beter te vinden, waardoor er (ook bij acute (externe) ontwikkelingen) goed wordt nagedacht over zorgvuldige interne en externe communicatie. De Strategisch Communicatie Adviseur nam in 2017 een seniorrol richting het communicatieteam om professionalisering verder te stimuleren. Door helder en open en zichtbaar en zorgvuldig te zijn,

heeft het gemeentebestuur én de ambtelijke organisatie in 2017 laten zien te willen werken aan het negatieve imago van de gemeente Leudal. Hierbij gaat het ook om communicatieve kansen pakken en creëren, iets wat Leudal in het verleden te weinig heeft gedaan. In 2017 heeft de gemeente o.a. in het kader van 10 jaar Leudal meermaals laten zien dit wel te kunnen. In 2017 is ook meer dan ooit ingezet op een goede relatie met de pers. Hierbij werden openheid en actieve informatievoorziening door team communicatie als cruciale voorwaarden benoemd. 2017 Kan gezien worden als een jaar waarin er communicatief een kentering heeft plaatsgevonden.

- Nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) 2017

Vanaf het boekjaar 2017 is het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) van kracht. Deze aanpassing was nodig om verbeteringen in de sturingsinformatie aan de raad door te voeren. en om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten. De belangrijkste wijzigingen die in het BBV zijn doorgevoerd hebben betrekking op verscherpte boekhoudregels voor grondexploitaties, uniforme taakvelden (producten) en beleidsindicatoren, verbonden partijen, overhead en het verplicht activeren van investeringen met maatschappelijk nut (o.a. wegen).

- Samenwerking gemeenten Leudal, Nederweert, Roermond en Weert (LNRW)

In 2017 is het accent gelegd bij deze samenwerking op het vorm geven van het Expertisecentrum Geo (ECGeo). In september 2017 hebben de colleges van voornoemde vier gemeenten een besluit genomen om in te stemmen met het Bedrijfsplan ECGeo, de Bestuursovereenkomst ambtelijke Geo-samenwerking LNRW, de Begroting en tarieven 2018 en de gemeente Leudal als uitvoerend partner voor het ECGeo. Na dit besluit is een positief advies ontvangen van de Ondernemingsraden en begin 2018 hebben de vier gemeenteraden toestemming verleend om de bestuursovereenkomst aan te gaan.

Het doel van deze samenwerking is door bundeling van kennis en kunde uit de vier LNRW-gemeenten in één gespecialiseerd expertisecentrum (gericht op de geografische taakuitvoering) te voldoen en te blijven voldoen aan bepaalde eisen. Deze eisen worden gesteld vanuit wetgeving, maar ook vanuit de eigen gemeentelijke processen, zoals kwalitatief hoogwaardig, efficiënt, snel, innovatief, robuust, regionaal uniform en met continuïteit. De samenwerking zorgt dat gemeentelijke processen optimaal ondersteund worden door toegankelijk en kwalitatief hoogwaardige ruimtelijke informatie.

- Uitvoering WOZ/BAG

Op 1 oktober 2016 is er een wetwijziging in werking getreden waarbij de WOZ-waarde van woningen openbaar is geworden. Al in 2013 heeft de wetgever gekozen voor het openbaar maken van de WOZ-waarde van woningen. De uitvoering van de WOZ ligt sinds 1 januari 2013 bij Belastingensamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) en aansluiting op de Landelijke Voorziening (LV) behoorde tot de taak van BsGW met dien verstande dat de gemeente in dit verband verantwoordelijk bleef voor een initiële aanlevering van gekoppelde bag gegevens met de relevante WOZ-administratie. Om aan te mogen sluiten op de LV WOZ moest 90% van de BAG-gegevens gekoppeld zijn aan de WOZ-administratie.

Per 18-10-2017 is aan alle wettelijk gestelde eisen voldaan en is Leudal definitief aangesloten op de LV WOZ. Onder andere via de site van de Waarderingskamer is hier bekendheid aan gegeven. De openbaarheid van de WOZ-waarde voor woningen is ontsloten via de landelijke viewer www.wozwaardeloket.nl.

Taakstelling Personeel

De actuele stand per 31 december 2017 van de P-taakstelling:

(bedragen x 1.000)

Onderdeel	2017	2018	2019	2020	2021
P-Taakstelling	0	1.000	1.000	1.000	1.300
Realisatie	0	-755	-760	-764	-764
Resteert	0	245	240	236	536

Personeel

• Formatie en mobiliteit

In 2017 is flink geïnvesteerd in het op orde brengen van de basisformatie (kwalitatief en kwantitatief). Dit heeft geleid tot de gewenste mobiliteit binnen de organisatie:

- Het aantal medewerkers is in 2017 gestegen naar 227 ten opzichte van 220 in 2016.
- Per 1000 inwoners heeft de gemeente Leudal 5,3 fte in dienst. Dit is lager dan het landelijke gemiddelde van 6,3 voor een gemeente van gelijke omvang.
- In 2017 zijn 18 nieuwe medewerkers gestart in Leudal. De toename van instroom is nagenoeg gelijk aan de uitstroom.
- In 2017 zijn 17 medewerkers uitgestroomd. Dit zijn o.a. mensen die met pensioen zijn gegaan en mensen die door zijn gestroomd naar een functie in een andere organisatie. De uitstroom in 2016 betrof 20 medewerkers.
- In 2017 zijn 6 medewerkers formeel gestart op een andere interne functie.

In 2018 zal ook nog de nodige instroom plaatsvinden en wordt middels de gesprekscyclus gericht gestuurd op resultaatafspraken met – en ontwikkeling van - medewerkers.

• Ombuiging personeelskosten

In de begroting 2015-2018 heeft de gemeenteraad besloten om per 1 januari 2018 € 1 miljoen structureel op de personeelskosten te bezuinigen. Deze taakstelling bedraagt per 31 december 2017 nog € 245.386. Daarmee is ruim 75% van deze ombuiging is gerealiseerd.

• Speerpunten P&O beleid

- In 2016 is het functieboek HR21 geactualiseerd. Halverwege 2017 is geconstateerd dat het proces herijking behoefde wegens vele bezwaren, de aanstelling van teamleiders en een nieuwe beoordeling van de arbeidsmarktpositie van de gemeente. De besluitvorming hierover loopt op dit moment nog. Uiteindelijk moet de modernisering van dit functieboek tot een kwaliteitsimpuls leiden. Doordat we meer zelf gaan doen zal tevens de behoefte tot externe inhuur afnemen.
- In 2017 is bewust ingezet op verjonging van het personeelsbestand middels inzet leeftijdsbewuste werving van nieuwe medewerkers, het generatiepact en inzet van trainees. De gemiddelde leeftijd is in 2017 verder gedaald naar 50,2 jaar. Dit is nog steeds boven het landelijk gemiddelde van 48,7 jaar. Nodig is om te blijven inzetten op verjonging.
- In 2017 had Leudal een ziekteverzuim van 6,0%. Dit is hoger dan het jaar ervoor (5,0%). Het streven is om een lager ziekteverzuim te hebben dan het landelijke gemiddelde (5,1%). Inmiddels zijn een aantal interventies gedaan om gericht te sturen op het ziekteverzuim. Naast een bedrijfsarts is nu ook een gezondheidscoach actief, leidinggevend en het casemanagement actief oppakken en er is gerichte aandacht voor frequent verzuim. De effecten hiervan zouden in 2018 zichtbaar moeten worden.
- De gemeente Leudal heeft onlangs de erkenning "mantelzorgvriendelijke organisatie" ontvangen. Bewustwording en aandacht hiervoor is van belang om medewerkers te ondersteunen bij dit vraagstuk.

12.6. Verbonden partijen

Algemeen

De uitvoering van een aantal gemeentelijke taken is overdragen aan verbonden partijen. De gemeente blijft verantwoordelijk, maar voert de taken niet zelf meer uit. Voorbeelden zijn het onderbrengen van taken in de gemeenschappelijke regelingen (hierna GR). Andere verbonden partijen van de gemeente zijn vennootschappen waarin Leudal ook aandeelhouder is (o.a. Enexis, BNG). Daarnaast participeert Leudal in samenwerkingsverbanden (o.a. SML en Keyport 2020) die vanuit hun aard en werkgebied een nauwe relatie hebben met de gemeente. Ook dit zijn verbonden partijen.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen deelnemingen door de gemeente in publiekrechtelijke samenwerkingsorganisaties (gemeenschappelijke regelingen) en privaatrechtelijke samenwerkingsorganisaties (N.V.'s, B.V.'s, stichtingen etc.). Een bestuurlijk belang bestaat als de gemeente enige zeggenschap kan uitoefenen via een bestuurszetel of stemrecht.

Een financieel belang houdt in dat:

- de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij;
- financiële problemen bij de verbonden partij kunnen worden verhaald op de gemeente;
- de door de gemeente verstrekte geldleningen die niet door derden zijn gegarandeerd en waarbij de gemeente haar geld kwijt is als de verbonden partij de lening niet kan terugbetalen.

Het beleid is vastgelegd in de nota verbonden partijen (2011). De nota heeft tot doel kaders en handvaten te bieden in de samenwerking met verbonden partijen. In de strategische visie heeft de raad uitgesproken dat de gemeente in samenspraak en in samenwerking met bewoners en bedrijven, met de regio en de provincie, de kansen die zich in Leudal voordoen wil benutten. De strategische visie is tot stand gekomen door overleg met de (buur)gemeenten en de oriëntatie van het college op regionale samenwerking.

Hieronder volgt een overzicht van alle verbonden partijen.

Naam	Plaats
Samenwerkingsverband Westrom	Roermond
GR; Veiligheidsregio Limburg Noord (incl. Brandweerdistrict Weert)	Venlo
Veiligheidshuis Midden Limburg	Roermond
GR; Maasland	Haelen
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	Roermond
GR; Gemeente Venlo (internationale zaken)	Venlo
Openbaar Lichaam D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette	Roermond
Samenwerking Midden-Limburg	Maastricht
KEYPORT 2020	Roermond
Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV	Roermond
IJzeren Rijn	Venlo
Leisure Port	Venlo
Euregio Rijn-Maas-Noord	Mönchengladbach
Enexis NV	Den Bosch
CBL Vennootschap BV	Den Bosch
CSV Amsterdam BV	Amsterdam
Verkoop Vennootschap BV	Den Bosch
Vordering op Enexis BV	Den Bosch
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	Borssele
GR; Ominibuzz	Sittard
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Den Haag
Routebureau Noord- en Midden-Limburg	Venlo

Naam	Doelstelling	Belang
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG); Den Haag	De BNG draagt bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De gemeente Leudal bezit 143.052 aandelen die dividendopbrengsten genereren in hfdst.5 Dekkingsmiddelen.	dividend € 234.000 143.052 aandelen (0,26%)
Enexis NV; Den Bosch	<p>Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren.</p> <p>Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. <p>De provincie tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.</p>	dividend € 627.500 belang: 0,60338%
CBL Vennootschap BV; Den Bosch	<p>De functie van deze vennootschap was de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als "doorgeefluik" voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds.</p> <p>Voor zover na beëindiging van alle CBL's (CBL: Cross Border Leases) en de betaling uit het CBL Escrow Fonds van de daarmee corresponderende voortijdige beëindigingvergoedingen nog geld was overgebleven in het CBL Escrow Fonds, is het resterende bedrag in de verhouding 50%-50% verdeeld tussen RWE en verkopende aandeelhouders.</p>	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338%
CSV Amsterdam BV; Den Bosch	<p>Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V. De statuten zijn gewijzigd zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult:</p> <p>a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON;</p> <p>b. namens de verkopende aandeelhouders van Attero eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO BV (hierna Waterland);</p> <p>c. het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. de verkoop van Attero is gestort.</p>	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338%

Financieel			Beleidsverantwoording 2017 en ontwikkelingen 2018
eigen vermogen	01-01-17	€ 4.486 mln	De kapitaalvereisten voor banken zijn verscherpt als gevolg van de financiële crisis. Het Basels Comité heeft voorgesteld de minimumwaarden voor de BIS tier 1-ratio te verhogen en een ondergrens voor de leverage ratio van 3% in te stellen. BNG Bank voldoet met een ratio van 20% ruimschoots aan de aangescherpte eisen voor de BIS tier 1-ratio. Maar niet aan de voorgestelde leverage ratio.
	31-12-17	€ 4.953 mln	
vreemd vermogen	01-01-17	€ 149.483 mln	De hiervoor noodzakelijke groei van het eigen vermogen moet worden opgebracht door inhouding van een groter deel van de winst. Het kan zijn dat het eigen vermogen te zijner tijd ook wordt aangevuld met een relatief geringe uitgifte van hybride schuldbewijzen die het karakter hebben van eigen vermogen.
	31-12-17	€ 135.041 mln	
resultaat taakstelling omvang			n.n.b. n.v.t. n.v.t.
gerealiseerd			
eigen vermogen	01-01-17	€ 3.704 mln	De versnelling van de energietransitie is merkbaar voor Enexis. Steeds meer consumenten wekken zelf energie op en vragen (terug)leveraansluitingen aan. Om aan deze vraag tegemoet te komen is het belangrijk om voldoende gekwalificeerd personeel te hebben. Hier wordt door Enexis op geanticiperd met een eigen vakschool en samenwerking met onderwijsinstellingen en overheden. Ook wordt er actief samengewerkt met provincies, gemeenten en woningbouwcorporaties om een mix te maken van alle energievormen die lokaal beschikbaar zijn.
	31-12-17	€ 3.808 mln	
vreemd vermogen	01-01-17	€ 3.580 mln	Financiële risico's Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).
	31-12-17	€ 3.860 mln	
resultaat taakstelling omvang			n.v.t.
gerealiseerd			n.v.t.
			De aandeelhouders lopen het risico (een deel van) de boekwaarde ad € 6,2 miljoen te moeten afwaarderen. Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment 50% eigen vermogen. Gecombineerd met de achtergestelde status van de 'Vordering op Enexis vennootschap' die loopt tot september 2019, levert dit een laag risico op voor de aandeelhouders van Enexis Holding N.V. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd middels een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend. Beleidsverantwoording 2017: Wat is de bijdrage van Enexis aan doelstellingen van het programma Economie / Energie? Enexis is, als één van de ondertekenaars, een belangrijke partner in de Brabantse Energie Alliantie. Ook in het Provinciale energieprogramma zijn verschillende thema's zoals warmte, energieke landschappen, Nul op de meter, sustainable energy farming en groene mobiliteit waar de rol van Enexis van grote meerwaarde kan zijn. Wij hebben zowel mbt sociale innovatie als rondom 100.000 EV programma de samenwerking met Enpuls verdiept en verbreed. Enexis, Provincie en deelnemende gemeenten hebben op dit moment al een meerjarige samenwerking voor de ontwikkeling en uitrol van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer in Brabant. Ook zijn er aanvullende afspraken over samenwerken in Buurkracht en nul op de Meter. Vanaf 2017 wordt deze samenwerking, mede op basis van de doelstelling "versnellen van de energietransitie" verdiept en verbreed. De alliantie tussen Enexis en provincie biedt door zowel concrete en strategische samenwerking een belangrijk fundament voor het kunnen behalen van de energiedoelstellingen ten aanzien van CO2 reductie en groene groei in Noord- Brabant.
eigen vermogen	01-01-17	€ 787.743 mln.	Het initieel vermogen in het CBL Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, \$ 275 mln. Eind juni 2016 is het CBL Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap. Ondanks dat het CBL Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.
	31-12-17	€ 145.000	
vreemd vermogen	01-01-17	€ 148.644	Financiële risico's Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.
	31-12-17	€ 8.000	
resultaat taakstelling omvang			n.v.t.
gerealiseerd			
eigen vermogen	01-01-17	€ 3.209.044	De looptijd van deze vennootschap is afhankelijk van de periode dat claims worden afgewikkeld. Eventuele claims kunnen door Waterland tot 5 jaar na completion (mei 2019) worden ingediend. Na afwikkeling van de eventuele claims van Waterland zal de escrow-rekening kunnen worden opgeheven en het restant op deze rekening kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.
	31-12-17	€ 870.000	
vreemd vermogen	01-01-17	€ 170.799	Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 kunnen worden geliquideerd.
	31-12-17	€ 60.000	
resultaat taakstelling omvang			n.v.t.
gerealiseerd			n.v.t.
			Financiële risico's Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag van € 13,5 mln. op de escrow-rekening. Momenteel is er een bedrag van € 5.464.217,- uitbetaald aan Waterland ten laste van de escrow-rekening, en is er een bedrag van € 3.406.063 terugbetaald door Waterland in verband met belastingteruggave. De terugbetaling is niet verrekend met de escrow, waardoor het risico nu is afgenomen tot een maximum van € 8.035.783,- en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap

Naam	Doelstelling	Belang
Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML); Roermond	OML heeft tot doel namens de aandeelhoudende gemeenten om het vestigingsklimaat te verbeteren en de regionale economische structuur te versterken. Zij doet dit door: <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkeling van bedrijventerreinen/verkoop van bedrijfskavels • Beheer bedrijventerreinen • Herstructurering van bedrijventerreinen • Advies en begeleiding 	aandelen € 2.483.535 kapitaal/ belang
Verkoop Vennootschap BV; Den Bosch	In het kader van de verkoop in 2009 van Essent aan RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan RWE. Het merendeel van deze garanties en vrijwaringen is door de verkopende aandeelhouders overgedragen aan Verkoop Vennootschap. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds werd aangehouden. Daarmee was de functie van Verkoop Vennootschap B.V. dus tweërlei: <ul style="list-style-type: none"> • namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantiedaim procedures voeren tegen RWE; • het geven van instructies aan de escrow agent (JP Morgan) wat betreft het beheer van het bedrag dat in het General Escrow Fonds is gestort. Het General Escrow Fonds wordt belegd conform de FIDO/RUDDO-regels, die gelden voor decentrale overheden. Het vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln. Voor zover na beëindiging van alle claims van RWE en de betaling uit het General Escrow Fonds nog geld was overgebleven in het General Escrow Fonds, is het resterende bedrag uitgekeerd aan de verkopende aandeelhouders.	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338%
Vordering op Enexis BV; Den Bosch	Bij de verkoop van de aandelen Essent is een lening (vordering) overgedragen aan RWE en de aandeelhouders. Op het moment van overdracht bedroeg de vordering € 1,8 miljard (aandeel Leudal 0,60338% = € 10.860.000). De aflossing is vastgelegd in een leningsovereenkomst. Gemiddelde rentevergoeding 4,65%.	bijdrage n.v.t. belang: 0,60338%
Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.; Borssele	Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (PBE). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. PBE is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE wikkelt de zaken af die uit de verkoop zijn voortgekomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.	bijdrage n.n.b.

Financieel			Beleidsverantwoording 2017 en ontwikkelingen 2018
eigen vermogen	01-01-17	€ 15.609.995	<p>Beleidsverantwoording 2017: Via de jaarstukken zal in de loop van 2018 via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op de gebruikelijke manier verantwoording worden afgelegd .</p> <p>Speerpunten 2018: nieuw ondernemingsplan vaststellen. Het huidige ondernemingsplan blijft voorlopig van kracht.</p>
	31-12-17	€ 16.642.691	
vreemd vermogen	01-01-17	€ 28.951.932	
	31-12-17	€ 12.152.682	
resultaat taakstelling omvang		€ 1.032.694	
gerealiseerd	info bij OML opgevraagd	n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-17	€ 1.242.623	<p>Het initieel vermogen in het General Escrow Fonds was bij de oprichting van het fonds in 2009, € 800 mln.</p> <p>Eind juni 2016 is het General Escrow Fonds geliquideerd. Het restantbedrag is volledig uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang in de vennootschap.</p> <p>Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.</p> <p>Financiële risico's Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>
	31-12-17	€ 153.250	
vreemd vermogen	01-01-17	€ 37.323	
	31-12-17	€ 20.000	
resultaat taakstelling omvang		€ -65.000	
gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-17	€ 23.997	<p>Op dit moment resteert alleen nog de lening van de 4e tranche. De 4e tranche mag niet vervroegd worden afgelost. Afhankelijk van het resultaat van een aantal financiële ratio's zou de 4e tranche eventueel geconverteerd kunnen worden in eigen vermogen.</p> <p>Naar verwachting zal de vennootschap eind 2019/begin 2020 geliquideerd kunnen worden.</p> <p>Financiële risico's De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet -tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.</p>
	31-12-17	€ 16.500	
vreemd vermogen	01-01-17	€ 356.261.455	
	31-12-17	€ 356.500.000	
resultaat taakstelling omvang		€ -15.000	
gerealiseerd		n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-17	€ 1.638.704	<p>Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).</p> <p>Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd.</p>
	31-12-17	€ 1.615.000	
vreemd vermogen	01-01-17	€ 50.833	
	31-12-17	€ 10.500	
resultaat taakstelling omvang		€ -22.000	
gerealiseerd		n.v.t.	

Naam	Doelstelling	Belang
Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW); Roermond	BsGW is een uitvoeringsgerichte organisatie die de belastingheffing en invordering van gemeenten en waterschappen uitvoert. Doel van het samenwerkingsverband is om de belastingheffing en invordering op een kwalitatief hoog niveau en doelmatig te realiseren. De gemeente Leudal is per 1 januari 2013 deelnemer van BsGW.	bijdrage € 417.000 In algemeen bestuur is namens leudal 1 wethouder afgevaardigd.
Euregio Rijn-Maas-Noord; Munchengladbach	Doel is het stimuleren, ondersteunen en coördineren van de regionale grensoverschrijdende samenwerking op de volgende gebieden: economische ontwikkeling, ruimtelijke ordening, opleiding en onderwijs, cultuur en sport, toerisme en recreatie, milieubescherming en afvalverwerking, natuurbehoud, rampenbestrijding, communicatie, openbare orde en veiligheid. De Euregio beheert tevens de verdeling van subsidiemiddelen INTERREG (vierde periode). Het levert een bijdrage aan programma 4.	bijdrage € 6.880 Twee leden
Omnibuzz; Geleen	Omnibuzz heeft haar missie vertaald in enkele concrete doelstellingen: Iedere doelgroep passend en tijdig vervoer bieden Continu werken aan kwaliteitsverbetering Hierbij aansluiten bij al ingezette kanteling in het sociale domein Vervoersuitgaven beheersbaar houden Vervoer kunnen blijven garanderen binnen de gemeentelijke begroting en grip op de interne organisatie.	bijdrage € 565.116
Openbaar Lichaam D-NL Grenspark Maas-Swalm-Nette; Roermond	Het doel van het Grenspark is om van het landschappelijk waardevolle grensgebied één regionale grensoverschrijdende identiteit te maken. Dit gebeurt door de recreatieve mogelijkheden binnen de gebieden aan weerszijde van de grens te promoten en te verbeteren. Het coördineert en voert daartoe grensoverschrijdende projecten uit, o.a. met subsidies van de EU. Het levert een bijdrage aan programma 1.	bijdrage € 5.257
GR Maasland; Haelen	De reinigingsdienst Maasland voert taken uit op het gebied van inzameling huishoudelijke afvalstoffen, verwijderen van veegvuil, afvalslib en inzameling van bedrijfsafvalstoffen en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen in programma 3.	bijdrage € 1.396.177
Samenwerkingsverband Westrom; Roermond	<ul style="list-style-type: none"> Uitvoering Wet sociale werkvoorziening (WsW) Zoveel mogelijk inwoners arbeid bieden in een beschutte werkomgeving. In de komende jaren worden de sociale werkvoorziening afgebouwd De 5 gemeenten in Midden-Limburg zijn eigenaar van Westrom. In het dagelijks bestuur is Leudal vertegenwoordigd door 1 wethouder. In het algemeen bestuur door 2 wethouders.	bijdrage € 3.260.643

Financieel				Beleidsverantwoording 2017 en ontwikkelingen 2018	
eigen vermogen	01-01-17	€	-998.000	Beleidsverantwoording 2017	
	31-12-17	€	593.000	Taakstelling gerealiseerd. Negatieve eigen vermogen aangevuld door deelnemers zodat eigen vermogen aan wettelijke vereisten voldoet.	
vreemd vermogen	01-01-17		n.v.t.	Speerpunten 2018:	
	31-12-17		n.v.t.	- Aanpassing en optimalisatie werkprocessen	
				- Verbetering afhandelen klantenreacties	
				- Geen extra kostenverhoging deelnemers buiten loonindexering en inflatiecorrectie	
resultaat (aanvulling 2017 door deelnemers)		€	1.591.000		
		€	-		
eigen vermogen	01-01-17		n.v.t.	Beleidsverantwoording 2017	
	31-12-17		n.v.t.	Deelname aan commissies eurgio rmn, beoordeling projectaanvragen.	
vreemd vermogen	01-01-17		n.v.t.	• Hulp bij INTERREG subsidieaanvragen, besluitvorming over INTERREG subsidie aanvragen.	
	31-12-17		n.v.t.	Speerpunten 2018	
				Door de gemeente leudal zijn structurele voorstellen gedaan om de uitvoeringskracht van de regionale samenwerking te versterken. Met de partners in de regio worden afspraken gemaakt om de centrale regie op de samenwerking kwalitatief en kwantitatief op te waarderen, meer samenhang te brengen tussen SML-werkvelden, Keyport 2020 en OML. Waar nuttig aanhaken op de regionale samenwerking binnen het sociaal domein en het bepleiten van een gemeenschappelijke regeling voor een uitvoeringsgerichte taakuitvoering.	
resultaat 2015 taakstelling omvang			n.v.t.		
gerealiseerd			n.v.t.		
eigen vermogen	01-01-17	€	1.124.000	Beleidsverantwoording 2017:	
	31-12-17	€	1.236.224	Omnibuzz is een gemeenschappelijke regeling. Er is geen sprake van inkoop of subsidiëring.	
vreemd vermogen	01-01-17	€	-	Speerpunten 2018:	
	31-12-17	€	-	Passend en tijdig vervoer voor iedere doelgroep	
				Betaalbaar vervoer	
				Samen vernieuwingen op gebied van beheersbaarheid ontwikkelen	
				Vervoer binnen de financiële kaders van gemeenten	
resultaat taakstelling omvang			n.n.b	Continu kwaliteitsverbetering	
			n.v.t.	Klanttevredenheid bevorderen door betaalbaarheid	
				Klantvriendelijker organiseren OV-advies	
				Goed toetsen opzet, bestaan en werking administratieve organisatie	
gerealiseerd					
eigen vermogen	01-01-17	€	51.153	Beleidsverantwoording 2017:	
	31-12-17	€	54.257	Projecten en activiteiten zijn uitgevoerd.	
vreemd vermogen	01-01-17	€	163.275	Speerpunten 2018:	
	31-12-17	€	244.536	• Werkzaamheden t.b.v. functioneren van Openbaar Lichaam	
				Duits-Nederlands Grenspark MSN	
				• Voorlichting en communicatie	
				• Grensoverschrijdende projecten o.a Cultuurlandschap verdigitaal	
resultaat		€	3.104	• Advisering van deelnemers, overheden en organisaties bij de planning, realisatie van grensoverschrijdende projecten / activiteiten en grensoverschrijdende problemen	
eigen vermogen	01-01-17	€	1.099.000	Beleidsverantwoording 2017:	
	31-12-17	€	1.010.715	• Uitbreiding taken op het gebied van beheer en onderhoud openbare ruimte met name onkruidbestrijding proefproject Leudal;	
vreemd vermogen	01-01-17	€	6.316.000	• Intensivering samenwerking binnen gemeenschappelijke regeling m.n. uitvoering werkzaamheden in gemeente Roerdalen;	
	31-12-17	€	8.129.468	• Uitbreiding ondergrondse voorzieningen in de kernen Neer, Haler en Heibloem.	
resultaat taakstelling omvang		€	35.043	Speerpunten 2018:	
		€	-	• Uitbreiding taken op het gebied van beheer en onderhoud openbare ruimte	
		€	-	• Intensivering samenwerking binnen gemeenschappelijke regeling;	
		€	-	• Beleid op vermindering huishoudelijk restafval;	
				• Verduurzaming verwerking huishoudelijk afval;	
				• Uitbreiding ondergrondse voorzieningen;	
				• Samenwerking met Limburgse gemeenten (ASL);	
				• Intensivering communicatie, voorlichting en educatie.	
gerealiseerd					
eigen vermogen	01-01-17	€	2.518.866	Beleidsverantwoording 2017:	
	31-12-17	€	2.549.866	De fusiebesprekingen tussen Westrom en De Risse zijn eind 2016 beëindigd. Begin 2017 is dit definitief door de gemeente raad bevestigd. In 2017 heeft Westrom een strategische visie, een businessplan en een doorkijk voor de toekomst na 2020 opgesteld. Deze is aan de raden van de gemeente voorgelegd om hier een zienswijze op in te brengen.	
vreemd vermogen	01-01-17		-		
	31-12-17	€	-	Ontwikkelingen 2018:	
resultaat taakstelling omvang		€	-	Westrom wil de re-integratie-activiteiten in samenwerking met de gemeenten uitvoeren; Het succesvol invullen van (beschutte) werkplekken; Ontwikkelen van medewerkers middels (regulier) werk.	
gerealiseerd		€	-		

Naam	Doelstelling	Belang
GR; Veiligheidsregio Limburg Noord; Venlo	<ul style="list-style-type: none"> De veiligheidsregio voert taken uit op het gebied van rampenbestrijding, crisisbeheersing, brandweezorg en Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en levert een bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen aan programma 1 De GGD maakt ook onderdeel uit van de veiligheidsregio. De GGD is een uitvoeringsorganisatie op het gebied van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) en heeft van daaruit een belangrijke taak bij de realisatie van doelstellingen in programma 1 Verder voert de veiligheidsregio taken uit op het gebied van de WMO (maatschappelijke opvang, verslaving- en bemoeizorg). Daarmee wordt een bijdrage aan programma 1 geleverd 	bijdrage € 3.435.000
Veiligheidshuis M.L.	Het Veiligheidshuis heeft als doel criminaliteit en overlast in het politiedistrict Midden-Limburg te verminderen of te voorkomen. Het grootste deel van de veel voorkomende criminaliteit en overlast wordt veroorzaakt door jeugdige en volwassen veel- en meerplegers, harde kern- of risicojongeren, daders huiselijk geweld en notoire overlastveroorzakers. Minder recidive zorgt voor minder criminaliteit en minder overlast en een hogere mate van veiligheidsbeleving in Leudal.	bijdrage € 72.953
Routebureau Noord- en Midden-Limburg; Venlo	<ul style="list-style-type: none"> Het Routebureau staat garant voor een kwalitatief hoogstaand en actueel fietsknooppuntennetwerk. Het routebureau zorgt voor goede ontsluiting van routeinformatie naar de promotie-organisaties. Uniformiteit in bewegwijzering. Het tegengaan van verrommeling van het landschap. Vergaren van informatie omtrent routes Initiëren van vernieuwing en gezamenlijke aanpak in Noord- en Midden-Limburg 	bijdrage n.n.b. € 0,38 per inwoner per 1-1-2015
Leisure Port; Venlo	<ul style="list-style-type: none"> Recreatie en toerisme wil publiek en privaat de rol verkrijgen die de sector toekomt op basis van haar economische positie Noord-Limburg wil meer recreaten en toeristen trekken, die langer blijven en meer besteden. Noord-Limburg wil de bestedingen van eigen inwoners stimuleren Noord-Limburg wil koploper zijn met vakanties en overnachtingen in Nederland 	bijdrage € 63.100
GR Gemeente Venlo (internationale zaken); Venlo	Het helpen realiseren van regionale beleidsdoelen in Noord- en Midden-Limburg door advisering en het voeren van regie ten aanzien van internationale positionering en het verkleinen van grensbarrières.	bijdrage € 10.148 € 0,28 per inwoner, 36.244 inwoners per 1 januari 2015. De bijdrage geldt alleen voor het jaar 2017. Daarna stapt de gemeente Leudal uit de Bestuursopdracht. De gemeente Leudal heeft de hernieuwde samenwerking per 1 januari 2018 gecontinueerd. Het college B&W heeft op 4-10-2016 ingestemd met het hernieuwde afsprakenkader voor de Bestuursopdracht tot 1-1-2018. Op grond van de kadernota 2018-2021 en de begroting 2018 heeft de raad hiermee ingestemd.

eigen vermogen	01-01-17	€	1.675.000	Beleidsverantwoording 2017: • Implementatie van het repressief brandweerorganisatieplan is in uitvoering • Programma Brandveilig Leven is in uitvoering • De meldkamer brandweer is opgegaan in een provinciale meldkamer gehuisvest in Maastricht Speerpunten 2018: 2018 betreft het tweede jaar van het ingroeimodel. Er zal dus een berekening plaatsvinden op basis van 50%. - blijven doorontwikkelen dienstverlening en kernprocessen zodat de VRLN zich kan aanpassen aan een steeds veranderende omgeving. - werken samen met partners aan een grotere maatschappelijke weerbaarheid - meer flexibel ingerichte jeugdgezondheidszorg - gebiedsgewijze inrichting van preventietaken - verdere totstandkoming gemeenschappelijke meldkamer Limburg
	31-12-17	€	2.866.000	
vreemd vermogen	01-01-17	€	44.341.000	
	31-12-17	€	46.630.000	
resultaat taakstelling omvang			265 voordelig	
gerealiseerd				
eigen vermogen	01-01-17	-	-	Beleidsverantwoording 2017: Doorontwikkeling Veiligheidshuis Midden-Limburg, Veiligheidshuis en de veranderingen in het Sociaal Domein, Aanpak Top X
	31-12-17	-	-	
vreemd vermogen	01-01-17	-	-	
	31-12-17	-	-	
resultaat taakstelling omvang				
gerealiseerd				
eigen vermogen	01-01-17	€	96.965	Beleidsverantwoording 2017: Projecten en activiteiten zijn, zoals afgesproken, uitgevoerd. Speerpunten 2018: De afgelopen 5 jaar is een stevig fundament gelegd voor een kwalitatief hoogstaand fietsroutenetwerk. Om de kwaliteit van de fietsroutes hoog te houden, wil het Routebureau de komende 4 jaar haar kerntaken nog efficiënter gaan inrichten en haar netwerk nog verder uitbouwen. Het Routebureau heeft de ambitie om uit te groeien tot een 5-sterren-fietsregio door: • Uniformiteit fietsknooppuntennetwerk in te zetten als inspirator voor andere netwerken (wandel-, men- en ruiterroutenetwerken) om de totale kwaliteit van de routestructuren te waarborgen; • De doorlooptijd van het oplossen van meldingen en knelpunten nog verder terug te brengen door een betere afstemming met de sociale werkvoorziening, die de werkzaamheden in het veld uitvoeren; • Het verbeteren van de randvoorwaarden waar een kwalitatief hoogstaand fietsknooppuntennetwerk aan moet voldoen in samenwerking met de gemeenten en andere organisaties zodat het fietsroutenetwerk nog meer gewaardeerd wordt; • Het verder uitbouwen van de Routeplanner door met de twee promotie-organisaties te werken aan het toevoegen van meer beleving aan het fietsknooppuntennetwerk; • De bekendheid van het Routebureau te vergroten bij lokale dorpsraden zodat Routebureau in een eerder stadium betrokken is bij de ontwikkeling van themaroutes en andere lokale ommetjes; • Het uitbouwen van het tevredenheidsonderzoek onder fietsers om te komen tot verbeteringen aan het netwerk die leiden tot nog meer aanbevelingen; • Tot slot een vanzelfsprekende partner te zijn voor gemeentelijke, regionale en provinciale projecten indien het om verbinden en uitvoeren gaat.
	31-12-17	€	80.262	
vreemd vermogen	01-01-17	€	18.593	
	31-12-17	€	83.482	
resultaat taakstelling omvang		€	-16.703	
gerealiseerd			n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-17	n.n.b.	n.n.b.	Beleidsverantwoording 2017 De genoemde activiteiten zijn grotendeels uitgevoerd. Een aantal activiteiten is on hold gezet omdat de organisatie in transitie is om enerzijds aan te sluiten bij de provinciale branding strategie en anderszijds om ook regionaal organisatie toekomstbestendig te maken. Speerpunten 2018 - Transformatie huidige organisatie naar toekomstbestendige regiomarketingorganisatie - Aansluiting bij provinciale Limburg Branding Strategie - Ondersteunen promotieplatforms met kennis en kunde - Instandhouding Toeristische informatievoorzieningen - Reactieve promotie
	31-12-17	n.n.b.	n.n.b.	
vreemd vermogen	01-01-17	n.n.b.	n.n.b.	
	31-12-17	n.n.b.	n.n.b.	
resultaat taakstelling omvang				
gerealiseerd				
eigen vermogen	01-01-17	n.v.t.	n.v.t.	Beleidsverantwoording 2017 Op grond van het collegevoorstel 2016/527 "Nieuw afsprakenkader Bestuursopdracht internationale zaken Noord- en Midden-Limburg" en de voorstellen in de kadernota 2018 en begroting 2018 heeft de gemeente Leudal de bestuursopdracht Internationale Zaken door de gemeente Venlo gecontinueerd (LEUIT2016/3619). Speerpunten 2018: Leudal zal zich in 2018 meer gaan richten op mogelijke samenwerking met gemeenten en andere partners in België. In samenwerking met de bestuursopdracht Internationale Zaken worden contacten gelegd met de gemeente Kinrooi. Gezamenlijk wordt een verkenning uitgevoerd naar samenwerking op o.a. het gebied van onderwijs, landbouw, natuur en toerisme en infrastructuur.
	31-12-17	n.v.t.	n.v.t.	
vreemd vermogen	01-01-17	n.v.t.	n.v.t.	
	31-12-17	n.v.t.	n.v.t.	
resultaat taakstelling omvang				
gerealiseerd				

Naam	Doelstelling	Belang
Keyport 2020; Roermond	Keyport 2020 is de samenwerking tussen ondernemers, overheid en onderwijs (triple helix), een manier van werken om de economische structuur in en voor de regio te versterken. Keyport 2020 bundelt en regisseert de krachten van ondernemers, overheid, onderwijs en kennisinstellingen en fungeert als de centrale visie waarin de drie partijen zich herkennen.	bijdrage 0,90/inwoner Het Algemeen Bestuur heeft besloten om voor 2017 vast te houden aan de € 0,90 per inwoner (continuering van de bijdrage in 2016).
Samenwerking Midden-Limburg; Roermond	Per 1-1-2015 is de Samenwerkingsovereenkomst Midden-Limburg van start gegaan middels een bestuursovereenkomst tussen de 7 Midden-Limburgse gemeenten. Doel van de bestuursovereenkomst SML is: <ul style="list-style-type: none"> • Het organiseren van een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op economisch, sociaal en fysiek terrein • Het in de overeenkomst bepaalde laat de publiekrechtelijke positie en de bevoegdheden van overheden onverlet 	Bijdrage € 22.000 € 0,60 per inwoner; proces en organisatiekosten SML.
IJzeren Rijn; Venlo	Gemeenten en instanties werken samen aan het creëren van zo veel mogelijk beïnvloedingsruimte om veiligheidsrisico's en aantasting van de leefbaarheid vanwege heringebruikname van het historische tracé van de IJzeren Rijn zo veel mogelijk te verminderen.	bijdrage n.n.b. Afhankelijk gesteld van gevergdde noodzaak.

Financieel		Beleidsverantwoording 2017 en ontwikkelingen 2018	
eigen vermogen	01-01-17 €	-	<p>Beleidsverantwoording 2017:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 35 samenwerkingsprojecten tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid • 9 made in keyport awards • 4 Start ups • 7e plek logistieke hotspots • 89% ondernemers tevreden over aanpak en projectondersteuning • 20 bedrijven en 30 basisscholen werken samen aan techniekonderwijs • 2300 MBO, HBO en WO studenten maken kennis met regionale bedrijven • 6.500 studentenprofielen online platform Brainport2020Career.nl • 90% meer instroom techniekleerlingen in Keyport en Noord-Limburg <p>Speerpunten 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering strategisch meerjarenprogramma (Routeplan 2016-2020) • Werken aan economische structuurversterking door stimuleren innovatie, duurzaamheid en ondernemerschap door middel van het initiëren, uitvoeren en monitoren van projecten en activiteiten. <p>Verder aandacht voor o.a. vergroten naamsbekendheid en zichtbaarheid Keyport. Er gaan ook ontbijtsessies met ondernemers en onderwijs plaatsvinden alsmede bedrijfsbezoeken.</p>
	31-12-17 €	-	
vreemd vermogen	01-01-17 €	-	
	31-12-17 €	-	
resultaat	€	-	
taakstelling		n.v.t.	
omvang		n.v.t.	
gerealiseerd	info bij Keyport opgevraagd	n.v.t.	
eigen vermogen	01-01-17 €	-	<p>Beleidsverantwoording 2017:</p> <p>Afronding van de regionale uitwerkingen POL2014 en vastgelegd in bestuursovereenkomsten met Provincie Limburg.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen economisch profiel en strategische investerings agenda Midden Limburg door colleges en raden • Initiëren en uitvoeren projecten in samenwerking tussen de gemeenten, maatschappelijke partners en andere overheden mobiliteit, duurzame windenergie, landbouw en natuur en recreatie. <p>Speerpunten 2018</p> <p>Door de gemeente leudal zijn structurele voorstellen gedaan om de uitvoeringskracht van de regionale samenwerking te versterken. Met de partners in de regio worden afspraken gemaakt om de centrale regio op de samenwerking kwalitatief en kwantitatief op te waarderen, meer samenhang te brengen tussen SML-werkvelden, Keyport 2020 en OML. Waar nuttig aanhaken op de regionale samenwerking binnen het sociaal domein en het bepleiten van een gemeenschappelijke regeling voor een uitvoeringsgerichte taakuitvoering.</p>
	31-12-17 €	-	
vreemd vermogen	01-01-17 €	-	
	31-12-17 €	-	
resultaat		nvt	
taakstelling		nvt	
omvang		nvt	
gerealiseerd		nvt	
eigen vermogen	01-01-17 €	72.000	<p>Beleidsverantwoording 2017: via deelname in het SWV IJzeren Rijn zijn de ontwikkelingen in het dossier gevolgd. Resultaat Vlaamse 3RX studie was belangrijkste ontwikkeling in 2017.</p> <p>Speerpunten 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen in het dossier blijvend volgen • Reageren op actualiteiten
	31-12-17 €	70.000	
vreemd vermogen	01-01-17 €	-	
	31-12-17 €	70.000	
resultaat	€	-2.000	
taakstelling		n.v.t.	
omvang		n.v.t.	
gerealiseerd			

12.7. Grondbeleid

Algemeen

Grondbeleid in de brede zin van het woord:

Het beleid richt zich op de markt waar de grond wordt gekocht, geëxploiteerd, ontwikkeld en verkocht. Het grondbeleid gaat onder meer over verwerving van grond, grondexploitatie, kostenverhaal, voorkeursrecht, onteigening, grondprijnsbeleid en bevordering van particulier opdrachtgeverschap (vrije kavels).

Het beleid heeft tot doel het borgen van een eenduidige en transparante beleidslijn voor het sturen en beheersen van ruimtelijke projecten. Het (gewenste) gemeentelijke grondbeleid faciliteert het ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling/realisatie van maatschappelijke functies.

Inleiding

Voor veel activiteiten van de gemeente is grond nodig. Gemeentelijke plannen kunnen gevolgen hebben voor het grondgebruik in de gemeente. Met grondbeleid proberen we die veranderingen in het grondgebruik te sturen. Zo kunnen we het bereiken van onze doelen op het gebied van ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, economie, werkgelegenheid, maatschappelijke ontwikkeling en verkeer en vervoer veilig stellen. Het grondbeleid volgt onze doelstellingen op andere beleidsvelden op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling,

Visie op grondbeleid

De nota Grondbeleid beschrijft onze visie op het grondbeleid. Deze wordt op dit moment herzien en waar nodig geactualiseerd. In de Nota Grondbeleid gaan we in op de overgang van een ontwikkel-naar een beheergemeente. Deze overgang is ingezet door een keuze te maken voor 'inbreiden in plaats van uitbreiden' met het doel de leefbaarheid en duurzaamheid in de kernen te behouden. Hiermee spelen we in op de toenemende behoefte aan herstructurering van locaties. Door een mix van financiële en juridische instrumenten willen we direct of indirect bijdragen aan een evenwichtige ontwikkeling van locaties. We streven naar een zo gunstig mogelijk maatschappelijk en financieel eindresultaat. Waar het kan faciliteren we initiatieven van derden.

Grondbeleid is geen doel maar een middel dat in Leudal wordt ingezet om (de voorgenomen) woningbouwplannen en bedrijventerreinen te realiseren. Door economische en demografische ontwikkelingen is er nauwelijks nog behoefte aan uitbreidingsplannen. Integendeel, de gemeente Leudal heeft teveel bouwplannen en dient het aantal te beperken. Vrijwel alle kernen hebben een overcapaciteit, de een omvangrijker dan de andere. Per kern moet een afweging worden gemaakt. Ook ligt er geen doelstelling meer om bedrijventerreinen en/of uitbreidingen te ontwikkelen, met uitzondering van wat nu in procedure is.

Flexibel schakelen tussen actief en facilitair grondbeleid

Het instrument van grondbeleid wordt steeds minder toegepast. Bovendien is het een trend dat door veranderende omstandigheden ontwikkelingen kleinschaliger zijn en het toegepast grondbeleid minder actief en meer passief is. De verschuiving naar een passief faciliterend grondbeleid betekent dat de gemeente de bouwinitiatieven over laat aan private partijen en het ruimtelijk beleid aanstuurt via samenwerkingsovereenkomsten of via het publiekrechtelijke instrumentarium. De gemeente loopt daardoor minder risico's. De noodzaak om een actief grondbeleid te voeren is ook minder, omdat door diverse ontwikkelingen zoals economische omstandigheden en krimp, vraaggericht gebouwd wordt in plaats van aanbodgericht. Daarnaast is in de gemeente Leudal een proces gaande van fusies van verenigingen en accommodaties, en dat betekent dat voor vrijkomende gronden en accommodaties een herbestemming moet worden gezocht. Per locatie moet een oplossing worden gezocht waarbij flexibiliteit in het toe te passen grondbeleid (zijnde actief of passief grondbeleid) wenselijk is. Met de instrumenten die de Nota Grondbeleid van de gemeente Leudal biedt is het mogelijk om op de bovengenoemde ontwikkelingen in te spelen. De belangrijkste beleidsregels van de gemeentelijke Nota Grondbeleid maken onderdeel uit van deze paragraaf.

Herziening Nota Grondbeleid

Op 11 november 2014 is de Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg door de gemeenteraad vastgesteld. Per 1 januari 2016 is de Wet Vennootschapsbelasting van toepassing voor gemeenten. In maart 2016 zijn de richtlijnen van de commissie Besluit, Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV richtlijnen) voor de grondexploitaties gewijzigd. Als gevolg van de wijziging wordt de grondexploitatie als volgt gedefinieerd. De grondexploitaties zijn:

- gronden in eigendom van de gemeente, waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld;
- gronden die zich in het transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond en (eventueel) aanwezige opstallen worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd. Er is daarom sprake van 'actief grondbeleid'.

In de loop van 2018 passen we onze Nota Grondbeleid en de Structuurvisie hier op aan en houden wij ook rekening met de invoering van de Omgevingswet in 2021.

Uitvoering grondbeleid

- Deze zin niet laten inspringen De gemeente kiest voor een actief en faciliterend grondbeleid¹. Dit houdt in dat:
- De gemeente actief beleid voert om regie te nemen wanneer dat kan en nodig is.
- De gemeente faciliterend grondbeleid voert wanneer het initiatief van de markt komt en regie niet nodig is.
- De gemeente een combinatie van actief en faciliterend beleid uitoefent als dat past in een beoogde gebiedsontwikkeling.
- Besluiten van de gemeenteraad en Burgemeester & Wethouders over planontwikkeling voor woningbouw worden getoetst aan de Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving Midden-Limburg en het op 15 december 2015 vastgestelde Plan van Aanpak sturing planvoorraad woningbouwplannen Leudal. Daarbij gaan we uit van de meest recente planvoorraad, nu d.d. 1 januari 2017. De Structuurvisie geeft regionaal richting aan de wijze waarop het aantal woningbouwplannen wordt afgestemd op de veranderende c.q. afnemende behoefte. Het plan van aanpak is de lokale uitwerking daarvan.

Grondprijnsbeleid en vaststelling van grondprijzen voor woningbouw en bedrijventerreinen

- Uitgiftebeleid bouwgrond

Jaarlijks worden door het College van Burgemeester en Wethouders de grondprijzen voor verschillende functies opnieuw vastgesteld en/of aangepast aan de marktontwikkelingen, op basis van de residuele methode. De gemeenteraad wordt achteraf in kennis gesteld van de aanpassingen. Voor incidentele ontwikkelingen kan het College van Burgemeester en Wethouders een afwijkende grondprijsmethode hanteren.

- Uitgiftebeleid reststroken

De verkoop van restgronden/groenstroken heeft de voorkeur boven verhuur/buikleen, mits voldaan wordt aan de volgende condities:

- Er is geen sprake (meer) van een functionele of structurele betekenis.
- Bestemmingsplanvoorschriften.
- Verkeersveiligheids-aspecten.
- Verkoop toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen niet in de weg staat/hindert.
- Opbrengsten uit verkopen van percelen groter dan 1.000 m², € 1 per m² aanwenden om de boekwaarde te verlagen.
- Opbrengsten uit verkopen van percelen kleiner dan 1.000 m² komen ten gunste van de reserve grondexploitaties.

¹ Actief grondbeleid omvat alle fasen van het exploiteren van grond: van de aankoop van gronden, sloop of bouwrijp maken tot en met de uitgifte/verkoop van bouwgrond. Bij actief grondbeleid exploiteert de gemeente voor eigen rekening en risico gronden. De gemeente legt bij actief grondbeleid de publieke voorzieningen aan en kan in beginsel alle productiekosten doorberekenen in de gronduitgifteprijs, mits de marktprijs niet wordt overschreden.

Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente het particulieren mogelijk maakt grond te exploiteren. Gemeentelijke kosten verbonden aan de desbetreffende grondexploitatie kan zij op de particuliere exploitant verhalen. De gemeente koopt dus zelf geen grond aan. De gemeente beperkt zich tot de wettelijke publieke taak. Deze taak bestaat vooral uit inspraakprocedures, het vaststellen van het bestemmingsplan en zo nodig het exploitatieplan.

- Verkoopbeleid gronden niet voor de openbare dienst bestemd

- Gronden met een strategische waarde komen niet voor verkoop in aanmerking. Met strategische waarde wordt bedoeld dat deze gronden in de toekomst nog ruimtelijke, maatschappelijke of financiële mogelijkheden kunnen hebben.
- Voor gronden in en nabij een kern geldt in principe dat die strategisch zijn en moet het college gemotiveerd aangeven waarom verkoop wel mogelijk is.
- Verkoop van gronden geschiedt in principe openbaar. Verkoop aan derden op verzoek is toegestaan, maar dan vindt de verkoop plaats op basis van een getaxeerde verkoopprijs.
- Regulier verpachte percelen komen in principe niet voor verkoop in aanmerking vanwege de lagere opbrengstwaarde. Wel wordt het pachtbeleid geïntensiveerd met als doel reguliere verpachtingen te beëindigen en dan mogelijk te verkopen.
- Versnipperde bospercelen komen voor verkoop in aanmerking. In eerste instantie komen bos- en/of natuurbeherende instanties in aanmerking voor koop. Bij geen interesse wordt aan omliggende grondeigenaren aangeboden om de grond te kopen. De verkoopprijs wordt bepaald door een taxateur.

- Verwervingsbeleid

De gemeente kiest ervoor om bij elke in ontwikkeling te brengen locatie op dat moment te kiezen voor een passend verwervingsbeleid, waarbij zoveel mogelijk wordt gekozen voor verwerving passend bij een actief en/of faciliterend grondbeleid.

- De gemeente Leudal hanteert het instrument van onteigening structureel en al vroeg in het onderhandelingsproces als een beleidsinstrument. Zodra een bestemmingsplan is vastgesteld, wordt zo nodig aan de hand van een onteigeningsplan een onteigeningsbesluit genomen. De onteigening zal al administratief worden ingezet.
- Primaire inzet zal blijven het bereiken van een minnelijke aankoop. Echter, het onteigeningsbesluit dient in eerste instantie als drukmiddel en in tweede instantie om tot daadwerkelijke onteigening over te gaan indien van zelfrealisatie geen sprake is en minnelijke aankoop is mislukt.

- Kostenverhaal

De inzet van de gemeente Leudal is er op gericht om zo vaak als mogelijk het kostenverhaal via vrijwillige overeenkomsten met een grondeigenaar (anterieure overeenkomsten) te verzekeren.

- Herziening

De gemeente Leudal actualiseert jaarlijks alle grondexploitaties.

- Risicomanagement

De gemeente Leudal voert een actief risicomanagement uit door:

- De uitgangspunten van de planexploitatie continu te monitoren en zo nodig bij te stellen, zonder dat hiermee de kwaliteit van het plan substantieel wordt aangetast. In dat geval is nieuw bestuurlijk draagvlak vereist.
- De onderdelen van de planontwikkeling realistisch in te schatten.
- Activiteiten in het planontwikkelingsproces te toetsen aan vastgestelde financiële kaders en het planresultaat te toetsen aan de mogelijkheden en onmogelijkheden voor het weerstandsvermogen van de gemeente.

Exploitatieresultaat

- Exploitatieresultaten

Prognose van te verwachten resultaten.

Totaal grondexploitaties

Onderdeel	Boekwaarde 01-01-2017	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo
Woningbouw				
Gemeentelijke exploitaties	6.477.805	3.597.298	-12.256.376	-2.181.273
Exploitaties door derden	-35.246	-733	-	-35.980
Structuurbeelden Haelen-Horn	-268.005	278.708	-10.703	0
Totaal	6.174.554	3.875.273	-12.267.079	-2.217.253

- Gemeentelijke exploitaties

Nr	Plan	Boekwaarde 31.12.2017 (-/- batig)	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo (-/- is voordelig)	Jaar afsluiting
	Woningbouw (Gemeentelijke exploitaties)					
1	Baexem Kapittelstraat*	1.947	37.040	-305.425	-266.438	2019
2	Baexem Witte Huis	157.861	104.560	-267.200	-4.779	2019
3	Heibloem P. van Donstraat	115.314	223.059	-600.000	-261.627	2027
4	Heythuysen J. van Sonlaan**	0	137.830	-700.000	-562.170	2022
5	Heythuysen De Bevelanden 1	1.003.739	921.768	-2.109.125	-183.618	2022
6	Heythuysen Walk	515.360	170.608	-699.300	-13.333	2021
	Totaal	1.794.220	1.594.865	-4.681.050	-1.291.965	

* Van het batig saldo is € 200.000 bestemd ter dekking uitgaven verbouw BMV Baexem

** Het batig saldo is bestemd ter dekking voor de gedane investering BMV Grathem en 't Dorphoes te Horn

Nr	Plan	Boekwaarde 31.12.2017 (-/- batig)	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo (-/- is voordelig)	Jaar afsluiting
	Bedrijventerreinen					
1	Bt Heythuysen Arenbos	804.625	181.980	-1.754.706	-768.101	2022
2	Bt Heythuysen Leudalplein	282.028	116.853	-404.000	-5.119	2018
3	Bt Ittervoort fase 4	3.279.716	1.543.103	-4.930.000	-107.180	2020
4	Bt Roggel Laak	152.378	8.715	-170.000	-8.907	2017
	Totaal	4.518.747	1.850.651	-7.258.706	-889.308	

- Exploitaties door derden

Op grond van de wijziging BBV gaan wij in deze paragraaf in op de aanduiding van de wijze waarop de gemeente grondbeleid uitvoert. Daarnaast gaan wij in op de actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie. De exploitaties door derden worden op grond van de wijziging BBV niet gezien als grondexploitaties, maar puur als kostenverhaal, wat leidt tot een vordering op de balans. In de toekomst worden deze vorderingen opgenomen op de balans en daar toegelicht.

Nr	Plan	Boekwaarde 31.12.2017 (-/- batig)	Raming resterende uitgaven	Raming resterende inkomsten	Raming eindsaldo (-/- is voordelig)	Jaar afsluiting
	Woningbouw (exploitatie derden)					
1	Baexem Mariabosch (Gelissen Vastgoed bv)	54.810	0	0	54.810	***
2	Ell Steenenbambt (Nieuwe Borg – failliet)	0	p.m.	p.m.	0	***
3	Neeritter Op den Heuvel (Vestum Invest bv)	-90.789			-90.789	***
	Totaal	-35.980	0	0	-35.980	

Structuurbeelden Haelen-Horn (Herontwikkeling Haelen-Horn bv)

Nr	Plan	Boekwaarde 31.12.2017	nog te ontvangen (-/-) betalen	voorraad grond 31-12-2017	raming jaar in exploitatie vanaf	saldo per onderdeel
a	Kerkplein 4, woning Haelen	-	-	0 m ²		0
b	Franciscusschool Haelen	-	-	0 m ²		0
c	Kerkpad Horn	-	-	926 m ²		0
d	Rooswinkel Horn	-	-	0 m ²		0
e	Sportvelden Horn	-	-	38.677 m ²		0
	Totaal	-	-	39.938 m²		0

In 2017 heeft de raad het besluit genomen een vaststellingsovereenkomst af te sluiten met de Herontwikkeling Haelen-Horn BV. Op grond van de vaststellingsovereenkomst heeft er een financiële afwikkeling plaatsgevonden in 2017, wat resulteert in een vordering van € 0,-- op de balans ingaande 2018. Voor de nog te ontwikkelen locaties worden in de toekomst aparte overeenkomsten afgesloten.

Meerjarenplanning van resterende uitgaven en inkomsten van de gemeentelijke exploitaties

Nr	Plan	Boekwaarde 01-01-2017	Rente 2017 2,08%	Uitgaven	Inkomsten	Boekwaarde 31-12-2017
1	Woningbouw in exploitatie bestaande uit: Gemeentelijke bouwgrond in exploitatie Faciliterend grondbeleid	2.022.182	42.061	10.617	-316.620	1.758.241
2	Structuurbeelden Haelen-Horn	-268.005	295	278.413	-10.703	-0
3	Bedrijventerrein in exploitatie	4.420.376	91.944	6.427	-	4.518.747
	Totaal	6.174.554	134.300	295.457	-327.323	6.276.987

Voor de structuurbeelden Haelen-Horn is geen meerjarenplanning opgesteld.

- Vennootschapsbelasting (vpb)

Vanaf 1 januari 2016 worden de grondexploitaties als VPB-plichtig aangemerkt. Het gevolg is dat over toekomstige winsten behaald uit de grondexploitaties vennootschapsbelasting betaald moet worden (20%-25%). De winstberekening volgens de Wet modernisering VPB-plicht overheidsondernemingen wijkt af van de winstberekening volgens de BBV (zoals opgenomen in de begroting en de jaarrekening). De berekeningen van de grondexploitaties moeten dus omgebouwd worden naar fiscale maatstaven. Op dit moment is nog niet duidelijk hoe de gemeente bepaalde kostenelementen kan of mag toerekenen aan de fiscale winstberekening. Daarom heeft de gemeente Leudal een voorlopige aangifte 2016 ingediend en is er uitstel aangevraagd voor het doen van de definitieve aangifte 2016. Uitstel is verleend tot eind mei 2018.

In de loop van 2018 wordt voor het eerst een fiscale balans opgesteld en moet deze meer inzicht geven in de fiscale positie. Vooralsnog is dus nog niet te bepalen wat het financiële effect van de nieuwe wet is voor de grondexploitaties. Op basis van voorlopige berekeningsmodellen (en de voorlopige aangifte 2017) is becijferd dat over 2017 maximaal € 75.000 verschuldigd is aan vennootschapsbelasting en dit bedrag is in de jaarrekening 2017 opgenomen.

- Reserve grondexploitaties

Risico's van grondexploitaties worden afgedekt door de reserve grondexploitaties. De reserve bedraagt € 2,252 miljoen en de risico's zijn als volgt gekwantificeerd.

Afzetrisico's als gevolg van marktvertraging	335.000
Risico's met betrekking tot kostendeckendheid van plannen	655.943
Haalbaarheid plannen als gevolg van marktsituatie	141.014
Risico's niet nakoming van overeenkomsten	610.739
Procedurekosten	100.872
Debiteurenrisico's	-
Verplichte bijdrage aan de algemene dienst/begroting 2017	-
Onvoorziene risico's (tevens sluitpost om aansluiting te krijgen met aanwezige reserve)	408.272
Totaal	2.251.840

Verwezen wordt naar de risicobeheermatrix in deze begroting.

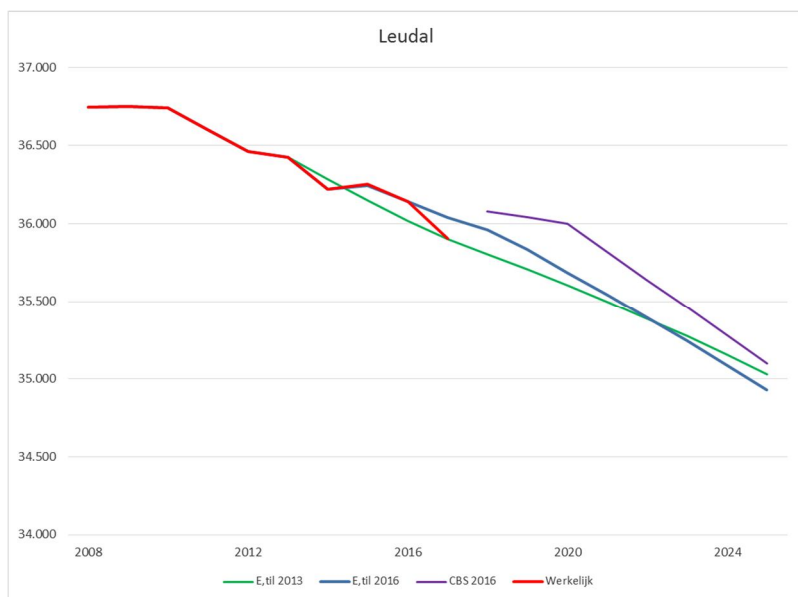
De belangrijkste risico's zijn:

- Financiële resultaten van de afwikkeling van het faillissement van Nieuwe Borg.
- Kostendeckendheid van de grote(re) exploitaties: woningbouwplan De Bevelanden Heythuysen en de uitbreiding van het bedrijventerrein Ittervoort.
- Mogelijke gevolgen voor de woningbouwexploitaties van de nog vast te stellen structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving.

12.8. Demografische ontwikkelingen

In begrotingsjaar 2017 is de omvang van de bevolking opnieuw gedaald. Zie onderstaande grafiek, aantal inwoners 2008-2025 volgens vier prognoses, op basis van gegevens uit CBS Statline en Etil research group (Progneff 2018).

Figuur 1: Bevolkingsontwikkeling 2000-2050 in Leudal

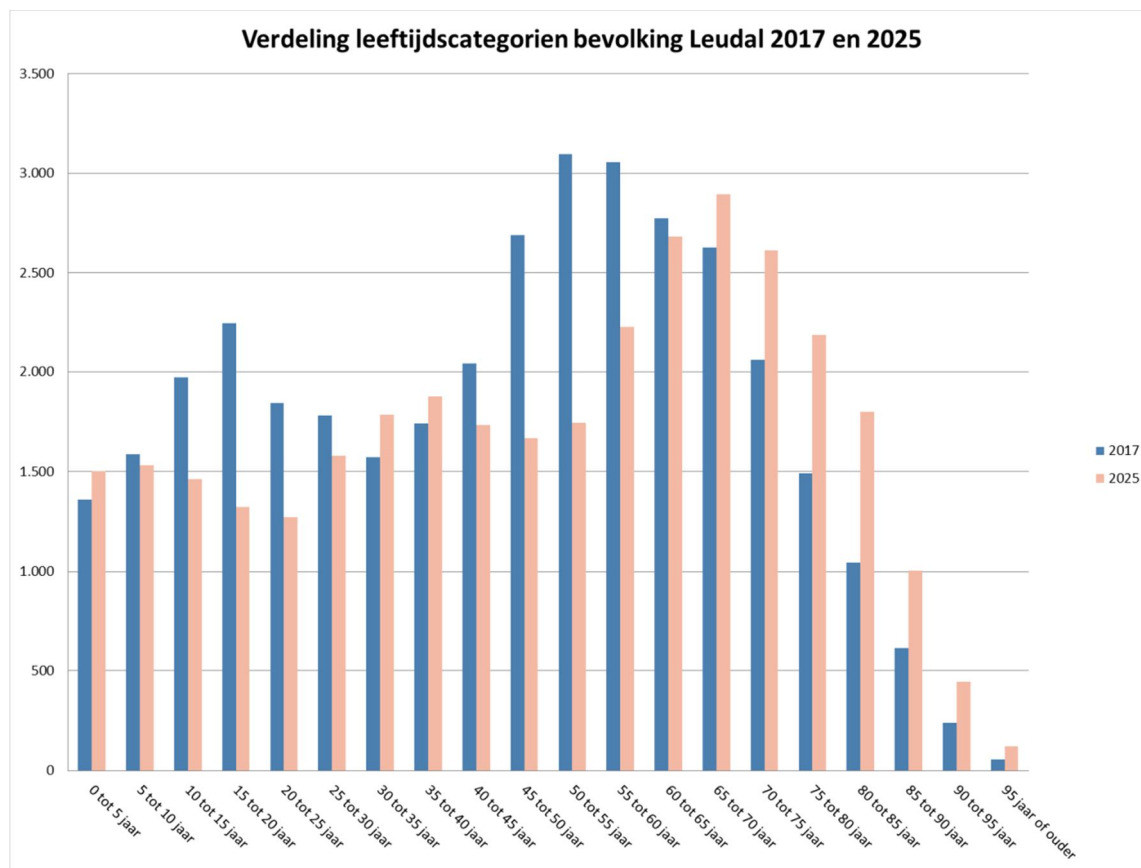
De vier aangrenzende gemeenten in Midden-Limburg geven deels een ander beeld te zien:

Figuur 2, 3, 4: Bevolkingsontwikkeling 2000-2050 in Weert, Roermond en Nederweert.

In Midden-Limburg is zichtbaar dat de steden nog groeien terwijl de andere meer landelijke gemeenten in bevolkingsaantal afnemen. Uitzondering hierop is Nederweert waar de bevolking stabiliseert.

Ook zal, zoals al eerder in de voorgaande begrotingen is aangegeven, de samenstelling van de bevolking veranderen in de komende jaren. De verschillen in leeftijdsopbouw tussen de jaren 2017 en 2025 kunnen worden afgelezen uit figuur 2, waar we een duidelijke verschuiving zien in de leeftijdscategorieën.

Figuur 2: Bevolkingssamenstelling naar leeftijd 2017 en 2025

De afname van de bevolkingsomvang en de verandering van de samenstelling heeft gevolgen op velerlei gebied. Zo wordt het woningbouwprogramma hierop afgestemd, verschuift de behoefte aan gemeenschapsaccommodaties en sportvoorzieningen, is er meer behoefte aan zorg voor ouderen, zullen de (basis)scholen minder toeloopt krijgen etc..

Beleidsmatig moeten we vooral rekening houden met de veranderingen in bevolkingssamenstelling. We kunnen daarbij een verdeling naar vier typen kosten maken namelijk kosten ten behoeve van:

- de herstructurering van woningen (aankoop leegstand, kwalitatieve aanpassing bestaande woningen bijvoorbeeld voor ouderen):
In regionaal verband is door de zeven Midden-Limburgse gemeenten een Woonvisie opgesteld waarbij de veranderende vraag naar wonen en voorzieningen centraal staat. Gezamenlijk zijn afspraken te maken om de bestaande (over)capaciteiten aan woningbouwplannen terug te dringen en de bestaande voorraad woningen waar mogelijk aan te passen (meer-generatiewoningen) met een groter aandeel aan huurwoningen. Met name het terugdringen van de planvoorraad brengt voor de gemeenten (en de ontwikkelaars) kosten met zich mee. In 2018 wordt aan de hand van de nieuwe ontwikkelingen op de woningmarkt een actualisatie van de regionale woonvisie voorbereid.
- de herinrichting van de openbare ruimte, vereist een ombouw naar de behoeften en vraag van een ouder wordende bevolking en minder kinderen en jongeren. Ook de

betrokkenheid en inzet voor meer kwaliteit zal groeien. Daarom zijn we als gemeente meer in dialoog met de mensen in de dorpen (Ôs Dörp/BouWToer 2018) en samen bepalen we welke kwaliteiten gewenst zijn en hoe we die samen kunnen realiseren.

- de aanpassing van publieke voorzieningen zoals onderwijs, en voorzieningen op het gebied van zorg, sport en cultuur:
Vraag en aanbod zullen opnieuw in evenwicht gebracht worden. Hiertoe zullen goede combinaties worden gezocht en een optimale spreiding en bereikbaarheid nodig zijn. Ook de betaalbaarheid door de overheid en de samenleving staat daarbij onder druk. Voor deze veranderingen werken naar aanleiding van de Ôs Dörp-dialoog aan initiatieven die de vitaliteit en zelfredzaamheid in de dorpen versterken. In de komende jaren zullen we initiatieven in de samenleving ondersteunen om gemeenschapsvoorzieningen aan te passen. We zullen daarvoor nieuwe vormen van ondersteuning en facilitering door de gemeentelijke overheid ontwikkelen.
- het behoud en de bevordering van de sociaal-economische vitaliteit van de dorpen:
Uitgangspunt is dat de kracht en de mogelijkheden in elk dorp optimaal worden benut. Dat betekent onder andere dat er in de dorpen voldoende ruimte moet zijn voor bedrijvigheid, (detailhandel)voorzieningen en dienstverlening. Ook zal de bereikbaarheid met eigen vervoer en openbaar vervoer behouden moeten blijven zodat het wonen in de dorpen aantrekkelijk blijft.

Het is niet mogelijk om de 'extra' kosten als gevolg van bevolkingsontwikkeling te onderscheiden van de kosten van regulier beleid. Ingezet wordt op een geleidelijke aanpassing op de bovengenoemde terreinen. Waar nodig zullen (tijdelijk) extra middelen noodzakelijk zijn om het veranderingsproces te faciliteren, een versnelde afschrijving van vastgoed en de planvoorraad door te voeren en te investeren om voorzieningen toekomstbestendig te maken (Fonds Maatschappelijke Activiteiten).

Jaarrekening

Balans per 31 december 2017

Balans per 31 december 2017

(bedragen x € 1.000)

ACTIVA	31-12-2017		31-12-2016	
Vaste activa				
<u>Immateriële vaste activa</u>		176		237
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	-		-	
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	-		9	
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	176		228	
<u>Materiële vaste activa</u>		95.141		94.534
Investerings met een economisch nut				
- gronden uitgegeven in erfpacht	602		602	
- overige investeringen met een economisch nut	60.643		62.220	
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	30.961		29.986	
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.935		1.726	
<u>Financiële vaste activa</u>		33.365		37.171
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- deelnemingen	3.147		3.150	
- gemeenschappelijke regelingen	-		-	
- overige verbonden partijen	-		-	
Leningen aan:				
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, Wet fido	-		-	
- woningcorporaties	-		-	
- deelnemingen	2.112		2.112	
- overige verbonden partijen	383		409	
Overige langlopende leningen	966		1.043	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd \geq 1 jaar	-		-	
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van \geq 1 jaar	-		-	
Overige uitzettingen rentetypische looptijd van \geq 1 jaar	26.757		30.457	
Totaal vaste activa		128.682		131.942
Vlottende activa				
<u>Voorraden</u>		6.277		6.175
Grond- en hulpstoffen	-		-	
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	6.277		6.175	
Gereed product en handelsgoederen	-		-	
Vooruitbetalingen	-		-	
<u>Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar</u>		11.807		16.177
Vorderingen op openbare lichamen	4.180		4.711	
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet fido	-		-	
Overige verstreckte kasgeldleningen	-		-	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	3.601		7.420	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	-		-	
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.415		1.346	
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd < 1 jaar	-		-	
Overige vorderingen	2.611		2.700	
Overige uitzettingen	-		-	
<u>Liquide middelen</u>		527		539
Kassaldi	3		3	
Banksaldi	524		536	
<u>Overlopende activa</u>		2.599		4.945
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:				
- Europese overheidslichamen				
- het Rijk	33		102	
- overige Nederlandse overheidslichamen				
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	2.566		4.843	
Totaal vlottende activa		21.210		27.836
Totaal activa		149.892		159.778

(bedragen x € 1.000)

PASSIVA	31-12-2017		31-12-2016	
Vaste passiva				
<u>Eigen vermogen</u>		71.008		74.451
Algemene reserve	5.798		5.497	
Bestemmingsreserves	63.699		68.260	
Gerealiseerd resultaat	1.511		694	
<u>Voorzieningen</u>		4.250		4.149
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	0		0	
Voorzieningen ter egalisering van kosten	1.781		1.664	
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven	0		0	
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	2.469		2.485	
<u>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van > 1 jaar</u>		61.856		67.807
Obligatieleningen	-		-	
Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	227		340	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	61.629		67.467	
- binnenlandse bedrijven	-		-	
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, Wet fido	-		-	
- overige binnenlandse sectoren	-		-	
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	-		-	
Door derden belegde gelden	-		-	
Waarborgsommen	-		-	
Overige leningen met een rentetypische looptijd van \geq 1 jaar				
Totaal vaste passiva		137.114		146.407
Vlottende passiva				
<u>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>		9.138		8.171
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	-		-	
Overige kasgeldleningen	-		-	
Banksaldi	-		-	
Overige schulden	9.138		8.171	
<u>Overlopende passiva</u>		3.640		5.200
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	3.222		4.890	
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:				
- Europese overheidslichamen	-		-	
- het Rijk	125		125	
- overige Nederlandse overheidslichamen	179		169	
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	114		16	
Totaal vlottende passiva		12.778		13.371
Totaal passiva		149.892		159.778
Gewaarborgde geldleningen / garantstellingen		32.205		32.055

Overzicht van baten en lasten in de begroting en jaarrekening 2017

(bedragen x 1.000)

Omschrijving	Begroting 2017 vóór wijziging			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P1 - Vitale samenleving	-601	5.556	4.955	-751	6.012	5.260	-702	5.783	5.082
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	-5.340	37.809	32.470	-6.402	40.343	33.941	-7.322	39.184	31.863
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	-8.851	16.310	7.459	-9.997	20.163	10.167	-9.866	18.849	8.983
P4 - Sterk besturen en organiseren	-1.759	4.694	2.935	-553	4.963	4.410	-812	4.989	4.177
Subtotaal programma's	-16.550	64.369	47.819	-17.704	71.481	53.777	-18.702	68.806	50.104
Algemene dekkingsmiddelen:									
Lokale heffingen	-6.852	326	-6.527	-6.757	331	-6.426	-6.854	318	-6.536
Algemene uitkeringen	-29.045		-29.045	-29.849		-29.849	-29.679		-29.679
Integratie-uitkering Sociaal Domein	-16.282		-16.282	-15.758		-15.758	-15.758		-15.758
Dividend	-769	13	-756	-881	16	-865	-881	17	-865
Rendement	-1.432	55	-1.378	-1.432	72	-1.361	-1.433	72	-1.361
Saldo van de financieringsfunctie	-1.423	-783	-2.206	-1.558	-494	-2.052	-1.558	-500	-2.058
Overige algemene dekkingsmiddelen		976	976		230	230		44	44
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	-55.804	587	-55.217	-56.235	155	-56.080	-56.163	-49	-56.213
Overhead	592	9.045	9.637	-9	10.303	10.295	-176	9.661	9.485
Vennootschapsbelasting		85	85		85	85		67	67
Onvoorzien		84	84		65	65		0	0
Totaal saldo van baten en lasten	-71.762	74.170	2.408	-73.948	82.090	8.142	-75.041	78.484	3.443
Toevoegingen aan reserves:									
P1 - Vitale samenleving		368	368		879	879		1.142	1.142
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling		363	363		2.342	2.342		4.388	4.388
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving		6	6		3.809	3.809		4.494	4.494
P4 - Sterk besturen en organiseren		97	97		700	700		1.152	1.152
Algemene dekkingsmiddelen		944	944		1.559	1.559		1.729	1.729
Overhead			0		454	454		579	579
Totaal toevoegingen aan reserves	0	1.778	1.778	0	9.744	9.744	0	13.484	13.484
Onttrekkingen uit reserves:									
P1 - Vitale samenleving	-775		-775	-1.424		-1.424	-1.476		-1.476
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	-934		-934	-4.768		-4.768	-6.115		-6.115
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	-703		-703	-7.449		-7.449	-6.403		-6.403
P4 - Sterk besturen en organiseren	-619		-619	-1.186		-1.186	-1.207		-1.207
Algemene dekkingsmiddelen	-1.924		-1.924	-1.698		-1.698	-1.698		-1.698
Overhead			0	-1.766		-1.766	-1.539		-1.539
Totaal onttrekkingen uit reserves	-4.954	0	-4.954	-18.290	0	-18.290	-18.437	0	-18.437
Subtotaal mutaties reserves	-4.954	1.778	-3.176	-18.290	9.744	-8.547	-18.437	13.484	-4.954
Gerealiseerd resultaat	-76.716	75.948	-768	-92.238	91.833	-405	-93.479	91.968	-1.511

Toelichtingen:

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 13 december 2016 de uitgangspunten voor het financieel beleid, evenals de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

- De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffend balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
- De baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten opgenomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.
- Over de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.
- Voor de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt, geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.
- Personeelskosten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.
- Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Nota Activabeleid

De gemeenteraad heeft in de vergadering van 13 december 2016 besloten om de nota Activabeleid te laten vervallen tegelijkertijd met de inwerkingtreding van de financiële verordening 2017. De reden daarvoor was dat de nota activabeleid niet genoeg toevoegde aan wat al in het BBV is opgenomen over activering, afschrijving en waardering, om een volledige nota te rechtvaardigen. Om de nota activabeleid te kunnen laten vervallen, zijn enkele regels voor activering, afschrijving en waardering opgenomen in de financiële verordening 2017.

Omdat de regels voor activering, afschrijving en waardering zijn aangepast in het BBV, zijn deze wijzigingen daar waar nodig is doorgevoerd in de financiële verordening.

Nieuwe bouwtechnieken en betere bouwmaterialen, alsmede een veranderde kijk op de functionaliteit van een gebouw, hebben geleid tot een langere levensduur van gebouwen, zowel technisch als economisch. Een verlenging van de afschrijvingstermijnen van gebouwen en gebouw gerelateerde zaken is daarmee gerechtvaardigd.

In de bijlage bij de financiële verordening wordt ook de afschrijvingstabel vastgesteld.

De verlenging van de afschrijvingstermijnen en het niet meer afschrijven op niet meer in gebruik zijnde panden met een verkoopintentie leiden tot een financieel voordeel dat al bij de begrotingsbehandeling is ingebracht.

Een vast actief met een verkrijgings-/vervaardigingsprijs van minder dan € 10.000 wordt niet geactiveerd.

Gronden en terreinen en financiële vaste activa worden onafhankelijk van de waarde geactiveerd.

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Kosten voor het afsluiten van geldleningen komen direct ten laste van de exploitatie.

Het saldo van agio en disagio wordt in 5 jaar lineair afgeschreven

(conform financiële verordening 2017).

- Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

- Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden worden conform het raadsbesluit geactiveerd. De geactiveerde bedragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs.

De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

- In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).

- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering of het inzamelen van huishoudelijk afval, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie "de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven".

- Overige investeringen met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Voor de gehanteerde afschrijvingstermijnen verwijzen wij naar financiële verordening gemeente Leudal 2017, bijlage 1, overzicht afschrijvingsmethoden en –termijnen.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Conform de notitie grondexploitaties 2016 van de commissie BBV zijn de Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) en Bouwgronden in exploitatie (BIE) die per 1 januari 2016 uit exploitatie zijn genomen, op basis van een overgangsbepaling tegen de boekwaarde per 1 januari 2016 (ingangdatum Wijzigingsbesluit) geherrubriceerd naar de materiële vaste activa. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar.

Uiterlijk 31 december 2019 zal een toets plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen een geldende bestemming op het moment van de marktwaardetoets. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan zal dit uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden.

- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Onder vaste activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van (inrichting) wegen, waterwegen; civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.

Investeringsbijdragen van derden die gerelateerd zijn aan de investering worden in mindering gebracht op de desbetreffende investering; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige levensduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

Door de invoering van de nieuwe systematiek blijven verschillen bestaan in de wijze waarop mag worden afgeschreven op investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die vóór het begrotingsjaar 2017 zijn gedaan. Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek is in het verloopoverzicht in de toelichting op de balans aangegeven welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens de andere systematiek.

De systematiek voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut vóór het begrotingsjaar 2017 was om deze investeringen in één keer af te schrijven en te dekken uit de reserve Boekwinst Essent.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld - opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

In de beleggingsportefeuille worden obligaties gewaardeerd tegen de aankoopprijs indien deze lager ligt dan de nominale waarde; indien de aankoopprijs hoger ligt dan de nominale waarde vindt waardering tegen de nominale waarde plaats.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

VLOTTENDE ACTIVA

Vorraden

- Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten. Verkregen verkoopopbrengsten worden hierop in mindering gebracht.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien:

- De boekwaarde per 31 december positief is, dus hogere inkomsten dan uitgaven, en het plan is voor meer dan 75% is afgerond, en in de exploitatie na de winstneming een buffer (post onvoorzien en resterende winstraming) resteert van minimaal 25% van de nog te maken kosten (concrete uitgaven).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Voor complexen waarvoor een verlies wordt verwacht, wordt dit verlies geoormerkt ten laste van de reserve grondexploitatie.

Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan één jaar

- Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening betreft met name de vorderingen op debiteuren inzake sociale uitkeringen en de vorderingen op de overige gemeentelijke debiteuren.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Reserves

De reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene- en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kennen voorzieningen naar de situatie per ultimo geen negatieve stand.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

De vorming van een voorziening, dan wel een donatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

De rioolvoorziening en afvalvoorziening is verwerkt op basis van nominale waarde en met inachtneming van artikel 44, lid 2 BBV. Vanuit het GRP is er geen inzicht in de wijze waarop het riooltarief is opgebouwd en is een voorziening o.b.v. artikel 44, lid 1 BBV niet mogelijk. Ditzelfde geldt voor de afvalvoorziening, waarbij dit vereiste inzicht niet aanwezig is en de voorziening is gevormd op basis van artikel 44, lid 2 BBV.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

VLOTTENDE PASSIVA

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2017

Voor de toelichting op de balans zijn alle bedragen afgerond op een veelvoud van €1.000.

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	9
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	176	228
Totaal immateriële vaste activa	176	237

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2017:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinveste- ringen	(Extra) af- schrijvingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Balans- correctie	Boekwaarde 31-12-2017
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0							0
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	9	7					-16	0
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	228	3		-55				176
Totaal immateriële vaste activa	237	10	0	-55	0	0	-16	176

Met ingang van 1 januari 2016 dienen de bijdragen aan activa in eigendom van derden gerubriceerd te worden onder de immateriële vaste activa in plaats van de financiële vaste activa. Hier is met ingang van 2016 invulling aan gegeven.

De kolom "balanscorrectie" betreft een correctie van immateriële vaste activa: kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief naar materiële vaste activa: gronden en terreinen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Investeringen met een economisch nut		
- gronden uitgegeven in erfpacht	602	602
- overige investeringen met een economisch nut	60.643	62.220
Investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	30.961	29.986
Investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut	2.935	1.726
Totaal materiële vaste activa	95.141	94.534

- Overige investeringen met een economisch nut

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen	4.454	4.436
Woonruimten	882	961
Bedrijfsgebouwen	50.376	51.857
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.673	1.905
Vervoermiddelen	248	333
Machines, apparaten en installaties	1.175	1.021
Overige materiële vaste activa	1.835	1.707
Totaal investeringen met een economisch nut	60.643	62.220

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met economisch nut weer:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinveste- ringen	(Extra) af- schrijvingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Balans- correctie	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	4.436	4			-2		16	4.454
Woonruimten	961			-79				882
Bedrijfsgebouwen	51.857	59		-1.540				50.376
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.905			-232				1.673
Vervoermiddelen	333			-85				248
Machines, apparaten en installaties	1.021	450		-296				1.175
Overige materiële vaste activa	1.707	499		-366	-5			1.835
Totaal investeringen met een economisch nut	62.220	1.012	0	-2.598	-7	0	16	60.643

De kolom "balanscorrectie" betreft een correctie van immateriële vaste activa: kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief naar materiële vaste activa: gronden en terreinen.

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De strategische gronden die in de jaarrekening 2015 zijn overgezet van de niet in exploitatie genomen gronden naar de materiële vaste activa, dienen gedurende de duur van de overgangsregeling (tot en met 2019) apart te worden toegelicht in de toelichting op de materiële vaste activa:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Gronden en terreinen:		
Strategische gronden	1.363	1.345
Overige gronden en terreinen	3.091	3.091
Totaal investeringen met een economisch nut	4.454	4.436

De belangrijkste investeringen met een economisch nut staan in het hierna genoemde overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2017 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag dat tot en met 2017 ten laste van het krediet is gebracht.

(bedragen x € 1.000)

investering	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017	Bijdragen van derden	Cumulatief besteed t/m 2017
Aanpassing ventilatiesysteem De Roffert Nunhem	45	45		45
Bedrijfsmiddelen I&A (hardware) 2017	1.120	76		76
Vervanging mobiele telefoontoestellen	200	192		192
Vervanging werkmaterieel 2015	107	26		107
Vervanging werkmaterieel 2016	155	102		102
Vervanging dienstauto toezicht en handhaving	30	29		29
Bedrijfsmiddelen I&A (software) 2017	1.136	79		79
Externe E-dienstverlening fase 3	449	135		209
Interne E-dienstverlening fase 2	120	110		123
Informatievoorziening 3 Decentralisaties 2017	493	159		159

- De investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

De investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	30.961	29.986
Totaal investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven	30.961	29.986

Het hierna opgenomen overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven weer:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinveste- ringen	(Extra) af- schrijvingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	29.986	1.837		-862			30.961
Totaal investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding een heffing kan worden geheven	29.986	1.837	0	-862	0	0	30.961

Onder bijdragen van derden worden de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld:

(bedragen x € 1.000)

investering	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017	Bijdragen van derden	Cumulatief besteed t/m 2017
Relining riolering 2015-07	250	132		250
Relining gemeente Leudal	250	239		250
Riolering Dr.Smitslaan en Stationsstr. Heythuysen	50	50		50
Reconstructie Erikalaan en omgeving Neer	559	462		462
Vervanging rioolpersleiding Haelen-Zuid	175	175		175
Werkzaamheden pompen en riolen	213	194		194
Riolering Esdoornlaan en Nunhemseweg Haelen	950	521		521

- Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.935	1.726
Overige materiële vaste activa	0	0
Totaal investeringen met maatschappelijk nut	2.935	1.726

Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek wordt in het verloopoverzicht een scheiding aangebracht tussen welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek. De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinveste- ringen	(Extra) af- schrijvingen	Bijdragen derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
<i>Maatschappelijk nut vóór 2017:</i>							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:							
- infrastructuur	0	93		-37	-56		0
- overige	1.726	99		-68	-26		1.731
Overige materiële vaste activa	0	15		-15			0
<i>Maatschappelijk nut vanaf 2017:</i>							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:							
- infrastructuur	0	1.146					1.146
- overige	0	58					58
Overige materiële vaste activa	0						0
Totaal investeringen met maatschappelijk nu	1.726	1.411	0	-120	-82	0	2.935

Onder bijdragen van derden zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen.

Toelichting (extra)afschrijvingen

Bij de vaststelling van de begroting 2010 heeft de gemeenteraad ingestemd om de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut in één keer af te schrijven en te dekken uit reserves.

Met de BBV-wijziging van 5 maart 2016 zijn de verslaggevingsvoorschriften voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut gewijzigd. Vanaf boekjaar 2017 moeten deze investeringen op dezelfde wijze worden behandeld en verantwoord als investeringen met economisch nut. Dit betekent dat alle investeringen die zijn c.q. worden gedaan vanaf 1 januari 2017 op dezelfde wijze worden verantwoord en aan dezelfde eisen dienen te voldoen wat betreft waardering, activering en afschrijving.

De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt nadrukkelijk alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan. Voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut die zijn gedaan tot en met 2016 gelden de "oude" regels, zodat gemeenten hierop bijvoorbeeld desgewenst en voor zover passend binnen het BBV versneld kunnen afschrijven.

Vanaf 2017 worden de nieuwe investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut afgeschreven conform de verwachte levensduur, zoals vermeld in de financiële verordening gemeente Leudal 2017, bijlage 1.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld.

(bedragen x € 1.000)

investering	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017	Bijdragen van derden	Cumulatief besteed t/m 2017
<i>Maatschappelijk nut vóór 2017:</i>				
Vervanging bovenlaag asfalt Noorderbaan	450	1	-56	395
Beleidsplan Openbare verlichting 2016	147	92		147
<i>Maatschappelijk nut vanaf 2017:</i>				
Reconstructie Erikalaan en omgeving Neer	216	216		216
Asfaltdeklaag Oude Trambaan Heythuysen	300	300		300
Infrastructuur St. Antoniusstraat Heythuysen	140	140		140
Beleidsplan Openbare verlichting 2017	147	28		28
Reconstructie Esdoornlaan en Nunhemseweg Haelen	250	250		250
Asfaltwerkzaamheden buitengebied Leudal	280	238		238
Realisatie N 280-West, wegvak Leudal	3.800	2		2
Fietspad Heldense weg (module GGVP)	170	29		29

De extra afschrijvingen van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut vóór 2017 zijn als volgt vanuit de reserves gedekt:

(bedragen x € 1.000)

	Extra afschrijvingen gedekt uit reserve
Reserve Boekwinst Essent	37
Reserve Grondexploitatie	16
Totaal	53

Bij de toelichting reserves wordt aangegeven welke hiervoor (naar verwachting) beschikbaar zullen zijn.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden onderscheiden in:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Kapitaalverstrekingen aan:		
- deelnemingen	3.147	3.150
- gemeenschappelijke regelingen	0	0
- overige verbonden partijen	0	0
Leningen aan:		
- openbare lichamen	0	0
- woningcorporaties	0	0
- deelnemingen	2.112	2.112
- overige verbonden partijen	383	409
Overige langlopende leningen	966	1.043
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd > 1 jaar	0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van \geq 1 jaar	0	0
Overige uitzettingen met rentetypische looptijd van \geq 1 jaar	26.757	30.457
Bijdragen aan activa in eigendom van derden		
Totaal financiële vaste activa	33.365	37.171

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2017 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 01-01-2017	Investe- ringen	Desinveste- ringen	(Extra) af- schrijvingen	Aflossingen	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekingen aan:							
- deelnemingen	3.150					-3	3.147
- gemeenschappelijke regelingen	0						0
- overige verbonden partijen	0						0
Leningen aan:							
- openbare lichamen	0						0
- woningcorporaties	0						0
- deelnemingen	2.112						2.112
- overige verbonden partijen	409				-26		383
Overige langlopende leningen	1.043	-4			-73		966
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd > 1 jaar	0						0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van \geq 1 jaar	0						0
Overige uitzettingen met rentetypische looptijd van > 1 jaar	30.457		-3.700				26.757
Totaal financiële vaste activa	37.171	-4	-3.700	0	-99	-3	33.365

Met ingang van 1 januari 2016 dienen de bijdragen aan activa in eigendom van derden gerubriceerd te worden onder de immateriële vaste activa in plaats van de financiële vaste activa. Hier is met ingang van 2016 invulling aan gegeven.

- Kapitaalverstrekingen

Participaties in aandelenkapitaal zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs van de aandelen. Mocht de waarde van de aandelen onverhoopt structureel dalen tot onder de verkrijgingsprijs dan zal er afwaardering plaatsvinden.

- Leningen aan deelnemingen

In 2010 is bij de verkoop van Essent een Lening aan deelneming 'Vordering op Enexis BV' gevormd voor een bedrag van € 10.860.810. Deze lening wordt in 4 tranches afgelost. De laatste tranche groot € 2.111.619 valt in september 2019 vrij.

- Overige langlopende leningen

Om starters op de woningmarkt te faciliteren heeft de gemeenteraad op 5 juli 2011 besloten tot invoering van startersleningen en via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVN). De raad heeft hiervoor een bedrag van € 900.000 beschikbaar gesteld. Eind 2011 is het eerste gedeelte (€ 300.000) van het gemeentelijk aandeel aan SVN verstrekt. In 2012 het tweede gedeelte (€ 200.000), in 2013 is het derde gedeelte (€ 200.000) en in 2015 is het vierde gedeelte (€ 200.000) aan SVN verstrekt.

De startersregeling is (in gewijzigde vorm) in 2017 voortgezet binnen het beschikbare krediet en met de hernieuwde inzet van ontvangen aflossingen.

- Overige uitzettingen rente typische looptijd van één jaar of langer

De waardering van de beleggingen vindt plaats tegen verkrijgingsprijs tot een maximum van de nominale waarde. Het verschil tussen verkrijgingsprijs en nominale waarde leidt bij vrijval van de obligatie tot een boekwinst.

De daling van € 3.700.000 wordt veroorzaakt door de vrijval van de obligatie Allied Irish Banks.

Onderstaande overzicht geeft inzicht in de balans-, nominale- en de marktwaarde weer:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	nominale waarde 31-12-2017	markt waarde 31-12-2017
Beleggingsportefeuille	26.757	27.707	31.949

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk, w.o. bouwgronden in exploitatie	6.277	6.175
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal voorraden	6.277	6.175

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2017 het volgende overzicht worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2016	van niet in exploitatie genomen gronden	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Winst- Verlies	voorziening verlieslatend complex	Boekwaarde 31-12-2017
Bouwgronden in exploitatie	6.175		151	-318	269		6.277
Totaal onderhanden werk, gronden in exploitatie	6.175	0	151	-318	269	0	6.277

In de jaarrekening 2015 zijn de niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG), tegen dezelfde boekwaarde op de balans overgezet naar materiële vaste activa, categorie Gronden en terreinen.

Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie, inclusief nog te maken kosten en nog te verwachten opbrengsten, wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2017	Voorziening Oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2017	Balanswaarde 31-12-2016
Vorderingen op openbare lichamen	4.194	-14	4.180	4.711
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1a, van de Wet fido	0		0	0
Overige verstrekte kasgeldleningen	0		0	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < dan één jaar	3.601		3.601	7.420
Rekening-courantverhouding met het Rijk			0	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.415		1.415	1.346
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd < dan één jaar	0		0	0
Overige vorderingen	3.283	-672	2.611	2.700
Overige uitzettingen			0	0
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	12.493	-686	11.807	16.177

- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente-typische looptijd korter dan één jaar

Overtollige middelen dienen in principe in de schatkist aangehouden te worden. Hierop zijn vier uitzonderingen: nazorgfondsen zoals ingesteld op basis van de Wet Milieubeheer, middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst, bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012) en een drempelbedrag. Een drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van het begrotingstotaal) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. In beginsel moeten alle overtollige middelen in de schatkist worden aangehouden, tenzij die onder het drempelbedrag gerekend kunnen worden. Per kwartaal mag het gemiddelde van deze middelen niet boven het drempelbedrag uitkomen. Overtollige middelen op de BNG rekening worden dagelijks automatisch naar de schatkist afgeroomd.

(bedragen x € 1.000)

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	569,612798			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	244	224	224	231
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	326	346	346	339
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	75.948			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	75.948			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	569,61			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	21.968	20.376	20.574	21.235
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	244	224	224	231

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaan uit de volgende componenten:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Kassaldo	3	3
Banksaldi	524	536
Totaal liquide middelen	527	539

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	0	0
- het Rijk	33	102
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen en de	2.420	3.478
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	146	1.365
Totaal overlopende activa	2.599	4.945

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Toevoegingen	ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2017
Europese overheidslichamen	0			0
Het Rijk:				
- Declaratiedeel BBZ	100		85	15
- Algemene uitkering en IU Sociaal domein	2	16		18
Overige Nederlandse overheidslichamen	0			0
Totaal van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	102	16	85	33

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Algemene reserve	5.798	5.497
Bestemmingsreserves	63.699	68.260
Gerealiseerde resultaat	1.511	694
Totaal eigen vermogen	71.008	74.451

Het verloop in 2017 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

naam reserve	Boekwaarde 31-12-2016	Toe- voegingen	Ont- trekkingen	Bestemming resultaat 2016	Vermindering i. v. m. afschrijvingen activa	Boekwaarde 31-12-2017
R.0 Algemene Reserve	5.497	1.057	-1.450	693	0	5.798
Bestemmingsreserves:						
Dekkingsreserves						
D.1 Dekkingsreserve accommodatie RKVB	632	25	-25		-19	613
D.2 Dekkingsreserve tennisaccommodatie Galgenberg	702	551	-32		-69	1.152
D.3 Dekkingsreserve accommodatie schutterij Hunsel	97	4	-4		-3	94
D.4 Dekkingsreserve accommodatie schutterij Eil	97					97
D.5 Dekkingsreserve BMV Eil	1.170	53	-53		-27	1.143
D.6 Dekkingsreserve De Bombardon Heythuysen	1.510	50	-50		-47	1.463
D.7 Dekkingsreserve woning Baexheimerhof	162	5	-5		-5	158
D.8 Dekkingsreserve gemeenschapshuis Neer	96	4	-4		-6	90
D.9 Dekkingsreserve Postkoets Horn	2.001	80	-80		-50	1.951
D.10 Dekkingsreserve huisv. Jong Nederland Grathem	260	10	-10		-6	254
D.11 Dekkingsreserve BMV Roggel	3.398	176	-136		-126	3.312
D.12 Dekkingsreserve BMV Heythuysen	945	38	-38		-24	921
D.13 Dekkingsreserve BMV Grathem	851	34	-34		-33	818
D.14 Dekkingsreserve BS Harlekijn Baexem	439	18	-18		-17	423
D.15 Dekkingsreserve SG St. Ursula Heythuysen	545	22	-22		-15	531
D.16 Dekkingsreserve Lataste Horn	40	2	-2		-3	37
D.17 Dekkingsreserve BS Mussenberg Haelen	352	14	-14		-10	342
D.18 Landschapsontwikkeling	213				-12	201
D.19 Dekkingsreserve gemeentehuis Leudal	1.299	758	-58		-32	1.967
D.20 Dekkingsreserve verbouw gemeentewerf Hunsel	866	39	-39		-38	828
D.21 Dekkingsreserve Infrastructuur	0	1.000				1.000
Totaal dekkingsreserves	15.677	2.882	-623	0	-540	17.395
Overige financieel technisch reserves						
F.1 Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	409		-27			383
F.2 Onderhoud overweg Napoleonsweg	327		-27			300
Totaal overige financieel technische reserves	736	0	-54	0	0	682
Overige bestemmingsreserves						
O.1 Ornamenten / kunstbeleid	75	11				85
O.2 Onderhoud jachthaven Hanssum	155	3				158
O.3 Monumentensubsidie	428	43				471
O.4 Groenfondsen	495	23	-63			456
O.5 Grondexploitaties	2.729	2.986	-3.448		-16	2.252
O.6 Vastgoed	84	30	-58			56
O.7 Regionale samenwerking	46					46
O.8 Boekwinst Essent	34.475	63	-3.790		-202	30.545
O.9 Egalisatiereserve gemeentefonds	970	959	-515			1.414
O.10 Bedrijfsvoering	3.035	598	-1.314			2.319
O.11 Geconmitteerde reserve	1.977	2.143	-1.977			2.143
O.12 Revolverend duurzaamheidsfonds	53	2			-7	48
O.13 Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	6.589	2.536	-4.187			4.938
O.14 Openbare verlichting	455	147	-141			462
O.15 Fonds maatschappelijke activiteiten	281		-54			227
Totaal overige bestemmingsreserves	51.848	9.544	-15.546	0	-224	45.622
Totaal bestemmingsreserves	68.260	12.427	-16.223	0	-765	63.699
Totaal reserves	73.758	13.484	-17.673	693	-765	69.497

Onder "Bestemming resultaat" staan de toevoegingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Onder de "afschrijvingen" staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd.

De hierna opgenomen toelichtingen geven de aard en de reden van iedere reserve weer, evenals de mutaties die hebben plaatsgevonden.

reserve R.0	89001500 Algemene reserve
--------------------	----------------------------------

soort reserve	algemene reserve
wenselijk minimum bedrag	nog te bepalen
wenselijk maximum bedrag	nog te bepalen
doel van de reserve	buffer voor het opvangen van financiële tegenvallers
voeding uit	batige rekeningsaldi andere door de raad aan te wijzen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
thema	Dekkingsmiddel
product	diverse producten

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	5.497.071	5.497.071	-	5.798.193	5.303.692	5.319.563
Resultaat 1e raadsrapportage 2017	1.307	1.307	-			
Bestemming rekeningsaldo 2016 (rb. 04-07-2017)	693.500	693.500	-			
Resultaat Begroting 2018			-	372.103	424.623	811.431
Resultaten 2e raadsrapportage 2017	768.907	768.907	-	446.596		
Restant stelpost amendement 3 (rb. 01-11-2016)		286.979	286.979-			
Totaal toevoegingen	1.463.714	1.750.693	286.979-	818.699	424.623	811.431
Centrumvisie (rb. 08-11-2011/2e rarap 2016)	100.000-	-	100.000-	500.000-	150.632-	
Bestemming rekeningsaldo 2016 (rb. 04-07-2017)						
t.g.v. afronding BP woonkernen	49.570-	49.570-	-			
Incidentele toevoeging t.g.v. algemene dienst	1.400.000-	1.400.000-	-			
Bestemming resultaat Begroting 2018-2021:						
- doorontwikkeling MOB				100.000-		
- kwaliteitsverbetering openbare ruimte				200.000-		
- zorg voor verwarde personen				25.000-		
- verhoging professionaliseringsbudget				4.000-		
Resultaten 2e raadsrapportage 2017					180.420-	304.822-
Resultaat gebouwenaanpassingen de Widdonck				700-	700-	700-
Nieuw te vormen dekkingsreserve "Gebouwen- aanpassingen de Widdonck" (rb. 12-12-2017)				388.500-		
Uitvoering plan van aanpak ondermijning (rb. 13-03-2018)				95.000-	77.000-	
Totaal onttrekkingen	1.549.570-	1.449.570-	100.000-	1.313.200-	408.752-	305.522-
Stand reserve per 31-12-	5.411.215	5.798.193	386.979-	5.303.692	5.319.563	5.825.472

Toelichting:

reserve D.1	89001236 Accommodatie RKVB Baexem
--------------------	--

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de nieuwbouw accommodatie RKVB Baexem
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Sport
product	faciliteren sport

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	631.684	631.684	-	612.542	593.400	574.258
Rentetoevoeging	25.267	25.267	-			
Totaal toevoegingen	25.267	25.267	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	25.267-	25.267-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	19.142-	19.142-	-	19.142-	19.142-	19.142-
Totaal onttrekkingen	44.409-	44.409-	-	19.142-	19.142-	19.142-
Stand reserve per 31-12	612.542	612.542	-	593.400	574.258	555.116

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw accommodatie RKVB Baexem.

Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 30 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.2	89001531 Tennisaccommodatie Galgenberg (Tango)
--------------------	---

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met het herhuisvesten van de tennisverenigingen Horn en Haelen
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Sport
product	faciliteren sport

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	701.982	701.982	-	1.152.254	1.083.526	1.014.798
Rentetoevoeging	31.589	31.589	-			
Structuurbeelden Haelen-Horn	519.000	519.000	-			
Totaal toevoegingen	550.589	550.589	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	31.589-	31.589-	0			
Kapitaallasten (afschrijving)	68.607-	68.728-	121	68.728-	68.728-	68.728-
Totaal onttrekkingen	100.196-	100.317-	121	68.728-	68.728-	68.728-
Stand reserve per 31-12	1.152.375	1.152.254	121	1.083.526	1.014.798	946.070

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten voor de herhuisvesting van de tennisverenigingen Haelen en Horn. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijnen van 15 en 30 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.3	89001529 Accommodatie Schutterij Hunsel
--------------------	--

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met het verplaatsen accommodatie schutterij Hunsel
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Kunst en cultuur
product	ondersteunen kunst & cultuur

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	97.200	97.200	-	94.423	91.646	88.869
Rentetoevoeging	3.888	3.888	-			
Totaal toevoegingen	3.888	3.888	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	3.888-	3.888-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	2.777-	2.777-	-	2.777-	2.777-	2.777-
Totaal onttrekkingen	6.665-	6.665-	-	2.777-	2.777-	2.777-
Stand reserve per 31-12	94.423	94.423	-	91.646	88.869	86.091

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verplaatsen accommodatie schutterij Hunsel. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 30 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve. In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar. Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve D.4	89001530 Accommodatie Schutterij Ell
--------------------	---

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met het verplaatsen accommodatie schutterij Ell
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Kunst en cultuur
product	ondersteunen kunst & cultuur

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	97.200	97.200	-	97.200	97.200	94.423
Rentetoevoeging	-	-	-			
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente) Kapitaallasten (afschrijving)	-	-	-		2.777-	2.777-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	2.777-	2.777-
Stand reserve per 31-12	97.200	97.200	-	97.200	94.423	91.646

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verplaatsen accommodatie schutterij Ell. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 30 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve. In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar. Vanaf begrotingsjaar 2019 worden alleen de afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve D.5	89001524 BMV EII
--------------------	-------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de bouw BMV EII
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	1.170.061	1.170.061	-	1.143.469	1.116.877	1.090.284
Rentetoevoeging	52.653	52.653	-			
Totaal toevoegingen	52.653	52.653	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	52.653-	52.653-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	26.592-	26.592-	-	26.592-	26.592-	26.592-
Totaal onttrekkingen	79.245-	79.245-	-	26.592-	26.592-	26.592-
Stand reserve per 31-12	1.143.469	1.143.469	-	1.116.877	1.090.284	1.063.692

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw BMV EII. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.6	89001232 De Bombardon Heythuysen
--------------------	---

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de nieuwbouw De Zaal Heythuysen
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	1.510.389	1.510.389	-	1.463.189	1.415.990	1.368.790
Rentetoevoeging	50.447	50.447	-			
Totaal toevoegingen	50.447	50.447	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	50.447-	50.447-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	47.199-	47.199-	-	47.199-	47.199-	47.199-
Totaal onttrekkingen	97.646-	97.646-	-	47.199-	47.199-	47.199-
Stand reserve per 31-12	1.463.190	1.463.189	-	1.415.990	1.368.790	1.321.591

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw De Bombardon te Heythuysen. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.7	89001233 Woning Baexheimerhof
--------------------	--------------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de aankoop woning bij gemeenschapshuis Baexheimerhof
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	162.469	162.469	-	157.547	152.623	147.700
Rentetoevoeging	5.427	5.427	-			
Totaal toevoegingen	5.427	5.427	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	5.427-	5.427-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	4.923-	4.923-	-	4.923-	4.923-	4.923-
Totaal onttrekkingen	10.350-	10.350-	-	4.923-	4.923-	4.923-
Stand reserve per 31-12	157.546	157.547	-	152.623	147.700	142.777

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten aankoop woning bij gemeenschapshuis Baexheimerhof te Baexem. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in eem keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.8	89001514 Gemeenschapshuis Neer
--------------------	---------------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de opwaardering gemeenschapshuis Neer
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	96.250	96.250	-	90.234	84.219	78.203
Rentetoevoeging	3.850	3.850	-			
Totaal toevoegingen	3.850	3.850	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	3.850-	3.850-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	6.016-	6.016-	-	6.016-	6.016-	6.016-
Totaal onttrekkingen	9.866-	9.866-	-	6.016-	6.016-	6.016-
Stand reserve per 31-12	90.234	90.234	-	84.219	78.203	72.187

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten opwaardering gemeenschapshuis Neer.

Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 20 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve D.9	89001522 Postkoets Horn
--------------------	--------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de verbouwing Postkoets Horn
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	2.001.086	2.001.086	-	1.951.058	1.901.031	1.851.004
Rentetoevoeging	80.043	80.043	-			
Totaal toevoegingen	80.043	80.043	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	80.043-	80.043-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	50.027-	50.027-	-	50.027-	50.027-	50.027-
Totaal onttrekkingen	130.070-	130.070-	-	50.027-	50.027-	50.027-
Stand reserve per 31-12	1.951.059	1.951.058	-	1.901.031	1.851.004	1.800.977

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verbouwing Postkoets te Horn.

Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.10	89001235 Huisvesting Jong Nederland Grathem
--------------	---

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de huisvesting Jong Nederland Grathem
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Jeugdhulp
product	opvoeding jeugd

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	259.841	259.841	-	253.504	247.166	240.828
Rentetoevoeging	10.394	10.394	-			
Totaal toevoegingen	10.394	10.394	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	10.394-	10.394-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	6.338-	6.338-	-	6.338-	6.338-	6.338-
Totaal onttrekkingen	16.732-	16.732-	-	6.338-	6.338-	6.338-
Stand reserve per 31-12	253.503	253.504	-	247.166	240.828	234.491

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten huisvesting Jong Nederland Grathem.

Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.11	89001515 BMV Roggel
---------------------	----------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de nieuwbouw Brede Maatschappelijke Voorziening Roggel
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	1 Vitale samenleving 2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling 3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Onderwijs Kunst en cultuur Sport Maatschappelijke ondersteuning Openbare ruimte en verkeer
product	diverse producten

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	3.398.212	3.398.212	-	3.312.450	3.226.689	3.140.927
Rentetoevoeging	135.928	135.928	-			
Jaarlijkse toevoeging	40.000	40.000	-	40.000	40.000	40.000
Totaal toevoegingen	175.928	175.928	-	40.000	40.000	40.000
Kapitaallasten (rente)	135.928-	135.928-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	125.762-	125.762-	-	125.762-	125.762-	125.762-
Totaal onttrekkingen	261.690-	261.690-	-	125.762-	125.762-	125.762-
Stand reserve per 31-12	3.312.450	3.312.450	-	3.226.689	3.140.927	3.055.166

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Roggel.

Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve D.12	89001512 BMV Heythuysen
---------------------	--------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de nieuwbouw Brede Maatschappelijke Voorziening Heythuysen
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	944.912	944.912	-	921.290	897.667	874.044
Rentetoevoeging	37.796	37.796	-			
Totaal toevoegingen	37.796	37.796	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	37.796-	37.796-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	23.623-	23.623-	-	23.623-	23.623-	23.623-
Totaal onttrekkingen	61.419-	61.419-	-	23.623-	23.623-	23.623-
Stand reserve per 31-12	921.289	921.290	-	897.667	874.044	850.421

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Heythuysen. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.13	89001234 BMV Grathem
---------------------	-----------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de nieuwbouw Brede Maatschappelijke Voorziening Grathem
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	850.900	850.900	-	817.951	1.285.002	1.252.054
Rentetoevoeging Vrijkomende percelen Heythuysen	34.036	34.036	-	500.000		
Totaal toevoegingen	34.036	34.036	-	500.000	-	-
Kapitaallasten (rente) Kapitaallasten (afschrijving)	34.036- 32.949-	34.036- 32.949-	- -	32.949- 32.949-	32.949- 32.949-	32.949- 32.949-
Totaal onttrekkingen	66.985-	66.985-	-	32.949-	32.949-	32.949-
Stand reserve per 31-12	817.951	817.951	-	1.285.002	1.252.054	1.219.105

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten nieuwbouw BMV Grathem.

Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.14	89001511 Basisschool Harlekijn Baexem
---------------------	--

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de verbouw basisschool "Harlekijn Baexem
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	439.498	439.498	-	422.656	606.333	589.491
Rentetoevoeging Vrijkomend perceel Kapittelstraat Baexem	17.580	17.580	-	200.520		
Totaal toevoegingen	17.580	17.580	-	200.520	-	-
Kapitaallasten (rente) Kapitaallasten (afschrijving)	17.580- 16.843-	17.580- 16.843-	- -	16.843-	16.843-	16.843-
Totaal onttrekkingen	34.423-	34.423-	-	16.843-	16.843-	16.843-
Stand reserve per 31-12	422.656	422.656	-	606.333	589.491	572.648

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verbouw basisschool Harlekijn te Baexem. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.15	89001513 SG St. Ursula Heythuysen
---------------------	--

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de verbouw scholengemeenschap St. Ursula te Heythuysen
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	545.361	545.361	-	530.621	515.882	501.142
Rentetoevoeging	21.814	21.814	-			
Totaal toevoegingen	21.814	21.814	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	21.814-	21.814-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	14.739-	14.739-	-	14.739-	14.739-	14.739-
Totaal onttrekkingen	36.553-	36.553-	-	14.739-	14.739-	14.739-
Stand reserve per 31-12	530.621	530.621	-	515.882	501.142	486.403

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verbouw scholengemeenschap St. Ursula te Heythuysen. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.16	89001517 Latasteschool Horn
---------------------	------------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de tijdelijke huisvesting, 1e inrichting en onderwijsleerpakket
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	39.800	39.800	-	37.240	34.681	32.121
Rentetoevoeging	1.592	1.592	-			
Totaal toevoegingen	1.592	1.592	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	1.592-	1.592-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	2.560-	2.560-	-	2.560-	2.560-	2.560-
Totaal onttrekkingen	4.152-	4.152-	-	2.560-	2.560-	2.560-
Stand reserve per 31-12	37.240	37.240	-	34.681	32.121	29.561

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten tijdelijke huisvesting, 1e inrichting en onderwijsleerpakket van de Latasteschool te Horn.

Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijnen van 20 en 10 jaar de rente en afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.17	89001113 Mussenbergschool Haelen
---------------------	---

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kosten die verband houden met de Mussenbergschool te Haelen
voeding uit	door de raad aangewezen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Onderwijs
product	onderwijsvoorziening

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	352.350	352.350	-	341.986	331.623	321.260
Rentetoevoeging	13.706	13.706	-			
Totaal toevoegingen	13.706	13.706	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	13.706-	13.706-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	10.363-	10.363-	-	10.363-	10.363-	10.363-
Totaal onttrekkingen	24.069-	24.069-	-	10.363-	10.363-	10.363-
Stand reserve per 31-12	341.986	341.986	-	331.623	321.260	310.897

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten Mussenbergschool te Haelen.

Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.18	89001404 Landschapsonwikkeling
---------------------	---------------------------------------

soort reserve	Dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekken van kapitaallasten van projecten ter bevordering van landschapsonwikkeling
voeding uit	€ 2,30 per verkochte m ² bouwgrond en bedrijfskavels
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Openbare ruimte en verkeer
product	natuur

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	213.152	213.152	-	200.716	97.171	85.483
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Kapitaallasten landschapsonwikkelingsprojecten	12.437-	12.437-	-	12.060-	11.688-	11.306-
Extra afschrijving wandelplaats Maasoever			-	91.485-		
Totaal onttrekkingen	12.437-	12.437-	-	103.545-	11.688-	11.306-
Stand reserve per 31-12	200.715	200.716	-	97.171	85.483	74.177

Toelichting:

Deze reserve wordt gevoed middels geormerkte bijdragen voor landschapsonwikkeling en dient voor dit doel in stand te worden gehouden.
 Conform de nota reserves & voorzieningen en weerstandsvermogen 2011 blijft € 91.485 voor de verplichting aanleg wandelplaats Maasoever Neer.
 Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.19	89001533 Gemeentehuis Leudal
---------------------	-------------------------------------

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	€ 3.350.000,00
wenselijk maximum bedrag	€ 3.350.000,00
doel van de reserve	dekking van kapitaallasten die verband houden met de nieuwbouw Gemeentehuis Leudal
voeding uit	verkopen van de voormalige gemeentehuizen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	interne dienstverlening

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	1.298.589	1.298.589	-	1.966.877	1.935.165	1.903.454
Rentetoevoeging Gemeentehuis Haelen vanuit Structuurbeelden Haelen-Horn	58.437 700.000	58.437 700.000	- -			
Totaal toevoegingen	758.437	758.437	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente) Kapitaallasten (afschrijving)	58.437- 31.712-	58.437- 31.712-	- -	31.712-	31.712-	31.712-
Totaal onttrekkingen	90.149-	90.149-	-	31.712-	31.712-	31.712-
Stand reserve per 31-12	1.966.877	1.966.877	-	1.935.165	1.903.454	1.871.742

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten Gemeentehuis Leudal.

Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 40 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.20	89001534 Verbouw gemeentewerf Hunsel
---------------------	---

soort reserve	dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van kapitaallasten die verband houden met de verbouw gemeentewerf Hunsel
voeding uit	verkoop voormalige gemeenteloodsen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de reserve tot 2018
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	interne dienstverlening

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	865.608	865.608	-	827.973	790.338	752.703
Rentetoevoeging	38.952	38.952	-			
Totaal toevoegingen	38.952	38.952	-	-	-	-
Kapitaallasten (rente)	38.952-	38.952-	-			
Kapitaallasten (afschrijving)	37.635-	37.635-	-	37.635-	37.635-	37.635-
Totaal onttrekkingen	76.587-	76.587-	-	37.635-	37.635-	37.635-
Stand reserve per 31-12	827.973	827.973	-	790.338	752.703	715.068

Toelichting:

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kapitaallasten verbouw gemeentewerf Hunsel. Deze investering is een investering van economisch nut. Op een investering van economisch nut mag een reserve niet in een keer ten laste worden gebracht. Daarom worden gedurende de afschrijvingstermijn van 20 jaar de rente en afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve. In de raadsvergadering van 13 december 2016 heeft de gemeenteraad de gewijzigde financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet met ingang van 1-1-2017 vastgesteld. In deze financiële verordening is o.a. vastgesteld dat de afschrijvingstermijnen van gebouwen vanaf begrotingsjaar 2017 worden verlengd met 5 jaar. Vanaf begrotingsjaar 2018 worden gedurende de resterende afschrijvingstermijn alleen de afschrijvingslasten gedeeltelijk gedekt uit deze reserve.

reserve D.21	89001542 Infrastructuur
--------------	-------------------------

soort reserve	Dekkingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking afschrijvingslasten van investeringen met een maatschappelijk nut
voeding uit	reserve Boekwinst Essent
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Openbare ruimte en verkeer
product	infrastructuur wegen

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	-	-	-	1.000.000	1.960.000	2.880.000
Storting uit reserve Boekwinst Essent ter dekking van de afschrijvingskosten infrastructuur	1.000.000	1.000.000	-	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Totaal toevoegingen	1.000.000	1.000.000	-	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Kapitaallasten (afschrijving)				40.000-	80.000-	120.000-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	40.000-	80.000-	120.000-
Stand reserve per 31-12	1.000.000	1.000.000	-	1.960.000	2.880.000	3.760.000

Toelichting:

Met het oog op een betere vergelijkbaarheid van de kosten, wordt in het nieuwe BBV de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen gelijk getrokken: investeringen met een maatschappelijk nut dienen, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven. Daarmee wordt tevens bevorderd, dat de kosten van de investeringen ten laste komen van burgers en bedrijven, op het moment dat zij er nut van hebben. Bij het vaststellen van de begroting 2017 is voor de investeringen m.b.t. infrastructuur is een nieuwe dekkingsreserve reserve gevormd. Vanaf begrotingsjaar 2018 worden alleen de afschrijvingskosten gedekt uit deze reserve.

reserve F.1	89001418 Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen
-------------	--

soort reserve	overige financieel technisch reserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	Jaarlijkse aflossing van afgesloten leningen gemeenschapshuis Neer en gemeenschapshuis Heibloem.
voeding uit	de opgenomen geldleningen voor de bouw en inrichting van de gemeenschapshuizen in Neer en Heibloem
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	maatschappelijke accommodaties

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	409.310	409.310	-	382.650	355.990	329.331
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Aflossing gemeenschapshuis:						
Neer	9.416-	9.416-	-	9.416-	9.416-	9.416-
Heibloem	17.244-	17.244-	-	17.244-	17.244-	17.244-
Totaal onttrekkingen	26.660-	26.660-	-	26.660-	26.660-	26.660-
Stand reserve per 31-12	382.650	382.650	-	355.990	329.331	302.671

Toelichting:

Bij de bouw en inrichting van de gemeenschapshuizen in Neer en Heibloem is voor de hiervoor afgesloten leningen een reservering voor hetzelfde bedrag opgenomen. De jaarlijkse aflossingen van de leningen wordt hieruit voldaan.

reserve F.2	89001112 - Reserve onderhoud overweg Napoleonsweg
-------------	---

soort reserve	overige financieel technisch reserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	een gelijkmatige verdeling van de kosten voor onderhoud overweg Napoleonsweg.
voeding uit	n.v.t.
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Openbare ruimte en verkeer
product	infrastructuur wegen

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	327.025	327.025	-	299.598	272.398	245.198
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Jaarlijkse bijdrage overweg Napoleonsweg	27.200-	27.427-	227	27.200-	27.200-	27.200-
Totaal onttrekkingen	27.200-	27.427-	227	27.200-	27.200-	27.200-
Stand reserve per 31-12	299.825	299.598	227	272.398	245.198	217.998

Toelichting:

In 2005 is een afkoopsom van € 585.000 van de provincie voor dit onderhoud gestort in deze reserve. De jaarlijkse onderhoudsbijdrage aan proraal wordt hieruit bekostigd.

reserve O.1	89001213 Ornamenten / kunstbeleid
--------------------	--

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	€ 50.000
wenselijk maximum bedrag	€ 150.000
doel van de reserve	faciliteren nieuwe kunstvormen of samenwerkingsvormen in de kunst en cultuur
voeding uit	n.v.t.
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Kunst en cultuur
product	ondersteunen kunst & cultuur

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	74.554	74.554	0	85.465	85.465	85.465
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Opbrengst verkoop veiling kunst/inboedel 2016	10.911	10.911				
Totaal onttrekkingen	10.911	10.911	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	85.465	85.465	0	85.465	85.465	85.465

Toelichting:

Momenteel worden de ambities voor cultuurbeleid uitgewerkt en is een cultuurbeleidsnotitie in voorbereiding. De voortzetting van deze reserve zal in dit kader bezien moeten worden.

reserve 0.2	89001426 Onderhoud jachthaven Hanssum
-------------	---------------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	bekostigen van toekomstig (groot) onderhoud van de de jachthaven, conform overeenkomst grondstofwinning met Kuypers Neer
voeding uit	- jaarlijkse erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum - jaarlijkse erfpachtcanon van Peulen - opbrengst overeenkomst grondstofwinning Kuypers Neer
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	1 Vitale samenleving
thema	Toerisme en recreatie
product	recreatieve voorzieningen

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	154.500	154.500	-	157.904	161.307	164.710
Erfpachtcanon Peulen Neer	1.134	1.134	-	1.134	1.134	1.134
Erfpachtcanon Hanssum Neer	2.269	2.269	-	2.269	2.269	2.269
Totaal toevoegingen	3.403	3.403	-	3.403	3.403	3.403
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	157.903	157.904	-	161.307	164.710	168.113

Toelichting:

Op basis van de erfpachtovereenkomst met de watersportvereniging Hanssum is de gemeente verplicht zorg te dragen voor het bevaarbaar blijven van de haven en komen de kosten voor rekening van de gemeente.

Jaarlijks wordt de erfpachtcanon van watersportvereniging Hanssum Neer gestort minus de jaarlijkse onderhoudskosten (B&W-besluit 22-06-2010):
jaarlijkse canon 1e t/m 10e jaar € 2.269
jaarlijkse canon 11e t/m 15e jaar € 3.403 (=2020)
jaarlijkse canon 16e t/m 25e jaar € 4.538
jaarlijkse canon 25e t/m 40e jaar € 5.672

M.i.v. maart 2011 wordt ook jaarlijks de erfpachtcanon Peulen Neer gestort minus jaarlijkse onderhoudskosten (B&W besluit 25-01-2011)
jaarlijkse canon 1e t/m 25e jaar € 1.134
jaarlijkse canon vanaf 26e jaar € 1.891;
na 27e jaar jaarlijkse indexering CBS (conumentenprijsindexcijfer)

reserve O.3	89001525 Monumentensubsidie
--------------------	------------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	fluctuaties opvangen in het jaarlijks subsidiebudget monumenten (raadsbesluit 31-8-2010)
voeding uit	jaarlijks restant budgetsubsidie monumenten
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
Programma	1 Vitale samenleving
thema	Toerisme en recreatie
Product	recreatieve voorzieningen

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1	428.201	428.201	-	471.015	471.015	471.015
Niet uitgegeven subsidiegelden	-	42.814	42.814-			
Totaal toevoegingen	-	42.814	42.814-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	428.201	471.015	42.814-	471.015	471.015	471.015

Toelichting:

In de loop van 2012 zijn in Leudal een 120-tal bouwwerken aangewezen als gemeentelijk monument. De eigenaren van deze monumenten hebben de mogelijkheid om op basis van de "Subsidieverordening cultuurhistorisch erfgoed Leudal" monumentensubsidie aan te vragen. Jaarlijks is er voor monumentensubsidie een budget beschikbaar van € 75.860. Dit structurele budget zal, indien het in enig jaar niet geheel wordt uitgegeven, gestort worden in de reserve monumentensubsidie. De subsidietoekenningen gelden voor een periode van 6 jaar volgens de systematiek van Provincie en Rijk (bijv. 2013-2018, 2014-2019).

reserve O.4	89001502 Groenfonds
--------------------	----------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	financiering "groene" projecten ter compensatie bij woningbouw-ontwikkeling buiten bestemmingsplannen ('groen voor rood')
voeding uit	bijdragen van derden indien woningbouwplan niet rechtstreeks in bestemmingsplan is opgenomen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Wonen en bouwen
product	diverse producten

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	495.018	495.018	-	455.647	455.647	455.647
Restant project Schouwsmolen	13.576	13.576	-			
Kwaliteitsbijdragen derden (Fruitbedrijf)	9.600	9.600	-			
Totaal toevoegingen	23.176	23.176	-	-	-	-
Uitvoering zorgplan IKL	5.728-	5.728-	-			
Bijdrage Friedesse molen	-	52.099-	52.099			
Project "eeuwige vrijgezellen"	4.400-	4.200-	200-			
Project bijenoase Hunsel	520-	520-	-			
Totaal onttrekkingen	10.648-	62.547-	51.899	-	-	-
Stand reserve per 31-12	507.546	455.647	51.899	455.647	455.647	455.647

Toelichting:

Deze reserve wordt gevoed middels geoormerkte bijdragen en dient voor dit doel in stand worden gehouden. Op de projectenlijst groenfonds, staan de projecten vermeld waaraan een bijdrage wordt verstrekt. Het college van B&W kan jaarlijks tot een bedrag van € 50.000 uitgaven uit dit fonds doen, zonder de raad vooraf te informeren. Uiteraard voor zover deze uitgaven passen binnen de doelstelling van de reserve.

reserve 0.5	89001526 Grondexploitatie
-------------	---------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	afstemmen op jaarlijkse risico-inschatting
wenselijk maximum bedrag	afstemmen op jaarlijkse risico-inschatting
doel van de reserve	afdekken van de risico's verbonden aan de grondexploitaties
voeding uit	winsten uit grondexploitaties en opbrengst verkoop stroken grond (buiten grondexploitatie)
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Wonen en bouwen
product	woningbouwlocaties

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	2.729.246	2.729.246	-	2.251.813	2.216.813	2.181.813
Toevoeging vanuit reserve Boekwinst Essent	2.643.000	2.643.000	-			
Verkoop stroken grond 2017	-	64.563	64.563-			
Storting Kerkplein 4 Haelen		42.818				
Storting Franciscusschool Haelen		235.595				
Totaal toevoegingen	-	2.985.976	64.563-	-	-	-
Structuurbeelden Haelen-Horn	3.643.000-	3.399.965-	243.035-			
Onttrekking tbv advies STEC	-	588-	588			
Extra afschrijving faillissements- en andere kosten projectontwikkelaars	45.000-	15.503-	29.497-	35.000-	35.000-	30.872-
Saldo Kerkpad Haelen-Horn		23.760-	23.760			
Saldo Rooswinkel Haelen-Horn		13.842-	13.842			
Saldo Beegderweg Haelen		9.752-	9.752			
Totaal onttrekkingen	3.688.000-	3.463.409-	224.591-	35.000-	35.000-	30.872-
Stand reserve per 31-12	958.754-	2.251.813	289.154-	2.216.813	2.181.813	2.150.941

Toelichting:

In de Nota grondbeleid is aangegeven dat deze reserve de volgende functies heeft:

- verrekenen van winsten en verliezen van de exploitaties;
- afdekking van risico's;
- buffer voor het voeren van een actieve grondpolitiek.

De opbrengst van incidentele grondverkopen < 1.000 m2 buiten de grondexploitaties worden toegevoegd aan deze reserve.

reserve O.6	89001506 Vastgoed
--------------------	--------------------------

	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	het opvangen van eventuele verliezen uit vastgoedtransacties
voeding uit	- netto-opbrengsten verkoop diverse gebouwen - huuropbrengsten minus kosten panden in de verkoop
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	interne dienstverlening

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	83.843	83.843	-	55.781	55.781	55.781
Huuropbrengsten 2017 panden in de verkoop		30.182	30.182-			
Totaal toevoegingen	-	30.182	30.182-	-	-	-
Kosten 2017 panden in de verkoop		58.243-	58.243			
Totaal onttrekkingen	-	58.243-	58.243	-	-	-
Stand reserve per 31-12	83.843	55.781	28.062	55.781	55.781	55.781

Toelichting:

reserve 0.7	89001504 Regionale samenwerking
-------------	---------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	bijdragen aan regionale projecten
voeding uit	middelen die door de de gemeenteraad hiervoor worden aangewezen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	samenwerking

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	46.463	46.463	-	46.463	46.463	46.463
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	46.463	46.463	-	46.463	46.463	46.463

Toelichting:

reserve O.8	89001523 LEU - Boekwinst Essent
-------------	---------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	€ 20.000.000
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van investeringen in activa met maatschappelijk nut
voeding uit	opbrengst verkoop Essent aandelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
thema	dekkingsmiddel
product	diverse producten

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Vershil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	34.475.067	34.475.067	-	30.545.265	29.027.558	27.653.017
WMO bruikleenvoorzieningen-sterfhuisconstructie	63.000	7.763	55.237	120.000	178.000	237.500
Terugstorting BDR subsidie	-	55.069	55.069-			
Totaal toevoegingen	63.000	62.832	168	120.000	178.000	237.500
Aanleg wandplaats Maasoever			-	-100.000		
Routing jachthaven Neer				-75.000		
Beleidsplan openbare verlichting 2016	-92.515	-92.515				
Kapitaallasten infrastructurele werken	-655.605	55.070	-710.675			
Kapitaallasten Externe E-dienstverlening	-119.838	-119.839	1	-107.588	-198.002	-196.087
Kapitaallasten Interne E-dienstverlening	-30.525	-30.525	-	-51.979	-51.479	-50.980
Kapitaallasten Informatiebeveiliging	-773	-773	-	-8.400	-8.320	-8.240
Kapitaallasten E-dienstverlening			-			-2.200
Storting in reserve Openbare verlichting i.h.k.v. de nieuwe BBV m.b.t. investeringen maatsch. nut	-147.425	-147.425	-	-294.740	-294.740	-294.740
Storting in nieuw te vormen reserve						
Infrastructuur i.h.k.v. de nieuwe BBV m.b.t. investeringen maatsch. nut	-1.000.000	-1.000.000	-	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Storting in reserve grondexploitatie t.d.v. Structuurbeelden Haelen-Horn	-2.643.000	-2.643.000	-			
Extra afschrijving i.v.m. verkoop zwembad Heythuysen	-13.629	-13.629	-			
Totaal onttrekkingen	4.703.310-	3.992.635-	710.674-	1.637.707-	1.552.541-	1.552.247-
Stand reserve per 31-12	29.834.758	30.545.265	710.507-	29.027.558	27.653.017	26.338.270

Toelichting:

De reserve is ontstaan uit de verkoop van de aandelen Essent, waarvan de liquide middelen in een beleggingsportefeuille zijn ondergebracht. Deze reserve zal worden ingezet voor:

1. investeringen met maatschappelijk nut.

Uitgangspunt in het oude BBV was dat investeringen die geen opbrengsten genereren (maatschappelijk nut) in principe ineens worden afgeschreven en niet worden geactiveerd. Tot en met 2017 zijn circa € 24 miljoen aan boekwaarde ineens afgeschreven.

* Met het oog op een betere vergelijkbaarheid van de kosten, wordt in het nieuwe BBV ingaande 2017 de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen gelijk getrokken: investeringen met een maatschappelijk nut dienen, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven. Daarmee wordt tevens bevorderd, dat de kosten van de investeringen ten laste komen van burgers en bedrijven, op het moment dat zij er nut van hebben.

Voor de investeringen m.b.t. infrastructuur is bij het vaststellen van de begroting 2017 een dekkingsreserve Infrastructuur ingesteld.

Inzet van de reserve leidt tot een lager (incidenteel) begrotingstekort, waardoor het mogelijk is om tijdelijk een hoger voorzieningenniveau te creëren. Ten tijde van krimp en economische recessie gaat hier een positief effect vanuit.

2. WMO bruikleenvoorzieningen. (1e rarap 2012)

Voor 2012 heeft een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden. De nieuwe voorzieningen worden geleverd door de nieuwe leverancier.

Met de oude leverancier is voor de oude voorzieningen een sterfhuisconstructie afgesproken. De keuze voor de sterfhuisconstructie heeft tot het gevolg dat tot en met 2015 tekorten ontstaan. Vanaf 2016 gaan overschotten ontstaan.

Er wordt dus geïnvesteerd om op lange termijn bezuiningen te realiseren.

De resultaten tot en met 2020 worden verrekend met de reserve Essent.

Jaar	Resultaat	2015	2016	2017	2018	2019	2020
2012	-208.925	-48.992	6.319	62.630	119.941	178.252	237.500
2013	-156.614						
2014	-103.303						

reserve O.9	89001527 (Egalisatie)reserve - Gemeentefonds
-------------	--

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	egalisatie deel : € 592.000 (2% van het gemiddeld niveau van de algemene uitkering)
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	1. buffer voor het opvangen van fluctuaties in de algemene uitkering uit het Gem.fonds 2. reservering nog niet ingezette middelen voor taakmutaties vanuit het Gemeentefonds
voeding uit	door de raad aan te wijzen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
verantwoording	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
thema	Dekkingsmiddel
Product	rijksuitkeringen

Egalisatie-deel	Raming 2017	Werkelijk 2017	Vershil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	866.520	866.520	-	1.094.275	1.094.275	1.094.275
Resultaat meicirculaire 2017	348.998	348.998	-			
Resultaat decembercirculaire 2017		53.889	53.889-			
Resultaat voorgaande jaren		116.454	116.454-			
Totaal toevoegingen	348.998	519.341	170.343-	-	-	-
Resultaat septembercirculaire 2017	291.586-	291.586-	-			
Totaal onttrekkingen	291.586-	291.586-	-	-	-	-
Stand reserve Egalisatie-deel per 31-12	923.932	1.094.275	170.343-	1.094.275	1.094.275	1.094.275
Taakmutatie-deel	Raming 2017	Werkelijk 2017	Vershil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	103.517	103.517	-	320.159	555.594	774.263
Decentr.uitk. Impuls Brede scholen, Sport en Cultuur	22.000	22.000	-	22.000	22.000	22.000
Peuterspeelzalen; kwaliteitsslag (Wet Oké)	101.300	101.300	-			
Decentralisatie provinciale taken vergunning-verlening, toezicht	91.275	91.275	-	104.582	104.582	104.582
Armoede- en schuldenbeleid	99.000	99.000	-	101.000	101.000	101.000
Uitvoeringskosten participatiewet	19.000	19.000	-	26.000	26.000	26.000
Individuele studietoelage	31.000	31.000	-	37.000	35.000	35.000
Voorschoolse voorziening peuters	40.208	40.208	-	60.313	80.417	100.521
Uitvoeringskosten wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw	11.003	11.003	-	13.734	16.612	18.189
Taaleis Participatiewet	6.266	6.266	-	6.513	6.764	6.827
Basisregistratie Grootchalige Topografie	14.131	14.131	-	14.383	14.676	15.014
Armoedebestrijding onder ouderen (meicirc.2017)	4.415	4.415	-	4.544		
Betalingen aan derden (meicirc.2017)				84.005	45.964	46.636
Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (sep.circ.2017)				3.158	2.400	2.437
Totaal toevoegingen	439.598	439.598	-	477.232	455.415	478.206
Uitvoering tak door RUD (rb. 15-12-2014)	91.275-	91.275-	-	104.582-	104.582-	104.582-
Armoede- en schuldenbeleid (rb. 15-12-2014)	99.000-	99.000-	-	101.000-	101.000-	101.000-
Buurtsportcoaches (rb. 07-07-2015)	22.000-	22.000-	-	22.000-	22.000-	22.000-
Taaleis Participatiewet (MT advies 25-05-2016)	6.266-	6.266-	-	6.513-	6.764-	6.827-
Armoedebestrijding onder ouderen	4.415-	4.415-	-	4.544-		
Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang				3.158-	2.400-	2.437-
Totaal onttrekkingen	222.956-	222.956-	-	241.797-	236.746-	236.846-
Stand reserve Taakmutatie-deel per 31-12	320.159	320.159	-	555.594	774.263	1.015.623
Totaal stand reserve per 31-12	1.244.091	1.414.434	170.343-	1.649.869	1.868.538	2.109.898

Toelichting:

Taakmutaties	t/m 2016	2017	2018	2019	2020	2021
Decentr.uitk. Impuls Brede scholen, Sport en Cultuur	44.000					
Peuterspeelzalen: kwaliteitsslag (Wet Oke)	-	101.300				
Uitvoeringskosten i.k.v. participatiewet	11.000	19.000	26.000	26.000	26.000	26.000
Individuele studietoelage i.k.v. participatiewet	20.000	31.000	37.000	35.000	35.000	35.000
Uitvoeringskosten wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw i.k.v. participatiewet	8.413	11.003	13.734	16.612	18.189	18.189
Voorschoolse voorziening peuters	20.104	40.208	60.313	80.417	100.521	100.521
Basisregistratie Grootschalige Topografie	-	14.131	14.383	14.676	15.014	15.014
Betalingen aan derden (meicirculaire 2017)			84.005	45.964	46.636	47.031
Totaal	103.517	216.642	235.435	218.669	241.360	241.755

reserve O.10	89001520 LEU - Bedrijfsvoering
--------------	--------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	reservering van niet benutte middelen voor bedrijfsvoering om deze middelen beschikbaar te houden voor personeel en de ontwikkeling van de bedrijfsvoering
voeding uit	door de raad aan te wijzen middelen
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	4 Sterk besturen en organiseren
thema	Dienstverlening bestuur en organisatie
product	interne dienstverlening

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	3.035.217	3.035.217	-	2.319.019	896.871	811.076
Niet benutte P-budgetten Vrijvl 2017	162.046 195.006	402.643 195.006	240.597- -			
Totaal toevoegingen	357.052	597.649	240.597-	-	-	-
Mutaties P-budgetten Verbouw vergaderruimten	1.538.891- 50.000-	1.313.847- -	225.044- 50.000-	1.372.148- 50.000-	85.795-	
Totaal onttrekkingen	1.588.891-	1.313.847-	275.044-	1.422.148-	85.795-	-
Stand reserve per 31-12	1.803.378	2.319.019	515.641-	896.871	811.076	811.076

Toelichting:

reserve O.11	89001505 Gecommitteerde reserve
--------------	---------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	het oormerken van relevante restantbudgetten in enig dienstjaar om de uitgestelde dienst (product) in het volgend dienstjaar te kunnen realiseren
voeding uit	exploitatie voorafgaande begrotingsjaar
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
thema	Dekkingsmiddel
product	diverse producten

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	1.976.792	1.976.792	-	2.142.939	-	-
Storting diversen ten laste van exploitatie 2017 (rb. 21-11-2017)	2.142.939	2.142.939	-			
Totaal toevoegingen	2.142.939	2.142.939	-	-	-	-
Aanwending stortingen 2016 Aanwending stortingen 2017	1.976.792-	1.976.792-	-	2.142.939-		
Totaal onttrekkingen	1.976.792-	1.976.792-	-	2.142.939-	-	-
Stand reserve per 31-12	2.142.939	2.142.939	-	-	-	-

Toelichting:

reserve O.12	89001536 Revolverend duurzaamheidsfonds
--------------	---

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking duurzame maatregelen ten behoeve van gemeentelijk vastgoed (dekking tekorten op de exploitatie in de aanloopfase)
voeding uit	subsidies
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Milieu
product	diverse producten

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	53.033	53.033	-	48.498	44.858	41.218
Rentetoevoeging	2.121	2.121	0-			
Totaal toevoegingen	2.121	2.121	0-	-	-	-
Duurzame maatregelen t.b.v. vastgoed: Ledverlichting en zonneboilersysteem sporthal Horn	6.656-	6.656-	-	3.640-	3.640-	3.640-
Totaal onttrekkingen	6.656-	6.656-	-	3.640-	3.640-	3.640-
Stand reserve per 31-12	48.498	48.498	0-	44.858	41.218	37.578

Toelichting:

De einddatum van de reserve is gesteld op 2033 omdat de economische levensduur van de investeringen gemiddeld 20 jaar bedraagt.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden alleen de afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve O.13	89001538 Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie
---------------------	---

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	om mogelijke overschotten en tekorten op de decentralisaties met elkaar te vereffenen
voeding uit	taakmutaties van de reserve Gemeentefonds die (in-)direct te maken hebben met de 3 decentralisaties op het gebied Jeugd, werk en zorg
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Maatschappelijke ondersteuning Jeugdhulp Arbeidsparticipatie
product	algemene- en maatwerkvoorzieningen voorzieningen jeugd sociale werkvoorziening

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Vershil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	6.589.486	6.589.486	-	4.938.392	3.720.094	2.400.272
Voordeel WMO (1e rarap 2017)	1.077.179	1.077.179	-	908.469	857.879	1.002.462
Voordeel WMO (meicirculaire 2017)	144.302	144.302	-	336.143	335.062	365.838
Voordeel WMO (maartcirculaire 2018)					424.508	435.199
Voordeel Jeugd (meicirculaire 2017)	597.451	597.451	-	-	-	28.662
Compensatieregeling voogdij en 18+ (maartcirc.2018)				344.201		
Verlaging stelpost opvangen risico's 3 D's (2e rarap 2017)	154.000	154.000	-			
Verlaging breed welzijnswerk (2e rarap 2017)	12.761	12.761	-	12.761	12.761	12.761
Aframing subsidie Punt Welzijn (2e rarap 2017)	66.568	66.568	-	66.568	66.568	66.568
Voordeel WMO 2017 (Rb. 05-11-2014)		250.953	250.953-			
Voordeel Participatie 2017 (Rb. 05-11-2014)		148.955	148.955-			
Voordeel Uitvoeringskosten 3 D's 2017		83.642	83.642-			
Totaal toevoegingen	2.052.261	2.535.810	483.549-	1.668.142	1.696.778	1.911.490
Nadeel WMO (2e rarap 2017)	72.761-	72.761-	-	169.761-	169.761-	169.761-
Nadeel IU AWBZ naar WMO (septembercirculaire 2017)	9.380-	9.380-	-	65.642-	75.878-	106.928-
Subsidie Samen Zorgen Huis	60.000-	60.000-	-	60.000-		
Bijdrage GR Omnibuzz	61.265-	61.265-	-			
Meerkosten samenwerking M-L West	55.972-	55.972-	-			
Te verevenen tekort jeugd (1e rarap 2017)	1.752.581-	1.752.581-	-	2.238.535-	2.309.966-	2.309.132-
Nadeel Jeugd (meicirculaire 2017)			-	6.327-	6.327-	
Nadeel Jeugd (septembercirculaire 2017)	3.183-	3.183-	-	34.175-	16.668-	22.259-
Te verevenen tekort jeugd (2e rarap 2017)	169.935-	169.935-	-			
Stijging gemeentelijke bijdrage Westrom (Rb. 31-05-2016)	291.000-	291.000-	-			
Stijging gemeentelijke bijdrage Westrom (Kadernota 2018)			-		119.000-	174.000-
Uitvoeringskosten Sociaal domein	116.000-	116.000-	-	60.000-	67.000-	67.000-
Uitvoeringskosten Actieplan Visie Sociaal domein (2e rarap 2017)	85.000-	85.000-	-			
Oplossen personele knelpunten (Kadernota 2018)			-	252.000-	252.000-	252.000-
Tekort Jeugd 2017 (Rb. 05-11-2014)		1.509.827-	1.509.827			
Totaal onttrekkingen	2.677.077-	4.186.904-	1.509.827	2.886.440-	3.016.600-	3.101.080-
Stand reserve per 31-12	5.964.670	4.938.392	1.026.278	3.720.094	2.400.272	1.210.682

Toelichting:

Bij de nota Reserves, Voorzieningen en Risicomanagement 2015-2018 gemeente Leudal is deze nieuwe reserve ingesteld, raadsbesluit 11 november 2014.
Bij de vaststelling van de begroting 2015 heeft de gemeenteraad besloten om overschotten en tekorten op de 3 decentralisaties te verrekenen met de reserve WMO, Jeugd en Participatie.

reserve O. 14	89001540 Openbare verlichting
---------------	-------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.: overeenkomstig beleidsplan openbare verlichting 2013-2017
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.: overeenkomstig beleidsplan openbare verlichting 2013-2017
doel van de reserve	gelijkmatige verdeling van de kosten voor onderhoud openbare verlichting dekking kapitaallasten van investeringen met een maatschappelijk nut
voeding uit	dekkingsreserve openbare verlichting
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Openbare ruimte en verkeer
product	veilige wegen

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	455.176	455.176	-	462.101	754.292	1.009.238
Beleidsplan O.V. 2018-2022 Storting uit reserve Boekwinst Essent ter dekking van de afschrijvingskosten openbare verlichting	147.425	147.425	-	294.740	294.740	294.740
Totaal toevoegingen	147.425	147.425	-	294.740	294.740	294.740
Onttrekking budget onderhoud Omzetting voorziening naar reserve Kapitaallasten (afschrijving)	140.500- 10.601-	140.500- -	- 10.601-	2.549-	39.794-	54.383-
Totaal onttrekkingen	151.101-	140.500-	10.601-	2.549-	39.794-	54.383-
Stand reserve per 31-12	451.500	462.101	10.601-	754.292	1.009.238	1.249.595

Toelichting:

Met het oog op een betere vergelijkbaarheid van de kosten, wordt in het nieuwe BBV de systematiek van activering en afschrijving voor alle investeringen gelijk getrokken: investeringen met een maatschappelijk nut dienen, evenals investeringen met een economisch nut, te worden geactiveerd en over de verwachte levensduur te worden afgeschreven. Daarmee wordt tevens bevorderd, dat de kosten van de investeringen ten laste komen van burgers en bedrijven, op het moment dat zij er nut van hebben.

Vanaf begrotingsjaar 2018 worden alleen de afschrijvingslasten gedekt uit deze reserve.

reserve O.15	89001541 Fonds maatschappelijke activiteiten
--------------	--

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dekking van de kosten voor het fonds maatschappelijke activiteiten t/m 2018
voeding uit	reserve Leefbaarheidsfonds
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	2 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling
thema	Maatschappelijke ondersteuning
product	zelfsturing

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	280.979	280.979	-	226.986	-	-
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Extra subsidie activiteiten verenigingen Subsidies 2017 FMA	75.000- 130.979-	53.992-	75.000- 76.987-	150.000- 76.987-		
Totaal onttrekkingen	205.979-	53.992-	151.987-	226.986-	-	-
Stand reserve per 31-12	75.000	226.986	151.987-	-	-	-

Toelichting:

reserve O.16	89001543 Majeure projecten
---------------------	-----------------------------------

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	toekomstige kapitaallasten majeure projecten te dekken
voeding uit	de geraamde kapitaallasten stelpost majeure projecten
programma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Reserve vanaf begrotingsjaar 2018

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	-	-	-	-	73.000	666.556
Kapitaallasten majeure projecten				73.000	762.000	971.000
Totaal toevoegingen	-	-	-	73.000	762.000	971.000
Afschrijving realisatie N280 (rb. 14-11-2017)					152.000-	152.000-
Afschrijving renovatie sportpark Houtrust Haelen (rb. 07-11-2017)					12.000-	12.000-
Afschrijving centrale onderwijshuisvesting voor de kernen van Haler, Hunsel, Ittervoort en Neeritter (rb. 06-02-2018)					4.444-	4.444-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	168.444-	168.444-
Stand reserve per 31-12	-	-	-	73.000	666.556	1.469.112

Toelichting:

Leudal kent een aantal majeure projecten, die ontstaan vanuit de strategische visie, ambities uit het coalitieakkoord en burgerinitiatieven. In de Programmabegroting 2018-2021 is een overzicht van de diverse beleidsterreinen opgenomen.

Met ingang van het boekjaar 2018 worden de majeure projecten niet meer als stelpost geraamd.

In plaats daarvan wordt een bestemmingsreserve gevormd. Deze reserve wordt gebruikt om toekomstige kapitaallasten te dekken.

Deze methodiek verschaft de raad de gelegenheid om prioriteiten te stellen en te herzien.

Vanaf het jaar 2018 zal de vrijval van de geraamde kapitaallasten in de nieuwe bestemmingsreserve majeure projecten worden gestort.

reserve O.17	89001546 Meeropbrengst toeristenbelasting
---------------------	--

soort reserve	overige bestemmingsreserve
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de reserve	dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf
voeding uit	meeropbrengst toeristenbelasting
bespaarde rente	wordt toegevoegd aan de exploitatie tot 2018
programma	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
thema	Dekkingsmiddel
product	Lokale heffingen

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	-	-	-	-	-	-
Storting meeropbrengst toeristenbelasting begrotingsjaar 2017 > € 813.403 begrotingsjaar 2018 e.v. > € 840.403		- -	- -			
Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	-	-	-	-	-	-

Toelichting:

In de openbare raadsvergadering van 27 september 2016 heeft de raad ingestemd met het convenant Gastvrij Leudal. In het convenant is een regeling opgenomen dat bij een "plus" bij de opbrengst van de toeristenbelasting deze door een ondernemer naar rato teruggevorderd kan worden om te investeren in het bedrijf. Dit is een extra prikkel voor ondernemers om te blijven investeren in de kwaliteit van hun bedrijf in tijden dat een bancaire financiering daarvan steeds minder vanzelfsprekend is.

Bij raadsbesluit van 27 september 2016 is een bestemmingsreserve "meeropbrengst toeristenbelasting" ingesteld.

De meeropbrengst Toeristenbelasting in jaarrekening 2017 betreft over jaar 2016.
De aanslagen Toeristenbelasting 2017 zijn nog niet opgelegd.

Het meerjarig verloop van de reserves 2017-2020 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

naam reserve	Werkelijke boekwaarde 31-12-2017	Werkelijke boekwaarde 31-12-2018	Werkelijke boekwaarde 31-12-2019	Werkelijke boekwaarde 31-12-2020
R.0 Algemene reserve	5.798	5.304	5.320	5.825
Bestemmingsreserves:				
Dekkingsreserves				
D.1 Dekkingsreserve accommodatie RKVB Baexem	613	593	574	555
D.2 Dekkingsreserve tennisaccommodatie Galgenberg	1.152	1.084	1.015	946
D.3 Dekkingsreserve accommodatie schutterij Hunsel	94	92	89	86
D.4 Dekkingsreserve accommodatie schutterij Ell	97	97	94	92
D.5 Dekkingsreserve BMV Ell	1.143	1.117	1.090	1.064
D.6 Dekkingsreserve De Bombardon Heythuysen	1.463	1.416	1.369	1.322
D.7 Dekkingsreserve woning Baexheimerhof Baexem	158	153	148	143
D.8 Dekkingsreserve Gemeenschapshuis Neer	90	84	78	72
D.9 Dekkingsreserve Postkoets Horn	1.951	1.901	1.851	1.801
D.10 Dekkingsreserve Huisv. Jong Nederland Grathem	254	247	241	234
D.11 Dekkingsreserve BMV Roggel	3.312	3.227	3.141	3.055
D.12 Dekkingsreserve BMV Heythuysen	921	898	874	850
D.13 Dekkingsreserve BMV Grathem	818	1.285	1.252	1.219
D.14 Dekkingsreserve BS Harlekijn Baexem	423	606	589	573
D.15 Dekkingsreserve SG St. Ursula Heythuyseb	531	516	501	486
D.16 Dekkingsreserve Lataste Horn	37	35	32	30
D.17 Dekkingsreserve BS Mussenberg Haelen	342	332	321	311
D.18 Dekkingsreserve Landschapsontwikkeling	201	97	85	74
D.19 Dekkingsreserve Gemeentehuis Leudal	1.967	1.935	1.903	1.872
D.20 Dekkingsreserve Verbouw gemeentewerf Hunsel	828	790	753	715
D.21 Infrastructuur	1.000	1.960	2.880	3.760
Totaal dekkingsreserves	17.395	18.464	18.882	19.260
Overige financieel technisch reserves				
F.1 Kapitaalverstrekking gemeenschapshuizen	383	356	329	303
F.2 Onderhoud overweg Napoleonsweg	300	272	245	218
Totaal overige financieel technische reserves	682	628	575	521
Overige Bestemmingsreserves				
O.1 Ornamenten en kunstbeleid	85	85	85	85
O.2 Onderhoud jachthaven Hanssum	158	161	165	168
O.3 Monumentensubsidie	471	471	471	471
O.4 Groenfonds	456	456	456	456
O.5 Grondexploitaties	2.252	2.217	2.182	2.151
O.6 Vastgoed	56	56	56	56
O.7 Regionale samenwerking	46	46	46	46
O.8 Boekwinst Essent	30.545	29.028	27.653	26.338
O.9 Egalisatiereserve Gemeentefonds	1.414	1.650	1.869	2.110
O.10 Bedrijfsvoering	2.319	897	811	811
O.11 Gecommitteerde reserve	2.143	0	0	0
O.12 Revolverend duurzaamheidsfonds	48	45	41	38
O.13 Decentralisaties WMO, Jeugd en Participatie	4.938	3.720	2.400	1.211
O.14 Openbare verlichting	462	754	1.009	1.250
O.15 Fonds Maatschappelijke activiteiten	227	0	0	0
O.16 Majeure projecten	0	73	667	1.469
O.17 Meeropbrengst toeristenbelasting	0	0	0	0
Totaal overige bestemmingsreserves	45.622	39.659	37.911	36.660
Totaal bestemmingsreserves	63.699	58.752	57.367	56.440
Totaal reserves	69.497	64.055	62.687	62.266

Voorzieningen

De in de balans opgenomen voorzieningen wordt onderscheiden in:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	0	0
Voorzieningen ter egalisatie van kosten	1.781	1.664
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangings- investerings waarvoor een heffing wordt geheven	0	0
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	2.469	2.485
Totaal voorzieningen	4.250	4.149

Het verloop van de voorzieningen in 2017 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

naam voorziening	Boekwaarde 31-12-2016	Toe- voegingen	Vrijval	Ont- trekkingen	Boekwaarde 31-12-2017
Voor verplichtingen, verliezen en risico's	0				0
Ter egalisatie van kosten:					
V.1 Riolerings Leudal	472	249			722
V.2 Afvalstoffenheffing	1.191			-132	1.059
Voor bijdragen aan toekomstige vervangings- investerings, waarvoor een heffing wordt geheven	0				0
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
V.3 Compensatiegelden Nunhems	2.485			-16	2.469
Totaal voorzieningen	4.149	249	0	-148	4.250

In de kolom "Vrijval" zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle toepassingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

De hierna opgenomen toelichtingen geven de aard en de reden van iedere voorziening weer, evenals de mutaties die hebben plaatsgevonden.

Voorziening V.1	89002501 Riolering
------------------------	---------------------------

soort voorziening	toekomstige verplichtingen
wenselijk minimum bedrag	niet van toepassing: overeenkomstig GRP
wenselijk maximum bedrag	niet van toepassing: overeenkomstig GRP
doel van de voorziening	dekking van de kapitaallasten v/d vervangingsinvesteringen overeenkomstig het GRP
voeding uit	gedeeltelijke opbrengst rioolrechten
toereikendheid	in overeenstemming met GRP (inclusief jaarlijkse bijstellingen)
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Openbare ruimte en verkeer
product	infrastructuur water

	raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	472.370	472.370	-	721.593	913.153	1.135.414
Storting conform GRP	58.797	249.223	190.426-	191.561	222.261	335.854
Totaal toevoegingen	58.797	249.223	190.426-	191.561	222.261	335.854
Onttrekking conform GRP	40.169-	-	40.169-			
Totaal onttrekkingen	40.169-	-	40.169-	-	-	-
Stand reserve per 31-12	490.998	721.593	230.595-	913.153	1.135.414	1.471.268

Toelichting:

Bij de vaststelling van het herziene GRP 2013-2017 is de egalisatiereserve riolering toegevoegd aan de voorziening riolering. Voor het meerjarig verloop van deze voorziening wordt verwezen naar het herziene GRP 2013-2017 variant 6

Voorziening V.2	89002509 Afvalstoffenheffing
------------------------	-------------------------------------

soort voorziening	toekomstige verplichtingen
wenselijk minimum bedrag	€ 300.000
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de voorziening	ter egalisatie tarieven afvalstoffenheffing
voeding uit	gedeeltelijke opbrengst afvalstoffenheffing
toereikendheid	wordt afgebouwd in de komende 3 tot 4 jaar
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
thema	Milieu
product	afvalverwijdering

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Vershil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	1.191.313	1.191.313	-	1.059.540	825.177	640.814
Toevoeging 2017	95.180	-	95.180	15.637	15.637	15.637
Totaal toevoegingen	95.180	-	95.180	15.637	15.637	15.637
Onttrekking 2017	300.000-	131.773-	168.227-	250.000-	200.000-	200.000-
Totaal onttrekkingen	300.000-	131.773-	168.227-	250.000-	200.000-	200.000-
Stand reserve per 31-12	986.493	1.059.540	73.047-	825.177	640.814	456.451

Toelichting:

De gemeenteraad heeft 15 december 2015 besloten de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing op te heffen en het saldo over te hevelen naar de voorziening Afvalstoffenheffing.

Voorziening V.3
89002508 Compensatiegelden Nunhems

soort voorziening	toekomstige verplichtingen
wenselijk minimum bedrag	n.v.t.
wenselijk maximum bedrag	n.v.t.
doel van de voorziening	Kwaliteitsverbeterende maatregelen voor ontwikkeling van het open gebied tussen Buggenum, Neer en de Napoleonsweg
voeding uit	Bijdrage Nunhems voor uitbreiding bedrijf
toereikendheid	inzet conform overeenkomst
programma	3 Veilige en aantrekkelijke samenleving
product	ruimtelijke plannen

	Raming 2017	Werkelijk 2017	Verschil 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020
Stand reserve per 1-1-	2.485.253	2.485.253		2.469.045	2.394.045	2.294.045
			-			
Totaal toevoegingen		-	-	-	-	-
Project Buggenums veld Schans van Neer Romeinse weg		16.208-	16.208	75.000-	50.000- 50.000-	
Totaal onttrekkingen		16.208-	16.208	75.000-	100.000-	-
Stand reserve per 31-12	2.485.253	2.469.045	16.208	2.394.045	2.294.045	2.294.045

Toelichting:

Bij de nota Reserves, Voorzieningen en Risicomanagement 2015-2018 gemeente Leudal is deze nieuwe voorziening ingesteld, raadsbesluit 11 november 2014.

Het meerjarig verloop van de voorzieningen 2017-2020 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

naam voorziening	Werkelijke boekwaarde 31-12-2017	Werkelijke boekwaarde 31-12-2018	Werkelijke boekwaarde 31-12-2019	Werkelijke boekwaarde 31-12-2020
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	0	0	0	0
Voorzieningen ter egalisatie van kosten				
V.1 Rioleringen Leudal	722	913	1.135	1.471
V.2 Afvalstoffenheffing	1.059	825	641	456
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	0	0	0	0
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is				
V.3 Compensatiegelden Nunhems	2.469	2.394	2.294	2.294
Totaal voorzieningen	4.250	4.132	4.070	4.222

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Obligatieleningen	0	0
Onderhandse leningen:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	227	340
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	61.629	67.467
- binnenlandse bedrijven	0	0
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0	0
- overige binnenlandse sectoren	0	0
- buitenlandse instellingen	0	0
Door derden belegde gelden	0	0
Waarborgsommen	0	0
Overige leningen met een rentetypische looptijd van ≥ 1 jaar	0	0
Totaal vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	61.856	67.807

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar over het 2017:

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 31-12-2016	Vermeerderingen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2017
Obligatieleningen	0			0
Onderhandse leningen:				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	340		-113	227
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	67.467		-5.838	61.629
- binnenlandse bedrijven	0			0
- openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0			0
- overige binnenlandse sectoren	0			0
- buitenlandse instellingen	0			0
Door derden belegde gelden	0			0
Waarborgsommen	0			0
Overige leningen met een rentetypische looptijd van ≥ 1 jaar	0			0
Totaal vaste schulden met rentetypische looptijd ≥ 1 jaar	67.807	0	-5.951	61.856

De totale rentelast voor het jaar 2017 voor de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 2.525.858 (rente 2016 € 2.773.435)

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0	0
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	0	0
Overige schulden	9.138	8.171
Totaal netto-vlottende schulden	9.138	8.171

Overige schulden

In het kader van de "ketenaanpak Leefbaarheid gemeente Leudal" heeft de gemeente Leudal op basis van het provinciale subsidiekader "Stimulering Bouw en transitie Limburgse woningmarkt 2013-2015" een provinciale subsidie ontvangen voor de realisatie van het project Tennispark Galgenberg en realisatie van het project BMV EII. De gemeenteraad heeft op 20 mei 2014 besloten om deze bijdragen te oormerken voor de realisatie van het project Mariabosch/Samen Zorgen Huis.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(bedragen x € 1.000)

	boekwaarde 31-12-2017	boekwaarde 31-12-2016
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbare volume	3.222	4.890
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen		
- het Rijk	125	125
- overige Nederlandse overheidslichamen	179	169
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van van volgende begrotingsjaren komen	114	16
Totaal overlopende passiva	3.640	5.200

De toename van de verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen wordt met name veroorzaakt door verplichtingen inzake Jeugdhulp.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	terug- betalingen	Saldo 31-12-2017
Europese overheidslichamen	0				0
Het Rijk:					
- Opvang asielzoekers	75				75
- Bijdrage OHBA-regeling	50				50
Overige Nederlandse overheidslichamen:					
- Voortijdig schoolverlaters leerplicht	150		-6		144
- Bestrijding zwarte rat	19	35	-19		35
Totaal van Europese en Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	294	35	-25	0	304

Niet in de balans opgenomen

Waarborgen en garanties

De gemeente heeft haar garanties voor hypothecaire geldleningen en sociale woningbouwprojecten overgedragen. Het betreft:

- risico's van in het verleden door de gemeenten gegarandeerde hypothecaire geldleningen zijn allen onder de Nationale Hypotheek Garantie gebracht. Er kunnen zich situaties voordoen waardoor het aflossen van de hypotheek niet meer mogelijk is. Het kan zijn dat dan de woning moet worden verkocht. Als de opbrengst van de woning onvoldoende blijkt staat het Waarborgfonds garant voor de restantschuld aan de geldverstrekker.
- WSW geeft garanties aan financiers die woningcorporaties leningen verstrekken voor sociale woningbouwprojecten en leningen van maatschappelijk vastgoed. Dankzij deze garanties kunnen corporaties geld lenen tegen gunstige voorwaarden. Het WSW beschikt over een zeer solide zekerheidsstructuur en haar garanties staan zeer hoog aangeschreven (ratings Triple A en Aaa). Het sluitstuk van de zekerheidsstructuur van het WSW wordt gevormd door de achtervangpositie van het rijk en gemeenten. Rijk en gemeenten verplichten zich via de achtervangpositie om onder bepaalde condities renteloze leningen aan het WSW ter beschikking te stellen. De kans dat rijk en gemeenten op deze posten worden aangesproken is echter minimaal. De WSW achtervang wordt vanaf 2016 opgenomen.

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen. Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten van het rekeningjaar opgenomen.

De gemeente heeft bij haar huisbankier Bank Nederlandse Gemeenten een rekening-courant limiet van € 15 miljoen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

(bedragen x € 1.000)

Aantal leningen	Aard / omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	%	Risicobedrag 31-12-2016	Nieuw gewaarborgd	Aflossingen	Risicobedrag 31-12-2017
Gewaarborgde geldleningen:							
4	Rekening-courant krediet	313	100,00%	268		-240	28
4	Accommodaties	380	100,00%	197		-10	187
6	Woningfinanciering	419	100,00%	404		-215	189
17	Woningfinanciering (WSW achtervang)	31.928	50,00%	30.497		-143	30.354
Garantstellingen (OML):							
1	Borgstelling lening Provincie	189	21,60%	189	27	-65	151
1	Borgstelling BNG-krediet	500	21,60%	500	796		1.296
33	Totaal garantstellingen	33.729		32.055	823	-673	32.205

Gebeurtenissen na balansdatum

Vordering op Enexis BV

Op 30 september 2009 hebben de aandeelhouders van deze vennootschap bij de verkoop van Essent, Enexis indirect een lening verstrekt van € 1,8 miljard voor de overname van de gas- en elektriciteitsnetten van Essent.

De aandeelhouders hebben leningen (bekend als de back-to-backleningen) verstrekt aan de vennootschap. De vennootschap heeft vervolgens deze leningen als één lening (bekend als de aandeelhoudersleningen) onder dezelfde voorwaarden verstrekt aan Enexis. De lening is verdeeld in 4 tranches, te weten:

(bedragen x € 1.000)

Tranche	Bedrag	Looptijd	Rente percentage	Verval kalender	Aandeel Leudal
A	450.000	3	3,27	2012	2.715
B	500.000	5	4,10	2013	3.017
C	500.000	7	4,65	2016	3.017
D	350.000	10	7,20	2019	2.112
totaal	1.800.000				10.861

Op grond van artikel 4.2 van de Overeenkomst van aandeelhoudersleningen kan Enexis besluiten gebruik te maken van de mogelijkheid tot vrijwillige vervroegde aflossing. Eind 2011 heeft Enexis op grond van dit artikel besloten tot vervroegde aflossing van tranche A (totaal EUR 450 miljoen) van de aandeelhoudersleningen. In januari 2012 werd een bedrag van € 2,715 miljoen ontvangen. In september 2013 werd besloten tot vrijwillige vervroegde aflossing van tranche B waarvoor een bedrag van € 3,017 miljoen werd ontvangen. In mei 2016 werd tranche C groot € 3.017 miljoen volledig afgelost. De aflossingsbedragen zijn gebruikt als intern financieringsmiddel. Tranche D wordt naar verwachting in oktober 2019 afgelost.

Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2017

Voor de toelichting op de belangrijke verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging wordt verwezen naar "Programmaverantwoording".

Overzicht incidentele baten en lasten

(bedragen x 1.000)

Omschrijving	Begroting 2017 vóór wijziging			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Totaal	Waarvan: incidenteel	structureel	Totaal	Waarvan: incidenteel	structureel	Totaal	Waarvan: incidenteel	structureel
Baten per programma									
P1 - Vitale samenleving	-601	0	-601	-751	-119	-632	-702	-119	-583
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	-5.340	0	-5.340	-6.402	-202	-6.200	-7.322	-1.249	-6.073
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	-8.851	0	-8.851	-9.997	-1.089	-8.908	-9.866	-1.158	-8.708
P4 - Sterk besturen en organiseren	-1.759	0	-1.759	-553	139	-692	-812	139	-951
Subtotaal baten programma's	-16.550	0	-16.550	-17.704	-1.271	-16.433	-18.702	-2.387	-16.315
Lasten per programma									
P1 - Vitale samenleving	5.556	99	5.457	6.012	530	5.482	5.783	377	5.406
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	37.809	400	37.409	40.343	2.362	37.981	39.184	221	38.963
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	16.310	1.127	15.183	20.163	5.259	14.904	18.849	3.623	15.226
P4 - Sterk besturen en organiseren	4.694	0	4.694	4.963	1.110	3.853	4.989	1.020	3.969
Subtotaal lasten programma's	64.369	1.626	62.743	71.481	9.261	62.220	68.806	5.241	63.565
Totaal saldo van baten en lasten programma's	47.819	1.626	46.193	53.777	7.990	45.787	50.104	2.854	47.250
Baten overige									
Algemene dekkingsmiddelen	-55.804	27	-55.831	-56.235	-434	-55.801	-56.163	-604	-55.559
Overhead	592	0	592	-9	0	-9	-176	-147	-29
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal baten overige	-55.212	27	-55.239	-56.244	-434	-55.810	-56.339	-751	-55.588
Lasten overige									
Algemene dekkingsmiddelen	587	0	587	155	-657	812	-49	-657	608
Overhead	9.045	106	8.939	10.303	1.125	9.178	9.661	749	8.912
Vennootschapsbelasting	85	0	85	85	0	85	67	0	67
Onvoorzien	84	0	84	65	-19	84	0	-19	19
Subtotaal lasten overige	9.801	106	9.695	10.608	449	10.159	9.678	73	9.605
Totaal saldo van baten en lasten overige	-45.411	133	-45.544	-45.636	15	-45.651	-46.661	-678	-45.983
Saldo van baten en lasten	2.408	1.759	649	8.142	8.005	137	3.443	2.176	1.267
Onttrekkingen uit reserves:									
P1 - Vitale samenleving	-775	0	-775	-1.424	-737	-687	-1.476	-790	-686
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	-934	0	-934	-4.768	-2.084	-2.684	-6.115	-3.430	-2.685
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	-703	-567	-1.366	-7.449	-6.150	-1.299	-6.403	-5.115	-1.288
P4 - Sterk besturen en organiseren	-619	0	-619	-1.186	-1.101	-85	-1.207	-1.087	-120
Algemene dekkingsmiddelen	-1.924	-1.400	-524	-1.698	-1.692	-6	-1.698	-1.692	-6
Overhead	0	-6	6	-1.766	-1.279	-487	-1.539	-1.029	-510
Totaal onttrekkingen uit reserves	-4.954	-1.973	-2.981	-18.290	-13.043	-5.247	-18.437	-13.143	-5.294
Toevoegingen aan reserves:									
P1 - Vitale samenleving	368	0	368	879	544	335	1.142	807	335
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	363	0	363	2.342	751	1.591	4.388	2.852	1.536
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	6	0	6	3.809	2.643	1.166	4.494	3.328	1.166
P4 - Sterk besturen en organiseren	97	0	97	700	700	0	1.152	1.122	30
Algemene dekkingsmiddelen	944	0	944	1.559	1.118	441	1.729	1.288	441
Overhead	0	0	0	454	357	97	579	482	97
Totaal toevoegingen aan reserves	1.778	0	1.778	9.744	6.113	3.631	13.484	9.879	3.605
Saldo mutaties reserves	-3.176	-1.973	-1.203	-8.547	-6.930	-1.617	-4.954	-3.264	-1.690
Gerealiseerd resultaat	-768	-214	-554	-405	1.075	-1.480	-1.511	-1.088	-423

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

(bedragen x 1.000)

Omschrijving	Begroting 2017 vóór wijziging			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
P1 - Vitale samenleving	-601	5.556	4.955	-751	6.012	5.260	-702	5.783	5.082
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	-5.340	37.809	32.470	-6.402	40.343	33.941	-7.322	39.184	31.863
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	-8.851	16.310	7.459	-9.997	20.163	10.167	-9.866	18.849	8.983
P4 - Sterk besturen en organiseren	-1.759	4.694	2.935	-553	4.963	4.410	-812	4.989	4.177
Subtotaal programma's	-16.550	64.369	47.819	-17.704	71.481	53.777	-18.702	68.806	50.104
Algemene dekkingsmiddelen	-55.804	587	-55.217	-56.235	155	-56.080	-56.163	-49	-56.213
Overhead	592	9.045	9.637	-9	10.303	10.295	-176	9.661	9.485
Vennootschapsbelasting		85	85		85	85		67	67
Onvoorzien		84	84		65	65		0	0
Totaal saldo van baten en lasten	-71.762	74.170	2.408	-73.948	82.090	8.142	-75.041	78.484	3.443
Toevoegingen aan reserves:									
P1 - Vitale samenleving		368	368		879	879		1.142	1.142
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling		363	363		2.342	2.342		4.388	4.388
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving		6	6		3.809	3.809		4.494	4.494
P4 - Sterk besturen en organiseren		97	97		700	700		1.152	1.152
Algemene dekkingsmiddelen		944	944		1.559	1.559		1.729	1.729
Overhead			0		454	454		579	579
Totaal toevoegingen aan reserves	0	1.778	1.778	0	9.744	9.744	0	13.484	13.484
Onttrekkingen uit reserves:									
P1 - Vitale samenleving	-775		-775	-1.424		-1.424	-1.476		-1.476
P2 - Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	-934		-934	-4.768		-4.768	-6.115		-6.115
P3 - Veilige en aantrekkelijke samenleving	-703		-703	-7.449		-7.449	-6.403		-6.403
P4 - Sterk besturen en organiseren	-619		-619	-1.186		-1.186	-1.207		-1.207
Algemene dekkingsmiddelen	-1.924		-1.924	-1.698		-1.698	-1.698		-1.698
Overhead			0	-1.766		-1.766	-1.539		-1.539
Totaal onttrekkingen uit reserves	-4.954	0	-4.954	-18.290	0	-18.290	-18.437	0	-18.437
Subtotaal mutaties reserves	-4.954	1.778	-3.176	-18.290	9.744	-8.547	-18.437	13.484	-4.954
Gerealiseerd resultaat	-76.716	75.948	-768	-92.238	91.833	-405	-93.479	91.968	-1.511

Het saldo van de begrote- en gerealiseerde baten en lasten sluit met een batig resultaat van circa € 4,7 miljoen. Het saldo van de begrote- en gerealiseerde mutaties in de reserves sluit met een nadelig resultaat van € 3,6 miljoen. Hierdoor sluit de jaarrekening begroot – gerealiseerd per saldo positief met € 1,1 miljoen.

Voor een toelichting op de afwijkingen op de baten en lasten wordt verwezen naar de afzonderlijke programma's onder 'Wat heeft het gekost'.

De toelichting op de afwijkingen op de mutaties in de reserves wordt onderstaand toegelicht. In 2017 is per saldo € 3,6 miljoen meer aan de reserves toegevoegd dan in de bijgestelde raming is opgenomen (2e raadsrapportage 2017). De belangrijkste afwijkingen zijn:

- Resultaten van de 3 decentralisaties (per saldo een onttrekking) € 1.026.000-
- Overheveling van budgetten naar 2018 (geautoriseerd bij de 2e raadsrapportage) in de gecommiteerde reserve € 2.143.000
- Toevoeging niet benutte P-budgetten aan reserve bedrijfsvoering € 516.000
- Mutaties Grondexploitatie (per saldo toevoeging) € 295.000
- Mutaties Gemeentefonds (per saldo toevoeging) € 170.000
- Restant stelpost amendement 3 RB 1-11-2016 toegevoegd aan de Algemene reserve € 287.000
- Geen extra afschrijving centrumvisie Heythuysen (lagere onttrekking uit Reserve Boekwinst Essent) € 100.000
- Lagere afschrijvingen investeringen maatschappelijk nut (per saldo lagere onttrekking uit reserve Boekwinst Essent) € 711.000
- Lagere onttrekking uit Fonds Maatschappelijke Activiteiten (FMA) € 152.000

WNT-verantwoording

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op gemeente Leudal. Het voor gemeente Leudal toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

1. Bezoldiging topfunctionarissen
 - A. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1	D.J.E. Noppers	W.A.L.M. Cornelissen	A.J.A. Rikken
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	ambtenaar algemene dienst
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	
Omvang dienstverband (in fte)	1,0	1,0	
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee	
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 107.027,00	€ 86.838,00	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.433,00	€ 12.741,00	
<i>Subtotaal</i>	€ 123.460,00	€ 99.579,00	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 181.000,00	€ 181.000,00	
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Totaal bezoldiging	€ 123.460,00	€ 99.579,00	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2016			
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 1/11
Omvang dienstverband 2016 (in fte)	1,0	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 103.365,00	€ 82.242,00	€ 72.250,00
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 13.426,00	€ 11.002,00	€ 11.023,00
Totaal bezoldiging 2016	€ 116.791,00	€ 93.244,00	€ 83.273,00

B. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1		H.K.W. Bekkers	
Functiegegevens		interim-gemeentesecretaris	
Kalenderjaar	2017	2016	
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	19/4 - 31/12	nvt	
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	8,4	nvt	
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum			
Maximum uurtarief dat geldt voor het kalenderjaar	€ 176,00	€	175,00
Individueel toepasselijk maximum voor de betreffende periode	€ 191.400,00	€	-
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 191.400,00		
Bezoldiging			
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	ja, € 96,66	n.v.t.	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 132.720,00	€	-
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 132.720,00		
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.		
Totaal bezoldiging	€ 132.720,00		
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.		

2. Bezoldiging niet-topfunctionarissen

bedragen x € 1		juridisch medewerker toezicht & handhaving	
Functiegegevens			
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 28/2		
Omvang dienstverband (in fte)	1,0		
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	214.646,00	
Beloningen betaalbaar op termijn	€	1.514,00	
Totaal bezoldiging	€	216.160,00	
Individueel toepasselijk drempelbedrag bezoldiging			
	€	181.000,00	
Verplichte motivering	overschrijding wordt veroorzaakt door eindafrekening		

Bijlagen

Overzicht baten en lasten per taakveld

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2017 voór wijziging			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0 Bestuur en ondersteuning									
0.1 Bestuur	-16	2.120	2.104	-16	2.245	2.229	-2	2.197	2.195
0.2 Burgerzaken	-518	1.743	1.225	-512	1.877	1.365	-737	1.865	1.128
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-1.225	630	-595	-25	-46	-71	-26	451	425
0.4 Overhead	-8	9.531	9.523	-9	10.583	10.574	-176	9.750	9.574
0.5 Treasury	-3.634	-590	-4.224	-3.879	-282	-4.161	-3.880	-288	-4.168
0.61 OZB woningen	-4.905	197	-4.708	-4.897	197	-4.700	-4.876	203	-4.673
0.62 OZB niet-woningen	-884	98	-786	-793	98	-695	-779	86	-693
0.63 Parkeerbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.64 Belastingen Overig	-250	30	-220	-253	35	-218	-241	29	-212
0.7 Alg uitkering en ov uitk gemeentefonds	-45.327	0	-45.327	-45.608	0	-45.608	-45.437	0	-45.437
0.8 Overige baten en lasten	600	815	1.415	0	953	953	-47	467	420
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	85	85	0	85	85	0	67	67
0.10 Mutaties reserves	-4.954	1.778	-3.176	-18.290	9.744	-8.546	-18.437	13.484	-4.953
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal taakveld 0	-61.121	16.437	-44.684	-74.282	25.489	-48.793	-74.638	28.311	-46.327
1 Veiligheid									
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	-122	2.332	2.210	-147	2.442	2.295	-118	2.432	2.314
1.2 Openbare orde en Veiligheid	-2	461	459	-2	1.143	1.141	0	515	515
Totaal taakveld 1	-124	2.793	2.669	-149	3.585	3.436	-118	2.947	2.829
2 Verkeer en vervoer									
2.1 Verkeer en vervoer	-123	2.647	2.524	-148	3.316	3.168	-146	2.612	2.466
2.2 Parkeren	0	1	1	0	1	1	0	1	1
2.3 Recreatieve havens	-3	-6	-9	-3	-2	-5	-3	11	8
2.4 Economische Havens en waterwegen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	0	12	12	0	19	19	0	19	19
Totaal taakveld 2	-126	2.654	2.528	-151	3.334	3.183	-149	2.643	2.494
3 Economie									
3.1 Economische ontwikkeling	0	190	190	0	194	194	0	135	135
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-129	251	122	-143	276	133	-152	307	155
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-115	342	227	-115	293	178	-256	308	52
3.4 Economische promotie	-813	204	-609	-813	193	-620	-958	195	-763
Totaal taakveld 3	-1.057	987	-70	-1.071	956	-115	-1.366	945	-421
4 Onderwijs									
4.1 Openbaar basisonderwijs	0	78	78	0	82	82	0	81	81
4.2 Onderwijshuisvesting	-4	2.087	2.083	-4	1.856	1.852	0	1.833	1.833
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-12	969	957	-162	1.115	953	-18	905	887
Totaal taakveld 4	-16	3.134	3.118	-166	3.053	2.887	-18	2.819	2.801
5 Sport, cultuur en recreatie									
5.1 Sportbeleid en activering	0	105	105	0	73	73	0	79	79
5.2 Sportaccommodaties	-327	2.554	2.227	-326	2.808	2.482	-297	2.505	2.208
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	0	371	371	-11	472	461	-11	466	455
5.4 Musea	-6	9	3	-9	12	3	-10	12	2
5.5 Cultureel erfgoed	0	141	141	-38	173	135	-34	169	135
5.6 Media	0	397	397	-95	524	429	-95	520	425
5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie	-106	2.707	2.601	-109	2.598	2.489	-122	2.732	2.610
Totaal taakveld 5	-439	6.284	5.845	-588	6.660	6.072	-569	6.483	5.914

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2017 vóór wijziging			Begroting 2017 na wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6 Sociaal Domein									
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-230	4.868	4.638	-255	5.317	5.062	-183	4.269	4.086
6.2 Wijkteams	0	1.397	1.397	0	1.152	1.152	0	1.168	1.168
6.3 Inkomensregelingen	-4.293	6.010	1.717	-5.387	7.614	2.227	-6.382	7.154	772
6.4 Begeleide Participatie	0	4.979	4.979	0	4.099	4.099	-14	4.109	4.095
6.5 Arbeidsparticipatie	0	824	824	0	865	865	-14	841	827
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	917	917	0	1.072	1.072	0	1.044	1.044
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-691	6.705	6.014	-457	5.463	5.006	-608	5.319	4.711
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	4.942	4.942	0	7.050	7.050	-1	8.748	8.747
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	13	13	0	13	13	0	12	12
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	917	917	0	848	848	0	655	655
Totaal taakveld 6	-5.214	31.572	26.358	-6.099	33.493	27.394	-7.202	33.319	26.117
7 Volksgezondheid en milieu									
7.1 Volksgezondheid	0	1.376	1.376	0	1.286	1.286	0	1.266	1.266
7.2 Riolering	-4.546	3.874	-672	-4.647	3.945	-702	-4.521	3.998	-523
7.3 Afval	-2.944	2.422	-522	-2.993	2.471	-522	-2.851	2.338	-513
7.4 Milieubeheer	0	1.030	1.030	-24	1.039	1.015	-41	1.076	1.035
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-15	18	3	-7	18	11	-5	28	23
Totaal taakveld 7	-7.505	8.720	1.215	-7.671	8.759	1.088	-7.418	8.706	1.288
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stede									
8.1 Ruimtelijke Ordening	-169	1.339	1.170	-125	1.420	1.295	-159	1.331	1.172
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terr.)	-115	88	-27	-1.090	3.488	2.398	-1.002	2.981	1.979
8.3 Wonen en bouwen	-830	1.935	1.105	-846	1.595	749	-839	1.482	643
Totaal taakveld 8	-1.114	3.362	2.248	-2.061	6.503	4.442	-2.000	5.794	3.794
TOTAAL	-76.716	75.943	-773	-92.238	91.832	-406	-93.478	91.967	-1.511

Overzicht van afwijkingen per collegedoel onderverdeeld naar product

(Bedragen x 1.000)

Omschrijving	Begroot	Werkelijk	Restant	Resultaat voor bestemming	Reserves	Resultaat na bestemming
PRG01 Vitale samenleving	4.715.068	4.747.594	32.526-	178.528	-211.054	-32.526
121A Behouden werkgelegenheid gemeente/regio	678.570	706.561	27.991-	-7.276	-20.715	-27.991
1PRD1101 Recreatieve voorzieningen	181.539	189.301	7.762-			
1PRD1102 Promoten van Leudal	193.292	195.366	2.074-			
1PRD1103 Mutaties reserves	16.979	7.694	9.285		9.285	
1PRD1201 Markten/Kermissen	8.840	19.317	10.477-			
1PRD1202 Bedrijvencontacten	193.886	134.562	59.324			
1PRD1203 Bedrijventerreinen	114.034	160.321	46.287-			
1PRD1204 Mutaties reserves	30.000-		30.000-		-30.000	
123 Versterken van de sociale cohesie	3.107.316	3.023.007	84.309	274.647	-190.339	84.309
1PRD1401 Bibliotheek	408.436	404.685	3.750			
1PRD1402 Ondersteunen kunst en cultuur	479.488	476.571	2.917			
1PRD1403 Mutaties reserves	1.075-	1.075-	0-			
1PRD1501 Faciliteren Sport	2.552.570	2.284.590	267.980			
1PRD1502 Mutaties reserves	332.103-	141.764-	190.339-		-190.339	
131A Alg.voorz. ondersteunen de zelfst.burger	929.182	1.018.026	88.843-	-88.843		-88.843
1PRD2103 Maatschappelijke accommodaties	1.107.230	1.199.718	92.488-			
1PRD2104 Vrijwilligers	20.920	17.276	3.644			
1PRD2105 Mutaties reserves	198.968-	198.968-	0			
PRG02 Zelfredzaamheid en individuele ontwikkeling	31.515.055	30.135.418	1.379.637	2.078.266	-698.629	1.379.637
111 Veiligheid in woonomgeving, openb ruimte	2.804.719	2.829.460	24.741-	606.495	-631.236	-24.741
2PRD3201 Brandweerzorg en crisisbeheersing	2.978.462	2.367.332	611.131			
2PRD3202 Preventie criminaliteit en overlast	457.493	462.128	4.635-			
2PRD3203 Mutaties reserves	631.236-		631.236-		-631.236	
112 Minimale startkwalificatie inwoners	3.144.664	2.993.321	151.343	305.223	-153.881	151.343
2PRD1301 Onderwijsvoorziening	2.799.233	2.709.770	89.463			
2PRD1302 Leer- en ontwikkelachterstanden	655.556	436.406	219.150			
2PRD1303 Leerplicht	87.764	91.154	3.390-			
2PRD1304 Mutaties reserves	397.890-	244.009-	153.881-		-153.881	
113 Gezonde leefstijl,voork gezondh.probleem	1.296.882	1.289.475	7.406	7.406		7.406
2PRD2401 Gezondheid	1.296.882	1.289.475	7.406			
131B Alg.voorz. ondersteunen de zelfst.burger	9.866.130	9.585.766	280.364	1.511.240	-1.230.876	280.364
2PRD2101 Zelfsturing	1.216.087	399.294	816.793			
2PRD2102 Algemene- en maatwerk voorziening	8.232.563	7.538.116	694.447			
2PRD2105 Mutaties reserves	417.479	1.648.355	1.230.876-		-1.230.876	
141 Opgroeiende jeugd, die actief deelneemt	8.166.743	8.899.362	732.619-	-1.465.756	733.137	-732.619
2PRD2301 Voorzieningen jeugd	9.377.840	10.859.357	1.481.517-			
2PRD2303 Opvoeding jeugd	56.921	41.160	15.761			
2PRD2304 Mutaties reserves	1.268.018-	2.001.155-	733.137		733.137	
142 In eigen levensonderhoud voorzien	6.241.309	4.488.842	1.752.467	1.168.241	584.226	1.752.467
2PRD2201 Participatie- en bijstandsverlening	955.056	250.217-	1.205.273			
2PRD2202 Sociale werkvoorziening	4.969.052	4.922.154	46.898			
2PRD2203 Armoede- en schuldenbeleid	863.277	947.208	83.931-			
2PRD2205 Mutaties reserves	546.076-	1.130.302-	584.226		584.226	
299 toerekening taakvelden	5.391-	49.192	54.583-	-54.583		-54.583
2PRD2999 kostentoerekening PRG02	5.391-	49.192	54.583-			
PRG03 Veilige en aantrekkelijke samenleving	6.526.962	7.074.133	547.171-	1.183.576	-1.730.748	-547.171
121B Behouden werkgelegenheid gemeente/regio	2.017.294	2.120.829	103.536-	789.957	-893.493	-103.536
3PRD3301 Volkshuisvesting	671.843	346.276	325.567			
3PRD3302 Ruimtelijke plannen	1.294.662	1.171.980	122.682			
3PRD3303 Bouw- en woningtoezicht	268.092	345.201	77.109-			
3PRD3304 Woningbouw locaties	2.397.760	1.978.943	418.817			
3PRD3305 Mutaties reserves	2.615.063-	1.721.570-	893.493-		-893.493	
122 Versterken woon- en leefklimaat	4.509.668	4.953.304	443.636-	393.619	-837.255	-443.636
3PRD3101 Veilige wegen	849.778	760.896	88.882			
3PRD3102 Infrastructuur wegen	2.475.209	1.858.965	616.244			
3PRD3103 Infrastructuur water	691.971-	522.627-	169.344-			
3PRD3104 Natuur	144.948	147.617	2.669-			
3PRD3105 Groenvoorzieningen	2.029.895	2.134.659	104.764-			
3PRD3106 Speelvoorzieningen	283.158	288.987	5.829-			
3PRD3107 Ongediertebestrijding	593.143	656.804	63.661-			
3PRD3108 Mutaties reserves	953.489-	116.234-	837.255-		-837.255	
3PRD3401 Afvalverwijdering	521.755-	513.197-	8.558-			
3PRD3402 Milieubeheer	301.906	280.520	21.386			
3PRD3403 Duurzaamheid	70.000	48.067	21.933			
3PRD3404 Mutaties reserves	71.154-	71.154-	0-			

PRG04 Sterk besturen en organiseren	3.923.994	4.121.295	197.301-	233.126	-430.427	-197.301
212 Kwalitatief goede dienstverl. aan bu	1.207.200	980.297	226.903	233.335	-6.432	226.903
4PRD4301 Doorontwikkeling externe dienstver	1.290.946	1.064.043	226.903			
4PRD4302 Verkiezingen	57.629	51.197	6.432			
4PRD4303 Mutaties reserves	141.375-	134.943-	6.432-		-6.432	
221 Stimuleren van burgerparticipatie	683.203	694.995	11.792-	-11.792		-11.792
4PRD4101 Volksvertegenwoordiging	618.537	638.160	19.623-			
4PRD4102 Controlerende taak raad	64.666	56.835	7.831			
231 Doorontwikk. naar een netwerkorganis	2.002.078	1.933.223	68.855	368.074	-299.219	68.855
4PRD4201 Interne dienstverlening	1.841.438	1.517.811	323.627			
4PRD4202 Samenwerking	186.438	141.991	44.447			
4PRD4204 Mutaties reserves	25.798-	273.421	299.219-		-299.219	
499 toerekening taakvelden	31.513	512.780	481.267-	-356.491	-124.776	-481.267
4PRD4999 kostentoerekening PRG04	350.063	706.554	356.491-			
4PRD4980 Mutaties reserves	318.550-	193.774-	124.776-		-124.776	
PRG05 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	56.219.297-	56.181.379-	37.918-	132.425	-170.343	-37.918
901 geen college doel - PRG05	56.301.155-	56.224.944-	76.211-	94.132	-170.343	-76.211
5PRD5101 Dividend	2.564.923-	2.565.308-	385			
5PRD5102 Rijksuitkeringen	45.607.532-	45.437.190-	170.342-			
5PRD5104 Algemene baten en lasten	148.631		148.631			
5PRD5106 Uitvoeringskosten belastingen	330.554	318.262	12.292			
5PRD5107 Lokale heffingen	6.756.723-	6.854.199-	97.476			
5PRD5108 Financieringsfunctie	1.712.120-	1.717.809-	5.689			
5PRD5109 Mutaties reserves	139.042-	31.301	170.343-		170.343-	
599 toerekening taakvelden	81.858	43.565	38.293	38.293		38.293
5PRD5999 kostentoerekening PRG05	81.858	43.565	38.293			
00006 Overhead	8.983.506	8.525.258	458.248	809.839	-351.591	458.248
699 toerekening taakvelden	8.983.506	8.525.258	458.248	809.839	-351.591	458.248
6PRD6999 kostentoerekening PRG06	10.294.638	9.484.799	809.839			
6PRD6980 Mutaties reserves	1.311.132-	959.541-	351.591-		-351.591	
00007 Heffing VPB	85.000	66.704	18.296	18.296		18.296
799 toerekening taakvelden	85.000	66.704	18.296			
7PRD7999 kostentoerekening PRG07	85.000	66.704	18.296			
00008 Onvoorzien	64.795	64.795	64.795	64.795		64.795
899 toerekening taakvelden	64.795	64.795	64.795			
8PRD8999 kostentoerekening PRG08	64.795	64.795	64.795			
TOTAAL	404.918-	1.510.978-	1.106.059	4.698.852	3.592.792-	1.106.059

Kerngegevens 2017

Sociale structuur	2016 jaarrekening	2017 begroting	2017 jaarrekening
Inwoners			
Aantal inwoners	35.878	36.125	35.857
waarvan tot 20 jaar	7.159	7.300	7.064
vanaf 65 jaar	8.128	7.950	8.391
Organisatie/formatie-sterkte			
Fte personeel	201,34	202,11	196,86
Fte Griffie/rekenk.	3,0	3,0	3,0
Fte raad	25	25	25
Fte college	4,6	4,6	4,6
Sociale zaken			
Aantal lage inkomens	4.100	4.100	4.214
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden	411	400	387
Waarvan			
W.W.B	374	355	352
I.O.A.W	30	37	30
I.O.A.Z	4	5	2
B.B.Z	3	3	3
Personen werkzaam in sociale werkplaatsen	192	185	182
Onderwijs			
Aantal leerlingen basis onderwijs	2.547	2.615	2.442
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	2.057	2.136	2.302
Aantal leerlingen speciaal onderwijs (basis+voortgezet)	288	370	294
Scholen			
Basisonderwijs	14	14	14
Speciaal onderwijs	2	2	2
Voortgezet onderwijs	2	2	2
Voortgezet SO	1	1	1

Fysieke structuur	2016 jaarrekening	2017 begroting	2017 jaarrekening
Oppervlakte			
Gemeente	16.491 ha	16.490	16.491 ha
land	16.263	16.276	16.263
water	228	214	228
Bebouwing			
Verblijfsobjecten met woonfunctie:			
Aantal woningen	15.718	15.768	15.735
overige verblijfsobjecten met logiesfunctie	281	281	282
Aantal huurwoningen	3.229	3.229	3.139
Woonwagenlocaties:			
Standplaatsen (eigendom gemeente)	39	39	40
Standplaatsen (eigendom derden)	10	10	10
Woonwagens (eigendom gemeente)	22	22	18
Woonwagens (eigendom derden)	27	27	32
Lengte van wegennet			
Wegen	787.000 m	787.000 m	787.000 m
Waarvan:			
binnen de bebouwde kom	249.000	249.000	249.000
buiten de bebouwde kom	538.000	538.000	538.000
Recreatieve fiets-, en wandelpaden			
Recreatieve ruiterpaden	74.000	74.000	74.000
Zand, grond- en stolwegen	70.000	70.000	70.000
Trottoirs	224.000	224.000	224.000
	230.000	230.000	230.000
Sportaccommodaties			
Aantal voetbalvelden	36	36	34
Aantal tennisbanen	38	38	36
Atletiekbaan	1	1	1

(bedragen x 1.000)

Financiële structuur	2016 jaarrekening	2017 begroting	2017 jaarrekening
Lokale heffingen			
Onroerende zaakbelastingen	-5.628	-5.690	-5.655
Toeristenbelasting	-670	-813	-958
Hondenbelasting	-221	-236	-223
Baatbelasting	-17	-17	-17
Bouwvergunningen	-676	-666	-668
Leges structuur- en bestemmingsplannen	-96	-69	-88
Rioolrechten	-4.197	-4.513	-4.498
Afvalstoffenheffing	-2.557	-2.440	-2.438
Graf- en begrafenisrechten	-6	-7	-5
Leges marktgeld	-6	-4	-5
Leges bevolking/burgerlijke stand	-706	-493	-722
Leges algemene vergunningen	-22	-20	-12
Leges diverse vergunningen	-3	-5	-6
Leges wet kinderopvang	-3	-2	-3
Leges gehandicapten parkeerkaart	-10	-17	-9
Gemeentefonds			
Algemene uitkering	-26.207	-27.062	-27.008
Decentralisatie uitkering WMO oud	-2.380	-2.650	-2.650
Integratieuitkering sociaal domein			
WMO taken nieuw	-4.717	-4.525	-4.525
Jeuqdhulp	-9.071	-7.722	-7.722
Participatie	-4.822	-3.512	-3.512
Totaal algemene uitkering	-47.197	-45.471	-45.417

Woonlasten	2016 jaarrekening	2017 begroting	2017 jaarrekening
Gemeentelijke woonlasten			
- Eigenaar	472	515	496
- Gebruiker	161	153	153
- Eigenaar+gebruiker	633	668	649
OZB (aanneمة gemiddelde woz-waarde van woningen; 200.000)	225	225	225
Afvalstoffenheffing woningen	161	153	153
Rioolheffing	254	270	270

Producten	2016 jaarrekening	2017 begroting	2017 jaarrekening
Burgerzaken			
Paspoorten	3.278	3.500	3.533
ID -kaarten	5.504	5.000	4.718
Rijbewijzen	3.919	5.000	4.367
Afschriften BRP (vh GBA)	508	1.000	578
Bouwzaken			
Conceptaanvraag	139	138	181
Bouwvergunningen regulier, fase 1 of 2			
Omgevings- vergunningen	259	260	249
Informatieverzoeken	167	150	192
Sloopvergunningen- en meldingen	131	165	135

Frauderisico analyse

Activiteit/proces	Geïdentificeerd frauderisico	Mogelijke beheersmaatregelen	+ / -	Borging / notities
1. Aanbestedingen	Risico dat valse facturen worden ingediend	Functiescheiding tussen inkoop, budgethouder, registratie facturen en betaling facturen	+	
		Alleen originele facturen worden verwerkt, alsmede digitale nota's.	+	
		Bij nieuwe crediteuren raadpleegt medewerker basisregistratie handelsregister (KvK)	-	Een aantal vaste gegevens op de factuur worden gecontroleerd, maar de KvK wordt niet geraadpleegd
		Iedere factuur wordt volgens het vier-ogen-principe goedgekeurd.	+	
		Alleen via de post binnengekomen facturen worden verwerkt	+	Nee, ook digitaal aangeleverde nota's
	Risico dat de selectie van aannemers of leveranciers niet onafhankelijk plaatsvindt.	Opstellen intern beleid t.a.v. werkwijze in aanbestedings- en offerteprocedure	+	Zie procedure inkoop
		In het beleid is vastgelegd op welke wijze dient te worden aanbesteed. Hierbij is de wijze van aanbesteden afhankelijk van de hoogte van de opdracht	+	Zie inkoop- en aanbestedingsbeleid
		In het beleid is vastgelegd dat opdrachten niet mogen worden opgeknipt	+	Conform aanbestedingswet / Gids proportionaliteit
		In het beleid is aandacht voor de Europese aanbestedingsrichtlijnen	+	Zie inkoop- en aanbestedingsbeleid
		Aannemers/architect-selecties op basis van vooraf gestelde criteria inclusief screening van de financiële positie en de reputatie van partijen waarmee zaken worden gedaan.	+	Deels, voor zover dit niet discriminerend is
		Verplicht voorgeschreven schriftelijke toelichting/motivering in dossier van de keuze van de uit te nodigen aannemers/architecten.	+	In startformulier
		Autorisatie keuze uit te nodigen aannemers door daartoe bevoegde persoon	+	Vakafdeling i.o. met budgethouder
		Inschrijvers gebruik laten maken van een standaard (eigen) offerte-indeling, zodat eenvoudiger kan worden vergeleken.	+/-	Afhankelijk van aanbesteding, dit wordt wel gedaan bij aanbestedingen > € 40.000,-.
		Er is periodieke interne controle op de naleving van de aanbestedingsregels	+	Via IC
		Deugdelijke dossiervorming.	+/-	Er wordt volgens een vast format gewerkt bij aanbestedingen > € 40.000,-. Dit wordt niet/minder gedaan bij kleinere aanbestedingen.

	Het risico dat gunning van opdrachten niet onafhankelijk plaatsvindt	Ingediende offertes worden vastgelegd in een centraal offerteregister	+/-	Niet aanwezig, maar zijn alle traceerbaar. Openbare (digitale aanbestedingen via Tendermed) worden geregistreerd.
		Openen inschrijvingen in bijzijn van het afdelingshoofd aanbestedingszaken en projectleider (vierogenprincipe). De prijsopgaven vastleggen in een proces-verbaal.	+	Niet door een afdelingshoofd, maar door een projectleider, projectlid en/of inkoopadviseur. Altijd twee personen aanwezig. Personen hebben opleiding 'aanbesteden' gevolgd. Digitale aanbestedingen worden altijd door twee mensen met E-herkenning geopend
				Prijsopgave wordt vastgelegd in proces-verbaal. Proces-verbaal wordt conform procedure binnen 2 dagen naar de inschrijvers verstuurd. (per post en bij een digitale inschrijving via Tendermed)
		De onderlinge vergelijking van de ontvangen offertes vindt plaats op basis van objectieve en controleerbare uitgangspunten welke voorafgaand aan de aanbesteding zijn vastgesteld.	+	Zie (standaard) <u>offerteaanvraag</u> Bij aanbestedingen worden de procedures en termijnen, omschreven in de ARW, gevolgd.
		Het uitsluiten van handgeschreven inschrijfbijlatten en van deels handmatig ingevulde calculatiebijlatten. Het deels handmatig invullen van deze formulieren kan een aanwijzing zijn voor illegale prijsafspraken tussen aannemers.	+	Is geen uitsluitingsgrond volgens de ARW. Is ook niet in het gemeentelijk aanbestedingsbeleid opgenomen. Er wordt een eigenverklaring geëist. Gecontroleerd wordt bij KvK of persoon mag wel tekenen. Afgesproken is om het K-formulier niet te vragen, mag wel.
		Het verplicht voorschrijven van een schriftelijke toelichting in het dossier van de keuze van de geselecteerde aannemer/architect.	+/-	Wordt op het startformulier omschreven en ter toetsing aangeboden aan 'inkoop'. In 2016 wordt gestart met <i>past performance</i> om het kiezen van de aannemers nog beter te kunnen onderbouwen.
		Het vergelijken van het calculatiebijlet van de laagste inschrijver met de 'eigen raming'	+	Wordt meegenomen in het gunningsadvies, indien nodig worden bij de laagste/meest economische inschrijver een verduidelijking van afwijkende eenheidsprijs gevraagd.
		De gemeente is alert op opmerkelijke signalen rondom de procedure van het indienen van de offertes.	+	Bij digitale aanbestedingen (openbaar) wordt vanaf 2015 de elektronische kluis gebruikt (Tendermed).
				Bij onderhandse aanbestedingen worden de documenten digitaal verstrekt en de inschrijvingen in het bijzijn van de inschrijvers geopend.
				EMVI aanbestedingen, duidelijke gunningsleidraad toegevoegd waarin de EMVI criteria en waarderingen omschreven zijn. Indien nodig een duidelijke selectie leidraad.
		Bijzonderheden worden conform ARW op het proces-verbaal vermeld.		

	Het risico dat gunning van opdrachten niet onafhankelijk plaatsvindt	Steekproefsgewijs worden de uitgebrachte offertes onafhankelijk getoetst door een kostendeskundige op basis van de voorcalculatie	+	Bij alle bestekken wordt een directieraming door het adviesbureau die de besteksvorbereiding doet opgesteld. Directieraming wordt gebruikt voor de controle van de inschrijving.
		Periodieke rapportage over gunningsresultaten versus bestekken/voorcalculaties, inclusief analyse afwijkingen	+/-	Wordt niet gedaan, hier wordt het nut niet van ingezien.
		De resultaten van verschillende aanbestedingen worden in de tijd geanalyseerd. Bijzondere afwijkingen zoals significant lagere inschrijvingen op het moment dat een nieuwe/onbekende aannemer heeft ingeschreven, worden nader onderzocht.	+/-	Analyse wordt niet uitgevoerd. Wel worden significant lagere inschrijvingen, volgens richtlijnen ARW, afgewezen.
		Onderhandelingen over offertes op basis van vooraf geautoriseerde kaders en altijd door ten minste twee medewerkers van de gemeente.	+/-	Er wordt niet onderhandeld over offertes. Er zijn wel altijd 2 personen betrokken bij gesprekken met aannemers.
		Deugdelijke dossiervorming	+	
	Het risico dat facturen worden betaald waarvoor geen overeenstemming is tussen de factuur en de voor de gemeente geleverde prestatie.	Funcitiescheiding tussen verstrekken opdracht, controle levering prestatie, autorisatie factuur en registratie in de financiële administratie	+	
		Opdrachtbonnen en ontvangstbonnen worden aan de betreffende factuur gehecht. Dit gebeurt digitaal.	+/-	Voor zover van toepassing
		Bij grotere opdrachten is er een onafhankelijke kwaliteitscontrole op de geleverde prestaties	+/-	Indien geregeld vanuit contract
		De kassier, de betalingsfiatteur en de medewerkers van de financiële administratie hebben geen bevoegdheden tot autorisatie van bestellingen, ontvangst goederen/prestatie en facturen	+	Deze bevoegdheden liggen inderdaad niet bij de financiële administratie
		De medewerkers van de financiële administratie controleren de juistheid van de factuur middels afstemming met de achterliggende opdrachtbon en de ontvangstbon.	+/-	Nee, dit wordt gedaan door de PAV'er en budgethouder. Er vindt dan geen goedkeuring meer plaats door medewerkers financiële administratie. Zij vertrouwen hiermee op hun collega's.
	Het risico dat privé uitgaven ten laste van de organisatie worden gebracht	Alleen op de gemeente te naam gestelde facturen worden verwerkt	+	
		Iedere factuur wordt minimaal volgens het vierogen-principe goedgekeurd	+	
	Het risico dat de Europese of interne richtlijnen niet worden nageleefd.	Er is vastgesteld beleid dat opdrachten niet mogen worden opgeknipt	+	Zie aanbestedingswet / Gids proportionaliteit
		Er is adequate voorlichting aan de ambtenaren die inkopen over de Europese aanbestedingsrichtlijnen	+	Volgen van seminars / workshops
		Er wordt ingekocht via een centrale inkoopafdeling/inkooporganisatie	+	Deels, via Inkoopcentrum Zuid

	Het risico dat een bestelling van de goederen en of diensten niet onafhankelijk plaatsvindt of dat er een schijn van belangenverstrengeling ontstaat	Voor alle verplichtingen wordt een opdrachtbon opgesteld	-	In ontwikkeling is een centrale bestelfunctie met opdrachtbonnen
		De opdrachtbon wordt ondertekend door de budgetbeheerder/budgethouder	-	In ontwikkeling is een centrale bestelfunctie met opdrachtbonnen, waarbij budgetbeheerder akkoord moet geven.
		In geval van overschrijding van het budget wordt voorafgaand aan de verstrekking van de opdracht autorisatie gevraagd bij het college van B&W	+/-	Afhankelijk van aanbesteding en situatie. Overschrijding en extra budget wordt door de Gemeenteraad goedgekeurd.
		Verplichtingen groter dan een door de gemeente vastgesteld bedrag worden naast de budgethouder ook geautoriseerd door het hoofd van de dienst / directeur	+	Conform Budgetregeling
		Alle verplichtingen worden geregistreerd in een verplichtingenadministratie.	+/-	Niet alle verplichtingen
2. Personeels-administratie	Risico dat in de personeels- en salarisadministratie personen zijn opgenomen die niet in dienst zijn.	Deugdelijke dossiervorming	+	P-dossier aanwezig van nieuwe in-diensten
		Periodiek controleert elke leidinggevende de juistheid en volledigheid van het personeel dat volgens de salarisadministratie op zijn afdeling werkzaam is	+/-	Nee, periodiek wordt er wel een lijst beschikbaar gesteld door salarisadministratie waarop de begrote salariskosten en werkelijke salariskosten worden aangegeven. Deze worden gecontroleerd op bijzonderheden/overschrijdingen. 1x Per jaar vindt er een controle van het personeelsbestand plaats.
		Nieuwe medewerkers kunnen alleen in functiescheiding in de salarisadministratie worden opgenomen. Het systeem dwingt dit af.	+/-	Nee, beide medewerkers salarisadministratie voeren de gegevens in en controleren elkaar, er vindt wel 4-ogen-principe plaats. Er is echter geen sprake van functiescheiding. Het systeem dwingt dit niet af.
		Invoer van nieuwe medewerkers kan alleen op basis van een onderliggend persoonsdossier met daarin een door bevoegd gezag ondertekend aanstellingsbesluit	+	Ja, de aanstellingsbrief
		Invoer van nieuwe medewerkers in de salarisadministratie kan alleen met een geldig sofinummer. Het systeem dwingt dit af.	+	Ja, systeem dwingt dit af
Het risico dat personeelsleden een hogere beloning krijgen, dan waar zij op grond van hun functie en/of prestatie recht op hebben		Invoer van mutaties worden in functiescheiding verwerkt. Het systeem dwingt dit af.	+/-	Nee, beide medewerkers salarisadministratie voeren de gegevens in en controleren elkaar, er vindt wel 4-ogen-principe plaats. Er is echter geen sprake van functiescheiding. Het systeem dwingt dit niet af.
		Salarismutaties worden alleen verwerkt op basis van door bevoegd gezag geautoriseerde besluiten	+	Klopt, de brief
		Er wordt gebruik gemaakt van een standenregister, dat maandelijks wordt bijgewerkt	+	Ja
		Salarisuitbetalingen worden gecontroleerd door leidinggevende aan de hand van brondocumenten	-	Nee, de controle vindt alleen bij eerste invoer plaats. Tussentijdse controle vindt alleen plaats aan de hand van begrote salariskosten en werkelijke salariskosten, niet door de leidinggevende maar door een medewerker Financien. Eventuele afwijkingen worden hierdoor wel opgemerkt.

	Het risico dat personeelsleden een hogere beloning krijgen, dan waar zij op grond van hun functie en/of prestatie recht op hebben	Controle betalingen aan personeelsleden buiten de salarisadministratie om	+	Declaraties worden door afdeling Financien uitgevoerd en gecontroleerd.		
		Functiescheiding tussen aanname en ontslag, bewaren en bijhouden van het personeelsdossier en verwerking in de salarisadministratie.	+	De verwerking ontslag 4-ogen principe. Personeelsdossier wordt bewaard, na enige tijd naar het archief		
		Per personeelslid wordt cijferbeoordeling uitgevoerd t.o.v. het in het voorgaande maand uitbetaalde salaris.	+/-	Nee, controle vindt plaats bij invoeren gegevens en niet maandelijks na uitbetaling salaris. Er vindt wel 1x per jaar een beoordeling plaats.		
	Het risico dat niet gemaakte kosten worden gedeclareerd of privé uitgaven worden gedeclareerd	Er is een toereikend en helder beleid ten aanzien van het declareren van <u>onkosten. Dit beleid is voldoende</u>	+	Ja		
		Declaraties moeten zijn voorzien van originele bewijzen	+	Gescande bewijzen zijn ook toegestaan		
		De leidinggevende tekent de declaratie voor akkoord. Dit is een voorwaarde voor verwerking in de salarisadministratie.	+	Dit kan betreffen: overwerk, reiskosten. Dit wordt aangeleverd door de medewerker die de vergoeding wil ontvangen in YouPP inclusief kwitantie ter onderbouwing.		
						De leidinggevende of de medewerker PSA accorderen het formulier in YouPP.
						De verwerking leidt ertoe dat de vergoeding wordt verwerkt in de salarisadministratie.
		Periodieke analyse van uitbetalingen per medewerker op opvallende afwijkingen	+/-	Steekproefsgewijs		
		Declaraties van leidinggevende worden door een hoger echelon gecontroleerd en geautoriseerd	+/-	Steekproefsgewijs		
		Er worden door de medewerkers weekstaten bijgehouden, welke direct na afloop van de week bij de leidinggevende ingediend dienen te worden	+	BigBen, tijd voor tijd, overwerk via leidinggevende		
Leidinggevendenden autoriseren de weekstaten, direct na afloop van de week	+	BigBen, tijd voor tijd, overwerk via leidinggevende				
3.Neven-activiteiten	Het risico dat als gevolg van nevenwerkzaamheden en de werkzaamheden als ambtenaar/bestuurder niet onafhankelijk plaatsvinden	Opstellen (sanctie)beleid ter zake van <u>nevenfuncties</u>	+	Regeling is aanwezig		
		Inzicht in nevenfuncties van <u>sleutelfunctionarissen</u>	+	Registratie bij indiensttreding		
		Inzicht in gelieerde bedrijven van (key)functionarissen	+	Financiële belangen dienen gemeld te worden		
		Inzicht in transacties met gelieerde bedrijven van functionarissen.	+	Financiële belangen dienen gemeld te worden		
		Periodiek updaten van nevenfuncties personeel	+	Januari 2017 geupdate. Vervolgens vindt een jaarlijkse update in het 1e kwartaal plaats.		

4. Informatie- beveiliging / privacy	Risico dat derden onbevoegd toegang verkrijgen tot het netwerk, applicaties gegevens van de gemeente en/o persoonsgegevens	Afsluitbare serverruimte	+	O.a. beschreven in document Gemeentebreed Informatieveiligheidsbeleid (dec. 2015). Het beleid wordt in Q1 2016 vastgesteld
		Beveiliging netwerk, beheer netwerk, gebruikers en wachtwoordbeheer	+	Applicatie- en systeembeheer houdt continu de vinger aan de pols dat de juiste autorisaties en authenticaties zijn uitgedeeld en waar het 4-ogen principe nodig is, is dit in het proces en systeem vastgelegd.
		Toegangsbeveiliging netwerk intern: periodiek vaststellen dat vertrokken personeel geen toegang meer heeft tot netwerk en applicaties	+/-	Via Topdesk wordt de in-/uitdiensttreding beheerd. Zodra iemand vertrekt en dit in Topdesk is gemeld gaan automatisch acties in werking zodat applicaties- en systeembeheer weet bij wie de rechten ingetrokken moeten worden. Dit proces behoeft betere inrichting.
		Toegangsbeveiliging netwerk extern: maatregelen die voorkomen dat via internetverbinding toegang kan worden verkregen met bedrijfsinformatie.	+	Middels regels in de firewall kunnen alleen specifieke servers benaderd worden op specifieke poorten met specifieke certificaten. Alle andere servers zijn niet benaderbaar via internet. De website is gehost bij SIM.
		Logging van mislukte pogingen tot verkrijgen toegang tot systeem	+	In verschillende tools zoals de firewall wordt logging gegenereerd en regelmatig bekeken door systeembeheer
		Rolgebaseerde bevoegdheden toewijzen voor beheer van bevoegdheden.	+/-	In de Active Directory wordt met groepen gebruikers gewerkt en krijgt elke groep alleen de rechten welke de leidinggevende aangeeft middels Topdesk. Dit proces behoeft betere inrichting.
		Op onbeheerde werkplekken schermbeveiliging met wachtwoord.	+	Middels een policy wordt elke werkplek automatisch gelocked na 15 minuten met een screensaver
		Beveiligingsmaatregelen voor werken op afstand	+	Middels 2-factor authenticatie.
		Risico van insluiping of diefstal door derden	Clean Desk Policy	+
	Camera/Sensoren	+		
Het gebruiken van fysiek geweld of bedreigen van personeel door	Noodknop	+		
	Trainingen personeel	+		
	Alarmopvolging	+		

5. Vergunningen		De ontvangen aanvragen worden doorlopend genummerd	+	Dit gebeurt in SBA.
				Binnen de registratie van SBA vindt de doorlopende nummering plaats. Deze wordt bij de IC controle ook jaarlijks gecontroleerd. Mochten er zaken zijn, welke verkeerd zijn ingeboekt dan blijven deze zichtbaar en worden qua besluit op 'verkeerd ingeboekt' gezet.
		Er is onafhankelijke interne controle dat alle geregistreerde binnengekomen aanvragen ook leiden tot in rekening gebrachte leges.	+	Er wordt een aansluiting gemaakt of alle besloten vergunningen gefactureerd worden. Let wel dat omgevingsvergunningen met alleen een milieu-onderdeel geen legesopbrengst heeft
		De in rekening gebrachte leges worden door de leidinggevende geautoriseerd op basis van onderliggende documentatie/berekeningen	+	De medewerker berekent de bouwkosten aan de hand van de door het college vastgestelde bouwkostenindicator (indien van toepassing) en stelt de leges op. De administratie MBW/ROV zet deze leges maandelijks door naar team Financien. Dit wordt uiteindelijk door IC beoordeelt. Dit zou voldoende moeten zijn.
		Er is periodieke cijferanalyse op de in rekening gebrachte leges.	+	Totaal van leges wordt gecontroleerd aan de hand van de legestarieven. Er vindt dan tevens controle plaats of juiste tarieven in het systeem staan.
Het risico dat te lage legestarieven in rekening worden gebracht		Tarieven worden door de gemeenteraad vastgesteld en jaarlijks gepubliceerd in lokale huis aan huisbladen.	+	
		De legestarieven zijn vastgelegd in het systeem	+	Ja, in SBA (Stads Beheer Administratie)
		De mutaties in de tarievenlijst worden in functiescheiding gewijzigd. Het systeem dwingt dit af.	+	Financien stelt tarieven vast, de applicatiebeheerder richt dit in, de beleidsmedewerker Bouw- en Woningtoezicht controleert dit.
		De in rekening gebrachte leges worden door de leidinggevende geautoriseerd op basis van onderliggende documentatie/berekeningen	+	De medewerker berekent de bouwkosten aan de hand van de door het college vastgestelde bouwkostenindicator (indien van toepassing) en stelt de leges op. De administratie MBW/ROV zet deze leges maandelijks door naar team Financien. Dit wordt uiteindelijk door IC beoordeelt. Dit zou voldoende moeten zijn.
		Er is periodiek cijferanalyse op de in rekening gebrachte leges.	+	Totaal van leges wordt gecontroleerd aan de hand van de legestarieven. Er vindt dan tevens controle plaats of juiste tarieven in het systeem staan.

	Het risico dat de leges niet op een rekening van de gemeente worden ontvangen, maar op rekening van een derde.	Er is onafhankelijke interne controle dat alle geregistreerde binnengekomen aanvragen ook leiden tot geïnde leges, dan wel terecht zijn afgewezen	+	
		Autorisatie van boekingen op openstaande vorderingen vindt altijd plaats door de leidinggevende op basis van onderliggende documentatie	+	
		De facturen voor de leges worden geprint op voorbedrukt briefpapier waar het bankrekeningnummer van de gemeente is voorbedrukt	+	Ja, op het briefpapier staat o.a. het bankrekeningnummer voorgedrukt. Veelal gebeurt dit via BSGW.
	Het risico dat een vergunning of onjuiste vergunning wordt afgegeven terwijl niet is voldaan aan de wettelijke of gemeentelijke eisen	Duidelijke richtlijnen waaraan de vergunning dient te voldoen	+	We werken met standaard documenten, en de toetskaders liggen wettelijk vast (Bouwbesluit, Wabo, Wro, Awb, Wmb etc.)
		Functiescheiding tussen steller en beslisser	+	Ja, directeur dienstverlening tekent vergunningen, die worden opgesteld door medewerkers
		Goede dossiervorming	+	Alles wordt zowel analoog als digitaal (SBA) vastgelegd
		Voordat de vergunning wordt verstrekt, wordt deze eerst inhoudelijk door de leidinggevende gecontroleerd	+/-	Er vindt een steekproefsgewijze controle plaats, dit wordt als voldoende beschouwd.
		Er wordt gebruik gemaakt van standaard checklisten die ingevuld en ondertekend dienen te worden.	+	Voor toets Bouwbesluit/welstand en RO zijn checklisten opgesteld. Deze zijn aanwezig in SBA en worden in de dossiers gevoegd.
		Er is (steekproefsgewijs) interne controle op de verstrekte vergunningen	+	Ja, steekproefsgewijs
		Interne controle op de juistheid van het besluit en de datum van het besluit	+	
	Het risico dat leges worden kwijtgescholden of verlaagd zonder geldige reden en hierdoor de leges niet volledig zijn	Richtlijnen ten aanzien van het kwijtschelden / verlagen van leges	+	Regels opgenomen in tarieventabel. Tevens gebeurt verlaging leges enkel in samenspraak met WOZ ambtenaar en indien dit gemotiveerd wordt (bij bezwaren).
		Autorisatie kwijtschelding/verlagen altijd door leidinggevende op basis van onderliggende documentatie	+	Autorisatie kwijtschelding/verlagen door WOZ-ambtenaar
		Er vindt controle/validatie plaats op de door de cliënt aangeleverde stukken/informatie	+	Op basis van vastgestelde bouwkostenlijst
		Er wordt periodiek een onafhankelijke cijferanalyse uitgevoerd naar de aard en omvang van de kwijtscheldingen van leges.	+/-	Er wordt door financiën een steekproef genomen van de bezwaarschriften of het besluit tot kwijtschelding cf. advies van gemeente Leudal genomen is. Dit wordt als voldoende beschouwd.

6. Betalings- verkeer	Het risico dat op onrechtmatige wijze gelden aan de bankrekeningen worden onttrokken	Bevoegdheden volgens interne procedures in overeenstemming met bevoegdheden in het betaalsysteem	+	Administratie klaarzetten betalingen: 1 ^e handtekening en controle 2 ^e handtekening en controle
		Screening medewerkers betalingsorganisatie	+	Scheiding volgens 4-ogen principe
		Tweehandtekeningenstelsel	+	Verplicht opgenomen binnen BDS-online-systeem
		Vertrouwelijk omgaan met wachtwoorden, keycodes/cards	+	Elke gebruiker binnen BDS-online heeft een persoonlijke inlogger en die is niet overdraagbaar
		Bij afwezigheid zorgen voor adequate vervangingsmogelijkheden rekening houdend met competenties en functiescheiding	+	Leidinggevendenden hebben hier ook een verantwoordelijkheid.
		Controle door tweede handtekeningzetter op onderliggende factuur inclusief aansluiting rekeningnummer.	+	Altijd steekproeven 1 ^e en 2 ^e handtekening zetter
		Functiescheiding tussen klaarzetten betaling en feitelijke betaling. Deze functiescheiding implementeren in automatiseringsomgeving door bevoegdheden per medewerker/functie.	+	Is binnen BDS-online geregeld
		Aandacht voor afwijkingen van gangbare betalingen	+	
		Steekproefsgewijze controle vanuit betalingsborderel om vast te stellen dat naam	+	Door administratie bij klaarzetten 1 ^e en 2 ^e handtekeningzetter
		en rekeningnummer overeenstemmen met de factuur.		

7.Liquide Middelen	Het risico dat op onrechtmatige wijze gelden aan de kas worden onttrokken	Minimaliseren kasgeld en activiteiten die kasgeld vereisen	+	Ja, het is ook de algehele tendens dat er vaker wordt gepind en dat er mede hierdoor minder contact geld aanwezig is.
		Controle kasstaten aan de hand van onderliggende bescheiden	+	Maandelijks wordt aan de hand van de uitdraai van het kassaregister het aanwezige kasgeld, de pinbetalingen en de voorraad vergeleken met het bedrag dat volgens het kassaregister aanwezig had moeten zijn. Van eventuele kasverschillen wordt een verslag gemaakt.
			+	Door de afdeling Bedrijfsvoering wordt maandelijks interne controle uitgevoerd op de verantwoording afgedragen kas en de tussenrekening leges burgerzaken en voorraad eigen verklaringen. Op basis van de gegevens uit het kassaregister worden de bedragen vanuit de
		Dagelijkse kasopname (vierogen-principe). Opmaken protocol.	+	Kas wordt dagelijks opgemaakt. Eén collega telt kas en andere collega voert totaalsaldo in systeem. Dan pas geeft systeem aan of dit juist is. Niet andersom. Het systeem dwingt dit af. Bij het afsluiten van de kassa zijn 2 personen aanwezig.
		Autorisatie van kasverschillen door collega of leidinggevende	+	Kasverschillen beneden 5 euro mag door medewerker zelfstandig geaccordeerd worden. Voor kasverschillen boven 5 euro, moet een collega mee accorderen. Dit hoeft echter geen leidinggevende te zijn.
		Periodieke analyse van omvang kassaldi	+	Voor het contant geld dat in de kluis wordt bewaard (kluisgeld) is een maximum afgesproken. Als deze max (€ 5.000,-) wordt bereikt, wordt het volledige bedrag aan bankbiljetten (exclusief geld kassalade) bij de bank gestort. Verder houdt afdeling Bedrijfsvoering het kassaldo in de gaten en zullen zij een seintje geven als er teveel in kas is.
		De financiële administratie stelt vast dat de afdrachten met betrekking tot de kas tijdig en volledig volgens de hiervoor geldende procedures bij de bank of de centrale kas worden afgestort	+	Het proces van afstorten is omschreven in het protocol Beheer Contant Geld
		Klachten over onterechte aanmaningen uitzoeken en periodiek oorzaken/trends analyseren.	+	

	Het risico dat de kastontvangsten niet volledig en tijdig worden verantwoord	Minimaliseren kasgeld en activiteiten die kasgeld vereisen	+	Ja, het is ook de algehele tendens dat er vaker wordt gepind en dat er mede hierdoor minder contact geld aanwezig is.
				Maandelijks wordt aan de hand van de uitdraai van het kassaregister het aanwezige kasgeld, de pinbetalingen en de voorraad vergeleken met het bedrag dat volgens het kassaregister aanwezig had moeten zijn. Van eventuele kasverschillen wordt een verslag gemaakt.
		Controle kasstaten aan de hand van onderliggende bescheiden	+	Door de afdeling Bedrijfsvoering wordt maandelijks interne controle uitgevoerd op de verantwoording afgedragen kas en de tussenrekening leges burgerzaken en voorraad eigen verklaringen. Op basis van de gegevens uit het kassaregister worden de bedragen vanuit de tussenrekening naar het grootboek geboekt..
		Dagelijkse kasopname (vierogen-principe). Opmaken protocol. Autorisatie van kasverschillen door leidinggevende.	+	Kas wordt dagelijks opgemaakt. Collega telt kas en voert totaalsaldo in systeem. Dan pas geeft systeem aan of dit juist is. Niet andersom. Het systeem dwingt dit af.
		De financiële administratie stelt vast dat de afdrachten met betrekking tot de kas tijdig en volledig volgens de hiervoor geldende procedures bij de bank of de centrale kas worden afgestort.	+	
8. Grond-exploitatie	Het risico dat bij de planontwikkeling wordt gekozen voor een niet optimale en niet-onafhankelijke invulling	Vaststellen door gemeenteraad van <u>grondexploitatieopzet</u>	+	
		Vaststellen bestemmingsplannen door <u>gemeenteraad</u>	+	
		Inschakelen van gerenommeerd <u>planologisch adviesbureau</u>	+	
		Verplicht werken met doorgerekende <u>scenario's</u>	+	
	Het risico dat het aankopen van grond/grondposities niet onafhankelijk plaatsvindt of dat een schijn van afhankelijkheid ontstaat	Vaststellen door gemeenteraad van <u>grondexploitatieopzet</u>	+	
		Vaststellen bestemmingsplannen door <u>gemeenteraad</u>	+	
		Aankoopbesluit door college van B&W of bevoegd ambtenaar	+	
		Aankoopbesluiten worden doorlopend <u>genummerd vastgelegd</u>	+	Ja, aankopen zijn echter incidenteel
		Aankopen vinden plaats via <u>gerenommeerde notarissen</u>	+	
		Aankoopwaarde getaxeerd door taxateur welke onafhankelijk is van de makelaar	+	
		Taxatierapport niet ouder dan één jaar	+	
		Vaststellen identiteit verkoper	+	
		Vierogen-principe . onderhandelingen door 2 of meer personen namens de <u>gemeente</u>	+	
		In geval van aankoop van ambtenaren of bestuurders besluitvorming via <u>gemeenteraad</u>	+	
		Raadplegen Bureau Bevordering IntegriteitsBeoordeling door Openbaar Bestuur (BIBOB)	+	Ja, alleen als er twijfel is
		Goede <u>dossiervorming</u>	+	
		Schonegrondverklaringen worden bij gerenommeerde adviesbureaus <u>opgevraagd</u>	+	
		Second opinion wordt gevraagd op <u>schonegrondverklaringen</u>	+	Ja, alleen als er twijfel is

	Het risico dat het verkopen van grond/grondposities niet onafhankelijk plaatsvindt of dat een schijn van afhankelijkheid ontstaat	Vaststellen door gemeenteraad van grondexploitatieopzet	+	
		Vaststellen verkoopprijzen door gemeenteraad en publicatie daarvan	+	
		Vaststellen bestemmingsplannen door gemeenteraad	+	
		Verkoopbesluit door college van B&W of bevoegd ambtenaar	+	
		Verkoopbesluiten worden doorlopend genummerd en vastgelegd	+	
		Verkopen vinden plaats via gerenommeerde notarissen	+	
		Verkoopwaarde getaxeerd door taxateur, welke onafhankelijk is van de makelaar	+	
		Taxatierapport niet ouder dan één jaar	+	
		In geval van verkoop via loting, loting verricht door notaris	+	Tot nu toe n.v.t.
		Toewijzingscriteria zijn eenduidig vastgelegd en gepubliceerd	+	
		In geval van verkoop aan ambtenaren of bestuurders besluitvorming via gemeenteraad	+	
		Raadplegen Bureau Bevordering IntegriteitsBeoordeling door Openbaar Bestuur (BIBOB)	+	Ja, alleen als er twijfel is
		Goede dossiervorming	+	
		In geval van verkoop o.b.v. volgorde inschrijving wordt startdatuminschrijving bepaald en deze onafhankelijk (b.v. door notaris) geregistreerd.	+	
		Vaststellen identiteit koper	+	
		Vierogen-principe, onderhandelingen door 2 of meer personen namens gemeente	+	
Het risico dat verwachte verliezen op grondexploitaties niet tijdig zichtbaar worden gemaakt	Jaarlijks exploitatieopzetten actualiseren	+		
	Onafhankelijke controle op exploitatieopzetten	+/-	Er is onlangs een onafhankelijk onderzoek geweest op exploitatieopzetten. Daarnaast vindt er op eind februari 2018 nogmaals een onafhankelijke controle plaats, dit op basis van hoor en wederhoor.	
	Functiescheiding tussen planologen / planeconomen en berekening exploitaties	+	Inmiddels is de functiescheiding aangebracht.	
	Periodieke toetsing prognoses door controller of extern deskundige	+/-	Jaarlijks wordt dit onderdeel scherp in de gaten gehouden door de accountant en ook door een onafhankelijk adviseur op de afdeling bedrijfsvoering.	

9. Subsidies	Het risico dat (te hoge) subsidies worden verstrekt waarbij een ambtenaar/bestuurder privébelangen heeft.	Medewerkers worden periodiek gescreend op nevenfuncties	+/-	Screening vindt plaats bij indiensttreding en medewerker dient zelf wijzigingen door te geven. Er vindt momenteel geen periodieke screening plaats, dit gaat binnenkort wel weer opgepakt worden.
		Raadplegen Bureau Bevordering IntegriteitsBeoordeling door Openbaar Bestuur (BIBOB)	+/-	Niet opgenomen in werkproces, dit kan wel geraadpleegd als er sprake is van twijfel.
		Functiescheiding tussen behandeling subsidieaanvraag, toekenning aanvraag, registratie toegekende subsidie en uitbetaling	-	Functiescheiding is er niet
		Duidelijke subsidieverordening	+	Sinds 2017 is er spraken van een algemene subsidieverordening en daaronder ressorterende subsidieregelingen
		Vaststellen subsidieverordening door gemeenteraad	+	De subsidieverordening is vastgesteld door de gemeenteraad (bevoegdheid raad), de subsidieregelingen door het college (bevoegdheid college).
		Functiescheiding tussen behandeling subsidieverantwoording en definitieve vaststelling	-	Functiescheiding is er niet
		Aanvragen worden middels een standaard checklist gecontroleerd op juistheid, volledigheid en rechtmatigheid.	+	Aanvragen worden wel gecontroleerd op juistheid, volledigheid en rechtmatigheid volgens het werkproces, hiervoor wordt een checklist gebruikt.
		Goede dossiervorming	+	
		In de subsidietoezegging is de informatieverplichting uiteengezet	+	Bij subsidies wordt de naleving van de subsidievoorwaarden op basis van verordening of beschikking vastgesteld door
		Het besluit en de afrekening vindt plaats op basis van authentieke documenten	+	Ja
Het risico dat subsidievoorwaarden niet worden nageleefd en of subsidies onrechtmatig worden gedeclareerd	Ondertekening van aanvraag en verantwoordingen door burgemeester en wethouders	+	Ja	
	Deugdelijke dossiervorming	+	Conform Subsidiewerkproces, opbouw dossier gebeurt op basis van voorwaarden subsidiënt en afspraken met Adviseur bedrijfsvoering	
	Functiescheiding tussen aanvrager subsidie, uitvoering/naleving voorwaarden en controle verantwoording.	-	Functiescheiding is er niet	
	Bij de interne controle wordt gebruik gemaakt van aanwezige controleprotocollen.	+		
	Centrale registratie en bewaking subsidievoorwaarden	+/-	Er wordt onderscheid gemaakt tussen ontvangen subsidie en verstrekte subsidie. Centrale registratie en bewaking bij ontvangen subsidie is goed geregeld. Bij verstrekte subsidie vindt geen centrale regeling en integrale bewaking plaats.	
Het risico dat subsidiegelden niet worden verantwoord en/of ontvangen door de organisatie		Interne controle op de vermelding van het juiste bank/girorekeningnummer op de aanvragen en verantwoording	+	

10a. Uitvoering Wmo	Het risico dat ten onrechte een voorziening wordt verstrekt.	De kwaliteitsmedewerker fungeert als controlerende schakel tussen het uitschrijven van een nieuwe beschikking en de definitieve toekenning van die beschikking.	+	het vier-ogen principe
		Burgers dienen tussentijdse wijzigingen die van invloed zijn op de (hoogte van de) voorziening tijdig aan de gemeente door te geven. Zelf dient de gemeente evaluatiegesprekken te voeren waaruit eventuele wijzigingen naar boven moeten komen.	+	Door kennis te hebben van de voortgang is beter in te schatten welk vervolg er aan de eerder afgegeven voorziening moet worden gegeven.
		Complete dossiervoering. Gebruik een standaard aanvraagformulier of via format lwmo	+	Aan de hand van aanwezige bewijsstukken zijn weloverwogen besluiten te nemen.
	Een voorziening wordt ten onrechte aan familie/bekenden van personeelsleden verstrekt.	Toepassen functiescheiding van beslissen op aanvraag (beschikken), administratieve verwerking (registreren) en kwaliteitscontrole op juistheid (controleren)	+	
	Gefactureerde prestaties niet zijn geleverd	Declaratie moet aan toewijzing te koppelen zijn via beschikkingsnummer	+	De huidige contracten met zorgaanbieders zijn gebaseerd op resultaatgerichte afspraken. De zorgaanbieder heeft de vrijheid om naar eigen inzicht het zorgtraject vorm en inhoud te geven. Hierdoor verschuift het risico van hoeveelheid naar kwaliteit.
Steekproefsgewijze controle door de gemeente van productieverantwoordingen van de zorgaanbieder.		+		
	Periodiek uitvoeren van verbandscontroles op basis van realisatiecijfers	+		
Geleverde prestaties voldoen niet aan de gestelde kwaliteitseisen	Contractmanagers blijven periodiek in gesprek met zorgaanbieders over m.n. voortgang van lopende dossiers en ontwikkelingen van hulpmogelijkheden.	+	Het welslagen van deze gesprekken is voor een groot deel afhankelijk van het onderlinge vertrouwen.	
10b. Uitvoering Jeugd	Het risico dat ten onrechte een voorziening wordt verstrekt.	De kwaliteitsmedewerker fungeert als controlerende schakel tussen het uitschrijven van een nieuwe beschikking en de definitieve toekenning van die beschikking.	+	het vier-ogen principe
		Tijdig met ouders evalueren van lopende trajecten.	+	Door kennis te hebben van de voortgang is beter in te schatten welk vervolg er aan de eerder afgegeven voorziening moet worden gegeven.
		Complete dossiervoering	+	Aan de hand van aanwezige bewijsstukken zijn weloverwogen besluiten te nemen.
	Een voorziening wordt ten onrechte aan familie/bekenden van personeelsleden verstrekt.	Toepassen functiescheiding van beslissen op aanvraag (beschikken), administratieve verwerking (registreren) en kwaliteitscontrole op juistheid (controleren)	+	De functiescheiding volgens de typologie van Starreveld geldt uiteraard voor elke organisatie en al haar onderdelen.
	Gefactureerde prestaties niet zijn geleverd	Declaratie moet aan toewijzing te koppelen zijn via beschikkingsnummer	+	De huidige contracten met zorgaanbieders zijn gebaseerd op resultaatgerichte afspraken. De zorgaanbieder heeft de vrijheid om naar eigen inzicht het zorgtraject vorm en inhoud te geven. Hierdoor verschuift het risico van hoeveelheid naar kwaliteit.
		Steekproefsgewijze controle door de gemeente van productieverantwoordingen van de zorgaanbieder.	+	
		Periodiek uitvoeren van verbandscontroles op basis van realisatiecijfers	+	
	Geleverde prestaties voldoen niet aan de gestelde kwaliteitseisen	Contractmanagers blijven periodiek in gesprek met zorgaanbieders over m.n. voortgang van lopende dossiers en ontwikkelingen van hulpmogelijkheden.	+	Het welslagen van deze gesprekken is voor een groot deel afhankelijk van het onderlinge vertrouwen.

Risico beheermatrix

Aard/Naam risico	Beschrijving risico	Risico categorie	Gevolgen als het risico zich voordoet
Vastgoed & Grondexploitatie			
Dekking vanuit grond- en vastgoedverkopen	Bij de BMV Grathem en Dorpshees Horn, het gemeentehuis en de centrumvisie Heythuysen is de opbrengst van gronden en verkoop van vastgoed ingezet als dekkingsmiddel. Het is op dit moment niet zeker dat die bedragen gerealiseerd kunnen worden. Door de huidige moeilijke vastgoedmarkt zijn de objecten moeilijk vermarktbaar.	Financieel risico/ economisch risico	Er ontstaat een tekort op genoemde kredieten.
Vastgoed exploitatie	Vastgoed kan niet (tijdig) worden vermarkt waardoor aanzienlijke exploitatieverliezen mogelijk zijn. Risico's op leegstand en daardoor op vandalisme zijn aanwezig.	Financieel risico / imago schade	Het grootste risico is dat panden, die op de nominatie staan om verkocht te worden, lange tijd leeg zullen staan door de huidige vastgoedmarkt.
Onderhoud vastgoed	De gemeente heeft ruim 150 panden in eigendom met een geschatte waarde van € 110.000.000,-. Daarnaast is op basis van het accommodatiebeleid de gemeente ook verantwoordelijk voor het groot onderhoud van gemeenschaps- en binnensportaccommodaties. Sinds 2015 is het onderhoudsniveau teruggebracht van niveau 2 (het op een na hoogste) naar onderhoudsniveau 4 (het op een na laagste). Vanaf 2016 dient nu al rekening gehouden te worden met achterstallig onderhoud waardoor, eerder dan verwacht, kapitaalvernietiging zal optreden. in relatie bezien met ombuiging 1,1 miljoen.	Financieel risico	De waarde van het gemeentelijk vastgoed staat onder druk. Panden zijn in de huidige vastgoedmarkt moeilijker verkoopbaar. Klachten gebruikers zullen toenemen. Er kan (bestuurlijke) imago schade ontstaan.
Grondexploitaties - Afzetrisico's a.g.v. marktvertraging	Extra rentekosten omdat plannen langer in exploitatie zijn en extra kosten die plannen aantrekkelijker kunnen maken. Extra ruimte om grondprijzen aan te passen om verkopen te bevorderen. Afzetrisico's zijn van toepassing op de woningbouwplannen: Baexem Witte Huis, Heythuysen Walk en De Bevelanden. Het risico dat hiermee is genoemd bedraagt € 335.000.	Financieel risico/ economisch risico	Exploitatie wordt negatief.
Grondexploitaties - Risico's m.b.t. de kostendekkendheid van plannen	Ten behoeve van de uitbreiding van bedrijventerrein Ittervoort is € 3.280.000 geïnvesteerd. Invulling vindt plaats op basis van maatwerk, niet op basis van een concreet plan. Bovendien moeten er nog kosten worden gemaakt voor het bouwrijp maken. Het terugverdienen van de kosten is een risico.	Financieel risico/ economisch risico	Exploitatie wordt negatief.
Grondexploitaties - Risico's m.b.t. de haalbaarheid van plannen a.g.v. de marktsituatie	Investeringen en uitgaven zijn verricht voor toekomstige plannen. De vraag is of, als gevolg van de marktsituatie of andere redenen, plannen wel van de grond komen. Het betreft hier het project bedrijventerrein Heythuysen Leudalplein. Het risico dat hiermee is genoemd bedraagt € 141.000.	Financieel risico/ economisch risico	Als het risico zich voordoet zijn dit de kosten (minus de marktwaarde voor de grond) die niet verhaald kunnen worden.
Grondexploitaties - Risico's niet nakoming van overeenkomsten	De financiële afwikkeling op grond van de overeenkomst gesloten in 2017 heeft eind 2017 plaats gevonden (dit in overeenstemming met het genomen raadsbesluit). Op grond van het raadsvoorstel en -besluit ontstond er een dekkingstekort ten bedrage van € 3.643.000. Deze is deels gedekt uit de reserve grondexploitatie op grond van het feit dat binnen deze reserve € 1 miljoen gereserveerd is ter dekking van de risico's binnen dit project. Met betrekking tot het restant tekort, zijnde € 2.643.000, is voorgesteld dit tekort te dekken uit de reserve boekwinst Essent en toe te voegen aan de reserve grondexploitatie. Daarnaast levert de afwikkeling van het faillissement van Nieuwe Borg (Eli Steenenbamp, Ittervoort Noord en Neeritter Op den Heuvel) een extra risico's (€ 600.000) op. De resterende risico's hebben betrekking op zaken waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden bij de afwikkeling van het faillissement Nieuwe Borg. Risico's zijn: aangesproken worden voor een terugkoopverplichting, het alsnog om niet leveren van 2 bouw kavels aan een particulier, aanleggen en betalen van infra. De overige risico's worden geschat op € 10.739.	Financieel risico/ economisch risico	Kosten en/of werkzaamheden kunnen voor rekening van de gemeente komen.

Verantw. PHO	Kans dat het zich voordoet	Incidenteel of structureel	Beheersmaatregelen	Restrisico	weerstand component in €
Vastgoed & Grondexploitatie					
P. Verlinden	zeer hoog	Incidenteel	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoren van marktbeeld en lopende projecten zoals Os Dorp • Uitvoeren jaarlijkse toets taxaties op vastgoedportefeuille met roulerende taxateurs • Ontwikkeling van projecten alleen op basis van minimumvoorverkoopsisen • Aantrekkelijk houden van de locatie en van de portefeuille door tijdige renovaties en herontwikkeling 	zeer hoog	482.000
P. Verlinden	hoog	Structureel	De gemeente heeft een aantal jaren geleden het gemeentelijk vastgoed geïnventariseerd, echter nog niet bepaald welke gebouwen voor gemeentelijke activiteiten benodigd zijn. Gebouwen die vrijkomen worden verkocht. Veelal hebben deze een hogere taxatiewaarde dan de opbrengstwaarde. Bij verhuur is het uitgangspunt dat dat zo mogelijk kostendekkend plaatsvindt. Om vandalisme voorafgaand aan verkoop te voorkomen wordt het pand tijdelijk verhuurd. De huuropbrengsten zijn in dit geval niet kostendekkend. Voor langdurig leegstaande panden welke niet tegen een realistische marktprijs kunnen worden verkocht zal sloop en herbestemming dienen te worden overwogen.	zeer hoog	86.000
P. Verlinden	gemiddeld	Incidenteel	De voorziening onderhoud vastgoed is per 31 december 2015 opgeheven. Er zal nieuw beleid voor vastgoed en accommodaties vastgesteld moeten worden, waarbij het onderhoud vastgoed is afgestemd op het beschikbare budget. Het onderhoudsniveau terugbrengen tot het minimum (niveau 4 volgens NEN 2767). Hierbij ontstaat geen kapitaalvernietiging. Van het huidige bestand aan vastgoed zal het achterstallig onderhoud toenemen. De komende jaren zal fors worden ingezet om het vastgoedbestand versneld af te bouwen. Indien de aard en de omvang van het achterstallig onderhoud hertoe aanleiding geeft kunnen aanvullend incidentele middelen beschikbaar worden gesteld om de achterstanden weg te werken. De reserves vastgoed en boekwinst Essent kunnen hiervoor gedeeltelijk worden ingezet.	gemiddeld	-
A. Walraven	hoog	Incidenteel	In de reserve grondexploitatie is € 335.000 opgenomen om dit risico te dekken.	Afgedekt in de reserve grondexploitatie s	-
A. Walraven	hoog	Incidenteel	In de reserve grondexploitatie is € 656.000 opgenomen om dit risico te dekken.	Afgedekt in de reserve grondexploitatie s	-
A. Walraven	hoog	Incidenteel	In de reserve grondexploitatie is € 141.000 opgenomen om dit risico te dekken.	Afgedekt in de reserve grondexploitatie s	-
A. Walraven	hoog	Incidenteel	In de reserve grondexploitatie is € 610.739 opgenomen om dit risico te dekken.	Afgedekt in de reserve grondexploitatie s	-

Aard/Naam risico	Beschrijving risico	Risico categorie	Gevolgen als het risico zich voordoet
Vastgoed & Grondexploitatie			
Grondexploitaties - Onvoorziene risico's (sluitpost)	Algemene post om niet benoemde tegenvallers op te vangen. Bijvoorbeeld ook om kosten af te dekken voor onderzoek naar plannen die niet van de grond komen. Het risico bedraagt € 458.000 (met dit bedrag is het totaal aan gekwantificeerde risico's gelijk aan het bedrag van de reserve grondexploitaties).	Financieel risico/ economisch risico	Er is geen dekking voor deze kosten.
Bezuinigingspakket begroting 2015-2018			
P-ombuiging	De ontwikkelingen in de organisatie lopen niet synchroon met het realiseren van deze taakstelling, bijvoorbeeld als gevolg van autonoom opgelegde taken, maar ook omdat de organisatie streeft naar het inlopen van achterstanden.	Financieel resp. Organisatie	Het exploitatieresultaat komt extra onder druk te staan, dan wel bepaalde taken worden niet (naar behoren) uitgevoerd als gevolg van het schrappen van de verkeerde formatieplekken.
subsidies verenigingen	Het risico bestaat uit het niet realiseren van de vanaf 2017 opgelegde taakstelling van € 353.000.	Bestuurlijk (politiek)/ financieel risico	Financieel tekort als de ombuigingen op de verenigingssubsidie niet wordt gerealiseerd.
subsidie bibliotheekwerk	Het risico bestaat uit het overschrijden van het voor de periode 2017-2020 vastgestelde subsidiebudget.	Bestuurlijk (politiek)/ financieel risico	Financieel tekort als de ombuigingen op het bibliotheekwerk niet wordt gerealiseerd.
Effecten Rijksmaatregelen			
Decentralisaties WMO-ontwikkelingen/regelgeving Awbz-voorzieningen en jeugdzorg en Participatiewet	<p>Vanuit het Rijk worden met ingang van 2015 taken overgeheveld naar de gemeente. De AWBZ voorzieningen, de jeugdzorg en de Participatiewet. De belangrijkste risico's betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • continuïteit van zorg en zorgaanbieders; • tijdig realiseren van de inkoop/aanbesteding; • tijdig onderkennen van de vraag (naar inhoud en omvang); • accuraat kunnen beheersen van incidenten; • tijdig inrichten van de eigen organisatie; • realiseren van de benodigde cultuurverandering bij gemeenten aanbieders, ketenpartners en burgers; • laten slagen van de samenwerking tussen gemeenten; • realiseren van de informatievoorziening; • afbouw van de WSW. <p>en dat alles binnen de gestelde financiële kaders.</p> <p>Het risico bestaat uit het feit dat het waarschijnlijk is dat de transformatie in de jeugdhulp die moet leiden tot minder uitgaven niet gelijk loopt met de afname van de Rijksmiddelen.</p>	Bestuurlijk (politiek)/ financieel risico	<p>Als de gewenste veranderingen niet tijdig gerealiseerd worden kan discontinuïteit van het ondersteuningsaanbod ontstaan en de kwaliteit van de zorg onder druk komen te staan. In principe moeten de taken binnen het budget uitgevoerd worden. Dat kan betekenen dat een politieke keuze gemaakt moet worden tussen een lager voorzieningniveau of aanvullende dekking zoeken om het voorzieningenniveau op peil te houden.</p> <p>Leudal heeft een financiële buffer gevormd om (incidentele) tegenvallers als gevolg van de 3 decentralisaties op te kunnen vangen.</p>
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	De inkomsten die onze gemeente ontvangt uit het gemeentefonds bedragen circa 58% van het begrotingstotaal. Als gevolg van de wijzigingen in de verdeling blijft de algemene uitkering uit het Gemeentefonds onderhevig aan onzekerheden. Ook hebben bezuinigingen door de rijksoverheid hebben vaak hun weerslag op het gemeentefonds.	Financieel risico	Verlaging van het gemeentefonds leidt tot verlaging van de algemene middelen van de gemeente. Dit zal noodzaken tot verdere taakstellingen of realisatie van alternatieve opbrengsten.

Verantw. PHO	Kans dat het zich voordoet	Incidenteel of structureel	Beheersmaatregelen	Restrisico	weerstand component in €
Vastgoed & Grondexploitatie					
A. Walraven	gemiddeld	Incidenteel	In de reserve grondexploitaties is € 408.000 opgenomen om dit risico te dekken.	Afgedekt in de reserve grondexploitaties	
Bezuinigingspakket begroting 2015-2018					
Burgemeester	laag resp. hoog	Structureel	Bij elke vrijkomende formatieplek vindt een integrale afweging plaats of deze plek wel of niet ingevuld moet worden. Op deze manier houden we druk op de P-ombuiging. Maandelijks wordt gerapporteerd over de stand van zaken.	Financieel: laag Organisatie: hoog	60.000
S. Backus	laag	Structureel	Per 1 januari 2017 is het oude subsidiebeleid vervallen en zijn er nieuwe subsidieregelingen. Voor een gedeelte van de subsidies is geen subsidieregeling vastgesteld. Deze subsidies worden verstrekt op begrotingsbasis, zonder beleidsregels.	laag	35.000
S. Backus	gemiddeld	Structureel	In het eerste kwartaal 2017 is een nieuw bibliotheekbeleid vastgesteld. Het hiermee gemoeide bedrag is in de begroting opgenomen	laag	39.500
Effecten Rijksmaatregelen					
R. Verheul	hoog	Structureel	<p>Risico Jeugd</p> <p>We hebben de komende jaren te maken met een steeds lagere integratie-uitkering jeugd. Voor Leudal is deze integratie-uitkering in het jaar 2017 ruim € 2,7 miljoen lager dan in 2015. In 2017 daalt de integratie uitkering jeugd naar € 7,2 miljoen. Vanaf 2018 bedraagt de integratie-uitkering € 6,7 miljoen.</p> <p>De twee belangrijkste beheersmaatregelen die worden ingezet om te komen tot lagere kosten zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De jeugdhulp wordt op Midden-Limburgse schaal ingekocht. • In Midden-Limburg wordt ingezet op de verder ombouw van de gespecialiseerde jeugdhulp naar de eerste lijn, het Centrum voor Jeugd en Gezin. <p>Inzetten op eigen kracht en transformatie door preventie en intakegesprekken.</p> <p>Het risico de komende jaren is gelegen in de uitdaging om de financiële resultaten van de transformatie gelijk te lopen met de afname van het jeugd budget integratie-uitkering sociaal domein. De reële verwachting is dat de afname van de integratie-uitkering jeugd sneller loopt dan de te behalen transformatieopgave.</p>	Afgedekt in de reserve decentralisaties WMO, Jeugd, Participatie	
	hoog	Structureel	<p>Risico participatie</p> <p>Het risico bij het Participatiebudget is dat de uitstroom uit de WSW lager is dan de landelijke berekende uitstroomcijfers. Landelijk is voor Leudal 7% berekend. Westrom en de Risse zitten op een uitstroombepaalde van 5%. Voor Leudal is het risico voor 2017 berekend op € 291.000 oplopend naar € 675.000 in 2020.</p> <p>De te nemen beheersmaatregelen zijn beperkt omdat de tekorten ontstaan door de afnemende Rijkssubsidie. De mogelijkheid om de uitstroom uit de WSW te verhogen zijn beperkt. De uitstroom van 5% uit de WSW wordt door Westrom en Risse behaald door natuurlijke uitstroom. De uitstroom naar regulier werk wordt bemoeilijkt door de cao voor de WSW. De mensen in de WSW ontvangen een hoog loon ten opzichte van het werk op minimumniveau. Door Westrom en Risse wordt daarom ingezet op detachering van de doelgroep. Op deze wijze wordt een gedeelte van het loon middels een inleenvergoeding bij een reguliere werkgever terugverdiend.</p>	Afgedekt in de reserve decentralisaties WMO, Jeugd, Participatie	
P. Verlinden	gemiddeld	Structureel	Er is een aparte reserve gemeentefonds ingesteld om schommelingen op te vangen. De vrij beschikbare ruimte binnen deze reserve bedraagt per 31-12-2017 € 1.094.275.	gemiddeld	p.m.

Aard/Naam risico	Beschrijving risico	Risico categorie	Gevolgen als het risico zich voordoet
Overige economische ontwikkelingen			
PW I-deel / arbeidsmarktbeleid	De verdeling is gebaseerd op de uitkomsten van een statistische analyse waarmee berekend is hoe de kans op bijstand afhangt van een aantal hiervoor relevante variabelen. De kans op bijstand wordt bezien op basis van het huishoudtype en de omgevingskenmerken. Deze verdeling pakt voor Leudal negatief uit in de Rijkssubsidie.	Financieel risico	Het aantal uitkeringen is in 2017 gedaald. In 2018 zal het aantal uitkeringen verder dalen. Toch ontstaat er nog een dekkingstekort van circa € 200.000. Het aantal uitkeringsgerechtigden is de jaren 2011 - 2016 explosief gestegen.
Koersrisico beleggingen	De gelden die ontvangen zijn na de verkoop van de aandelen Essent zijn grotendeels belegd. Beleggen kan financiële risico's met zich meebrengen. Nu de financiële crisis over het hoogtepunt is neemt dit risico af.	Financieel risico	Gedurende de looptijd van de portefeuille fluctueert de marktwaarde maar eindigt op de einde van de looptijd in principe op de nominale waarde.
Gemeente garanties	De risico's van in het verleden gegarandeerde hypothecaire geldleningen zijn ondergebracht bij de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Wanneer de NHG niet aan haar verplichting kan voldoen, wordt de gemeente aangesproken.	Financieel risico	Als de gemeente wordt aangesproken zijn daar geen middelen voor voorzien.
Gemeente garanties sociale woningbouw	De WSW (waarborgfonds sociale woningbouw) verstrekt leningen aan woningcorporaties waarbij de gemeente een achtervangpositie heeft. Mocht WSW de verplichting niet kunnen voldoen, dan kan de gemeente worden aangesproken.	Financieel risico	Als de gemeente wordt aangesproken zijn daar geen middelen voor voorzien.
Verbonden partijen			
OML	De gemeente is aandeelhouder van de ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg (OML). De hoogte van het aandelenkapitaal voor Leudal is € 2,4 miljoen. Verder heeft Leudal een tweetal garanties afgegeven voor in totaal € 689.000, waarvan € 189.000,- voor de achtergestelde lening door de provincie en € 500.000,- voor de financiering door de BNG.	Financieel risico	Verlies aandelenkapitaal
		Financieel risico	De gemeente moet voldoen aan haar garantstelling
Overige risico's			
Veranderende bevolkings-samenstelling	Een veranderende bevolkingssamenstelling stelt andere en nieuwe eisen aan dienstverlening en voorzieningen en is zeer beperkt beïnvloedbaar. Om hieraan tegemoet te komen moeten tijdig beleidskeuzen en maatregelen worden getroffen.	Bestuurlijk risico (politiek), Imago risico, financieel risico	Er doen zich vier soorten risico's voor: - Herstructureringskosten wonen, voorzieningen (onderwijs, zorg, sport en cultuur) - Afschrijvingsverliezen - Proceskosten - Cofinanciering van leefbaarheidsfondsen
Bijdragen Regiofonds GOML	Voor uitvoering van regionale projecten is aan de gemeente Leudal een bijdrage van ca. 1,15 miljoen euro toegekend uit het voormalige regiofonds GOML. De bijdragen zijn voor de uitvoering van de vijf aangevraagde projecten onder de gestelde voorwaarden. Bij het niet voldoen aan de voorwaarden wordt het toegekende bedrag niet uitgekeerd.	Financieel risico	Niet uitkeren bij 1 of meerdere projectbudgetten kan betekenen dat het project of projecten/gebiedsontwikkelingen niet of alleen beperkt kan/kunnen worden uitgevoerd.
Gladheidbestrijding	Bestrijding van gladheid afhankelijk van daadwerkelijke winter, waardoor kosten moeilijk zijn in te schatten.	Financieel risico	Een tekort van € 100.000,- per jaar, gebaseerd op het gemiddelde van Leudalse winters.

Verantw. PHO	Kans dat het zich voordoet	Incidenteel of structureel	Beheersmaatregelen	Restrisico	weerstand component in €
Overige economische ontwikkelingen					
R. Verheul	hoog	Structureel	Intensieve inzet van instroombeperking (integrale intakegesprekken, samenwerking met sociale recherche) en uitstroombevordering (arrangementen met baangarantie afsluiten, intensieve begeleiding, inzet loonkostensubsidies) om bestanden laag te houden. Indien er een tekort op het Rijksbudget ontstaat kan een aanvullende uitkering bij het Rijk worden gevraagd. Deze extra bijdrage wordt berekend op basis van een getrappt <u>vergoedingsmodel</u> .	Afgedekt in de reserve WMO, Jeugd en Participatie	100.000
P. Verlinden	gering	Structureel	BNG Vermogensbeheer beheert onze beleggingsportefeuille. Als gevolg van schatkistbankieren wordt de portefeuille geleidelijk afgebouwd en vinden geen tussentijdse herbeleggingen meer plaats. Zonder tussentijdse verkopen posities in de beleggingsportefeuille is het risico op koersverliezen nihil.	minimaal	-
P. Verlinden	minimaal	Incidenteel	Op basis van actuele inzichten in de ontwikkeling van de economie en de koopwoningmarkt, en bij stabiel overheidsbeleid verwacht de stichting Waarborgfonds Eigen Woningen geen aanspraak op de achtervangfunctie van gemeenten.	minimaal	-
P. Verlinden	minimaal	Incidenteel	Wijzigingen in de portefeuille worden beoordeeld en aan B&W voor besluitvorming voorgelegd. Met ingang van 2014 is een landelijke norm voor de garantstellingen ingevoerd. Volgens deze norm moet de totale leningschuld lager zijn dan de Woz-waarde van de onderpanden.	minimaal	-
Verbonden partijen					
P. Verlinden	minimaal	Incidenteel	Mogelijkheid tot sturing en beïnvloeden besluiten via aandeelhouderschap. Uitvoering vindt plaats op basis van ondernemingsplan 2014-2017	minimaal	-
P. Verlinden	laag	Incidenteel	Mogelijkheid tot sturing en beïnvloeden besluiten via aandeelhouderschap. Uitvoering vindt plaats op basis van ondernemingsplan 2014-2017	laag	377.906
Overige risico's					
A. Walraven	hoog	Structureel	Uitvoering van politieke en maatschappelijke dialoog over komende veranderingen en creëren van draagvlak voor het maken van (preventieve) beleidskeuzen. Taakgroep Ôs Dörp was actief, nu is dit cocraetie. De veranderingen van het gemeentelijk beleid van onder andere accommodaties, wonen en andere (zorg)voorzieningen worden in het komende jaar met de raad aan de orde worden gesteld.	Ontwikkelingen die de huidige statistische voorspellingen beïnvloeden en in de praktijk tot andere resultaten leiden.	p.m.
S. Backus	hoog	Incidenteel	Projecten zijn vastgelegd in overdrachtsdocument en belegd bij de uitvoerende teams. Projectleider is verantwoordelijk voor de projectbewaking. Hierbij vindt ondersteuning plaats door de subsidiecoördinator en Trias. Voor de bijdragen aan de stationlocaties en het Maasfront Hanssum is termijnverlenging aangevraagd en toegekend. Uitvoering van het project inrichting stationslocaties Baexen en Haelen kan geen doorgang vinden door het besluit van PS om de stoptreinverbinding te schrappen uit de beleidsvoornemens van de provincie. Door de gemeente wordt in overleg met de provincie een alternatieve besteding voor de gereserveerde middelen van het Regiofonds bepaald.	gemiddeld	-
P. Verlinden	gemiddeld	Structureel	Er is een gladheidbestrijdingsplan.	gemiddeld	50.000

Aard/Naam risico	Beschrijving risico	Risico categorie	Gevolgen als het risico zich voordoet
Overige economische ontwikkelingen			
Planschaderisico bestemmingsplanwijziging locatie voormalige Boerenbond/Lidl, Kerkveldweg 2 te Roggel	Het bestemmingsplan voor de locatie voormalige Boerenbond aan de Kerkveldweg 2, te Roggel is gewijzigd. Er is een planschadeclaim ingediend door de eigenaren van dit perceel.	Financieel risico	Indien de claim gehonoreerd dient te worden, dient de gemeente te betalen. Dit risico is niet af te wentelen op derden.
Planschaderisico bestemmingsplan intensieve veehouderij	Wijzigingen in planologisch regiem kunnen leiden tot te honoreren planschadeclaims. Het bestemmingsplan intensieve veehouderij is onherroepelijk geworden op 25 april 2013. Planschadeclaims kunnen tot 5 jaar na na het onherroepelijk worden van de planologische maatregel worden ingediend.	Financieel risico	Bij te honoreren claims dient de gemeente te betalen. Dit risico is niet af te wenden op derden.
Beroep tegen het veegen reparatieplan Buitengebied Leudal 2016	Betaling van kosten indien Raad van State een beroep gegrond verklaard.	Financieel	Ter reparatie van het bestemmingsplan buitengebied en om uitvoering te geven aan de uitspraak van de Raad van State in het hoger beroep, heeft uw raad op 12 juli 2016 het reparatie- en veegbestemmingsplan Buitengebied 2016 vastgesteld. Hiertegen is beroep mogelijk. Bij een gegrond beroep wordt de gemeente veroordeeld in de proceskosten van de indiener van het beroep.
Rechtszaken/aansprakelijkstellingen	lover het jaar 2017 en voorafgaande jaren lopen nog 8 schadeclaims/aansprakelijkstellingen	Financieel risico	in minimaal 2 gevallen zullen de kosten van de schade (mogelijk) en rechtsbijstand mogelijk ten laste van de gemeente komen. In 6 gevallen kunnen de kosten wegens eigen risico WA-verzekering voor rekening van de gemeente komen.
Algemene rampen	Er kunnen zich rampen voordoen, zoals bijvoorbeeld hoog water.	Bestuurlijk en financieel risico	De gemeente moet personeel en materieel inzetten, wat wellicht gedeeltelijk onder verzekering of schadefonds valt, maar ook altijd wel kosten voor de gemeente veroorzaakt.
Gebruik en beschikbaarheid ICT	Geheel of gedeeltelijk uitval van informatiesystemen, verlies, oneigenlijk gebruik van informatie. Denk hierbij ook aan Cloud partijen waarbij onder andere iBurgerzaken is ondergebracht.	Financieel/imageno	Dienstverlening is niet mogelijk en verlies aan arbeidsproductiviteit en/of kwaliteit van dienstverlening.
Grootschalige stroomstoring ICT en elektriciteit voor langere tijd	Bij een elektriciteitsstoring zal de gemeente de continuïteit van de maatschappelijke dienstverlening moeten garanderen.	Financieel/imageno	Bij grootschalige uitval of verstoring wordt ook veel van het werk van de gemeente nog urgenter. Het bestuur moet crisisbesluiten kunnen nemen.
Datalekken	Datalekken, de gemeente heeft de plicht tot het melden van datalekken.	Financieel/imageno	Bij het te laat of niet melden van een datalek wordt een bestuurlijke boete opgelegd.
Burger Bedrijven Plein	Diefstal van data, documenten, kasgeld	Financieel/imageno	Bepaalde financiële gevolgen, maar het komt naar de buitenwereld niet goed over.
Pandemie	Pandemie is niet alleen een medisch probleem. Ziekte, zorg voor zieke naasten en angst om ziek te worden zullen er voor zorgen dat veel mensen tijdens een pandemie niet naar hun werk gaan.	Bestuurlijk risico	Tijdens de piek van een ernstige griepandemie is dat naar verwachting gemiddeld 30%. Door een dergelijk grote uitval van personeel, ongepland en op ongelukkige plekken in de organisatie, zal de continuïteit van de gemeentelijke organisatie onder druk komen te staan.
Bodemsanering	Geen noemenswaardige risico's bekend, maar er kunnen zich in de toekomst gevallen voordoen.	Financieel risico	Indien de grond (voor zover het gemeentelijke eigendommen betreft) schoongemaakt moet worden, brengt dat kosten met zich mee.
Ilegale dumpingen afval w.o. xtc afval en asbest	Het ruimen van xtc afval en asbest gaat gepaard met hoge kosten. Dumpingen van xtc en asbest kan bodemverontreiniging veroorzaken.	Financieel	De onderzoek-, ruiming- en vernietigingskosten zijn erg hoog. Verder grote kans op bodemvervuiling waardoor sanering van grond dient plaats te vinden. Deel van de kosten bij xtc afval worden vergoed door rijks subsidie.
Audits	Onvoldoende scores op de audits zoals BAG, archieftoezicht	Financieel/imageno	Het rijk zorgt ervoor, op kosten van de gemeente, dat het proces voldoet aan de eisen die de audit stelt of sluit de voorzieningen waardoor de digitale dienstverlening niet kan worden gebruikt.
Bezwaar aanslagen rioolheffingen	Diverse woningcorporaties hebben bij verschillende gemeenten, waaronder Leudal, bezwaar gemaakt tegen de aanslagen rioolheffing 2013 en 2014. Op basis van jurisprudentie kan de verordening rioolheffing algeheel dan wel partieel onverbindend worden verklaard.	Financieel/imageno	Bij algehele onverbindendheid volgt vernietiging van de opgelegde aanslagen en bij partiële onverbindendheid een neerwaartse bijstelling van het tarief van de bestreden aanslag. Het betreft alleen de aanslagen die niet onherroepelijk zijn. Dit zijn aanslagen, waar nog bezwaar of beroep tegen open staat.

Verantw. PHO	Kans dat het zich voordoet	Incidenteel of structureel	Beheersmaatregelen	Restrisico	weerstand component in €
Overige economische ontwikkelingen					
A. Walraven	laag	Incidenteel	Het financiële risico is teruggebracht door aanpassing van het bestemmingsplan Woonkernenplan 2017. Echter is er begin 2018 een beroep ingediend, waarbij ook vraagtekens worden gezet bij de vertaling in het bestemmingsplan. Het risico blijft dus bestaan, de kans blijft laag.	laag	16.000
A. Walraven	hoog	Incidenteel	Eerste claim (Kranen) ad € 45.750 is in 2016 uitgekeerd. Momenteel zijn er 3 lopende verzoeken, waarvan Saoz bezig is met het opstellen van een adviesrapport. Termijn voor indienen planschadeverzoeken (24 april 2018) is bijna voorbij, maar er worden nog wel 1 of meerdere claims verwacht. Waar mogelijk blijft worden gezocht naar maatwerkoplossingen.	hoog	587.000
A. Walraven	hoog	Incidenteel	Met milieufederatie, LLTB, adviseurs en aanvragers is overlegd om tot een zo gedragen mogelijk bestemmingsplan te komen. Waar nodig is expertise ingehuurd om tot houdbare regels te komen. Op belangrijke onderdelen is de jurisprudentie echter nog in ontwikkeling en zal mogelijk pas bij beroep blijken of de gemeenteraad houdbare keuzes heeft gemaakt.	zeer hoog	36.000
Diversen	gemiddeld	Incidenteel	Het betreft zaken die niet onder de dekking van de aansprakelijkheidsverzekering vallen omdat het privaatrechtelijke/contractuele aangelegenheden betreft. Er wordt geprocedeerd om betaling te voorkomen.	laag	81.520
Burgemeester	laag	Incidenteel	Door planvorming, zoals mcp hoogwater Maas en het continuïteitsplan grippandemie en opleiding/oefening functionarissen Oranje Kolom, zo goed mogelijk voorbereid zijn op rampen/calamiteiten zodat door een adequate aanpak de schade beperkter blijft.	laag	125.000
S. Backus	gering	Structureel	Voor de automatisering heeft Leudal een uitwijkovereenkomst met uitwijkcentrum Lelystad. Daarnaast wordt dagelijks een back-up gemaakt van onze bestanden en op een externe locatie opgeslagen. Uitvoering informatiebeveiligingsplan, privacymaatregelen en bewerkingsovereenkomsten.	gering	10.000
S. Backus	gering	Incidenteel	De serverruimte is voorzien van een voorziening voor het eerste uur en een noodstroomaggregaat is beschikbaar.	gering	5.000
S. Backus	gering	Structureel	Er zijn procedures opgesteld door de Privacy Beheerder rond het melden van datalekken. Deze procedures zijn bekend bij de beveiligingsfunctionarissen.	Laag	81.000
S. Backus	laag	Structureel	Er wordt gewerkt volgens vaste procedures, waarbij beveiliging en persoonlijke (op naam geregistreerde) toegang van toepassing is. Actualisatie van procedures is noodzakelijk.	laag	-
Burgemeester	gering	Incidenteel	In het continuïteitsplan grippandemie 2009 staan zaken geregeld als: Want wie mag de betalingen doen? Wie zorgt ervoor dat het automatiseringssysteem in de lucht blijft? Hoe zit het met besluitvorming? Daar komt nog bij dat een pandemie een crisis is en dus bij een groot deel van de crisisorganisatie aan het werk moet. Ook voor de crisisorganisatie zijn mensen nodig.	gering	-
P. Verlinden	minimaal	Incidenteel	Geen, er zijn nu geen situaties bekend of verwacht.	minimaal	-
P. Verlinden	minimaal	Structureel	Geen, er zijn nu geen situaties bekend of verwacht. In 2016 hebben we met een forse stijging van dumpingen te maken.	gering	5.000
P. Verlinden	gemiddeld	Incidenteel	Extra prioriteit op gezet. Achterstanden worden versneld weggewerkt en technische voorzieningen worden versneld geïmplementeerd.	laag	13.000
P. Verlinden	hoog	Incidenteel	Bsgw heeft een adviesbureau, dat gespecialiseerd is in lokale heffingen en procedures hierin, voor hulp ingeschakeld. Inmiddels hebben alle betrokken gemeenten informatie moeten aanleveren waarmee het ingediende bezwaar behandeld kan worden.	laag	104.000

Overzicht gecommiteerde reserve

prgr	Thema-omschrijving	Raming	Werkelijk	Restant	Overheveling budgetten 2017	Overheveling vanuit vorige dienstjaren	Overheveling totaal	Toelichting
1	Economie	30.000	-	30.000	30.000		30.000	Invoering accountmanagement in voorbereiding. Relatie met visie op dienstverlening.
1	Sport	301.387	110.928	190.459	73.215	117.244	190.459	Buurtsportcoach is een rijksuitkering en dient te worden besteedt aan het doel waarvoor het is bedoeld. Vorig jaar laat gestart en daarom ook restant budget. Activiteitenplanning voor komend schooljaar moet nog besproken worden.
2	Onderwijs	200.978	94.197	106.781	50.000		50.000	Voor de taaltoets wordt ingeschat dat circa 25 leidsters een extra opleidingstraject moeten volgen. Dit zal in 2018 plaatsvinden. Via gecommiteerde reserve wordt € 50.000 overgeheveld.
2	Onderwijs	205.068	123.769	81.299		81.299	81.299	Het budget VVE plaatsingen nieuw beleid zal niet geheel worden opgebruikt als gevolg van een geleidelijke instroom van kinderen en onzekerheden in de uitgaven.
2	Onderwijs	50.000	27.419	22.581	22.581		22.581	Voor 2017 wordt geen subsidieaanvraag meer ingediend. Indien instroom leerlingen/statushouders met taalachterstand weer hoger wordt dan wordt dit opnieuw aangevraagd in 2018. Restant budget overhevelen naar 2018.
2	Maatschappelijke ondersteuning	409.040	58.658	350.382	350.382		350.382	Betreft een uitkering die via de algemene uitkering wordt verstrekt voor de opvang van asielzoekers. De hoogte van het uitkeringsbedrag over 2016 en 2017 is door het COA berekend.
2	Maatschappelijke ondersteuning	159.660	-	159.660	26.159	133.501	159.660	Budget Os Dorp: budget verstrekt door de raad voor uitrol initiatieven die voortvloeien uit Os Dorp. Betreft een proces dat langzaam op gang komt. Budget is noodzakelijk voor toekomstige ontwikkelingen als gevolg van het vastgestelde accommodatiebeleid.
	Maatschappelijke ondersteuning	401.641	243.363	158.278		158.278	158.278	
2	Maatschappelijke ondersteuning	120.000	-	120.000	60.000	60.000	120.000	Bijdrage in exploitatie Zorgen Huis is afhankelijk van het invullen van de voorwaarden die de raad gesteld heeft. Waarschijnlijk wordt dit budget dit jaar niet benut.
2	Arbeidsparticipatie	550.900	507.391	43.509	43.509		43.509	Uitvoering is gestart in 2016 en loopt door tot in 2018.
12	Veiligheid	683.816	52.580	631.236		631.236	631.236	Via de suppletie-uitkering vanuit het Gemeentefonds zijn in 2012 en 2013 tot november 2014 in het kader van Niet Gesprongen Explosieven (NGE) uitgaven gedaan. Vanaf 2014 zijn door OML alternatieve plannen opgesteld. Deze plannen hebben geleid tot een verdere aanpak van het verdacht gebied waarin diepte explosieven zoals 500 of zelfs 1000 lbs kunnen worden aangetroffen. Om het gebied vrij te kunnen geven voor industriële ontwikkeling zal op korte termijn diepte detectie plaats vinden. Afhankelijk van het aantal uitslagen zal een plan van aanpak worden opgesteld m.b.t. sanering.
3	Openbare ruimte en verkeer	93.433	82.496	10.937	10.937		10.937	In september wordt gestart met de onderhoudswerkzaamheden aan meerdere civieltechnische kunstwerken. Echter, het noodzakelijke onderhoud aan een van de kunstwerken, een ronde duiker, wordt gecombineerd met onderhoudswerkzaamheden aan de riolering. Deze combinatie van werkzaamheden werkt kostenverlagend. De werkzaamheden aan de riolering worden echter naar verwachting pas begin volgend jaar uitgevoerd. De kosten voor de relining van de duiker zijn naar schatting € 12.000,00. Voorafgesteld wordt dit bedrag mee over te nemen.
3	Openbare ruimte en verkeer	50.000	-	50.000	50.000		50.000	Met Raadsbesluit 11 juli 2017 is het maatregelenpakket Actualisatie Module Fiets vastgesteld. De raad heeft ingestemd met de daarvoor voorgestelde dekkingswijze. Voor de maatregelen D (inventarisatie knelpunten en realiseren van verbeteringen op het bestaande fietsnetwerk) en G (verlichting parallelweg (fietspad) N280 Horn-Roermond) is opgenomen dat de daarvoor benodigde middelen worden overgeheveld uit de reservering voor maatregel E (haalbaarheidsonderzoek Fietsverbinding over de Maas bij Buggenum). Beide maatregelen D en G zullen niet meer in 2017 worden gerealiseerd. De reserveringen hiervoor moeten beschikbaar blijven 2018. D. inventarisatie knelpunten en realiseren van verbeteringen op het bestaande fietsnetwerk Voorafgaand aan het oplossen ervan moet een inventarisatie worden uitgevoerd naar de bestaande knelpunten. De inventarisatie wordt in eigen beheer opgepakt. Het lukt niet om zowel het inventariseren als de uitvoering van de maatregel nog dit jaar in te plannen. G. verlichting parallelweg (fietspad) N280 Horn-Roermond Uitvoering is nog onzeker omdat verschillende partijen betrokken zijn bij de realisatie. Naast Leudal zijn dit de gemeente Roermond en de provincie. Het weggedeelte ligt deels op het grondgebied van Leudal (1/3) en deels op het grondgebied van Roermond (2/3). Gedeputeerde Staten heeft, met het oog op het verbeteren van sociale veiligheid, in het Uitvoeringsplan Fiets een bijdrage in het vooruitzicht gesteld voor dit project. Voorwaarde is wel dat de betrokken gemeente(n) 50% van de kosten dragen. De reservering van 25.000 is bestemd voor het gemeentelijke deel van de dekking voor het realiseren van de verlichting. De gemeente Roermond heeft zich nog niet hierover uitgesproken. Het gesprek hierover wordt nu gevoerd. Leudal zet er op in om het aanbrengen van de fietspadverlichting als project op te nemen in de
3	Wonen en bouwen	250.000	35.586	214.414	214.414		214.414	Buitengebied in beweging en voorbereiding omgevingswet zijn in 2017 opgestart. In 2018 en volgende jaren wordt uitvoering gegeven aan de plannen van aanpak die zijn opgesteld. De uitgaven zullen in 2018 en 2019 plaatsvinden.
3	Wonen en bouwen	13.914	2.402	11.512	11.512		11.512	We zijn verplichtingen aangegaan voor extra ondersteuning bij de uitvoering van het plan van aanpak woningvoorraad. Die aanpak wordt in 2018 geïntensiveerd, met inzet van de externe ondersteuning. De middelen uit de begroting 2017 zijn hierbij nodig.
4	Dienstverlening aan bestuur en organisatie	15.000	2.760	12.240	12.240		12.240	Voor het onderzoek naar de kostendekkendheid van de leges wordt een extern bureau ingehuurd.
4	Dienstverlening aan burgers	57.629	51.197	6.432	6.432		6.432	Overheveling budget i.v.m. referendum in 2018. Dit brengt extra kosten met zich mee.
	toerekening taakvelden	50.000	36.043	13.957				verbouw vergaderruimten (via reserve bedrijfsvoering)
		3.311.079	1.317.860	1.993.219	858.166	1.064.314	1.922.480	

Lijst afkortingen

AMVB	Algemene maatregelen van bestuur
ASL	Afvalsamenwerking Limburg
AU	Algemene uitkering
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
AWB	Algemene wet bestuursrecht
AZC	Asielzoekerscentrum
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BBP	Bruto binnenlands product
BBP	Burger Bedrijven Plein
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW –compensatiefonds
BDUR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
BIZ heffing	Bedrijveninvesteringszones
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BMV	Brede Maatschappelijke Voorziening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOR	Beheer Openbare Ruimte
BRP	Basisregistratie Personen
BsGW	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen
BT	Bedrijventerreinen
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
CAK	Centraal Administratie Kantoor
CBS	Centraal Bureau voor Statistiek
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van de lagere overheden
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegbouw en de Verkeerstechniek
DM	Dekkingsmiddelen
D's	Decentralisaties
DOP's	Dorpsontwikkelingsplannen
EEB	Energie en Economisch Beleid
EU	Europese Unie
E-HRM	Digitaal personeelsinformatiesysteem
EMU	<i>Economische en Monetaire Unie</i>
FIDO	Financiering decentrale overheden
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
FMA	Fonds Maatschappelijke Activiteiten
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulp bij Ongelukken en Rampenbestrijding
GOML	Gebiedsontwikkeling Midden-Limburg
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk rioleringsplan
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoer Plan
HKP	Hulpkostenplaatsen
I&A	Informatisering en Automatisering
IBOR	Integraal beleidsplan Openbare Ruimte
IC	Interne controle
ICT	Informatie- en communicatie technologie
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
IV	Informatievoorziening
IZ	Internationale zaken
KCC	Klant Contact Centrum
KvK	Kamer van Koophandel
KRW	Kader Richtlijn Water
LIOF	Limburgse Ontwikkelings- en Investeringsmaatschappij
LNRW	Leudal, Nederweert, Roermond, Weert

LTO	Lange Termijn Ombuigingen
MIP	Meerjarig Investeringsplan
MER	Milieueffectrapportage
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MJOP	Meerjarig onderhoudsplan
MOB	Mensontwikkelbedrijf
NIEG	Niet in exploitatie genomen gronden
NRD	Notitie Reikwijdte en Detailniveau
NWB	Netwerkberaad
OML	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbare verlichting
OZB	Onroerende zaakbelastingen
PBE	Publiek Belang Electriciteitsproductie
P&C	Planning en Control
PIP	Persoonlijke internet pagina
P&O	Personeel en organisatie
POL	Provinciaal Omgevingsplan Limburg
PSA	Personeel- en salarisadministratie
PvA	Plan van Aanpak
RARAP	Raadsrapportage
RDM	Reinigingsdienst Maasland
RUD	Regionale Uitvoeringsdienst
RMC	Regionaal meld- en coördinatiecentrum
SBHH	Structuurbeelden Haelen – Horn
SG	Scholengemeenschap
SMART	Specifiek Meetbaar Acceptabel Realistisch Tijdgebonden
SIA	Strategische InvesteringsAgenda
SML	Samenwerking Midden-Limburg
SPOLT	Stichting Primair Onderwijs Leudal en Thornerkwartier
SO	Secretaressenoverleg
SO	Speciaal onderwijs
SVn	Stimuleringsfonds volkshuisvesting
VPB	Vennootschapsbelasting
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Vve	Voor- en vroegschoolse educatie
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
VRLN	Veiligheidsregio Limburg Noord
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
Werkveld EEB	Werkveld Energie en Economische Bedrijven
Wet HOF	Wet Houdbare Overheidsfinanciën
WIJ	Wet Investeren in Jongeren
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WNT	Wet normering topinkomens
WOZ	Waardering onroerende zaken
WSW	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen
WWZ	Wonen welzijn en zorg
WZW	Wonen zorg en woonomgeving

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie

		Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties						cb	
		SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa - d.d. 10 januari 2018							
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsnormen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04			
			€ 123.632	€ 27.419	€ 0	€ 0			
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid				
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08			
			1	€ 0		€ 0			
			100						
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet, gemeentedeel 2017 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06	
			€ 4.817.450	€ 104.082	€ 458.869	€ 6.944	€ 35.675	€ 0	
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) LOONKOSTENSUBSIDIE o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) LOONKOSTENSUBSIDIE o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Baten (jaar T) LOONKOSTENSUBSIDIE o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12	
			1						
			100						
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen), gemeentedeel 2017 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob	
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06	
			€ 33.998	€ 825	€ 0	€ 182.676	€ 16.614	€ 0	
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee					
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09				
			1						
			100						
IenW	E2B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoordde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoordde overige bestedingen		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E2TB / 01	Aard controle R Indicatornummer: E2TB / 02	Aard controle R Indicatornummer: E2TB / 03	Aard controle R Indicatornummer: E2TB / 04	Aard controle R Indicatornummer: E2TB / 05		
			1	€ 1.875	€ 1.875				
			2	€ 0	€ 0				
			3	€ 878	€ 2.872				
			4	€ 0	€ 0				
			5	€ 56.221	€ 84.332				
			6	€ 218	€ 218	€ 8.302	€ 8.302		
			7	€ 7.018	€ 7.018				
			8						
			9						
			100						
		Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E2TB / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E2TB / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E2TB / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E2TB / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E2TB / 10		
			1	€ 1.875	€ 1.875		Nee		
			2	€ 0	€ 0		Nee		
			3	€ 878	€ 2.872		Nee		
			4	€ 0	€ 0		Nee		
			5	€ 56.221	€ 84.332		Nee		
			6	€ 8.320	€ 8.320		Nee		
			7	€ 7.018	€ 7.018		Nee		
			100						

Lijst subsidies sociaal domein

Subsidies sociaal domein

Naam	Primaire begroting 2017	Begroting na wijziging 2017	Realisatie 2017
Vluchtelingenwerk Limburg	27.600	70.000	74.546
Bureau Halt	20.039	16.665	16.665
Guus droesen tuinen	2.000	2.685	1.782
Spolt (taalklas)	5.540	5.540	5.900
Spolt (cultuureducatie)	7.602	7.602	7.602
Stichting kunst en cultuur	12.429	44.800	44.800
Cultuur Theater Bombardon	8.500	8.500	8.500
Voedselbank	1.300	1.300	1.300
Kledingbank	3.700	3.700	8.178
Algemeen maatschappelijk werk ML	324.960	310.998	151.875
Algemeen maatschappelijk werk (CJG basis)	80.000	80.000	135.910
Algemeen maatschappelijk werk ML (clientondersteuning)	31.320	31.334	31.320
Bureau jeugdzorg	40.214	59.751	62.540
Centrum voor jeugd en gezin	1.201.425	1.026.094	1.005.647
Jeugdsportfonds Limburg	10.000	10.000	20.000
Stichting leergeld Leudal-Maasgouw	20.000	20.000	40.000
Myoutic	130.054	207.374	207.374
ECl Cultuurfabriek	38.944	38.155	38.155
Stichting zwembad 't Ligteveld	40.000	40.000	40.000
Stichting sleuteloverdracht Leudal	3.125	-	-
3ML (omroepbijdrage)	20.242	20.484	20.484
Bibliocenter	380.000	415.971	415.971
Slachtofferhulp Nederland	11.143	11.143	9.635
Stichting studiegroep Leudal	4.158	2.079	2.079
Inloop GGZ	nntb	nntb	39.093
TOTAAL	2.424.295	2.434.175	2.389.356

Toelichting verschil begroting en jaarrekening:

Het bedrag dat initieel is genoemd in de begroting voor Bureau Jeugdzorg (jeugdbescherming) is foutief opgenomen. In 2017 betrof dit geen subsidie, maar uitgaven op contractbasis.

Doelenboom

Uitwerking Doelenboom Leudal					
Effect (Raad)	Raadsdoelstelling	Doelen/activiteiten college oude stijl	Doelen management	Inspanningen afdelingen	Toelichting kleur
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	D1.1.1.1: Een veilige woon- en leefomgeving	1.1.1.1.1: Woninginbraken verminderen.	Het aantal woninginbraken is laag ten opzichte van het gemiddelde in Nederland. Mede door de preventieve acties zijn de woninginbraken in Leudal met 8% gedaald.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	D1.1.1.1: Een veilige woon- en leefomgeving	1.1.1.1.2 Betrekken inwoners bij veiligheid en leefbaarheid.	Door middel van buurtpreventie, buurt whatsapp worden de inwoners betrokken. Daarnaast hebben er diverse bewustwordingsacties in het kader van woninginbraken plaatsgevonden, waaronder rondgang met politie/burgers door de wijk met de ogen van een inbreker.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	D1.1.1.1: Een veilige woon- en leefomgeving	1.1.1.1.3 Sociale kwaliteit in kern/wijk behouden of verbeteren.	Is een doorlopend proces.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	D1.1.1.1: Een veilige woon- en leefomgeving	1.1.1.1.4 Fysieke kwaliteit in kern/wijk behouden of verbeteren.	
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	D1.1.1.2: Veilig ondernemen en werken	1.1.1.1.2.1 De veiligheid op bedrijventerreinen en winkelgebieden behouden of bevorderen.	Door middel van 3 KVO-trajecten bedrijventerreinen en 1 KVO-traject winkelgebied verloopt de samenwerking tussen gemeente, politie, brandweer, ondernemers op het gebied van veiligheid goed. De lijnen zijn kort. Knelpunten worden aangepakt. Over het algemeen is het goed gesteld met de openbare veiligheid in deze gebieden.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	D1.1.1.3: Jeugd en veiligheid	1.1.1.1.3.1 Overlastgevende jeugd verminderen.	Op het moment dat er sprake is van overlastgevende jeugd wordt dit opgepakt door gemeente/Synthese. Met de jeugd in Haelen is de gemeente/synthese met deze jongeren in overleg om te komen tot een oplossing.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	D1.1.1.4: Een veilige fysieke leefomgeving	1.1.1.1.4.1 Verkeersveiligheid minimaal op het niveau nulmeting houden.	In 2017: 374 ongevallen met motorvoertuigen. 21 daarvan gepaard met ziekenhuisopname. Is 5,6%. 20 ongevallen met fietsers. 11 ziekenhuisopnames. 55%
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	D1.1.1.4: Een veilige fysieke leefomgeving	1.1.1.1.4.2 Brandveiligheid minimaal op niveau nulmeting behouden.	Naast de repressie die volledig verzorgd wordt door de Veiligheidsregio Limburg-Noord is er ook geïnvesteerd in preventie. In het kader van brandveilig leven zijn er woningbrandoefeningen georganiseerd waarvoor burgers uitgenodigd zijn mee te komen kijken en zijn er bijeenkomsten geweest in het kader van veiligheid in en om de woning voor senioren.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	D1.1.1.4: Een veilige fysieke leefomgeving	1.1.1.1.4.3 Op peil houden team bevolkingszorg (rampenbestrijding).	Door het vertrekken van medewerkers en nieuwe medewerkers valt het niet mee het team bevolkingszorg op peil te houden. Blijft punt van aandacht.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	D1.1.1.5: Integriteit en veiligheid	1.1.1.1.5.1 Voorkomen dat criminelen misbruik maken van de gemeentelijke beschikkingen.	Er is een start gemaakt met het maken van een plan van aanpak ondermijning. Dit plan van aanpak zal in het voorjaar 2018 worden vastgesteld. Onderdeel hiervan is bewustwording creëren bij ambtenaren, burgers, ondernemers en barrières opwerpen om het de criminelen zo moeilijk mogelijk te maken zich te vestigen in Leudal. In 2017 is BIBOB beleid wel toegepast bij de aanvraag van een aantal vergunningen.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.1: Borgen van een zo veilig mogelijke gemeente.	D1.1.1.5: Integriteit en veiligheid	1.1.1.1.5.2 Optimaliseren van de weerbaarheid van de gemeentelijke digitale dienstverlening.	De uitvoering van het informatieveiligheidsbeleid loopt volgens planning en de voorbereidende stappen zijn genomen om te voldoen aan de regelgeving van de AVG. Het register gegevensverwerking wordt in maart 2018 afgerond.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.2: Voorkomen van schooluitval en onderwijsachterstanden.	D1.1.2.1: Alle kinderen in de gemeente leudal krijgen een goede basis voor de basisschool en hun verdere schoolcarrière.	1.1.1.2.1.1 Behouden peuterprogramma en VVE in tenminste de dorpen waar dit nu aangeboden wordt.	Het aanbod peuterprogramma is behouden en het aanbod vve is uitgebreid in Grathem (2017) en Baexem (2018)
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.2: Voorkomen van schooluitval en onderwijsachterstanden.	D1.1.2.1: Alle kinderen in de gemeente leudal krijgen een goede basis voor de basisschool en hun verdere schoolcarrière.	1.1.1.2.1.2 Deelname percentage peuters aan het peuterprogramma vergroten.	dijfers 2017 zijn nog niet binnen
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.2: Voorkomen van schooluitval en onderwijsachterstanden.	D1.1.2.1: Alle kinderen in de gemeente leudal krijgen een goede basis voor de basisschool en hun verdere schoolcarrière.	1.1.1.2.1.3 Aanbod VVE uitbreiden in Neer, Baexem en Ittervoort.	Deze doelstelling is gerealiseerd. De kinderopvangorganisatie bieden vve aan in Neer en Ittervoort. In 2017 is Grathem en Baexem (2018) ook een vve locatie geworden
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.2: Voorkomen van schooluitval en onderwijsachterstanden.	D1.1.2.1: Alle kinderen in de gemeente leudal krijgen een goede basis voor de basisschool en hun verdere schoolcarrière.	1.1.1.2.1.4 Verbetering van de kwaliteit van het peuterprogramma VVE.	Er zijn wettelijke kwaliteitseisen waaraan de kinderopvangorganisaties moeten voldoen. In 2017 is gestart met toetsing van de pedagogisch medewerkers aan taalniveau 3F. Indien nodig volgt opleiding in 2018
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.2: Voorkomen van schooluitval en onderwijsachterstanden.	D1.1.2.1: Alle kinderen in de gemeente leudal krijgen een goede basis voor de basisschool en hun verdere schoolcarrière.	1.1.1.2.1.5 Koppelen aanbod peuterprogramma en VVE in een IKC.	Gerealiseerd / geen verandering
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.2: Voorkomen van schooluitval en onderwijsachterstanden.	D1.1.2.1: Alle kinderen in de gemeente leudal krijgen een goede basis voor de basisschool en hun verdere schoolcarrière.	1.1.1.2.1.6 Maximaal één kinderopvangorganisatie per dorp.	
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.2: Voorkomen van schooluitval en onderwijsachterstanden.	D1.1.2.1: Alle kinderen in de gemeente leudal krijgen een goede basis voor de basisschool en hun verdere schoolcarrière.	1.1.1.2.2.1 Opleggen sancties.	Er is gestart met een kwaliteitsslag in de uitvoering van de leerplicht. In 2017 is de intentie uitgesproken om te gaan samenwerken met de gemeente Weert
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.2: Voorkomen van schooluitval en onderwijsachterstanden.	D1.1.2.1: Alle kinderen in de gemeente leudal krijgen een goede basis voor de basisschool en hun verdere schoolcarrière.	1.1.1.2.2.2 Informeren ouders, leerlingen en partners.	Er is gestart met een kwaliteitsslag in de uitvoering van de leerplicht. In 2017 is de intentie uitgesproken om te gaan samenwerken met de gemeente Weert

1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.2: Voorkomen van schooluitval en onderwijsachterstanden.	D1.1.2.1: Alle kinderen in de gemeente leudal krijgen een goede basis voor de basisschool en hun verdere schoolcarriere.	I 1.1.2.2.3 Optimaliseren dienstverlening.	Er is gestart met een kwaliteitslag in de uitvoering van de leerplicht. In 2017 is de intentie uitgesproken om te gaan samenwerken met de gemeente Weert
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.2: Voorkomen van schooluitval en onderwijsachterstanden.	D1.1.2.1: Alle kinderen in de gemeente leudal krijgen een goede basis voor de basisschool en hun verdere schoolcarriere.	I 1.1.2.2.4 Vroegtijdig signaleren en zorg.	Door CJG/ Jeugdgezondheidszorg
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.3: Voorkomen van gezondheidsproblemen.	D1.1.3.1: Inwoners zijn zich bewust van de invloed van hun leefstijl op hun gezondheid.	I 1.1.3.1.1 Uitvoering basispakket door GGD.	
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.3: Voorkomen van gezondheidsproblemen.	D1.1.3.2: Het zorgnetwerk heeft vroegtijdig ondersteuning geboden	I 1.1.3.2.1 Opzetten van sociaal gebiedsteam	Er wordt geen sociaal gebiedsteam opgezet
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.3: Voorkomen van gezondheidsproblemen.	D1.1.3.2: Het zorgnetwerk heeft vroegtijdig ondersteuning geboden	I 1.1.3.2.2 Uitvoering preventieve maatregelen door GGD.	
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.3: Voorkomen van gezondheidsproblemen.	D1.1.3.2: Het zorgnetwerk heeft vroegtijdig ondersteuning geboden	I 1.1.3.2.3 Inzet buurtsportcoach voor preventief bewegen.	
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.3: Voorkomen van gezondheidsproblemen.	D1.1.3.2: Het zorgnetwerk heeft vroegtijdig ondersteuning geboden	I 1.1.3.2.4 Inzetten adolescentcontactmoment.	
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.3: Voorkomen van gezondheidsproblemen.	D1.1.3.3: Hulp in nood is geboden daar waar nodig.	I 1.1.3.3.1 Laten uitvoeren van signalering en interventie (bemoezorg).	Maandelijks vindt overleg plaats van bemoezorg.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.3: Voorkomen van gezondheidsproblemen.	D1.1.3.3: Hulp in nood is geboden daar waar nodig.	I 1.1.3.3.2 Organiseren en trainen van AED vrijwilligers.	Er is een dekkende netwerk van vrijwilligers en AED's in de dorpen
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.3: Voorkomen van gezondheidsproblemen.	D1.1.3.3: Hulp in nood is geboden daar waar nodig.	I 1.1.3.3.1 Organiseren van een dekkend netwerk AED.	Er is een dekkende netwerk van vrijwilligers en AED's in de dorpen
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	D1.1.4.1: Voorkomen dat kinderen wegens financiële armoede niet participeren.	I 1.1.4.1.1 Samenwerking met stichting Leergeld.	Samenwerking is gerealiseerd.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	D1.1.4.1: Voorkomen dat kinderen wegens financiële armoede niet participeren.	I 1.1.4.1.2 Samenwerking met jeugdsportfonds.	Samenwerking is gerealiseerd
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	D1.1.4.1: Voorkomen dat kinderen wegens financiële armoede niet participeren.	I 1.1.4.1.3 Samenwerking met jeugdcultuurfonds.	Samenwerking is gerealiseerd
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	D1.1.4.1: Voorkomen dat kinderen wegens financiële armoede niet participeren.	I 1.1.4.1.4 beschikbaar stellen plaatsen kindercentrum.	De gemeente heeft subsidieregeling voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag of ouders met een laag inkomen of schulden
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	D1.1.4.1: Voorkomen dat kinderen wegens financiële armoede niet participeren.	I 1.1.4.1.5 Beschikbaar stellen plaatsen tussenschoolse opvang.	
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	D1.1.4.1: Voorkomen dat kinderen wegens financiële armoede niet participeren.	I 1.1.4.1.6 Actieve voorlichting over het armoede- minimaalbeleid	Er is een start gemaakt met de voorlichting. Dit is een blijvend aandachtspunt.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	D1.1.4.1: Voorkomen dat kinderen wegens financiële armoede niet participeren.	I 1.1.4.1.7 Afstemmen van beleidsregules minimaalbeleid op Participatiewet	Beleidsregules zijn afgestemd.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	D1.1.4.1: Voorkomen dat kinderen wegens financiële armoede niet participeren.	I 1.1.4.1.8 Afnemen van aanvragen/verstrekken van voorzieningen	Aanvragen en verstrekkingen worden tijdig afgehandeld.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	D1.1.4.2: Vroegtijdig ondersteuning bieden bij schulden en financiële problemen	I 1.1.4.2.1 Geven van voorlichting over inkomensondersteunende maatregelen.	Er is een start gemaakt met de voorlichting. Dit is een blijvend aandachtspunt.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	D1.1.4.2: Vroegtijdig ondersteuning bieden bij schulden en financiële problemen	I 1.1.4.2.2 Laten uitvoeren van budgetbegeleiding	Budgetbegeleiding is beschikbaar en wordt aangeboden.
1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.4: Verbeteren van de financiële zelfstandigheid van inwoners.	D1.1.4.2: Vroegtijdig ondersteuning bieden bij schulden en financiële problemen	I 1.1.4.2.3 Laten uitvoeren van schuldhulpverlening	Schuldhulpverlening is beschikbaar en wordt uitgevoerd.

1: De inwoner participeert.	1.1: Focus op preventie en vroegsignalering.	1.1.5: Versterken van het preventieve jeugd beleid	D1.1.5.1: Voorkomen dat kinderen een beroep moeten doen op specialistische / 2e lijns zorg	1. Programmaplan preventie. We gaan met alle relevante partners een gezamenlijk programmaplan ontwikkelen waarin aan preventie in de verschillende beleidsterreinen samenhangend invulling wordt geven. Doel van het uiteindelijke programmaplan is om samen met partners preventieactiviteiten in kaart te brengen, te verbinden en te versterken en dit vast te leggen in een preventieagenda Sociaal Domein breed. 2. CJG-Synthese-verenigingen. Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties versterken hun maatschappelijke verantwoordelijkheid en aanbod op het gebied van pedagogische aanpak en signalerende rol binnen de jeugdactiviteiten die ze uitvoeren. Alle verenigingen of vrijwilligersorganisaties met jeugdleden zijn actief op de hoogte gebracht van de mogelijkheden van het CJG betreffende ondersteuning van vrijwilligers bij opvoedvraagstukken. 3. Inzet 4 tal preventieprogramma's. Voorzorg, Moeders Informeren Moeders, Houvast, Project "Maak Jij het verschil voor een kind?".	
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.1: Verbeteren van de werkgelegenheid in de regio.	D1.2.1.1: Bestaande bedrijven zijn uitgebreid of verplaatst en nieuwe bedrijven hebben zich gevestigd	i 1.2.1.1.1 Advisering bedrijven en ondernemers	Om de bedrijvencontacten beter te structureren en professionaliseren is invoering strategisch accountmanagement nodig. Middels een trainee-opdracht is een plan van aanpak opgesteld. Een van de onderdelen is het werken met een accountplan, zodat wij voor de belangrijkste (groepen van) bedrijven weten wat er speelt, wat de kansen zijn en welke aanpak het beste kan worden gekozen. Door een duidelijk beeld te creëren van de behoefte van onze ondernemers kunnen wij in de toekomst veel gerichtere informatie ophalen en verstrekken en daarmee onze bedrijven beter faciliteren bij het ondernemen. Onderdeel van het accountplan is ook het verder verbeteren van de relatie tussen gemeente en het georganiseerd bedrijfsleven.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.1: Verbeteren van de werkgelegenheid in de regio.	D1.2.1.1: Bestaande bedrijven zijn uitgebreid of verplaatst en nieuwe bedrijven hebben zich gevestigd	i 1.2.1.1.2 Aantrekkelijk maken/houden van bedrijventerreinen	In voorbereiding. In 2018 wordt voor de bedrijventerreinen Ittervoort en Windmolenbos een plan opgesteld voor het verbeteren van de kwaliteit van deze terreinen. Hiervoor wordt een bedrijfsinvesteringszone (BIZ) bij bedrijventerrein Ittervoort voorbereid. De BIZ biedt ondernemers de mogelijkheid het initiatief te nemen om, aanvullende op de inspanningen van de overheid, te investeren in de omgeving. Een BIZ wordt altijd opgericht op initiatief van ondernemers, vastgoedeigenaren of een combinatie daarvan. Bij oprichting van een BIZ stellen de ondernemers een werkplan op met daaraan gekoppeld een begroting per jaar. Op basis van de ambities en de gekoppelde begroting stelt de BIZ zelf de jaarlijkse bijdrage vast voor een periode van maximaal 5 jaar. De bijdrage wordt door middel van een lokale belasting opgehaald.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.1: Verbeteren van de werkgelegenheid in de regio.	D1.2.1.1: Bestaande bedrijven zijn uitgebreid of verplaatst en nieuwe bedrijven hebben zich gevestigd	ii 1.1.2.1.1.3 Voldoen aan keurmerk "Veilig ondernemen voor bedrijventerreinen"	Op 2 bedrijventerreinen is het keurmerk "Veilig ondernemen voor bedrijventerreinen" behaald. In samenwerking tussen ondernemers op de bedrijventerreinen, politie en brandweer zijn gezamenlijk afspraken gemaakt om overlast, criminaliteit en onderhoud aan te pakken. De veiligheidsproblemen zijn in kaart gebracht, oplossingen gezocht en maatregelen genomen. Met als beloning het keurmerk Veilig Ondernemen.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.1: Verbeteren van de werkgelegenheid in de regio.	D1.2.1.2: Regionale samenwerking tussen gemeenten, onderwijs en ondernemers is gericht op het creëren en behouden van werkgelegenheid.	i 1.2.1.2.1 Deelnemen aan Keyport 2020	Obv meerjarenplan 2016-2020 is deelname aan Keyport 2020 verlengd. In het Routeplan 2016-2020 ligt de focus op het creëren van werkgelegenheid, innovatie, ondernemerschap en arbeidsmarktoptimalisatie. Daarnaast maakt de participatie in Brainport Network het mogelijk om zowel krachten te bundelen en verbindingen te leggen naar andere regio's. Een voor Leudal belangrijk project, het Economisch Actieprogramma Agribusiness is verder uitgerold. Er zijn inmiddels 22 projecten in uitvoering gegaan. KENGETALLEN <ul style="list-style-type: none"> • 35 samenwerkingsprojecten tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid • 9 made in keyport awards • 4 Start ups • 7e plek logistieke hotspots • 89% ondernemers tevreden over aanpak en projectondersteuning • 20 bedrijven en 30 basisscholen werken samen aan techniekonderwijs • 2300 MBO, HBO en WO studenten maken kennis met regionale bedrijven • 6.500 studentenprofielen online platform Brainport2020Career.nl • 90% meer instroom technieklerlingen in Keyport en Noord-Limburg

1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.1: Verbeteren van de werkgelegenheid in de regio.	D1.2.1.2: Regionale samenwerking tussen gemeenten, onderwijs en ondernemers is gericht op het creëren en behouden van werkgelegenheid.	I 1.2.1.2.2 Ontwikkeling bedrijventerreinen	<p>OML, die dit terrein voor eigen rekening en risico ontwikkelt, heeft in 2017 de benodigde activiteiten en investeringen opgestart om het terrein grotendeels bouwrijp te maken zodat de eerste kavels in 2019 uitgegeven kunnen gaan worden.</p> <p>Door de gemeente zijn in het afgelopen jaar met een milieueffectanalyse de milieueffecten in beeld gebracht. Hieruit blijken de milieuaspecten luchtkwaliteit en geluid geen probleem te zijn. Slechts in een zeer extreme en uitzonderlijke situatie zou geuroverlast voor de omgeving kunnen optreden. Om toch grip te houden op het geuraspect en daarmee het woon- en leefklimaat voor de omgeving te bewaken, gaat de gemeente in samenspraak met belanghebbenden een lokaal industrieel geurbeleid vaststellen. Daarin wordt onder andere vastgelegd wat maximaal aanvaardbare geurnormen zijn voor bedrijven die zich op het terrein willen vestigen.</p> <p>Verder is door de gemeente besloten de landschappelijke inpassing van het bedrijventerrein vorm te geven. Hiermee kan door het aanleggen van opgaande groenelementen een goede visuele scheiding worden aangebracht tussen het bedrijventerrein en de omliggende kernen.</p> <p>Zowel het geurbeleid als de landschappelijke inpassing wordt begin 2018 in samenspraak met omwonenden, grondeigenaren, gebruikers en initiatiefnemers voorbereid.</p>
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.1: Verbeteren van de werkgelegenheid in de regio.	D1.2.1.3: Toerisme en recreatie heeft gezorgd voor meer werkgelegenheid en meer inkomsten	I 1.2.1.3.1 Samenwerking intensiveren met ondernemers	Het project natuurpoorten is in samenwerking met ondernemers uitgevoerd.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.1: Verbeteren van de werkgelegenheid in de regio.	D1.2.1.3: Toerisme en recreatie heeft gezorgd voor meer werkgelegenheid en meer inkomsten	I 1.2.1.3.2 Ondersteunen beeldbepalende evenementen	Middels de subsidieregeling evenementen zijn diverse evenementen ondersteund, bijvoorbeeld de wielertocht 'Freedomride op 5 mei
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.1: Verbeteren van de werkgelegenheid in de regio.	D1.2.1.3: Toerisme en recreatie heeft gezorgd voor meer werkgelegenheid en meer inkomsten	I 1.2.1.3.3 Promoten van Leudal met het bedrijfsleven, lokale organisaties en belanghebbenden	Het activiteitenplan van het promotieplatform Leudal is uitgevoerd. Deelname aan campagne Liefde voor Leudal.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.1: Verbeteren van de werkgelegenheid in de regio.	D02.1.4: Een evenwichtige en vitale detailhandelsstructuur in Midden Limburg.		<p>POL-uitwerking werklocaties is in voorbereiding 2017 heeft in het teken gestaan van afronding van het beleidskader. Er is een bidbook ten behoeve van de werving gemaakt. Daarnaast heeft een beoordeling van alle locaties aan de hand van het zogeheten stoplichtenmodel plaatsgevonden en zijn de afspraken en instrumentarium verder uitgewerkt. De locatiebeoordeling behelst nadrukkelijk ook het benoemen van de ontwikkel- en transformatiemogelijkheden en de kansen om de kwaliteit van werklocaties te verhogen.</p> <p>Hoogtepunt was de bustour in maart door de regio langs de diverse werklocaties. Het beleidskader is ter afstemming aangeboden aan de andere SML-werkvelden. De koepelorganisaties MKB Limburg, LWW en LLTB zijn in het najaar van 2017 op hoofdlijnen geïnformeerd over de ontwikkeling van het regionaal beleidskader werklocaties.</p> <p>In het najaar 2017 is het concept-beleidskader werklocaties via de portefeuillehouder sonderend besproken in de colleges.</p> <p>In 2018 wordt de laatste hand gelegd aan het opstellen van een visiekaart voor de werklocaties.</p> <p>Op deze visiekaart worden de contouren van de verschillende typen werklocaties vastgelegd.</p> <p>Inzichtelijk wordt gemaakt wat de uitdaging c.q. het toekomstperspectief is. Daarna zal het SML BO EEB het definitieve concept-beleidskader vaststellen en ter besluitvorming aanbieden aan de gemeenteraden. Ook de koepelorganisaties zal worden gevraagd om een zienswijze. Het streven is dat de raden medio 2018 het document hebben vastgesteld.</p> <p>Als het beleidskader is vastgesteld zijn de volgende vervolgacties gewenst:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitoring beleidskader werklocaties • Intensivering samenwerking huisvestingsvragen en acquisitie • Opstellen handelingsperspectief supermarktstructuur • Inventarisatie (verborgen) plancapaciteit • Onderzoek en visietraject cluster watergeboden bedrijvigheid • Onderzoek naar en uitwerken van financieel instrumentarium (herstructureringsfonds)
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.1: Verbeteren van de werkgelegenheid in de regio.	D1.2.1.5 Kansrijke en innovatieve bedrijven zijn ontwikkeld op duurzame locaties		Ontwikkeling Zevenellen randvoorwaardelijk. Zie boven.

1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.1: De woonkwaliteit is behouden voor de verschillende doelgroepen	I 1.2.2.1.1 Uitvoeren van de regionale Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving	De structuurvisie beslaat de periode 2014 t/m 2017, met een doorkijk t/m 2023. - Eind 2017 is een woonwensenonderzoek gestart. De uitkomsten worden meegenomen bij de herijking van de structuurvisie in het najaar 2018. - Uitvoering van het plan van aanpak sturing overcapaciteit planvoorraad woningbouwplannen is in 2017 consequent doorgevoerd. Door de vele harde plannen, contractuele verplichtingen en diverse faillissementen kost het schrappen meer tijd en kan momenteel niet geheel worden voldaan aan de afspraak uit de structuurvisie (in 4 jaar 300 geschrapt i.p.v. 370). - Voorzienbaarheid is gecreëerd. De wijzigingsbevoegdheid in het BP Kernen Leudal 2017 biedt de mogelijkheid om in/ vanaf 2020 onbenutte bouwtitels te strepen. Concrete besluitvorming / afweging per locatie moet nog wel plaatsvinden. - Door het aanschrijven van alle belanghebbenden met een bouwtitel (zomer 2017) is een duidelijke boodschap afgegeven en bewustwording gecreëerd dat de woningbehoefte langzaam eindig is. Het momentum om te bouwen is nu. Dit is ook terug te zien in de bouwactiviteiten. - In 2017 zijn 68 nieuwe woningen gerealiseerd (waarvan 39 in het huursegment). Er zijn zo'n 60 woningen in aanbouw. Initiatiefnemers beginnen oude plannen kwalitatief steeds meer aan te passen aan de veranderde lokale woonwensen (bijvoorbeeld omzetting koop naar huur, levensloopbestendige en energiezuinige bouw). Daar ligt nog wel een opgave.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.2: Passende woningen zijn beschikbaar en financieel bereikbaar voor huurders en kopers	I. 1.2.2.2.1 Verstrekken van startersleningen	Startersleningen zijn gecontinueerd. In 2017 zijn 13 startersleningen verstrekt met een totale waarde van € 353.574. Door co-financiering met de provincie komt slechts 25% (€ 88.393,50) voor rekening van de gemeente. Het totaal beschikbare budget van € 900.000 wordt revolventer ingezet. Ontvangen aflossingen uit het voorgaande jaar (2016) zijn opnieuw ingezet in het fonds bij SVn. In 2017 gaat het om de hernieuwde inzet van € 45.955,87. De provincie heeft dit bedrag verdrievoudigd.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.2: Passende woningen zijn beschikbaar en financieel bereikbaar voor huurders en kopers	I 1.2.2.2.2 Jaarlijks vaststellen grondprijzen	Jaarlijks stelt het college de grondprijzen voor woningbouw, bedrijfskavels en reststroken vast. Sinds 2014 is besloten om voor de vaststelling van de grondtjgiteprijzen voor woningbouw gebruik te maken van de residuele waardebeoordeling. Bij deze methode is op (individueel) kavelniveau de waarde van de bouwgrond bepaald onder meer op basis van gebiedsligging, voorzieningenniveau, woningtype en woonoppervlakte. Ook bestaat er een nauwkeurige relatie tussen de grondwaarde en de vastgoedwaarde. Kortom: deze vastgestelde waarden zijn helder, goed onderbouwd en marktconform. NB Grondprijzen woningbouw kavels 2018 zijn minimaal gestegen t.o.v. 2017
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.2: Passende woningen zijn beschikbaar en financieel bereikbaar voor huurders en kopers	I 1.2.2.2.3 Inzetten leegstandsvergunningen	Informatie vooraf en verlening gaat goed. Echter na 5 jaar vervalt de vergunning. Hier is niet in opgenomen dat we actief hier toezicht op houden.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.2: Passende woningen zijn beschikbaar en financieel bereikbaar voor huurders en kopers	I 1.2.2.2.4 Prestatieafspraken met corporaties	Jaarlijks worden nieuwe prestatieafspraken gesloten met de corporaties. Zo ook voor 2017. Betaalbaarheid en aanbod van huurwoningen hebben continue aandacht.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.3: Wegen zijn veilig en geschikt voor het beoogd gebruik	I 1.2.2.3.1 In regionaal verband afgesproken taken uitvoeren voor mobiliteit en verkeersveiligheid	
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.3: Wegen zijn veilig en geschikt voor het beoogd gebruik	I 1.2.2.3.2 Onderhouden verkeersborden en straatmeubilair	
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.3: Wegen zijn veilig en geschikt voor het beoogd gebruik	I 1.2.2.3.3 Uitvoeren gemeentelijk verkeers- en vervoerplan	Pas in de loop van 2017 verder kunnen gaan met het vaststellen van het landbouwroutenetwerk. Analyse en inventarisatie van knelpunten uitgevoerd. Brancheorganisaties en individuele agrarische bedrijven participeren hierin, alsook regio gemeenten en provincie. In 2018 wordt uitvoering gegeven aan het programma waarmee knelpunten worden opgelost. In 2017 is de module Fiets van het GVP geactualiseerd. Start gemaakt met het uitvoeren van het hieraan gekoppelde maatregelenpakket. Onder andere aanleg fietspad Heldenseweg.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.3: Wegen zijn veilig en geschikt voor het beoogd gebruik	I 1.2.2.3.4 Uitvoeren gladheidsbestrijdingsplan	
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.4: Groenvoorzieningen zijn minimaal onderhouden	I 1.2.2.4.1 Omvormen groen naar onderhoudsarme beheergroepen	

1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.4: Groenvoorzieningen zijn minimaal onderhouden	I 1.2.2.4.2 Uitvoeren groenbeheersplan	Extra middelen in augustus beschikbaar gesteld, maar nog niet aansluitend op groenbeheersplan
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.5: De waterkwaliteit is goed en bevordert een goede leefomgeving	I 1.2.2.5.1 Communicatie met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners	
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.5: De waterkwaliteit is goed en bevordert een goede leefomgeving	I 1.2.2.5.2 Klachtenbehandeling en -afhandeling	
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.5: De waterkwaliteit is goed en bevordert een goede leefomgeving	I 1.2.2.5.3 Onderhouden conform gemeentelijk rioleringsplan	
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.5: De waterkwaliteit is goed en bevordert een goede leefomgeving	I 1.2.2.5.4 Opstellen verordeningen	Een hemelwaterverordening is nog niet opgesteld in verband met de huidige subsidieregeling voor afkoppelen van verhard oppervlak. Insteek is: eerst op basis van vrijwillingheid, daarna pas afdwingen.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.5: De waterkwaliteit is goed en bevordert een goede leefomgeving	I 1.2.2.5.5 Uitbreiden van bestaande rioleringsvoorzieningen	
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.5: De waterkwaliteit is goed en bevordert een goede leefomgeving	I 1.2.2.5.6 Uitvoeren onderzoeken conform Gemeentelijk Rioleringsplan	
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.5: De waterkwaliteit is goed en bevordert een goede leefomgeving	I 1.2.2.5.7 Verlenen en handhaven vergunningen	
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.6: Overlast en gevaar van ongedierte is beheersbaar gehouden	Advisering van ondernemers en particulieren met problemen met ongedierte. Bestrijding bij bewoners in het geval van ratten- en muizenproblematiek. Jaarlijks voorlichting aan de burgersover en jaarlijks bestrijden van de eikenprocessierups op gemeentelijk gebied.	De problematiek rondom ratten en muizen wordt op het moment beheerst, maar Leudal kent nog de meeste meldingen van (nieuwe) brandhaarden in de regio. Er is sprake van toename van problematische brandhaarden. Bovendien wordt de bestrijding door de schaalvergroting op de bedrijven lastiger. Momenteel alles 'rustig' maar een omslag is elk moment naar het negatieve mogelijk.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.2: Versterken van het woon- en leefklimaat.	D1.2.2.7: Speelvoorzieningen dragen bij aan de leefbaarheid	In meerdere kernen speelvoorzieningen aangepast of aangelegd. Zo veel mogelijk in samenwerking met belanghebbenden	
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.	1.2.3: Versterken van de sociale cohesie in de dorpen.	D1.2.3.1: Vrijwilligerswerk wordt gestimuleerd	Inzet van subsidieregelingen en beleidsregel zelfwerkzaamheid.	Is een doorlopend proces
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.		D1.2.3.2: Mantelzorgers worden ondersteund en gewaardeerd	Uitvoering mantelzorgwaardering en -compliment.	Is uitgevoerd.
1: De inwoner participeert.	1.2: Versterking en ondersteuning van de kracht van de samenleving.		D1.2.3.3: Faciliteren en ondersteunen van een sterk verenigingsleven om de sociale cohesie te bevorderen	Inzet van subsidieregelingen en facilitering van (samenwerkings)initiatieven	Is een doorlopend proces
1: De inwoner participeert.	1.3: Verbetering van algemene voorzieningen.	1.3.1: Zorgen voor goede en toegankelijke algemene voorzieningen.		0-meting vastgoed en accommodaties	Hier wordt uitvoering aan gegeven.
1: De inwoner participeert.	1.3: Verbetering van algemene voorzieningen.	1.3.2: Zorgen dat algemene voorzieningen op elkaar zijn afgestemd.		Ontwikkeling visie op vastgoed- en accommodatiebeleid	Overdaad aan gemeenschappelijke accommodaties. Invulling geven aan bezuinigingstaakstelling.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.1: Zorgen dat kinderen en volwassenen veilig zijn in de regio.	D1.4.1.1: Voldoende crisisopvang voor situaties met een acuut veiligheidsprobleem		groen.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.1: Zorgen dat kinderen en volwassenen veilig zijn in de regio.	D1.4.1.2: Uitvoering van de maatregelen in het justitiele kader		groen.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.1: Zorgen dat kinderen en volwassenen veilig zijn in de regio.	D1.4.1.3: Kwalitatief goede en voldoende beschikbare hulp voor het herstellen en borgen van de veiligheid		Veilig Thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. Bij dit meldpunt kunnen slachtoffers, ouders en omstanders terecht voor deskundige hulp en advies. Uit inspectieonderzoek bleek dat Veilig Thuis niet kon voldoen aan de kwaliteitscriteria vanwege onvoldoende capaciteit. De gemeenten hebben aan Veilig Thuis meer subsidie verstrekt zodat de capaciteit op orde komt. Deze capaciteit is inmiddels op orde waardoor de gevraagde kwaliteit geleverd kan worden.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.1: Zorgen dat kinderen en volwassenen veilig zijn in de regio.	D1.4.1.4: Voldoende aandacht voor nazorg en begeleiding daar waar dit nodig is		groen.

1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.2: Zorgen dat inwoners in staat zijn om maatschappelijk te participeren.	D1.4.2.1: Inwoners wonen langer zelfstandig thuis		Is gerealiseerd
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.2: Zorgen dat inwoners in staat zijn om maatschappelijk te participeren.	D1.4.2.2: Voor gezinnen en kinderen met complexe meervoudige problemen is integrale leugdhulp beschikbaar		Is gerealiseerd
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.2: Zorgen dat inwoners in staat zijn om maatschappelijk te participeren.	D1.4.2.3: Iedereen neemt naar vermogen deel aan het maatschappelijk verkeer		Is gerealiseerd
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.3: Zorgen dat inwoners financieel zelfstandig zijn.	D1.4.3.1: Financiële problemen mogen geen blokkade zijn voor maatschappelijke participatie en arbeidsparticipatie	I.1.4.3.1.1 Uitvoeren schuldhulpverlening	Schuldhulpverlening is beschikbaar en wordt uitgevoerd.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.3: Zorgen dat inwoners financieel zelfstandig zijn.	D1.4.3.2: Arbeidsparticipatie wordt bevorderd door opleiding en werkervaringsplekken	I.1.4.3.2.1 Oprichten en aansturen van Pluspunt die probleemjongeren begeleiden naar onderwijs of werk	In de regio's Roermond en Weert wordt deelgenomen aan de overlegtafels voor kwetsbare jongeren.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.3: Zorgen dat inwoners financieel zelfstandig zijn.	D1.4.3.2: Arbeidsparticipatie wordt bevorderd door opleiding en werkervaringsplekken	I.1.4.3.2.2 Ontwikkelen van (nieuwe) re-integratie instrumenten	Er is een start gemaakt met de ontwikkeling van niet re-integratie instrumenten. Dit is een blijvend aandachtspunt.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.3: Zorgen dat inwoners financieel zelfstandig zijn.	D1.4.3.2: Arbeidsparticipatie wordt bevorderd door opleiding en werkervaringsplekken	I.1.4.3.2.3 Opzetten van werkbedrijf in samenwerking met buurgemeenten	Het opzetten van een Werkbedrijf is in ontwikkeling. Dit Werkbedrijf wordt uitsluitend voor Leudal ontwikkeld.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.3: Zorgen dat inwoners financieel zelfstandig zijn.	D1.4.3.3: (Tijdelijk) voorzien in voldoende middelen van bestaan	I.1.4.3.3.1 Plan van aanpak opstellen voor alle klanten	Er is een start gemaakt met het opstellen van een plan van aanpak. Dit is nog niet afgerond.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.3: Zorgen dat inwoners financieel zelfstandig zijn.	D1.4.3.3: (Tijdelijk) voorzien in voldoende middelen van bestaan	I.1.4.3.3.2 Bestaande en nieuwe klanten screenen en indelen	Het screenen en indelen van uitkeringsgerechtigden is een blijvend proces.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.3: Zorgen dat inwoners financieel zelfstandig zijn.	D1.4.3.3: (Tijdelijk) voorzien in voldoende middelen van bestaan	I.1.4.3.3.3 Inzetten van loonkostensubsidie	Loonkostensubsidies worden ingezet om uitkeringsgerechtigden en jongeren aan het werk te krijgen.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.3: Zorgen dat inwoners financieel zelfstandig zijn.	D1.4.3.3: (Tijdelijk) voorzien in voldoende middelen van bestaan	I.1.4.3.3.4 Bijdrage leveren aan het hervormen van WSW bedrijven	Na het beëindigen van de fusiebesprekingen heeft Westrom een strategie- en businessplan opgesteld.
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.3: Zorgen dat inwoners financieel zelfstandig zijn.	D1.4.3.3: (Tijdelijk) voorzien in voldoende middelen van bestaan	I.1.4.3.3.5 Ontwikkelen van gecoördineerde werkgeversbenadering	Leudal neemt deel aan het Werkgeversservicepunt Midden-Limburg
1: De inwoner participeert.	1.4: Voldoende aanbod van specialistische voorzieningen.	1.4.3: Zorgen dat inwoners financieel zelfstandig zijn.	D1.4.3.3: (Tijdelijk) voorzien in voldoende middelen van bestaan	I.1.4.3.3.6 Inrichten van en aansluiten bij een werkgeversservicepunt	Leudal neemt deel aan het Werkgeversservicepunt Midden-Limburg
2: De gemeente regisseert en faciliteert.	2.1: Een hoge kwaliteit van externe dienstverlening.	2.1.1: Een hoog serviceniveau dienstverlening bieden.			In 2017 is de visie op dienstverlening geactualiseerd. Op alle niveau en onderdelen van onze dienstverlening wil Leudal continue een rapportcijfer 7 scoren.
2: De gemeente regisseert en faciliteert.	2.1: Een hoge kwaliteit van externe dienstverlening.	2.1.2: Bieden van dienstverlening die aansluit bij de vraag van de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.			In 2017 is de visie op dienstverlening geactualiseerd. Op alle niveau en onderdelen van onze dienstverlening wil Leudal continue een rapportcijfer 7 scoren.
2: De gemeente regisseert en faciliteert.	2.1: Een hoge kwaliteit van externe dienstverlening.	2.1.3: Duidelijk communiceren met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.			In 2017 is de visie op dienstverlening geactualiseerd. Op alle niveau en onderdelen van onze dienstverlening wil Leudal continue een rapportcijfer 7 scoren.
2: De gemeente regisseert en faciliteert.	2.2: Een hoge kwaliteit van interne dienstverlening.	2.2.1: Zorgen dat ieder besluitvormingsorgaan binnen de gemeente tijdig de juiste beslisinformatie heeft.			Het B&W-proces is in 2017 cf. planning ontwikkeld en geïmplementeerd. De vervolgfase bestaat uit optimalisatie en verbreding naar het MT- en raadsproces. Het MT heeft begin 2018 ingestemd met het voorgestelde vervolg PVA van pr. 05 'Digitale besluitvorming' waarbij een gefaseerde optimalisatieslag wordt gemaakt op basis van proven technologie. Van belang daarbij is vooral een juiste fasering en koppeling met de herinrichting van ons documentmanagementsysteem dat binnen het pr. 02 'Tijdig en goed antwoorden' wordt opgepakt. De snelheid waarmee de vervolgfase kan worden opgepakt en uitgewerkt is daarmee afhankelijk van de voortgang die geboekt wordt bij pr. 02 'Tijdig en goed antwoorden' en zal medio 2018 meer concreet worden.
2: De gemeente regisseert en faciliteert.	2.2: Een hoge kwaliteit van interne dienstverlening.	2.2.2: Zorgen dat de interne processen zijn geoptimaliseerd en geborad.			In 2017 is er focus aangebracht om de basis op orde (interne processen) te brengen. De focus lag en ligt op 4 prioritaire projecten. Dit proces loopt door in 2018.

2: De gemeente regisseert en faciliteert.	2.2: Een hoge kwaliteit van interne dienstverlening.	2.2.3: Proactief reageren op gewijzigd beleid en de aanpassingen die daarmee samenhangen.			De organisatie reageert zo veel als mogelijk pro actief op gewijzigd beleid. Denk bijvoorbeeld aan de aankomende omgevingswet, "buitengebied in beweging" en het Item ondermijning.
2: De gemeente regisseert en faciliteert.	2.3: De gemeente is een actieve en betrouwbare netwerkpartner.	2.3.1: Positief deelnemen aan lokale netwerken.		De vakgroep Cocreatie heeft de taak om de verbindende rol van de gemeente met de samenleving verder door te ontwikkelen	Doelen zijn in dit programma een continu proces
2: De gemeente regisseert en faciliteert.		2.3.2: Positief deelnemen aan regionale netwerken.		Het College is gestart met een proces om te komen tot een visie op regionale samenwerking en een beeld over de gewenste doorontwikkeling SML. Deze visie is inmiddels door het college vastgesteld en dient als basis voor de dialoog met de gemeenteraad, andere gemeenten en de regionale samenwerkingsverbanden. Op deze manier streeft de gemeente Leudal naar een optimale regionale samenwerking	De dialoog met de gemeenteraad, andere gemeenten en de regionale samenwerkingsverbanden is in volle gang. Dit is een proces dat stap voor stap in samenspel met andere gemeenten en de samenwerkingsverbanden doorlopen dient te worden.
2: De gemeente regisseert en faciliteert.	2.4: De gemeente stimuleert de participatie van burgers, ondernemers en maatschappelijke partners.	2.4.1: Betrekken van inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners in een vroeg stadium		Wanneer we het hebben over burgerparticipatie (gemeente heeft regie en betreft div. partijen) heeft vakgroep Cocreatie de lead in het neerzetten van beleid op organisatiebreed niveau	Beleidsvorming is in volle gang
2: De gemeente regisseert en faciliteert.		2.4.2: Stimuleren van initiatieven vanuit inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.		Focus ligt met name op het ontwikkelen en professionaliseren in het werken met participatie en interactie	Vanuit Buitengebied in Beweging worden diverse medewerkers (ook de vakgroep Cocreatie) opgeleid in procesmanagement, zodat beter met vraagstukken kan worden omgegaan
2: De gemeente regisseert en faciliteert.	2.5: De gemeente houdt regie over de verbonden partijen.	2.5.1: Periodiek de uitvoering van het beleid door de verbonden partijen evalueren			Op dit moment wordt dit niet gedaan voor alle verbonden partijen, wel voor een aantal majeure, zoals bijv. de Westrom en de Veiligheidsregio.
3: Maatschappelijke partners innoveren en werken samen.	3.1: Maatschappelijk partners innoveren.	3.1.1: Stimuleren en evalueren van innovatie door maatschappelijke partners.		In toenemende mate toepassing van procesmatige (interactieve) benadering van sociale en maatschappelijke vraagstukken	Is een doorlopend proces
	3.2: Maatschappelijke partners werken samen.	3.2.1: Stimuleren en evalueren van samenwerking tussen maatschappelijke partners.	D3.2.1.1: Bevorderen onderlinge samenwerking verenigingen		